

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10980

NIT OYSGETRAKHT

M. Alberton

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פּעלןקער לינגען

צונויפגעשטעלט-
ד. דאָפּעטינג, אי. פּעספּער

העלער פון דער זון

(פון אודמורטיש)

„וואָס איז העלער פון דער זון?
וואָס איז העכער פון די וואַלקנס?
וואָס איז טיפער פונעם יאם?“
— פרעגט דאָס אייניקל פאם זיידן.
און דער זיידע ענטפערט גוט:
„גליק איז העלער פון דער זון,
טרוימ איז העכער פון די וואַלקנס,
מענטש איז טיפער פונעם יאם, —
האַסט קיין צווייטן ענטפער ניט!“

לאכט דאָס אייניקל ... „דיין וואָרט
איז מיר טייער, איז מיר ליב,
כ׳וועל נאָר פרעגן פינעפּ שײלעס,
פינעפּ ענטפערס נאָר מיר גיב!“

„ווער האָט דעם אודמורט געגעבן
אזא גליק און רומ און קרעפטן,
ווער האָט טויערן געעפנט
דעם אודמורט צו זונען־שטראַלן,
מיטן העכסטן טרוימ באַקרוינט אימ?
ווער איז אונדזער בעסטער פריינט?“

„סטאלין האָט דעם טרוימ געבראכט אונדז,
סטאלין האָט די קראפט געבראכט אונדז,
סטאלין האָט דעם רומ געבראכט אונדז, —
ער איז אונדזער לערער-פריינט!

ער שיינט ווי די יונער שטראלן,
ער שטייגט אלע וואַלקנס אריבער,
ער איז העלער פון זומער-טאָג.
א מעכטיקער אַדלער איז סטאלין —
ער פירט אונדז פאַרויס! מיין ליבער,
הער מיכ אצינד, וואָס איך זאָג:
זאָל שיינען אפ וועלטן סטאלין,
ווי די זון,
ווי די פאָן,
ווי די ליד.
די שיינ פון זיינ פייער שיינט אונדז,
ווי נאָר מיר שטעלן די טריט!

זעט, ווי שיינ!

(פון אורמורטיש)

אוי, שניי ווייסער, אוי, שניי ווייסער,
נאָכ ווייסער פון שניי איז מײַן טוכ.
אוי, שניי ווייסער, אוי, שניי ווייסער,
נאָכ ווייסער פון שניי איז מײַן טוכ.

גאַלדענער לײַנ, גאַלדענער לײַנ,
נאָכ גאַלדענער זײַנען מײַנע האָר.
גאַלדענער לײַנ, גאַלדענער לײַנ,
נאָכ גאַלדענער זײַנען מײַנע האָר.

אוי, שוואַרץ זײַנען קאַרשן, שוואַרץ,
מײַנע אויגן זײַנען שוואַרצער פון זײ.
אוי, שוואַרץ זײַנען קאַרשן, שוואַרץ,
מײַנע אויגן זײַנען שוואַרצער פון זײ.

די עפֿל איז סאָד זײַנען רויט,
מײַנע פֿאַקן זײַנען רויטער פון זײ.
די עפֿל איז סאָד זײַנען רויט,
מײַנע פֿאַקן זײַנען רויטער פון זײ.

גרינ איז אין פֿרילינג דאָס גראַז,
גרינער פון גראַז איז מײַן קלייד.

גרינ איז אינ פּרילינג דאָס גראָז,
גרינער פּונ גראָז איז מײַן קלייד.

אוי, איז דער רעגנפויגן בונט,
ס'איז בונטער מײַן פארטעכ פונ אימ.
אוי, איז דער רעגנפויגן בונט,
ס'איז בונטער מײַן פארטעכ פונ אימ.

אוי, אפּ פעלדער פונ קאָלוירטן
גייט דער טראקטאָר מיט א פרייד.
אוי, אפּ פעלדער פונ קאָלוירטן,
גייט דער טראקטאָר מיט א פרייד.

טוט א קוק ווי שיינ, כאוויירימ,
פירט מײַן ליבער אימ אינ פעלד!
טוט א קוק ווי שיינ, כאוויירימ,
פירט מײַן ליבער אימ אינ פעלד!

די מילכאָמעס און לענין

(פון אויבעקיש)

אסאך זײַנען דורך דורך דער ערד און קײַן צײַכן געלאָזט,
און דאָך זײַנען מענטשן פאראנען, וואָס האָבן א צײַכן געלאָזט.
כאָטש ווייניק אזעלכע געווען, נאָר גרויס זײַנען צײַכנס פון זײַ —
א מאָל מיט רעצײַכע און רויב, און א מאָל מיט אומענדלעכע גוטס.

שוין לאַנג, זײַער לאַנג האָט געשפּאַנט איבער ערדן דער קרומער טימור,
געלאָזט האָט ער צײַכנס פון פלוט און פון כאַרעווע שטעט,
געלאָזט האָט ער וויסטעס און פלאַמען און מײַסימ אסאך.
און וווּ נאָר זײַן אויג האָט באַמערקט נאָר יאָנטעוון און שײַן,
פלעג ער קומען און פּרענגען אהינצו נאָר טרויער און נאכט.
דער קרומער טימור האָט געהאַט אײַן זיך שטאַרקײַט גענוג,
נאָר אויסגענוצט האָט ער זײַן שטאַרקײַט אפּ טײַטן די ערד...

טשינגיז-כאַן האָט די אָרדעס די ווילדע געפּראכט אפּ דר'ערד,
געוויסט האָט ער אײַנס נאָר, דער רויבער, האַריגע און רויב.
דורך זאַמדן און וויסטעס געגאַנגען אײַן ער, טשינגיז-כאַן,
דורך וועלדער און סטעפעס, דורך שטעט און דורך טאָלן געגאַן,
און וווּ נאָר זײַן פּוס האָט געשטעלט זיך, גערײַנען האָט פלוט
און טרערן, עס האָבן אײַם פּיטערע קלאָרעס אײַן וועגן באַגלײַט...
ס'איז מעכטיק געווען טשינגיז-כאַן. נאָר זײַן כאַיעל דאָס ווילדע
האָט קײַן ווינקל קײַן גאַנצ ניט געלאָזט אפּ דר'ערד...

ס'איז אויך איסקאנדער¹ געקומען דורך יאמען, אינ שטאָל און אינ גאָלד,
זיין כאיעל האָט שיינ מיט די אייזערנע היטלען געגלאַנצט ביז דער זון,
די פאנצערס און שפיזן בא זיי זינען פראכטפול געווען,
ס'האָט די זון זיך געמינעט, ווען זיי זינען געגאנגען באנאנד,
געגאן און געשווינג און נאָר מיט די שפיזן געגלאַנצט.
און קיינער געקאָנט האָט פארהאלטן די אייזערנע וואנט,
עס איז ניט אנטלאָפן, ווי טשינגיז-כאנס מיליטער.
נאָר פלייצע צו פלייצע געגאנגען פאָרויס און פאָרויס.
נאָר געלאָזט האָט עס אויך אונטער זיך הוילע כורוועס און אש,
ווי דער קרומער טימור און דער וואָלף טשינגיז-כאנס...

און ניט לאנג איז געווען ניקאָליי, ס'הייסט דער רוסישער צאר,
ער וועט אויך אינ זיקאָרן פון מענטשן פארפלייבן אפ לאנג,
ער האָט אויכעט די כורוועס פארמערט און געהארגעט, געברענט,
און גאנצענע פעלקער פארקנעכטעט, באזיגט און צעקלאפט.
ער האָט אינ א רייכקייט געלעבט אינ א שטיינערנער שטאָט,
די עלטסטע בא אימ האָבן אויך נאָר אינ גאָלד זיך געצירט,
נאָר א בייטש האָבן אלע געהאט אינ די הענט, אזוי שווער
איז געווען יענע בייטש, ווי די בייטש אינ טאליאָנישע הענט.

די נעמען אָט די וועט שוין אייביק געדענקען די ערד,
נאָר פעסער אסאך וואָלט געווען, ווען די ערד זאָל פארגעסן אינ זיי, —
זי געדענקט זייער גרויסע פארוויסטונג און שאנד.

ערשט ניט לאנג איז געשטאָרבן א מענטש, אזא מענטשלעכער מענטש,
געלעבט האָט ער אויך אינ דער שטאָט, ווו דער צאר ניקאָליי,
געלעבט אינ דער שטאָט און די מענטשן די זעלבע געפירט,
ערשט ניט לאנג איז ער, לענין, געשטאָרבן, אוועק פון דער ערד...

(1) איסקאנדער — אלעקסאנדער מאקעדאָנסקי.

און אימ וועט גאָר אנדערש געדענקען די ריזיקע ערד.
געזייט האָט ער ליכטיקייט דאָרט, וווּ די נאכט האָט געשפרייט ניקאָליי,
דעם אש פון די וויסטעס צעזייט, וואָס טימור האָט געלאָזט,
און וווּ טשינגיז-כאן האָט פארברענט, האָט ער שטעט אופגעשטעלט...

דער קרומער טימור, טשינגיז-כאן, איסקאנדער און אויכ ניקאָליי,
וווּ מ'האָט נאָר א ליכטונג באמערקט — פלעג מען קומען מיט נאכט,
וווּ מ'האָט נאָר א גאָרטן באמערקט — האָט מען וויסטעס געמאכט,
און וווּ ס'האָט דאָס לעבן געברויזט — פלעג מען ברענגען דעם טויט.
ווען לענין האָט פינצטערניש ערגעץ דערזען — פלעג ער קומען מיט שיינ,
פון וויסטעס — א סאָד, און פון טויט האָט ער לעבן געמאכט,
געווען איז ער שטארקער פון אלע די קריגס-לייט ביז אימ,
פאר אכט יאָר אינגאנצן האָט ער אפ דר'ערד אופגעשטעלט
דאָס, וואָס זיי האָבן הונדערטער יאָרן פארניכטעט, געברענט...

אוועק וועלן טויזנטער יאָרן — דער מענטש וועט ניט זען
קיינ וויסטעס און קריגן, פארגעסן אינ טויט;
נאָר לענינען וועט ביזן אַטעם דעם לעצטן געדענקען די וועלט,
זי וועט ניט פארגעסן די ריזיקע שטראָמען פון בלוט,
וואָס לענין האָט אָפגעשטעלט, לענין דער ליכטיקער פריינט.

ס'ווינט אינ מאַסקווע א מענטש

(איראָטישע ליד)

ס'איז אלטיי מיט א וונדער-בוימ איינעם פארימט,
ס'איז א טייערער בוימ, אונדז איז גוט אונטער אימ
ס' אינ זונ-טעג, אונ סיי ווען סע רעגנט.

ס'ווינט אינ מאַסקווע א מענטש, אונ אפ וועלטנ-פאראַט
אזא טייערער מענטש איז ניטאָ, ווייל ער האָט
גליק געבראכט יעדן פאָלק, יעדער געגנט.

ווייזשע הייסט אָט דער בוימ, וואָס צו זונ אונ צו שטערנ
ער שטרעקט זיכ אונ נערט זיכ מיט ערד-זאפט, מיט פעטער?
— ס'איז א קעדער! א קעדער! — כ'וועל ענטפערן גערנ.
אז וויסן זאָל יעדער:
— דער בוימ רופט זיכ קעדער!

ווער-זשע איז אָט דער מענטש, וואָס זייט קערן נאָכ קערן
פונ פרייד אונ פונ גליק אונ דאָס לעבנ באשיינט?
— דאָס איז סטאלין! — כ'שריי אויס, גאָר די וועלט זאָל דערהערן.
— סטאלין איז אָט דער מענטש, אונדזער פירער אונ פריינט.

פ. אוסענקא

די שאַטנס פונעם אלטן דעמב

.I

וויפל זינגערס האָבן דאָ געשפּאַנט,
אונטער צווייגן איבער וואַרצלען דורכגעגאַנגען,
אינ דעם שאַטן דינעם האָבן זיך פּאַרזאַמט,
דאָ אנטפּלעקט די אַלטע ווייען און פּאַרלאַנגען.

אַ, מיינ דעמב, מיינ הערשער, ציסט און רופסט!
נעבן דיר אצינד ווער קלאַגט, פאַרשעלט זיין עלטער,
און באַ וועמען כליפעט די באַנדורע,
צווישן יוגנט שטייט, ווי דו, אן עלנטער?

וועמעס ווייען ווילסטו איצט פאַרהיילן,
אינ די פלעטער דינע, אינ דעם דאך דעם גרינעם?
זיי פּאַהאַלטן ווילסטו, קיינעם ניט דערציילן,
ס'זאָל דער טרויער אפּ דער וועלט זיך ניט צערינען.

מיטאַמאָל פאַרגייט זיך די באַנדורע,
טוט אַ הילך און ווידער שוין אינ שווייגן,
ס'איז געווען אן אופשטאַנד, ס'איז געווען אַ שטורעם,
און מיט פלוט פאַרגאַסן, איינגעשטילט מיט פייטשן.

און דער זינגער פייגט דעם קאַפּ איבער די סטרונעס,
און דעם טרויער פלעטער פילן מיט און ליידן,

אונ א שאַטן פאלט אפ אלטע ווונדן,
ווי אמאָל געפאלן אין פארציטן.

שפילן כמארעס זיכ אין גרינע האַריזאָנטן,
שארפע פליצנ-צייכנס שניידן דורכ די וואַלקנס,
ווערן שטומע קרעפטן מיט דעם ווינט פארלאָשן,
אונ מיט שטערנס ווערט די שוואַרצע נאכט פארשאַטן.

.II

ווידער ווערט פארומערט שוין דער הימל,
אונ פארטרויערט ווערן האַריזאָנטן,
עלנט שטייסטו, נאָר צו דיר מע ציט זיכ,
אלע מידע ביסטו א באַקאַנטער.

אונ פון דעם געבלעטער טראַגן זיכ געזאנגען.
אוי, ווער זינגט עס דאָ: א ווייב, א מיידל.
„וועסט אפ נאכט דאָ פלייבן, וויי דער מאמע דייער“—
קאטערינע זאָגט איר קינד דעם קליינעם.

אונ זי גייט, די מוטער, די פאריאָגטע,
טוט א לאַז זיכ צו די שוואַרצע טייכנ—
פלייכ— אונ אויס, אין וואסער שוין פארבאָרגן,
קרייזן נאָר פונויפן, שוואַרצע צייטן-קרייזן.

יינגלעך גייען, יינגלעך זינגען,
עטוואָס זיכ פארהאלטן, אָפגערוט א וויילע
אונ געלאָזט זיכ קעגן זון אונ ווינטן,
ארבעט זוכן אין דעם קאנט דעם ווייטן.

וויפל זינגערס האָבן דאָ געשפאנט,
אונטער צווייגן איפער וואַרצלען דורכגעגאנגען,

איב דעמ שאַטן דיִנעמ האָבן זיכ פארזאמט,
דאָ אנטפּלעקט די אלטע ווייען און פארלאנגען.

שוואַרצע מאכנעס פּריצימ זינען דאָ געפּלאָסן,
ליאכט אפּ די סטעפּן האָבן דאָ גערודערט.
און ניט איינער מיט זיין וויי און מיט זיין קאָפּזע
איז געגאן איבן שאַטן, מיט געזאנג פארומערט.

בענקענדיקע פּלעטער הענגען איבער זינגער,
וואָס דורכ שליאכטן לאנגע גייען דאָ פון לאנג שוין.
ציטערן די פּלעטער, און מיר דאכט — א שאַטן
הייבט זיכ אופ און פּרעגט שוין: „נו, וואָס קאָנסטו זאָגן?“

און א ווידערקאָל צעקייקלט זיכ און ענטפּערט
מיט א ליד א פּרייער, מיט א ליד א שטאָלצער.
פליסט די ליד דורכ פּלעטער איבער שטעט און דערפּער,
און די וועלט די אלטע ווערט איבן איר פארשאַלטן.

און דער דעמפּ דער אלטער, ער הייבט אופ די צווייגן
און דערהערן וויל ער אָט די נייע לידער,
וואָס איבן פּלוייע הייבן צו דער זון אזש שטייגן,
און א פּלייער זינגט דאָרט, איבער וואַלקנס העכער פליט ער.

פ. אוסענקאָ

לויב צו די געפאלענע

לויב צו די געפאלענע!
זייער רו אונ פרידן,
זייער העלן נאָמען טרײַ
אייביק וועלן מיר היטן.

ליבע העלדן רוען דאָרט,
גראָזן ווינטיק ווייען,
אינ דער שלאכט געגאנגען דרייסט —
ארבעטער-ארמייען.

לויב צו די געפאלענע,
לויב צו זיי אונ ערע!
אלץ, וואָס נאָר פארמאָגט, געשענקט
אינ די טעג די שווערע,

פאר דעם לעבן, וואָס ערשט גייט...
טייכנ פליסן פרייע,
פעלדער שוין אפ אייביק פריי,
פעלדער פרייטע, נייע.

לויב צו די געפאלענע,
וואָס מיט לייב און לעבן
הייליק פייער אונדז געבראכט
און עס אָפגעגעבן

פאַר דעם ווייטערדיקן דאָר.
ווי דער רויטער שטערן,
זייער גייסט וועט ברענען העל, —
ניט פארלאָשן ווערן.

לויב צו די געפאלענע!

פ. אוסענקא

יאָנטעוו

א פריילעכער יאָנטעוו.
אינ דאָרפישער לופט —
אנ אַדלערשער פליגל —
די פאָן הייבט זיכ אופ.

זי שוועבט יאָונ זי פלאטערט,
די זונ שוועבט ארויס,
עס שפרייט זיכ אינ נידער
געזאנגענ־גערויש.

איכ ווייס, איצט מע זעצט זיכ
באמ טיש האנט פא האנט,
די טאטעס, די מאמעס —
אונ אונדז מע דערמאנט.

איכ ווייס, איצט מע זעצט זיכ
אלע ענגער אינ ראָד,
אונ קויסעס זיכ הייבן,
אונ קויסעס אינ זאָד.

פיז גרונט קויסעס זידן
מיט פייער — מיט וויינ,

און אלע דערמאנען,
און יעדערער זינס:

פילאָטן, טאנקיסטן,
די ברידער, די זין,
די יונגע ראדיסטן,
וואָס שווימען, וואָס פליען.

אויב סיפּעלן אויס ווערטער,
א ליד זיך צעשפּרייט,
פארליפטע דערקענט מען
אַן ווערטער, אַן רייד.

און ווער וועט עס גלייבן
אז די, יענע-אַט —
זי ווארט ניט, זי טרוימט ניט —
אַט קומט א פילאָט.

און ווער וועט עס גלייבן,
אז אַט-אַ די
ניט ווארט, אז פון ווייטן
קומט איר קאַמאנדיר.

און ווינטן — זיי ווייען
אפ סטעפּישער ברייט,
אינ אַדלערשע קאנטן
א ליד זיך צעשפּרייט.

עס הילכט די טאַסטן
פאר עלטערן דאָר,
פאר פלומען, פאר פליונג,
פאר גליקלעכע דאָר.

פאר שטעט און פאר דערפער,
פאר יונג און פאר אלט,
און פריידיק און פריילעכ
די ליד זיך צעשאלט.

בא טישן פארפולטע
מע זיצט ביז באגינ,
מע טרינקט פאר דעם מאזל
פון טעכטער, פון זינ.

מען טרינקט פאר דער צוקונפט,
פאר מוטערשער פרייד —
פארויס אונדזער לעבן
מיט זיכערקייט גייט.

פ. אוסענקאָ

א מאָלדאווישע ליד

פייגט דער ווינט א צווייגל,
פייגט עס ביזן גרונט,
ווערן עפֿל צייטיק
אינעם סאָד באַ אונדז.

טיפּ אינ גרינס באוואָרנט
ווערן עפֿל רייפּ,
אינ דעם לאַנד דעם קלאָרן,
אינ דעם שיינעם קאנט.

דאָ איז וואָס צו קלייבן
צווישן זון און זאפט,
האַניק, זיסע טרויבן,
טרייע ברודערשאפט.

זיסן וויינ געניסן
לאַמיר מיט געזאנג...

כ'טו א קוק אפּ יענער זייט דניעסטער—
אוי, א פינצטער לאַנד...

אלע בליטנ כאָרעוו,
פינצטער און פארלאָזט,
ווי א ווילדער שטורעם
וואָלט דורכויס געבלאָזט.

ניט קיין בליט, קיין פערע,
ניט קיין זיסער טרוימ,
נאָר דער ווינט דער שטערער
איב דעם פוסטנ רוימ.

גיט דער קאָס אריבער...
טרויערט מען באַם טיש...
אוי, כאוויירימ ליבע,
ס'ווערט א לאַנד צונישט.

זאָל דער דניעסטער רוישנ,
רייסנ זיכ פונ ברעג,
ס'וועט דער העלד קאָטאָוסקי
ווייזן אונדז דעם וועג.

פ. אוסענקא

א ליד וועגן דאָרפּ „נאָווי סאנזשאר״
און א בארימטן פּוטילאָוועז

אינ זוניקע סטעפעס
ווערט צײטיק דער זאנג,
צעהוליעט דאָס דאָרפּ זיכ,
אינ סאָד — א געזאנג.

די שלאָגלעך פונ סטעפעס
געקומען פונ ווייט,
עס טאנצן און זינגען
די כאַשעווסטע לייט.

עס דרייט זיכ און פרייט זיכ
אינ לופטן דער בלאט,
א גאסט איז געקומען,
א באַכער, א יאט.

פונ עסנס און וויינען
דער טיש ברעכט זיכ איינ,
דעם קעמפער דעם אלטן —
א קעלישאַק וויינ.

א שיסל, א לעפל,
דעם בעסטן געטראנק.

איז נעענטער און ענגער,
א באנק צו א באנק.

אסאך איז געפאָרן
דער גאסט אפ דער ערד,
ביז אונדזער גאסט איז
געקומען אהער.

געזעען ניט ווייניק:
— דערציילט, ווי מע האָט
דעם סוינע געטריבן
פון דאָרפ און פון שטאָט.

און יעדערער רוקט זיך
נאָך נעענטער צום טיש,
געבליבן איז שטייען
די פלאש לעמ די פיש...

די מיידלעך, די כעוורע,
ס'ווערט ענגער דער קרייז,
דער קעמפער דער אלטער
הייבט אָנעט באַניס:

— דער וועג איז א קלאָרער:
פון שטרייך צום געווער,
און ס'האַבן זיך רויטע
געמערט אפ דער ערד.

— געגאנגען, געפאלן
אפ לעבן און טויט,
דער ציל האָט פון ווייטן
אינ הימלען געבלייט.

— דער ציל איז שוין נאָענט
פאר אונדז אויסגעשפרייט,
אפ דאָרעם איז יאָנטעוו,
און מירעוו איז גרייט.

— אינ אונגארן טאָגט שוין,
אינ שלאכט דער באַלגאר איז,
און ס'הייבן זיך אופעט
פאָלטאווער סאנושארעס...

— סע פלאמען סאנושארעס,
פארשוונדן סאנושארעס,
און ס'לויפן די פריצימ
אוועק, ווי די כמארעס.

— און ס'האָבן קאָלאָנעס
די סאָנימ געשפארט,
געפירט האָט זיי אלע
א גיבער, א גוואר.

— ער איז ניט קיין ריטער,
א פאָשעטער שמיד,
געפירט די קאפצאָנימ
אינ שלאכט מיט א ליד.

— מע זאָגט, א פוטילאָוועצ
איז דער סאָלדאט,
אז נאָר די סאָוועטנמאכט
מאכט אלע זאט...

— פאר מאָרגנס פאר גוטע
פונ כאטעס ארויס,

צעיאָגנזיכ פּאַלקן

צו זיגן פּאַרויס.

— אפ וועגן צו קאנטן

צו ווייטע צעוויגט,

איז איינע א ראַטע

געלאָפּן צוריק.

— צי האָט דער פּאַראַט דאָרט

די זוּמען צעזייט,

צי האָט דאָרט דער סוינע

די קעפּ זיי געדרייט...

— איז זאָל א שאַלעכ

קיינ מאַסקווע אוועק:

א פיר צענדליק ווערסטן

גענומען! אן עק!

— וווּהינ איז דאָס יאָגן?

געענדיקט דעם שלאַכט,

בא אונדז אינ די דערפער

בא ראַטן די מאַכט...

— איז דער פּוטילאָוועצ

דער ערשטער ארויס

אונ הילכיק אונ וואַגיק

געמאָלדן: פּאַרויס!

— שטייט אופעט, סאנושארעס,

קיינ רעגע ניט זאמען,

די סרייפעס צעצינדן

העט-העט פּיז די יאמען...

— געגאנגענ, געפאלן
אפ לעפן און טויט,
דער ציל האָט פון ווייטן
אינ הימלען געבלייט.

— דער ציל איז שוין נאָענט
פאר אונדז אויסגעשפרייט,
אפ דאָרעם איז יאָנטעוון,
און מירעוון איז גרייט!

— ארום אפ די פערדלעך,
די וואָגנס מע ווארפט,
מע האקט די איקאָנעס,
די מעסערס מע שארפט.

— און מארשן, און מארשן,
און וועגן און ווייט,
די בלוטיקע פעלדער,
די רוישיקע צייט.

— געפירט און געגאנגענ,
מיטן שליאכ, מיטן טראקט,
אזש ביז ס'האָט א קויל אימ
אינ סטעפ ניט געפאקט.

— די ברוסט אימ צעלעכערט,
דאָס הארץ דורכגעשטראלט,
די קויל איז א וויסטע
געפאלן אינ וואלד.

— און ער איז געפאלן,
דורכ נעפלען — א קוק,

אינ נעפל, אינ ווייט
האָט געצאָקעט א צוג.

א, גרויזאמע מארשן,
א, גרויזאמער שלאכט,
דעם אַנפירער האָט מען
באהאלטן באַנאכט.

אראָפּ איז בא אלע
פון הערצער דער שלאָס,
און ס'האָט זיך לעמ דעמבעס
געהוידעט דאָס גראָז.

פון ערטער זיך הייבן
די אלטיטשקע לייט.
די יונגע, די אלטע —
מע שטייט און מע שווייגט.

די הערצער דערפילן
דורכ ווייטקייט די פיינ.
די טרערן, זיי קאפען
אינ פלאַמיקן וויינ.

מיט אומרו און רומ
טוט פון דעמבעס א יאָג,
דורכ פעלדער, דורכ וועלטן
גערוישט האָט דער טאָג.

און פלוצלינג דורכ בלעטער
דער ווינט טוט א פרומ,

די ארויסטרעטונג פונעם כאווער סטאלין אפן 8טן אויסער־אָרדנעלעכען ראטנ־צוזאמענפאר.

„דאס איז פון זיי ניט צפּהענגיק.“

אַט הייבן זיך קויסעס
שוין איצט אומעטומ.

אַט הייבן זיך קויסעס
שוין איצט אומעטומ:
פאר נייע סאנושארעס,
וואָס לויכטן מיט רומ.

זאָל אייביק אינ הערצער
ניט דרעמלענ דער פרויז!
פאר אונדזער פוטילאָועצ
טרינקען מיר אויס.

★ ★

ניט געוועזן קיינמאָל נאָכ...

(אוקראינישע סאָלקס-ליד)

ניט געוועזן קיינמאָל נאָכ
אזוי גרינ אינ פעלד.
נייע, פרישע פריילעכקייט
אונדזער דאָרפ באהעלט.

ס'האָט אזוי נאָכ קיינמאָל ניט
געקלונגען אונדזער ליד,
אָט אזוי האָט קיינמאָל נאָכ
דער קאַרנ ניט געפליט.

א זונ א שפאָגל-ניינקע
מיר האָבן היינט דערזענ:
זי איז, די זונ, בא סטאלינען
אינ קרעמל געווען.

יונגען דאָ אונ מיידלעך דאָ
אסאך פון אונדזער ערד,
וואָס האָבן סטאלינס ווונדער-רייד
אינ קרעמל געהערט.

וויפל פרייטע וואסערן
אונדזער דניעפער יאָגט?

מער געדאנקען מעכטיקע
סטאלין פארמאָגט.

וויפל שטערנדלעך אינ הייכ
האָט די פלויע נאכט?
מער געדאנקען ליכטיקע
אונדזער סטאלין טראכט.

ארום דעמב דער יונגוואלד וואקסט,
קרעפטיק וואקסט און זינגט, —
מיר אלע ארום סטאלינען
א קינדערשע רינג.

פאר לייוונטן אפ זעגל־שיפ
דער ווינט דעם קויעך שאפט, —
צו אונדז עס קומט פון סטאלינען
די גיבערישע קראפט.

ווי הרעפליע אינ געוויסער־צייט
פאקעמפט די ווילדע געסט, —
מיר וועלן זיך פאר סטאלינען
שטעלן אייזנפעסט!

יעדעס וואָרט דיַנס פאר אונדז איז טייער

(פון אוקראַיניש)

ווי דו ווארפסט ניט דיַנע בליקן,
בליענ סעדער אָן א שיר.
אינ קאָלווירט מיר זייַנען גליקלעכ,
אונ פארמעגלעכ לעבן מיר.

אונ די סעדער, סעדער בליענ,
זינגט דאָס דאָרפ היַנט אָן א שיר.
סטאלין, פאָטער, אונדזער ליבער,
אונדזער דאנק מיר שיקן דיר.

אינ געזעצ אונדזער דעם העלן
מיט דיַנ האנט פארשריפן שטייט:
אלצ פאר אונדז — דעם פאָלק דעם פרייען —
מענטשן-גליק אונ מענטשן-פרייד.

יעדעס וואָרט דיַנס פאר אונדז טייער,
שטענדיק, שטענדיק ביסט גערעכט —
אלע גלייכ — אינ מי דער פרייער, —
אלעמען, — די גרויסע רעכט.

א, געוואגטער, שטאָלצער אַדלער,
שטענדיק זייַנען מיר מיט דיר,

אינ די הערצער, אפ די פאָנען
די קאָנסטיטוציע טראָגן מיר.

זאָל די זון נאָך העלער שיינען,
פעלדער, סעדער, העלער בליט,
אונדזער ערד זאָל זיין נאָך שענער,
פריילעך קלינגען זאָל איר ליד.

סאַקאַלן

(פון אוקראיניש)

אפן דעמב דעם גרינעם,
אינעם קלאָרן דרויסן,
געפירט האָבן צוויי סאַקאַלן
א געשפרעכ א גרויסן.

און אַט די ביידע סאַקאַלן
דערקענט האָבן דאן אלע:
דער ערשטער סאַקאַל — לענין,
דער צווייטער סאַקאַל — סטאלין.

דער ערשטער סאַקאַל — לענין.
דער צווייטער סאַקאַל — סטאלין.
ארום זיי — די קינדער
געפלוּיגן זיינען אלע.

אז ס'האַט דער ערשטער סאַקאַל
זיך געזעגנט מיטן צווייטן,
האַט ער פאר זיין טויט
אזוי געטאָן דאן ריידן:

„סאַקאַל דו מיינ קלאָרער,
איך דארף מיט דיר זיך שיידן,

אלע מײנע זאָרגן
אפּ דיר זיכ איצטער לײגן״.

ענטפערט צווייטער סאַקאַל
אינ אָט דער טרויער־רעגע —
„איכ שווער: מיר וועלן קיינמאַל נײט
אַראָפּ פּונ דײנע וועגן״.

געהאלטן האָט ער וואָרט זײנס,
וואָס ער האָט אימ געגעבן,
ער האָט געבראַכט דאָס היימלאַנד
צו א גליקלעכ לעבן.

(פארשריבן אפן זאוואָך
„לענקוויצע“ אין קיעוו).

מ. איסאקאָווסקי

(אַרדענטרעגער)

ליד וועגן סטאלינען

עס רוישן די זעטיקע סטעפעס,
עס פליסן די שטראַמיקע טייכן.
עס פינקלען די שטערן אין הימל
אפ אונדזער פילפריידיקן הויז.
איז לאַמיר, כאוויירימ, א זינג טאָן
די ליד פונעם מענטשן דעם גרעסטן,
דעם נאָענטסטן און דעם באַליבטסטן,
פון סטאלינען זינגען די ליד.

ער האָט אונדז געפירט אין די קריגן,
פאר גליק און פאר פרייד, און פאר פרייהייט,
געמונטערט און קראפט אונדז געגעבן
אפ רומפולע וועגן פון שלאכט.
איז לאַמיר, כאוויירימ, א זינג טאָן
די ליד פון דעם פירער דעם גרעסטן,
די ליד פונעם שרעקלאָזן מענטשן,
פון סטאלינען זינגען די ליד.

ער האָט אונדז באוואַרנט די גרענעצן,
באוואַרנט פון קראַען פון שווארצע,
פארצאמט מיט בעטאָן און מיט אייזן,
פארגאָסן מיט הייסן טשוהונ.

איז לאַמיר א זינג טאָג, כאוויירימ,
די ליד פון דעם וועכטער דעם בעסטן,
וואָס זעט פון דער ווייט אלץ אונ הערט אלץ,
פון סטאלינען זינגען די ליד.

ווי ס'שפאנען די זונען אינ פרילינג,
ער שפאנט איבער אונדזערע ערדן,
און דרייסקייט און יאָנטעוון פארזייט ער
אינ גליקלעכע בלייקן סאָד.

איז לאַמיר, כאוויירימ, א זינג טאָג
די ליד פון דעם גערטנער דעם בעסטן,
דעם סאמע פאליפטסטן און קלוגן,
פון סטאלינען זינגען די ליד.

געגעבן דאָס גליק אלע פעלקער,
דעם גרויסן געזעצ פון אַקטיאבער,
און לויטערע שטערן פון פרילינג
צעבליצט אפן גליקלעכע דאכ.
איז לאַמיר, כאוויירימ, א זינג טאָג
די ליד פונעם נאָענטסטן מענטשן,
דער זון און דעם עמעס פון פעלקער,
פון סטאלינען זינגען די ליד.

ס. אלימאוו

(אַרדענטרעגער)

פארטיזאנישע ווייטמיזרעכדיקע

1. איבער טאַלן, בערג און פליינען
די דיוויזיע האָט געשפּאַנט, —
אפּ ארויסיאָגן דעם סוינע
פּון פּיי־יאמער ווייטן קאַנט.
2. גיסן אָן זיך רויט די פּאַנען,
ווי פּון פּלוט דער לעצטער שפּור,
גייען רויטע עסקאדראָנען —
פארטיזאַנער פּון אמור.
3. יענע צייט פּון קאַנאַנאַדע
ניט פּאַרגעסן ווערן וועט,
פארטיזאַנישע אַטריאַדן
האַפּן איינגענומען שטעט.
4. ווי א פּייערדיקער טורעם
וועט אונדז שטענדיק זיין אין וועג,
יענע נעכט פּון ספּאַסקער שטורעם,
וואָלאָטשיעווקער געשלעג.
5. שוין צעקלאַפּט דעם פּיינט אפּ שטענדיק
ביזן לעצטן אטאַמאַן,
און מיט זיג דעם מאַרש פאַרענדיקט
אפּן שטילן אַקעאַן.

א ס א ד

רײַכקײַטן

(פֿון אזערבײַדזשאניש)

„מיר רימענ זיכ! — זאָגט רוסלאַנד מיט א שטאַלצ, —
 סײַ ווייַצ, סײַ אײַזן האָב איכ אָן א שיר!“
 „און קוילנ! — זאָגט אוקרײַנע מיט א שטאַלצ, —
 הײַבן זיכ ווי הויכע בערג בא מיר!“

און סײַזינגט וויסרוסלאַנד אינ די וועלדער: „קומ!
 די ביימער מײַנע וואַקסן אומעטומ,
 אפ יעדער פּויונג — מײַנע ביימער-רום,
 איז נעמט די סטויפּעס, שפּאַלן נעמט בא מיר!“

און סײַזאָגט אוזבעקיסטאַן מיט פּדייד:
 „ווי זון אינ וואַלקנס, כ׳בינ אינ פּוכ געקליידט,
 פּונ פּלאַקס א שטורעם אפ די שכײַנימ גײַט,
 אינ נײַעם אָנטונ וועט איר זײַן בא מיר!“

אזערבײַדזשאַן וואַרפט נאָר אפ אימ א בליק:
 „מײַן פּלאַקס וועט צאַרטער זײַן אינ שטיק,
 ניט בלוז אינ פּלאַקס איז איצטער אונדזער גליק,
 סײַזינ נאָך דאָ עטוואָס מעכטיקערס בא מיר!
 עס רוישט די נאַפּט, ווי סײַרוישט א פּרילינג-טייַכ,
 זי שײַנט אינ שטעט מיט דער לעוואָנע גלייַכ,
 דאָס פּאַנעם שוואַרצ, דאָס האַרצ מיט יוגנט רײַכ,

און היצ, און שײַנ, און פלאַמ איז דאָ באַ מיר!
 אינ טיפּ פֿונ ערד, אינ טיפּ פֿרויזט די נאָפּט,
 זי וואַנדערט אומ ווי אַ געהיימע קראַפּט,
 און פֿליט אינ הייב דורכ וועגן, וואָס זי שאַפּט...
 און צויענע יענעם שוואַרצן פֿערד
 איז נאָר דעם אַרבעטער באַשערט!
 באַשיידן שווייגט אַצינד, מײַן פֿרײַנט, מײַן ליד,
 וועגן די זײַד־פּאַפּריקן זאָגט זי ניט,
 אינ דופּט פֿונ סעֶדער שווייגט מײַן צווייט,
 זײַ שווייגן אינ די אָרעםס דאָ באַ מיר...
 איבּ האָב טשאַלטיק⁽¹⁾ און ווייַנטרויבן אַסאַכ,
 פֿאַר פֿרידער מײַנע טירן ניט כ׳פּאַרמאַכ,
 פֿאַר פֿרײַנט איז דאָ אַן אָרט אונטער מײַן דאַכ!
 ס׳איז צען באַליפּטע פֿרידער דאָ באַ מיר!"

זאָל פֿרײַען אײַבּ די ליד פֿונ פֿרילינג־פֿראַכט,
 וואָס כ׳האַב אינײַנעם מיט מײַן סאַז⁽²⁾ געמאַכט,
 נעמט צו אַ דאַנק פֿונעם אַשוג אַסאַד,
 דערפֿאַר, וואָס איר האָט אימ געהערט מיט אַכט!

(1) טשאַלטיק — רײַז.

(2) סאַז — אַ מוזיקאַלישער פּאַלעס־אינטרומענט.

נ. אסיעו

(אָרדענטרעגער)

בּוּדִיאָנעס קאוואלעריע

פּונ וועג פּונ ביז אהעריקן
קיינ טראַט צוריק, קיינ שטויס,
בּוּדִיאָנעס קאוואלעריע,
דיוויזיע פאַרויס!

כאַר :

בּוּדִיאָנעס קאוואלעריע,
דיוויזיע פאַרויס! (2)

פּונ דאַרעמ־הימל העלישן
דו, היצ, ניט ברענ די קעפּ,
בּוּדִיאָנעס קאוואלעריע
צעוואַרפּן איז אינ סטעפּ.

כאַר :

בּוּדִיאָנעס קאוואלעריע
צעוואַרפּן איז אינ סטעפּ. (2)

ניט מיט רומ פּונ עלטערן
איז אונדזער יוגנט רייכ,
אליין געווינט מיט העלדישקייט
זיכ ווארפּן אפּ דעם פיינט!

כאַר :

אליינ געווינט מיט העלדישקייט
זיכ ווארפן אפ דעם פינט! (2)

ס'וועלן וויסע פארגעדענקען שוין
פון גראָזן דעם גערויש,
ווען כאַל אַרבעט־פּויערישס
צעיאַגט זיכ אפ פאַרויס.

כאַר :

ווען כאַל אַרבעט־פּויערישס
צעיאַגט זיכ אפ פאַרויס. (2)

ניט מיר דעם קריג מיר הייבן אָן,
נאָר פארגעסט ניט פערעקאָפּ!
און שאַרפ געווער פארגרייטן מיר
אפ סוינעס ווילדן קאָפּ.

כאַר :

און שאַרפ געווער פארגרייטן מיר
אפ סוינעס ווילדן קאָפּ. (2)

די צוימלעך קלינגען, וואָרענען,
דערמאנען יענעם טאָג,
אז יעדער מיסן וואָרעם דאָ
צעטרעטן וועלן טלאָ.

כאַר :

אז יעדער מיסן וואָרעם דאָ
צעטרעטן וועלן טלאָ. (2)

נ. אסייען

מארש פון די רויטע פליערס

.1

אפ ראכוועס פון סטעפ,
אפ דעם שנייקן שעטעכ,
אפ מידבערשן ברעג,
אפ דעם כוואלישן ראנד—
די פאָנען די רויטע
דורכ הימלען מיר טראָגן,
מיר, פליערס פון ערשטן פון ארבעטער-לאנד!

.2

ס'האָבן הענט פון די שלאָגלערס
די פליגל געקליבן,
געזעצט דעם פראָפעלער,
געשטעלט דעם מאַטאָר.
דורכ שטורעמס,
דורכ וואַלקנס
יאָגן עסקאדרייעס.
מיר וועלן פאהערשן די סטיכיישע וואָר!

.3

אינ הימלען, געשיקטע
פון פעלדער, זאוואַדן,

א שטאַלענע ריי
פון קאַמיוגישער קראפט;
אינ אויסשפיר מיר גייען,
אפ וואכטע,
אינ מארשן—
פאהערשער פון מי און פון גרעסטער מאכט.

.4

אינ וואַלקנס גייען,
איבער לופטיקע שטיקער,
די פוינג מיר היטן,
מיר שפירן נאָכ שארפּ—
דאָס ארבעטער־לאַנד
פונעם סוינע פארהיטן,
ניט געבן
סאָוועטישע ערד
קיינ שפאן!

★ ★

זי בארענענדיש פונעם העלדישן עקיפאזש.

קינסטלער ג. ס. האלבער

נ. אסײַעוו

אוו? אַ-מאַרש

פּליגל פּאַלירטע — מיט פּליצ!
אונדזער אַעראָ! — באַשיצ!
אונדזער אַעראָ,
די זוניקע ערע —
אונדזער אַעראָ, באַשיצ!

זאָל אונדזער האַרצ זײַן פאַרשײט,
הודען זאָל האַסטיק די ווייט,
אַן גרענעצ זאָל רוישן
אינ שײטעכ אינ גרויסן
פּליערס אינ הימלען — אינ שטרייט!

שטאַלענע מאַכנעס ברייט
זײַנען אינ הייכנ צעזייט,
אונדזערע פּילאָטן
איבער די זאוואָדן
ראַטנלאַנד היטן — גרייט.

מיר בויען אַ לעבן פּונ מײ,
פּויגל אַקטיאַבערשער — פּלי!
אינ שלאַכט אינ האַרפּער
פאַרן וועלט-אַקטיאַבער,
פּויגל אונדזערער — פּלי!

סוינע דו בייזער, אוועק!
מיר פארהיטן דעם ברעג,
אונדזערע פילאָטן
אפ ראכוועס צעשאַטן,
ניטאָ שוינ קיין שקלאַפּן, קיין קנעכט.

פליגל פאָלירטע — מיט בליצ!
אונדזער אַעראַ, — באַשיצ!
אונדזער אַעראַ,
די זוניקע ערע —
אונדזער אַעראַ, באַשיצ!

נ. אסייעוו

זעקס און צוואנציק

(דעם אַנדענק פֿון די באקוער קאָמיסאָרן)

אפּ אלע איז דיין לייך געפאלן,
אכטשאַ — קומענער פּערעוואַל,
און שטרענג פּאטריפּט איז יעדער בליק —
ס'אונדזער קרוין אפּ ערד דאָ ליגט.

אַ, מידפּער, אפּ דיין וויסטן זאמד
דאָס הייסע פּלוט האָט אופּגעפּלאַמט,
ניט דעקן וועט די ערד דיין שאנד,
און זע, דאָס רויטע פּלוט צעגליט זיך,
ס'וועט לעבן אייביק שאומיאַן,
ס'וועט לעבן אייביק דזשאפּארידזע!

אָסמאנקול

סטאלינען

מיט ווילן און מיט קלוגשאפט ביסטו גרויס,
דיין ווילן פירט אונדז אלעמען פאָרויס,
אינ אונטערערד. ביסטו געוועזן דרייסט,
נאָך לענינען ביסטו געגאנגען הייס.

דער ארבעט־מענטש, ער קען דיך שוין פונלאנג,
פאר פרייער ארבעט שיקט ער דיר זיין דאנק.
דו האָסט פארייניקט אונדז און אונדז געפירט,
די פיינט האָסטו געשטעלט פארן געריכט.

האָסט קיינמאָל נאָך קיין אָפרו גיט געגארט,
דו און לענין האָט דעם וועג אונדז פריי געמאכט,
און פלוצעם האָבן מיר דערזען, — ארומ
איז אופגעגאן א בליענדיקע זון.

האָסט אלץ געזען דורכ שנייקן בוראן —
צוויי פינפֿיאָרן פון אונדזער גרויסן פלאן.
און דער, וואָס האָט געשריגן: ניין, און ניין! —
קריצט אפ אונדז מיט די פארפוילטע ציין.

א שטיצע ביסטו פאר דעם אַרעמאן, דעם העלד,
ס'האָט אונדזער לעבן העל זיך איצט צעברענט,
און אָסמאנקול דער דיכטער וועט גיט ווערן מיד
דעם פירער פונעם פאָלק צו זינגען הויך זיין ליד.

אן אָסעטינער ליד וועגן לענינען

געוועזן טויטן פריער אויך אסאך,
נאָר ער געשטאַרבן איז—אינ הארץ איז נאכט,
צו קווערע, ווי א פאָטער, אימ געפראכט,
די טרויער-פאָן פארנויגט בא אימ דערנעפן.

עס אָטעמט הארבסט און ס'ווערט די בלום פארוועלקט,
דער שטערן לעשט זיך, ווען דער מיזרעך העלט,
ס'האָט יעדע זאך א סאָפּ אפּ אונדזער וועלט,
נאָר לענינ לעבט און וועט אפּ אייביק לעפן.

ווען פון דעם אומגליק האָבן מיר דערהערט,
מיר האָבן טשערעדעס געלאָזן אינ די פּערג,
אראָפּגעגאן צו לענינען אהער,
ווי ער איז שטייל און שוויגנדיק געלעגן.

זאָל וויען צווישן אייז-פעלדער דער ווינט,
זאָל מיט נאכט דער אָפּגרונט זיינ פארשפינט,
די זון פון לענינען אונדז אומעטומ געפינט,
פון איר זיינ ווארעמקייט מיר שעפן.

און סטאלינען, זיינ בעסטן פריינט,
פארטרויט האָט ער די שליסלען פונעם היינט,

אימ אָנגעזאָגט: „צעשמעטער מײַנע פּײַנט,
שטײ אפּ דער וואַך פּונ אונדזער גאַנצן לעבן“.

און בא דעם גרויסן טרויער-אַרן דאן,
אפּ ברוסט פּונ פּירער אָנגעשפּאַרט די האַנט,
האַט סטאַלין פּאַרן גאַנצן לאַנד
א שווע דאן אן אײַזערנע געגעבן.

און אָט די ברוסט, וואָס אומפּאוועגט
געבליבן רוען איז מיט סטאַלינס האַנט פּאַדעקט,
איז טײַער אונדז, זי אָטעמט און זי לעבט,
ווי ס'בליען טאַנען, לאַרבערן זיך וועבן.

זאָרן שטערן לעשן זיך, ווי נאָר דער מיזרעך העלט,
זאָל בלומ פּונ האַרפּסט-ווינט ווערן גלייך פּאַרוועלקט,
זאָל אלץ א סאָפּ האָבן אפּ אונדזער וועלט,
נאָר לענין לעבט און וועט אפּ אײַביק לעבן.

באַכער כאטשאָ

(פּונ אַרמעניש)

— באַכער כאטשאָ,

הוילער כאטשאָ!

אַנשטאַט דיין פארשאַלטענעם שטיק שמאכטעליי,

טראַגסטו א פרענטש, וואָס איז נייער פּונ ניין.

ווער האָט דיר געגעבן?

ווער האָט דיר געגעבן?

— דעם פרענטש, וואָס איך טראַג אפּ מיין ליב אזוי שיין,

האָט לענין געגעבן מיר, לענין אליין,

לענין!

— באַכער כאטשאָ,

קאפּצן כאטשאָ!

אַנשטאַט דייןע זאַקן, צעפליקט אונ פארשמוצט,

טראַגסטו צוויי שטיוול מיט שוואַקס געפּוצט...

ווער האָט דיר געגעבן?

ווער האָט דיר געגעבן?

— די שטיוול אָט די, ווי איר זעט זייער לענג,

האָט אויך אונדזער לענין מיר, לענין געשענקט.

— באַכער כאטשאָ,

כאווער כאטשאָ!

געווען ביסטו שווייגנדיק, אַרעם אונ שוואַכ,
ווי האָסטו גענומען דיין כאָכמע, דיין שפראַכ?
ווער האָט דיר געגעבן?
ווער האָט דיר געגעבן?

— געווען א באַטראַק, פֿלעג איך שווייגן אַסאַכ,
האָט לענין געשענקט מיר די זעלטענע שפראַכ,
לענין!

— כאַווער כאַטשאַ,
פראַפּעסאָר כאַטשאַ!
געווען ביסט פאָרגרעפּט, ניט געלעבט, נאָר געקערענקט,
ווער האָט דיר דיין לערע, דיין וויסן געשענקט?
ווער האָט דיר געגעבן?
ווער האָט דיר געגעבן?

— אונדז אלע, וואָס זינען געווען ווי די נאַכט,
האָט לענין, האָט לענין דאָס וויסן געפראַכט,
לענין.

— ווילער כאַטשאַ,
פאַרימטער כאַטשאַ!
דו ביסט אונדזער טייערסטער זאַנג אפּן פעלד!
דיין אַרבעט אַ לענינשער אָרדען באַהעלט,
ווער האָט דיר געגעבן?
ווער האָט דיר געגעבן?

— פאַר אלע: פאַר מיין מי, פאַר מיין פֿלאַמ, פאַר מיין גאַנג,
אַט דעם לענינשן אָרדען, דער שענסטער געשאַנק,
האָט סטאַלין געגעבן מיר,
האָט סטאַלין געגעבן מיר,
סטאַלין!

★ ★

אפ אונדזער פעלד

(ארמענישע ליד)

אָט אפ די פלאכנ
ערד־גרעפערס יונגע
מונטער און האסטיק
גראָבנ קאנאלן...
יאָרנ און יאָרנ
אונדזערע פעלדער
פלעגנ די שטראלן
ברענענ, באפאלן.

ערגעצ געזאָדנ
האָט דער אראקס דאָרט,
אָבער געטרוקנט
האָבנ די פעלדער.
בייטנ אָנ פּיכטקייט,
מענטשנ אָנ נערונג,
ליידנ און ליידנ,
מאטערניש שווערע.

נאָר ס'איז געקומענ
אונדזער באפרייונג,
ס'האָט אונדזער פרייהייט
פעסט זיכ גענומענ.

ווייט שוין פארוואָרפּן
הונגער און לאסטן,
דאָרשטיקע ערדן
זיינען באוואסערט.

סיגייען די נייע
ליכטיקע יאָרן.
שטראָמיקע קאנאלן,
- ברייטער צעפלייצט זיכ!

אונטער דעם העלן
הימל פון דאָרעם
פעלדער באדעקן
בוימוואָל און ווייצן.

אונדזער צייט

(פון ארמעניש)

פון שטוב צו שטוב פלעגט גיין אמאָל שושאן, —
א קעכערן, א וועשערן שושאן געווען איז דאן.

אכ, צייט, דו צייט,
שלעכטע צייט, בייזע צייט!

און די יעסוימילעך, די קינדערלעך די ווילע,
פלעגן אומגיין הונגעריקע, נאקעטע און הוילע.

אכ, צייט, דו צייט,
אומגליקלעכע צייט!

נאָר די ראטנמאכט האָט באפרייט דעם אַרעמאן,
אופגעלעבט און אופגעריכט געוואָרן איז שושאן.

אוי, צייט, דו צייט,
דעם אַרעמאנס גוטע צייט!

אין קאָלוירט דער פאַרזיצער איז שושאן געוואָרן,
זי פירט אָן מיט דרייסקייט, מיט פארשטאנד מיט קלאָרן.

איי, צייט, דו צייט,
שיינענדיקע צייט!

ניט קיין דערפער, ניט קיין שטעט האָט קיינמאָל ניט געזען שושאן,
איצטער פאַרט זי קיין טפיליסי, פאַרט אצינד קיין יערעוואן.

דאָס הייסט צײַט,

וונדער־צײַט!

א וועשערנ געווענ שושאנ אונ גאַרנישט ניט געהאט,
איצט פאַרט שושאנ קײנ מאַסקווע, ווי אונדזער דעפוטאט.

הײ, צײַט, דו צײַט,

אונדזער צײַט!

מיקאלא באזשאנ

(אָרדענטרעגער)

אומשטערבלעכקייט

(פון א פאָעמע)

I

די קאספישע ערד

איז איבערגעברענט און האַרבאטע.

די סעדער פון קארטאליניע

איז ראָסע, איז צווייט און איז רו,

פארגליווערטע אַזערעס, שווערע, אייפאטער,

דער ווירבל־ווינט פון באקו...

אַט דער ווינט האָט איז קיראַווס צעוויקלטע פּאַנען געבלאַזן,

געשטראַמט און דאָס זיידנס געווייט איז דער לופט.

איז גראווי, איז סקריפּ פון צעקוטשמעטע גראָזן

דער קאַמאנדיר האָט די וועגן געפרוויט.

ער פלעג אהער קומען אזוי אפּ א וויילע און גאַר,

זיין בורקע צעשפרייט, עס שמעקן מיט פולווער די האַר,

און פּוכיק און פּראָסט איז די זאלציקע ערד מיט א פּלויקייט באשינט,

דער כאווער און פירער,

דער קאַמאנדיר און דער פריינט,

דעם מינגרעל און דעם טיורק, דעם לעזגיני און שאכטיאַר.

סי האָט געטונקלט. דער פאטרול האָט געמאַסטן די ערד,

מיט א שפּאַן א פארטויבטן געמאַסטן די שטילקייט, די אַוונט־קאַלירן.

אפּ די טונקעלע בערג האָט געהויבן זיך קיראַוו,

פון דער ווייט האָט ער רוישן פון יאמען געהערט,

מיט היצ האָט געאַטעמט די טרוקענע ערד,
די געזאלצענע ערד, די אמאָליקע ערד
פון די נאפטענע גאַלד־זעק, די פירשטן, עמירן.

און ער זעט —

פון סוראכאן

און דורכ פורגושעט,

פיז גיאנדזשי

צעשליידערטע סאקליעס פון ליימ,
ווי קיילעכנ, קובנ, געמויערט
די קאסטנס מיט גיפט און מיט שלאָפ,
די נעסטן פון דרוק און פון טרויער,
ווי אפ קיזיקעס ווערט מען געפאָרן
און מע שטארפט אינעם זשאווער און הני.
ס'איז מיט ייעש פארקוואשעט דער קעז,
און דער גערשטענער קאָרזש און די מי.

ער הערט דאָ דעם ווערטער־געפירט
און דאָס ריפּן פון שווערע קאָנורקעס,
וואָס האָבן, ווי דוירעס, אינ זומפן געזונקען,
אינ פלינדקיט, אינ כליפ.
ער הערט, ווי סע לערנט זיכ זאָגן
אפ זיין אייגענעם לאָשן דער טיורק
די ווערטער די נייע: „סאָוועט“,
„מאנדאט“, „באָלשעוויק“ און „רעוטרײב“.

ער זעט פון דער ווייט
די ספיראלן פון ווינט,
וואָס דרייען זיכ, דרייען, ווי מילן.
אן אָפיצער ליגט צעשאָסן
מיט זיין שוונג מיטן לעצטן אינ מיסט,

דעם דאשנאקישנ מאוזער
הערט ער אין סאקליעס נאָכ בילן.
ווי וועלפיש עס שאַרכט אינעם קוסט
די פאפאכע פון מוסאוואטיסט!

די שלאכט איז געגאנגען צום סאָפ.
אונטער סטעפעס צעלעכצטע,
מיט עקבערס צעעקבערטע
העט ביז דער זאפטיקער טיפ,
פון דער ערד איז געקראָכנ די הויט,
האַבן הרודעס גערוקט זיך, געקרעכצט,
איבער ווייטן געשוואַלענעם גרונט
איז געוואקסן א ריוו נאָכ א ריוו.

ס'געלאָגישע בלוט.
דאָס פעטס, וואָס די אייביקייט שמעלצט עס, די סמאָלע,
וואָס גייט פון די גרונטן,
דאָס פעטס פון די טיפן געזייעט.

„... דער עקבער, ער פעלט נאָכ אדאיעם,
די ארבעט, זי בעט זיך, ווי קיינמאָל.
איז ניט! — פאר ביוראָקראטן איז נאפט,
האלט מען, איז איצט ניט די צייט!“
ס'איז א שווינג און אן אַנגריפ,
ס'איז אַטעם און רויש פון מאַטאַרן,
ענערגיע אין טיפן צעגאַסן,
ענערגיע מיט ארבעט בארייכט.
„עכ, קריגן בא דיר כאַטש נאָכ איינעם
א שטראָם, זאָלסט איך רוישן געבאַרן,
מיט א קלונג אין די פרישע ציסטערנעס
זאָל אריין דער געפאנגענער טייך!“

און אָנגעשטרענגט זײַנען די פֿלײַצעס
 אינױ שפּיל פֿון די מוסקלען די פעסטע.
 עס סקרײַפֿעט דער רײמען פֿון ראַנעצ,
 וווּ סײַגן זיך שטענדיק באַנאנד
 א בלאַקנאָט פֿאַר נאָטיצן און פֿאַרמולעס,
 אײנס פֿון די זאכן די פעסטע.
 ווי א מעטראָנאָם, איז ער פּינקטלעך,
 און דײַטלעך איז ער, ווי זײַן קאַנט,
 אײנפירן א מײַנומער „פראוודא“
 געפּינט אײנעם רענצל און אָרט.
 אן אופּרופּ צו די טראַנסקאָואָזער
 מיט לענינס געױנישן וואָרט,
 א צעטריפֿעטער באַנד מענדעלייעוו
 „פענסילױואַנישער נאַפּטנ־באַשטאַנד“.
 און דער גוטער באַגלײַטער פֿון אָפרו,
 נעקראַסאָױס געקלײַבענער באַנד.

II

ווי יונג איז אפּ דער וועלט איצט!
 א שניי אין הייכן שפּרײַט זיך,
 ער טוט א קלונג א צאַרטן
 און טוט א בליצ פֿאַרקלערט.
 אָט לעשט ער זיך, אָט פֿליט ער,
 אָט הייבט ער זיך און דרײַט זיך
 און פֿאַלט אין קאַלטער בלױקײַט,
 מיט אומרו, אפּ דער ערד.

עס טונקלעט. אײנעם פֿאַלקס־הויז
 צעצײנדן זיך די שױבן.
 א מעכטיקער פֿראַזשעקטאָר

טוט פלינק א שווימ לעמ זיי,
ער טוט א זעצ אינ הימל,
אונ ס'טוט א בלענד פונויפן,
אונ ס'שרעקן זיכ די כמארעס,
פארשאַטענע מיט שניי.

אונ ס'שטייט לעמ בלויען פענצטער
דער פירער פון די מאסן,
ער הערט דעם רויש דעם ברייטן
מיט רויקייט אינ בליק, —
דער אָל איז גרויס, די זאָרגן!
אינ רוישן פון די גאסן
ער שפירט, ווי ס'ווערט געפאָרן
דאָס לעבן אונ דאָס גליק.
אונ פריידיק איז צו קעמפן,
אונ לייכט אפ ערדן שפאנען,
אונ ס'קומט דער טאָג דער נייער
מיט ליכטיקייט באשיינט.

עס קומט דעקאב, דער ערשטער,
צום נייעם טאָג געווענדט שוין,
שטייט קיראָוו אופ. די שטאָרע
פארהייבט ער אפ צוהיק:
— שטיי אופ, דו זון, אונ לויב אימ,
דעם שאפונג-גייסט פון מענטשן,
אונ לעב אומשטערבלעכ לעבן
פון גרויסן באַלשעוויק!

איז לעב אומשטערבלעכ לעבן
אינ רום, אינ הייליק-עכטן

פון מענטש, וואָס איז געפאָרן
אפ אומפרענגען דעם טויט,
אינ לעבנס פון מיליאָנען,
צו זײַן איז זייער רעכט היינט,
ס'איז זייער רומ און נאָמען
אומשטערבלעכקייט פארטרויט.

אונדז וועלן ניט פארהאלטן
קיינ שאַסן, קיינ פארברעכנס,
קיינ רויבערישע נעשאַמעס,
קיינ הינטישער געשוויר.
אפ אייביק זיי פארניכטן,
די שלאנגען, אָט די פרעכע,
א טויט דעם טויט, אונ־לויבט עס,
דאָס לעבן אָן א שיר!

עס הייבן זיך אומשטערבלעכ
די דענקער, העלדנ־רייען,
א טאָג שטייט אָפ אפ ערדן
מיט דוירעס הויכ באשיינט,
איז לעב, אָ, גייסט פון לעבן,
זאָלסט קיינמאָל ניט פארגייען,
איז לעב אומשטערבלעכ לעבן
פון באַלשעוויקעס־פריינט!

מ. באזשאן

21 יאנוואר 1924 יאָר

אין טרויער
פלעצער,
פון גאסן די ווענעס —
טשוהונענע טויערן,
און די פאָן, ווי פּייער,
דער ווינט צעשווענקט,
און א וואָרט אפ דער פאָן הענגט —
לענין.
א טאָג
געפאלן, —
א שווארצע פאָן.
א שווארצער טאָג.
א שווארצע פאָן.
א טרויעריקער מאַרש, א מינאַרער
האַט אופגעוועקט די שטאָט.
האַט דורכגעדונערט איבער וועלט דער גאַרער,
איבער שטעטלעך, דערפער, פלעצער, שטרעקעס,
הארץ צו הארץ, אקסל צו אקסל.
דאָס לאַנד איצט גייט,
א קאַמונע,

א קאַלאַנע,
דאָס לאַנד פֿון איליטש.
ניין, ניין, ער לעבט!
ניט געקרענקט, ניט טויט!
ער איז דאָ אינ מיליאָנען געזיכטער!
פא מיליאָנען אינ הארץ, אפ פאָנען אָן צאָל
גייט דורכ דעם לאַנד איליטש.
די טרויער־פּאָן צעוויקלט,
א צונויפלי פֿון טרויער איז דאָ!
דעם פירער פֿון לאַנד
קאַמונעס,
קאַהאַרטעס
גיבן דעם לעצטן סאליוט.
ס'וועלן שפּריצן לאַזונגען פֿון אנטענעס,
מיט לאַזונגען פארגיסן די וועלט:
לענינס
הארץ האָט דערברענט,
לענינען
דעם לעצטן סאליוט!
צעדונער זיכ, שרעקלעכע מינוט,
אלע דוירעס און פעלקער אלע:
21 יאנוואר.
זיבן אָן צען.
ווי א מעסער, ווי א רופ, די הימלען צעברען,
זאוואַדישע סירענע!
יעדער איינציקער ארבעטער היינט
סאליוטירט אפּן קיווער פֿון לענין.
די טרויער־פּאָן זיינע געבראכט,
דאָס הארץ פארקלעמט מיט וויי,
שטייט ער אופ, א פירער אינ שלאכט,
א מיליאָניקער לענין שטייט אופ!

לענין איז טויט. הילכנ אנטענעס.
לענין איז טויט — אפ יעדער קער!
עס לעפט דער מיליאַניקער לענין —
פססר.

מיקאלא באזשאן

שטייט א מענטש אין צעשטערנטן קרעמל, ער שטייט.
אינא פראסטן שינעל שטייט א מענטש, אינא גרויען,
ס'איז זיין פאָנעם באקאנט וווּ א דערפל א שטרויענס,
וווּ עס לעבט נאָר א שטוב אפּ דער ערדישער ברייט.

העט אפּ מירעוון, אפּ מיזרעכ, אפּ צאָפּן, אפּ דאָרעם
ווי דער סימוואָל פון זיג, וואָס פארייניקט אונדז איצט,
איז דער פראָפּיל פון מענטש אין די צייטן פארקריצט
און אין רוימ און אין הערצער פון פעלקער פון קלאָרע.

מיינ היימלאנד! ווי ס'פרייטערט דיין ווייט זיך און שיינט!
דיין טרוימ, וואָס דו טרוימסט, אינא די טאטן צעברויזט זיך,
ער גייט מיט אונדז פאָרוטש, דער כאווער, דער גרויסער,
דער פירער, דער נאָענטער, טייערער פריינט.

דער נאָמען פון מענטש איז דער רופּ פון מיליאָנען,
אינא אויסזעס אינא זעקס לעבט די העכסטע אידיי,
דער ריזיקער ווילן ז'פארגלידערט אינא זיי,
דאָס היימלאנד פון מענטשן, מיט שטאָלצ אפּן פאָנעם...

מיט זיין נאָמען זיך שלאָגן אפּ טויט אָדער רויט —
און נידער מיט העלפטן, מיט דריטלעך און פערטלעך,
דעם היימלאנד דערלאנג ניט קיין ליידיקע קווערטלעך,
נאָר די ריזיקע ווערטן פון לעבן און טויט!

די ליד פון אומבאווסטן באכשי פון דערוואז

ווען ס'וואָלטן שלאָגן אין מײַן פרוסט צוויי הערצער,
קײַן מאַסקווע אפּ מײַן פּערד איך וואָלט זײ אָפּגעפירט,
און בא דער קרעמלין־וואנט איך וואָלט געזאָגט דעם וועכטער,
וואָס שטייט בא אָפּגעשליפּטער שוועל און היט:
— מיט הערצער מײַנע צוויי געקומענ כײַבן פּונווײַטן,
זײ שענקען סטאלינען אהער האָב איך געפראכט.
פארוויקלט אין מײַן טוכ פון זײַדנ־העלן גארטל,
זײ שלאָגן מיט א ווונדער־לעכער קראפט.
דאן וואָלטן הערצער מײַנע צוויי מיט פלאם מיט העלן
זיך צעפלאקערט, ווי דאָס גרעסטע הארץ פון וועלט.

מ. באָלאַטין

אינ טורקמענישער זאמד

— אינ טורקמענישער זאמד —
אריקעס-גערויש,
ס'איז פריי שוין דאָס לאנד,
גייט מיט לידער פאָרויס!

פונ כוישעכדיקן אמאָל,
פונ קנעכטשאפט, פונ שווערנ אָל
צומ נייעם לעבן שפאן,
סאָוועטן-טורקעסטאן.

ווי וואסער דאָרט לויפט,
ווי בוימוואָל מע קלויפט, —
זאָל לעבן די פרייע,
די פריילעכע מי!

דו בלי אינ דוירעס אפ לאנג,
דו בלי אינ פארטיקן זאמד,
דו בלי אינ זוניקן לאנד,
סאָוועטישער טורקעסטאן!

מ. באַלאַטינ

די ליד וועגן טשאפאיעוון

.1

שווערע רעגנס פארגרויען דעם אלטן אוראל,
אינ דעם שלאכט גייט א פאָלק נאָכ א פאָלק,
סיקעמפט טשאפּי, דער נאטשדיוו, און זיינ שווערד הויכ ער האלט
פאר דעם פרייען דעם ארבעטער-פאָלק.

.2

און דער סוינע, ער גרייפט, און דער סוינע, ער דראָט,
יעדע הייכ, פון הארמאטן זי שפייט,
נאָר טשאפּי טרעט ניט אָפ און ער שענקט ניט קיין טראָט,
אינ דער ריי אינ דער ערשטער טשאפּי.

.3

ווען טשאפּי רייט און יאָגט איבער סטעפישער ברייט,
זי ער שטייגט און אפ הייכנ ער פליט,
אינ פאראקשנטן קאמפ און אינ נאכטישע רייד
זיינ איינ איינציקן טרוימ ער פארהיט.

.4

ס'וועט צעבליען דאָס לאַנד — אזוי טרוימט ער טשאפּי,
ס'וועט אי רייכ, ס'וועט אי שטארק דעמלט זיינ,

אכ, ווי שיינ איז דאָס לעפּנ, זײַן וויל איך דערבײַ,
אכ, ווי גליקלעך מײַן לאַנד דאָרטן שײַנט!

.5

קריכט א כמארע א שווארצע אפ סטעפ אָן א סאָפ,
אינ דער שטייל קלאפן טלאָען טאָק־טאק,
שלאָפט ניט, שלאכט־לייט, טשאפאיעוו, ניט שלאָפ!
ס'איז דעם טויט שיקט דער סוינע קאָלטשאק!

.6

שווימט פארבלוטיקט טשאפני דורכנ טייך,
ס'האָט א קויל אימ פארווונדעט די האנט,
אָ, ניט רויש, אָ, ניט וויג, ניט דערטרינק מיך, אָ, טייך,
עכ, פארוואָס אזוי ווייט איז דיין ראנד!

.7

קרעכצן כוואליעס און לויפן פאָרויס און פאָרויס...
ניטאָ קיינער... דער ווינט נאָר ער פרויזט...
ס'איז טשאפאיעוו ניט טויט... ס'איז טשאפאיעוו ניט אויס,
ווי א פאָן פירט טשאפאיעוו פאָרויס!

★ ★

ה. בלאַ שטיין

א געזאנג צו סטאלינען

די שענסטע פלום פון אונדזער לאנד,
דעם פעסטן אין דער וועלט,
וואָלט איך מיט ציטער-פרייד דערלאנגט
דעם פעסטן אין דער וועלט!

און ס'וואָלט דאָס גליק געוויגט מיין שטימ,
און כ'וואָלט אזוי געזאָגט צו איך:

— די וועלט איז גרויס, די וועלט איז פרייט,
און ס'איז קיין ברעג פאראן;
נאָר אזא פרייד, ווי אונדזער פרייד,
איז ערגעץ ניט פאראן.

ס'כאפט אופ זיך יעדער אינדערפרי
מיט א געזאנג אין אונדז;
און א געזונטע ווארט די מי
מיט א געזאנג אפ אונדז —

איך שאכט, איך שול און איך זאוואָד,
איך פעטן פעלד, איך גרינער שטאָט.

און אלץ, וואָס אונדזער מי געבוירט,
איז אלעמענס און מיינס.

און ס'קוועלט די פרייד אין הארץ און יוירט,
אין אלעמענס און מיינס...

די שענסטע ליד פון אונדזער ערד,
דער פעסטער אפ דער וועלט,
וואָלט איך געבראכט צו זיין געהער,
דעם פעסטן אפ דער וועלט...

און כ'וואָלט צו איך געזאָגט אזוי:
— ס'איז אונדזער הימל קלאָר און פֿלוי,

ס'איז אונדזער זון פון העלסטן ליכט,
און פרייד איז אין איר פֿליק,
ווייל זי פאשײַנט דיין ליב געזיכט,
ווייל ס'קוקט אפ איר דיין פֿליק!

און אומעטומ אפ גאָר דער וועלט,
ווי ס'בלוטיקט נאָך די פֿיין,
גיט אופ דיין וואָרט און ברענט, און העלט —
און לינדער ווערט די פֿיין.

און הייסער שטראָמט אין הארץ דאָס פֿלוט,
און העכער שלאָגט דער קוואַל פון מוט,

און ס'ווערט צו לעבן גרינג און ליב,
און גיין צום זיג ארום —
ווען ס'פֿליט אין הארץ, ווען ס'פֿליט אפ ליב
דיין שיינער נאָמען אופ...

יאָהאַנעס בעכער

די ליד וועגן דער רויטער פּאָן

האַסט מיט פּייער געענטפערט אפ קייטנ־געקלאַנג,
זיך געוואָרפן טאַליאַנימ אינ פּאַנעם ווי בלוט,
אינ דעם צאַרישן רוסלאַנד — א צייכן פון דראַנג,
אינ דער פינצטערער נאַכט זיך צעפלאַקערט מיט גלוט.

פּאַרויס איר, פּאַנעטרעגער, פּאַנען, ברענט!
פאַר אלע די, וואָס זיינען נאָך אינ קלעם,
אינ לעצטן אנטשיידענעם שלאַכט —
מיר וועלן באַווייזן די מאַכט.

ס'האַט מיט גלייכגילט נאָך קיינער אפ דיר ניט געקוקט,
מיט באַגעט דיך געשטאַכן, געפאלן מיט דיר,
און אינ טפּיסעס געגאַנגען און אפ טויט אלץ פאַר דיר,
און אינ טורמעס האָט אופגעשײנט ווידער דיין בליק.

מיט א פלאַמיקן בליץ איז דיין פּייער ארום,
אינ אַקטיאפער זיך צעגלאַנצט אפ די ארבעטער־הענט,
באַריקאַדעס אינ פירגער־קריג האָבן דיין רופ
איבער וועלטן צעטראָגן אינ העלישן ברענ!

דאָרט פון יענער זייט גרענעצן קאעסט זיך דער פּיינט,
די פאַשיסטן דאָרט גרייטן אן אָנפאל אפ אונדז,
נאָר אלץ ליכטיקער פון קאַמינטערן די שײן
און פון רעוואָליוציעס דער שײטער זיך שפּרייט.

פ. בראָו קאַ

(אַרדענטרעגער)

פעלדער

- פעלדער, פעלדער! העליש גאַלד צעפלאַסן,
אונדזער ברודערש פלוט האָט אייך באגאַסן...
פעלדער!
פלוטן אונדזערע אייך רייך באשאַטן...
פעלדער!
רײַטער אונדזערע אייך גוט באטראַטן...
פעלדער!
אוי, מ'האַט ניט געאַקערט דאן די פייטן...
פעלדער!
אוי, דער שוצגראַפן א ליד פלעג שפרייטן...
פעלדער!
ניט קיינ פויגל האָט די ליד געזונגען...
פעלדער!
קוילן האַפן פויגלדיק געקלונגען...
פעלדער!
און אצינד אפ שעטעכע באפרייטע...
פעלדער!
אַקערן די טראַקטאָרס די באנייטע...
פעלדער!
דאַרט, ווו פלוט פארגאַסן איז געוואָרן,
פעלדער!
הייבט זיך, פעלדער, אופ מיט גאַלדן קאַרן!
פעלדער!

מ. גאלאדני

פארטיזאן זשעלעזניאק

אינ סטעפעס כערסאָנער,
ווי הויכ זיינען גראָזן,
אינ סטעפ לעמ כערסאָן א קורגאן,
איז ליגט דאָרט אינ שאַטן,
מיט ווילדגראָז פארשאַטן,
מאטראַס זשעלעזניאק־פארטיזאן.

געגאן אפ אָדעס,
קיינ כערסאָן אָנגעקומען,
דער פיינט הייבט זיך אופ, ווי א וואנט,
ס'איז לינקס ניט באוואָרנט,
מאכנאָוועס פון פאָרנט,
און בלויו צען גראנאטן אינ האנט.

— איז, כעוורע, הערט אויסעט, —
געזאָגט האָט צו קעמפער
מאטראַס זשעלעזניאק, — ס'גייט א שלאכט,
כערסאָן ט'זיך באוויזן,
מיר האָבן נאָך שפיון,
גראנאטעס צען שטיק איז א זאך.

געזאָגט האָבן כעוורע:
— עס דינען די שפיון,

גראנאטעס צען שטיק איז א זאכ.
מיט שטיקעס, גראנאטן
געזיגט האָפּן יאטן.
נאָר ס'בלייבט זשעלעזניאק אפּן שליאכ.

אָ, פריילעכע לידער
היינט זינגט אוקראינע,
די יוגנט די גליקלעכע פליט,
אינ זונ־רויזן העלע,
דורכ הימלשע שוועלן
א פויגל א שטאַלענער פליט.

אינ סטעפעס כערסאָנער,
ווי הויכ זיינען גראָזן,
אינ סטעפ לעמ כערסאָן א קורגאן,
איז ליגט דאָרט אינ שאָטן,
מיט ווילדגראָז פארשאָטן,
מאטראָס זשעלעזניאק־פארטיזאן.

מ. גאלאָדני

די ליד וועגן שטשאַרסן

1

אן אַטריאד פּונווייטן איז צו דעם טייך ארויס,
קאַמאנדיר געגאנגען איז בא דער פּאָן פּאַרויס.
אפּן ארבל — בלוט־פּלעקן פּונעם פּיינטס א שאַס,
און א שפור א בלוטיקער ציט זיך איבער גראָז.
עכ! ציט זיך איבער גראָז.

2

— יאטן, וועמעס זייט איר, פּונוואנען קומט איר אָן,
ווער גייט א פארבלוטיקטער בא דער רויטער פּאָן?
— הייסע זיך באטראקישע, קעמפער זינען מיר,
בא דער פּאָן, דער רויטער פּאָן: שטשאַרסן—דער קאַמאנדיר.
עכ! שטשאַרסן דער קאַמאנדיר.

3

שווער געווען זיין לעבן איז, הונגעריק און וויסט,
נאָר זיין בלוט, זיין העלדיש בלוט, גיסט זיך ניט אומזיסט.
פּונעם לאַנד פארטריבן איז דער בייזער פּיינט,
שלאכט האָט אונדז פארהארטעוועט, שטארק זינען מיר היינט.
עכ! שטארק זינען מיר היינט.

שטייל ווערט בא די ברעגנ שוינ. און די ווייט איז בלוי.
 זונ פארגייט אינ מירעווייט, פאלט אפ גראָז דער טוי.
 ס'פלייט די קאוואלעריע מונטער און געשווינד,
 און די פאָנען פלאטערן רויטע אפן ווינט.
 עכ! רויטע אפן ווינט!

מ. גאל אדני

א ל י ד

אַט ווינטיק, אַט פּראָסטיק,
אַט שטיל און העל,
ס'איז איינע מאַסקווע
אינ גאַר דער וועלט.

זאַל שוימענ ווידער
דער קאַס מיט פּלאַמ
פאר הייב, פאר נידער,
פאר פרייטן יאמ.

איז דרייסט הייבט דעם בעכער
פאר שטרענגער וואכ,
פאר שטייגן העכער,
פאר אונדזער זאכ.

הייב אופ די בליקן,
זע— ארבעט קלעקט!
עלפ רעפובליקן
און שטעט אָן אַן עק.

און פּלאַכנ זיכ שפּרייטן,
א קאנט נאָכ א קאנט.

פריינט זינגען אין פריידן
אין אוקראינער לאנד.

איז דרייסט הייבט דעם בעכער
פאר שטרענגער וואכ
פאר שטייגן העכער,
פאר אונדזער זאכ.

ווי פיל איז געפאלן
פון יענער צייט,
מיט טויטן מיט אלע
אין הייסן שטרייט.

האָט כאווער קלאוס
די אויגן פארמאכט,
און פיטע שולצע
געפאלן אין שלאכט.

איז גרייט אן ענטפער
פאר אלע זיי,
און מיט די קעמפער
אין לעבן גיי.

דער נאָמען סטאלין
זאָל אומעטומ,
ווי א דונער, קנאלן
אין צייט פון שטורמ.

דערגיין צו קריגער
פון אורוגוויי
און טראָגן זיגן
פיו רויטן שאַנכיי.

ער וועט אונדז שאלן,
ווי א רופ אין נאכט,
און זאמלען אלע
אין לעצטן שלאכט.

זאל קלינגען דער פעכער
פאר שטרענגער וואכ,
פאר שטייגן העכער,
פאר אונדזער זאכ.

★ ★

מ. גאָלאַדני

א ליד וועגן יוגנט

די יוגנט פון וועלטן
דערקענט מיין געזאנג,
כידערזע אונדזער יוגנט
אינ מי און אינ גאנג.

דורכ טרוקעניש גייט זי,
זי גייט מיטן יאמ,
אינ ארקטיק, אנטקעגן
דעם פראַסטיקן פלאמ.

דורכ איר איז געשטורעמט
דער הימל, די ערד,
דורכ איר די געזעצן
פון ערדן דערקלערט.

אפ איר, ווי די פאָנען,
די זון זיך צעפלאמט,
זי זעט, ווי דאָס לאַנד מײַנס
אינ אייביקײַט שפאנט.

איז זינגט, קאַמאנדירן
און העלדן פון מי,

ווי הארצ הייבט אָן זידן,
ווי שטאַל איז אינ גלי.

ווי ס'טראָגן זיכ קוילן
פון שאכטעס ארופ,
ווי ס'הייבן סירענעס
פון פרי זייער רופ!

ווי ס'פלאמט אונדזער הימל,
פון קוימענס צעגליט,
די פרייד פון די זיגן
אפ ליפן פארזידט...

פאָרויס, לייטענאנטן!
פילאָטן, פאָרויס,
איכ זע, ווי מיין היימלאנד
מיט אייביקייט ברויזט!

עס גייען רויטפלאַטלעך
א ריי נאָכ א ריי,
קובאנער קאָזאקן
אינ פאָלקן מיט זיי.

עס גייט מיט אוקריינער
יאקוט און טאדזשיק,
אפ אלע דריי שפראכן
מע זינגט וועגן גליק.

פון טרוימען פון בעסטע
מיט ווירקלעכקייט שמעקט,
ווי שיינ רויטער פלאצ האָט
זיי מאַסקווע אנטדעקט.

איכ לויב פון מיין היימלאנד
דעם אייביקן ברויז,
און סטאלינען לויב איכ,
ער גייט נאָר פאָרויס!

סאווא גאלאוואניווסקי

די וועלט באזינגט דעם פירער

איבער ערדן געבלאנקעט,
אפ יאמען, קיין גרוס ניט געפונען.
איכ וואלט געקענט שוין
א זינג טאָן
אפ ערדן
א ליד.

וויפל ווינט איז צעשאַטן
איבער ערדישע ווייטע שפאָרונעס,
וויפל שטורעם אינ אויגן
פון רוישיקער וועלט איז צעבליט!

הונדערטער זונען האָפּן געשיינט
איבער מיר
אינעם העכסטן זעניט דאָרט,
און אונטער יעדערער,
יעדערער,
יעדערער
איז דיין נאָמען מיט ליבע
צעברויזט.
וועגן דיר,

וועגן דיר ווילט זיך זינגען
די לויטערסטע לידער,
און די יינגסטע פון זיי
מיט דיין אטעם דערווארעמען פלויז!

און ווו כ'זאל ניט קומען,
און ווו כ'זאל מיינ קאפ ניט א ווענד טאן,
ווי קאן מען ניט הערן,
ווי לויטער,
ווי יוגנטלעך שלאגט
אינ דער פרוסט פון דער ערד,
אינ דער ארבעטער-פרוסט פון די לענדער
דאס גרעסטע
און זוניקסטע הארץ,
וואס די מענטשהייט פארמאגט!

דו שטייט איבער אלץ!
אונדזער סטאלין, דער פירער און לערער!
ס'טראגט די פאָנען דאָס לאנד
צו דעם ציל,
ווי דיין פייערדיק וואָרט,
און די ווינטן פון צייט
בלאָזן פון אלע ווינקלען,
די ווייטסטע און טיפסטע,
שווימט דער שטראָם,
ווי א ריזיקע שיפ, וואָס פארגייט אינעם ווייטסטן פאָרט

וויפל פריינטלעכע לידער
אינ וועלט
כ'האָב געקליבן,
וויפל ווארעמע קלאנגען

האַב איך פון די ווייטן
געפראכט,
איך די ביכער פון זוניקן זומער
זיינען נאָמען פארשריבן.
ס'איז די זוניקסטע ליד
וועגן דיר, וועגן שלאכט.
איבער רוימען פון עלבע,
אונטער כמארעס פון ריזיקע הימלען
האַבן לידער געקלונגען,
האַסט אליין ווי א ליד
זיך צעהויכט איך מיין קלאס.
איז א טרעגער געקומען
און זיך אויכעט פארוועפט
איך די הימען,
און זיין ליד האָט געהילכט,
ווי א טרוימ
פון זיין ווייטן עלזאס...

ווען ער האָט פארצויגן א ליד,
איז א שטיקלייט
אפ ליפן געלעגן,
מיר האָבן געכאפט יעדער קלאנג,
די מוזיק איז געווען אומבאקאנט,
מיר זינען געווען ווי א וואנט,
און פאר אונדז פלעגן כוואליעס זיך וויגן,
און די טרעגער פון ברעג
האַבן שטיל צו די לידער געשפאנט.

געזונגען האָט ער,
אז מאטראָסן איז צייט שוין צו שפאנען,
אז דער קאמפ,

ווי א וואכער פאטרול,
גייט ארום און צעשטורעמט די רו,
אז עס הייבט זיך דער שלאכט,
אז א גרויסע פארטיי איז פאראנען —
ס'האט זי לענין געפעסטיקט,

און אצינדער
פעסטיקסט זי דו!
ער האט זיי אין שלאכטן גערופן,
די זיין פונעם שטיינערנעם געגנט,
און געזונגען האט ער
וועגן בייזן אנטשיידענעם שלאכט,
און פונקט ווי דו גלייבסט
אינ דער יונגקייט פון קלאס
אפ די זוניקע וועגן,
אזוי גלייבט די פארטיי און דער קלאס
אינ דיין קלוגשאפט און מאכט.

דאָ האָבן זיך אלע צעמישט.
ס'איז א גרויער, א בייזער, א שלאנקער
ארום דער ארטעלשטיק
און געזאָגט פונעם באַרג:
ס'איז צייט...

און עס גייט ניט די ארבעט!
דו האָסט קיין ראַכמאַנעס ניט מער
אפ דיין פרוי אפ דיין קראַנקער,
און דערפאר

וועסטו ברענגען איר ווינציקער
היינט
מיט א מאַרק!

האַט א הוידע געטאַן זיך דער האַס,
און אינ פלוט הייבט דער צאַרן אַן יורן,

און א טרעגער געזאָגט האָט אימ:

— רופסט צו פאראט,

כ׳פּינ ניט פלינד!

צי דאָס ווייב איז געשטאָרבן, אלציינס,

צי דו וועסט מיכ שטראפירן,

נאָר די ליד

וועגן סטאלינען

וועל איכ דערזינגען אצינד!

ס׳האָט עלבע געזען אסאכ:

דעם נאָרד־אַסט

און די ווינטיקע ווונדן,

ס׳האָט עלבע געזען אסאכ.

זי וועט אמאָל נאָכ צעזינגען זיכ גרויס,

ווי דער בייזער ארטעלשטיק

איז שטיל אין די כוואליעס פארשוונדן,

און ווי אלץ וועגן דיר

האָבן לידער זיכ ווידער צעפרויזט!

און אויכ דו, קאפיטאן,

דיינע ווערטער אינ הערצער צעפלאמען,

ניט געשראָקן פאר ווינט

און פאר פעלדזן, פאר באהאלטענער טיפ,

ווי אונדזער פארבאנד

פירסט ארויסעט די וועלט אפ די יאמען,

ווי מע פירט

אינ א שטאָרמ ארויס

א געפאנצערטע שיפ...

וויפל פריינטלעכע לידער

כ׳האָב אינ בלאַנקען אפ ערדן

געקליבן —

פונ די קאנטן בא אונדז
ביז די לענדער
פונ נויט און פון פינצטערן וואָר,
און מיט וואָס פאר א פריינטשאפט
און ליבע
האַט געווארעמט זיי אלע
דיין אַטעם, דיין כאַכמע, דיין וואָרט!
כ'האַב געשפאנט בא דעם דניעפער,
ווי אפ לייטערס,
אפ פעלדז זיך געהויבן.
ס'האַבן שנייען געבלענדט,
ווי אפ ביימער
דער עפּלשער צווייט,
אפ דניעפערשן דנאָ
וועגן דיר האָב איך לידער געקלויבן
און אפ פעלדזן אפ העכסטע
וועגן דיר
כ'האַב געקלויבן די ליד!
איך געדענק יענע טעג,
זאווערוכעס אפ הילצערנע כאטעס...
ניט פארענדיקטע בלאַקן, —
און מיר מיטן שטורעם א ליד הייבן אָן.
דריי נעכט ניט געשלאָפן,
מיט קאמפ און מיט מידקייטן זאטע,
דריי טעג ניט גערוט,
ניט גערוט
און געלייגט דעם בעטאָן!
ס'ווארפט דער ווינט פון די פיס,
און דער שטורעם —
ער שטורעמט אָן אופהער

אונ דאָס פּאָנעם ער שטעכט,
אונ די מידקייט פארשיט ער מיט שניי...
ניט אזא איז די צייט
אפ אוועק פונעם פּאָסט, אפ אנטלויפן!
— צו דעם סטאלינישן רעיד
האָט גערופן דורכ פרעסט די פארטיי...
די פארטיי האָט גערופן
מיטן וואָרט מיטן שטאַלענעם
— סטאלין!
ס'האָט געדאכט, אז די וועלט
אפ א ריזיקן קריג
הייבט זיכ אופ,
ס'האָט געדאכט, אז דער פּרילינג
קומט אָן דורכ די שנייען צעכוואליעט,
ס'האָט געדאכט, אז אין נאַמען
האָט מונטער געקלונגען
דיין רופ!

ווי האָבן מיר דעמלט די קרעפטן גענומען
די יונגע
אינ אַוונט אינ שפעטן?
ווייניג איז די קלעפיקע מידקייט, ווי האָניק
פון לייבער ארויס?
ווער האָט אונדז געלערנט
דעם בעטאָן דאָרט צעטאָפטשען, צעקנעטן.
מיר האָבן געטאנצט
אפ אן אָרט,
נאָר מיר זיינען געפלויגן
פאַרויס!

דו האָסט אונדז געהויבן צום שלאכט
פון דער טיפ.

פון די שנייען,
דו האָסט אונדז געפירט מיט דער פאָן
צו אנטשיידענעם סטארט,
דו האָסט אונדז געווארעמט אזוי.
ס'האָבן קיינמאָל געפילט אונ געזען
אזא ווארעם
די מאמעס, וואָס זייען ווי זונען שוין ווארעם
און ווי לויטערקייט
צארט!

און ווען אומעטומ
האָבן שטערן געלויכטן בארוטע,
מ'האָט געמאָלדן:
— אהיים!

דער שלאכט איז געענדיקט אפ גוט!
האָבן הויכע סירענעס
און קרעפטיקע שטימען,
אינ פריידן פארקוטעט,
ווי דער געזונגען
א לויב
צו דיין עמעס,
דיין קלוגשאפט,
דיין מוט!

און ס'איז קיינער,
ס'איז קיינער,
ס'איז קיינער
אהיים ניט געפלויגן.
מיר זיינען אוועק אין רייקאָמ,
די רן פון די צימערס צעפליקט,
און מיר האָבן געטאנצט,
ס'איז די מידקייט אוועק פון די אויגן,

און די ערד האָט געציטערט
פון טענצ
און פון ווונדער
און גליק.
ס'איז געווען אזא נאכט,
וואָס זעלטן קומט אָן אזא צווייטע.
ס'האָבן הערצער
אין לויטערע סרייפּעס
געברענט,
און סרייפּעס צעבלאָזן
אָן גרענעצ,
אָן מעזשעס,
אָן ווענט,
ווי פּאָנען, וואָס ווייען
אפּ ערדן אפּ ברייטע,
ווי פּאָנען פון זיג,
וואָס דו טראָגסט
אין די זיכערע הענט!

א. גאַנטאר

סטאלין

געזען האָב איך א זון, וואָס מאכט דעם הימל ראָז,
וואָס מאכט די פעלדער רייפֿ און שמעקנדיק דאָס גראָז.

געזען האָב איך די טייכן יאָגן פֿון די בערג,
געזען האָב איך א פֿליצ, וואָס האָט א פעלדז צעשטערט.
געזען האָב איך דעם יאמ מיט וואסערן, וואָס כוואליען,
און דיך האָב איך געזען — געזען דעם פירער סטאלין.

ווען די זון גייט אופ, צעלאָזן זיך די פֿליטן,
אז די זון פארגייט — שיטן זיי זיך, שיטן.

נאָר דיין זון פארגייט ניט אויך אינ די באנאכטן —
דיינע זין און טעכטער טראָגן זי אינ הארצן.

אז דיין ווילן טראָגט זיך איבער שטעט ארומעט,
וועט שוין אינ קיין פענצטער ניט אַנקלאַפֿן דער אומעט.

אז הער פֿליצ צערניסט זיך אינ די הימל־צינגן,
צינדט ער אָן די וועלדער און צעברעכט די צווינגן.

ווי א פֿליצ א שארפער קומט דיין וואָרט צו שווימען,
הייבן אָן די סעדער העלער נאָך צו גרינען.

הייבן אָן די צווינגן צו דער הייך זיך יאָגן,
הייבן אָן די הערצער האָפֿערדיק צו שלאָגן.

אז עס רוישן כוואליעס אין די פרייטע יאמען,
וועט א שיפ שוין ערגעץ אינעם וועג זיך זאמען.

אז אין שטארקע כוואליעס טראָגט זיך אום דײַן ווילן,
וועט דער גרעסטער שטורעם אינעם יאָר זיך שטילן.

טראָגט זיך אום דײַן נאָמען איבער שטעט און יאמען,
און ס'דערציילט דעם קינד אַ מיסעלע די מאמע:

„לאנג, שוין לאנג — פארציטנס איז די זון אנטרווען,
לאנג האָט מען געזוכט זי, און זי ניט געפונען.

מ'האָט געזוכט אין וועלדער, אין די בערג, אין הימל,
ניט צו זען, צו הערן פון דער זון קיין סימען.

און די גרינע צווייגן האָבן זיך פארבויגן, —
ווער האָט עס באַ זיי אוועקגערויבט די אויגן?

און די שיינע פייגלען קענען מער ניט פליען,
און דער הויכער הימל ווייסט ניט פון שאַרען.

גייען אום די מענטשן פלינדע אפ די וועגן,
טויליען זיך צוזאמען, טויליען זיך און פרעגן:

וועט שוין מער קיין גרעזל אפ דער ערד ניט פליען?
וועט שוין מער קיין פויגל אינעם הימל פליען?

קוקט מען צו דעם הימל מיט פארבענקטע אויגן.
פלוצעם, אינדערווייטנס, זעט מען: ס'פליט א פויגל.

פרייט זינען די פליגל, מעכטיק איז זײַן פליען,
אין די אויגן שטראלן ליכטיקע עס גליען.

אָט איז ער שוין נאָענט, ס'ווערט דער הימל לויטער,
ס'ווערן האַריזאָנטן ליכטיקער און רויטער.

און די מידע ביימער הייבן אָן צו וואקסן,
ציען אויס די קרוינען, גלייכן אויס די אקסל.

פֿלוצעם איז דער פויגל אין דער הייך פארשוונדן,
און א זון אין הימל האָט ער אָנגעצונדן.

און אין אלע ענדן, און אין יעדן שטיבל
איז פון גאָלד דער שטראל אפ אייביק שוין פארבליבן.

פרעגט דאָס קינד די מאמע—וויזשע איז דער פויגל ?
און צום העלן הימל הייבט עס אופ די אויגן.

פון דער הויפטשטאָט מאַסקווע קומען העלע שטראלן,
דאָרטן וווינט דער אָדלער, ס'איז זיין נאָמען סטאלין.

אז זיין ווילן טראָגט זיך איבער שטעט ארומעט,
וועט שוין אין קיין פענצטער ניט אָנקלאפן דער אומעט.

אז אין שטארקע כוואליעס טראָגט זיך אומ זיין ווילן,
וועט דער גרעסטער שטורעם אינעם יאמ זיך שטילן.

און זיין זון פארגייט ניט אויך אין די פאנאכטן,
זייען זיין און טעכטער טראָגן זי אין הארצן.

וואלער? אן גאפרינדאשוויילי

(אָרדענטרעגער)

געדאנק וועגן פירער

עס יאנטעווט די רושיקע הויפטשטאָט,
עס יאנטעווט דאָס מעכטיקע דאָרפ,
ווען ס'הילכט איבעראל פון דער הויפטשטאָט
דעם פירערס מוטיקע וואָרט.

זײַן נאָמען, ער פלאַטערט באַפליגלט
פאַרויס דעם פאַלק, ווי אַ פאַן —
אַן אָנזאָג פון קינפטיקע זיגן,
דער אָנהייב פון זיגרייכע טאָן.

די גלאַנצן פון כוואליעס, פון שטערן
אַין בליק זײַנעם שטראַלן און שײַנען,
ביז ברעגן די לענדער ווערן
פארפולט מיט מונטערקײט זײַנער.

די מי פון דער קריג פון יאָרהונדערט
אַפ די רומפולע אַקסלען ער טראָגט,
פון מאַרקסן די גרויסע יערושע
באוועגן איז אים פארוואָגט.

אי לענע, אי וואָלגע אים פריינטשאפט ברענגען
דורכ גייער פון גאָר דעם לאַנד,
סטאַכאַנאָוועס אפ לאַנג פארגעדענקען
דאָס דריקן פון דער שטאַרקער האַנט.

און גרויסקייט איז אייגנטימלעך
די שטריכן, געטאָקטע אין שטיין,
ער נייגט זיך צו קינדער ליפלעך —
א גערטנער צו פלומענ-פייט.

קורא האָט געזען זי, זיין קינדהייט,
מעטעך האָט זיין יוגנט געהיט,
סיפיר האָט מיט שטורעם-ווינט
פארווייט אפ דעם שניי זינע טריט.

זיין שטאַלענע שטימ איצט וואָרנט,
די וועלט פון קרעמל זי הערט,
מיר ווייסן פעסט, אפ קיין האָר ניט,
צוריק וועט ניט גיין אונדזער ערד.

זיין איינציקער שמייכל מאכט מונטער
און אלעמען אונדז דערפרייט,
פאם וויגעלע יעדער מוטער
דערמאנט זיין נאָמען מיט פרייד.

און גאָר דער געדאנק פון זינגער
פארפולט איז מיט איין פארלאנג:
זיין טייערן נאָמען פאזינגען,
דעם געני פון מעכטיקן לאַנד.

וו. גוסיעוו.

(אָרדענטרעגער)

פעלדער, איר פעלדער

פעלדער, איר פעלדער,
פעלדער, עכ, — איר גרינע פעלדער,
רייטנ, אוי, איבער פעלדער העלדנ,
עכ, די דרייטע העלדנ — רויטארמייער.

עכ — מיידעלעכ וויינענ,
סיאיז זיי הינט אביסל סומנע,
סיאיז אפ לאנג אוועק דער ליבער,
עכ, דער ליבער אינ ארמיי אוועק איז.

עכ — מיידעלעכ, קוקט נאָר,
טוט אפ אונדזער וועג א קוק נאָר,
שישלענגלט זיכ דער וועג דער ווייטער,
עכ, דער וועג דער פריילעכער, דער ווייטער.

רייטנ מיר, רייטנ,
רייטנ — אונ ארומ קאלווירטנ:
דאָס זיינענ אונדזערע קאלווירטנ,
עכ, די דערפער אונדזערע די יונגע.

נאָר ווי מיר פאָרנ,
זעענ מיר א גרויע כמארע,

איבערן וואלד דער האס פון סוינע,
עכ, דער האס פון סוינע, ווי א כמארע.

עכ — מיידעלעכ, קוקט נאָר,
מיר זינען צו די שלאכטן גרייט שוין,
אונדזערע פערד — זיי זינען פלינקע,
אונדזערע טאנקען זינען שנעלע.

עכ — ס'פליען פילאָטן
אינעם הימל נאָך דער כמארע.
שנעלע שווימען אונטערוואסער־שיפלעכ,
עכ, און וואכזאם היט אונדז וואָראָשילאָוו.

עכ — זאָל אינ קאָלוירטן
זידן אזא הייסע ארבעט:
מיר זינען וועכטער הינט דאָ אלע,
עכ, מיר זינען פראווע, הייסע היטער.

עכ — מיידעלעכ, קוקט נאָר,
מיידעלעכ, ווישט אָפּ די טרערן,
זאָלן נאָך שטארקער הילכנ לידער,
אונדזערע קעמפּערישע לידער.

עכ — פעלדער, איר פעלדער,
פעלדער, עכ, — איר גרינע פעלדער,
רייטן, אוי, איבער פעלדער העלדן,
עכ, די דרייסטע העלדן — רויטארמייער.

פ. גערמאנ

אלצ העכער

(אוניאמארש)

אונדז איז באשערט די ברייט און ווייט באזיגן,
דעם ווונדער־טרוים פארוואנדלען אינ א וואָר.
ס'האָט אונדז פארשטאנד געגעבן ברייטע פליגל,
אַנשטאָט א הארץ — א פלאַמיקן מאַטאָר.

אלצ העכער און העכער און שנעלער,
מיר שוועפן מיט פייגל באנאנד,
און ס'אַטעמט אינ יעדן פראָפעלער
די רו פון סאָוועטישן לאַנד.

אינ אונדזער גרויסן מוטיקן ארופלי
די אפאראטן פירן מיר צעהעלט.
עס ווערט אלצ שטארקער, פעסטער אונדזער לופט־פלאַט,
דער רויטער פלאַט, דער ערשטער אפ דער וועלט.

אלצ העכער און העכער און שנעלער,
מיר שוועפן מיט פייגל באנאנד,
און ס'אַטעמט אינ יעדן פראָפעלער
די רו פון סאָוועטישן לאַנד.

דער שארפער בליק דרינגט דורכ א יעדן אטאָם,
און יעדער נערוו איז מיט געוואגטקייט רייכ,

איז גלייבט־זשע אונדז: אפ יעדן אולטימאטום
וועט אונדזער לופט־פלאַט אָפענטפערן גלייכ.

אלצ העכער און העכער און שנעלער,
מיר שוועפן מיט פייגל באנאנד,
און ס'אָטעמט אינ יעדן פראָפעלער
די רו פון סאָוועטישן לאנד.

גרוזיע

דער אַקטיאבער האָט זוניק זייער
אונדז געמאכט דאָס לעבן,
די באלעגופים און ליידיקגייער
אינ קאַלנער ארײַנ געגעבן.

אלע אומריינע, פארהאסטע,
פירשטן, גאלאַכים, פארעטער
אינ שמוצ ארײַנ, אינ מיסט־קאסטן
צוזאמען מיט זייערע געטער!

און צעפליט האָבן די שטעט מינע
מיט לידער סאמע פרייסטע,
מיט עלעקטרע־זונען שײנען
די דערפעלעכ די ווייטסטע.

רוסלאנד איצט און גרוזיע
מיט פריינטשאפט געשמידטע,
אינ פארבאנד פון ראטן
גליקלעכע צעפליטע.

און מיר האָבן זיך פארטרויעט
אונדזער גרויסן פירער,

אונדז אינ שלאכטנ אונ אינ פויונג
ער זאָל שטענדיק פירן.

אז בא אונדזער גרויסנ סטאלינ
גליק אונ פרייד זאָל שטענדיק שטראלן
איבער אלע, אלע פעלקער.
אונ די סאָנימ אונ פארעטער
זאָלן אומקומענ אונ פאלן.

איי־גאזי¹

(א דארגינער ליד)

ליגסט אצינד, איי־גאזי,
און מיר שטיינ, איי־גאזי;
מיר וועלן באצאלן פאר דיר,
איי־גאזי!

ווי מעטאל ביסטו יונג געווען, ריינ,
איי־גאזי!

פארן עמעס, ווי מיר, פלעגסטו שטיינ,
איי־גאזי!

וועט דען העלפן אצינד דער געוויינ,
איי־גאזי?

נ'אזא נאכט ווערט פארקילט דיין געפיינ,
איי־גאזי!

פארטיזאנער דיכ רינגלען ארומ,
איי־גאזי!

נאָר דו הערסט ניט, דו שוויגסט, דו ביסט שטומ,
איי־גאזי?

וואָס שטייט עס דיין פערד בא דער זייט,
איי־גאזי?

1 איי־גאזי — א רויטער פארטיזאנ, וואָס איז העלדיש אומגעקומען אין
שלאכט קעגן די ווייסע באנריטן אין דאגעסטאן.

עס ציען זיך הערצער אין שטרײַט,
אײַגאזי!
איבער בערג די לעוואָנע גייט אופ,
אײַגאזי!
און דער נאכטישער וועג טוט א רופ,
אײַגאזי.
ליגסט אצינד, אײַגאזי,
און מיר שטייען, אײַגאזי,
מיר וועלן פאצאָלן פאר דיר,
אײַגאזי!

5. דזערזשינסקי

פון גרענעצ און ביז גרענעצ

פון גרענעצ און ביז גרענעצ,
פון איין יאמ ביז א צווייטן,
עס נעמט די ביקס שויב
דאָס ארבעטער־פּאָלק.
דאָס פּאָלק, וואָס דערוואכט,
ס'איז גרייט אפּ אלע פּינען,
ס'איז גרייט אפּ געוואגטקייט,
ס'איז גרייט צו דעם לעצטן שלאכט.

פאר ערד און פאר פרייהייט,
פאר ליכטיקן גוירל
מיר גייען אפן פראַנט,
מיר ווייסן פאר וואָס:
פאר אלעמענס זאכ.
פאר ערד און פאר פרייהייט,
פאר ליכטיקן גוירל
שויב גרייטע צומ לעצטן שלאכט.

דזשאמבול דזשאבאיעוו

(אָרדענטרעגער)

מײַנ היימלאַנד

דזשאמבול איז אצינדערט שוין נײַנציק אלט,
נאָר פעסט אינעם זאָטל דזשאמבול זיך האלט.
ער קומט אין זײַן טײַערער היים קאזאכסטאן,
ווי אלץ איז אין פריידן אפסניי אופגעגאן.
מיט ערע באגעגנט זײַן פריינט דער אאול.
— נעם ווידער די דאָמברע, זינג לידער, דזשאמבול!
אוריניקלעך קומען און אייניקלעך פיל:
— נעם, פאָטער, די דאָמברע און זינג אונדז און שפיל!
אין פאָלק מײַנ נעשאַמע די לידער געפינט,
און כ׳זינג פארן פאָלק מײַנע לידער אצינד:

.. ס׳האָבן נײַנציק יאָר זיך טאָנוען גענערט,
און נײַנציק יאָר האָט געפליט אונדזער ערד,
און נײַנציק יאָר איז די כמארעס און בערג
האָבן פויגלען די לידער געמערט.
נײַנציק יאָר שוין די ווישקעס איך האלט,
ס׳האָבן נײַנציק יאָר געמאכט מיך אלט,
כ׳האָב נײַנציק יאָר מײַן פערד געהיט
אפ קומען צום גרויסן שניט...

און קוקט, ווי מײַן קאָפּ איז שוין זייער גרוי,
און קוקט, ווי מײַן באָרד איז שוין ווייס אזוי,

77 אנפירער פון דער פארטיי און רעגירונג אפ דער דעקאדע פון דער קאזאכישער קונסט.
דינסטער — פארדינסטפולער קונסטער ווי. נ. ש. ע. י. נ.

אונ קוקט — אינ די אויגנ איז וואסער אונ בלוט.
איכ האָב אפ דער ערד ניט גערוט!

ניט געזאָטלט מײַן שטאַם האָט קײַן סטעפישע פערד,
געווען איז מײַן פּאַנעם נאָר טרויער באשערט,
נאָר כ׳האַב אינ געוועטן געזאַנגען געשיקט,
די סטעפישע זינגער באזיגט.

הײַ, זאָג מיר, מײַן גוירל, אויב דו ביסט ניט ווייט,
מיט וואָס כ׳קאָן דערמאָנען די פינצטערע צײַט?
כ׳האַב זיבעציק יאָר אינ מײַן זאָטל גערייט,
אינ א פרעמדער פארשאַלטענער צײַט,
כ׳האַב געשלעפט זיכ אפ פרעמדער אונ נימעסער ערד
מיט מײַן מידן אונ אַרעמען פערד.

אומעטומ האָט דער אָפּגרונט פארשטעלט מיר דעם וועג,
מײַן קאַפּ האָבן כמאַרעס פּאַלייגט יענע טעג,
געלאָזט האָבן שמערצלעכע שפורן ביז גאָר
די זיבעציק פיטערע יאָר...

וויפּל כאַנען געקענט האָט מײַן אַרעמער סטעפּ,
יאַמען טרערן פארשווענדט האָט מײַן אַרעמער סטעפּ,
מײַן פּאַלק האָט געטראָגן באַטאָג אונ באַנאַכט
פונ שטרענגע געזעצן די מאכט.
ס׳האַט שטאַרק אונדז די וועלפישע באַנדע געפּלאָגט,
פונ פּעלדער די סטאַדעס פּאַריאַגט...
ס׳פּלעג קומען דער ווילדער קוספּעגאַ, דער כאַן,
זײַן בלוט האָט געהאַט אינ זיכ שלאַנגיקן סאַם,
מיט נאַכט זײַנען אויגן פונ כאַן אַנגעזאַפּט.
דער כאַן האָט דאָס מײַדל דאָס שענסטע געכאַפּט,
אונ האָט זי געצווּנגען א ווייב אימ צו זײַן.
דאָס האַרצ האָט זיכ דעמלֶט צעשפּאַלטן פונ פײַן.

ס'האָט דאָן אַינ דזשיליאָו¹ געשטורעמט א שטויב,
די אָזערעס האָבן געטונ זיכ א הויב,
און ס'האָבן אַינ סטעפעס מיט אומרו פארווייט,
די אָדלערס די פליגלען געשפרייט.

היי, זאָג מיר, מיין גוירל, אויב דו ביסט ניט ווייט,
מיט וואָס כ'קען דערמאָנען די פינצטערע צייט?
געלאָזט האָבן שמערצלעכע שפורן ביז גאָר
די זיבעציק ביטערע יאָר.

געלעבט האָט אַפּל'י² ווי א בייזער שאַקאַל,
פלעג ער טאָן יעדער שטילן אא"ל א באַפאַל.
ס'האָבן נאָענטע לייט אימ די יורטע געהיט,
און ס'האָבן סאָלדאטן באהיט אימ די טריט.

דער ביי מיט אַפּל'יען געלעבט האָבן פּריי,
א זאָטל פון גאָלד האָט געשענקט אימ אַפּל'י,
און דעם, וואָס פּלעג שלעפּן די נויט אפּ די הענט,
האָט ער ווי א סטעפּישער ווינטער געברענט...

בא מיר אַיז אַן אַלטע געשיכטע פאַראַן.
א ווייב פאַר זיין זינדל געפירט האָט דער כאַן.
גערייט האָט די שיינהייט פאַרויס אפּ א פּערד,
נאָכ איר האָבן מידע געשלעפּט זיכ די קנעכט.

דער גוירל האָט אַלע אַינ צוימ זיי געזעצט,
די שאָפּ האָט מען העכער פון מענטשן געשעצט.
דער סטעפּ האָט געהערט יענעם שטילן געוויינ,
די כאַנעס געשאַלטן מיט זייער געביינ.

היי, זאָג מיר, מיין גוירל, אויב דו ביסט ניט ווייט,
מיט וואָס כ'קאָן דערמאָנען די פינצטערע צייט,

1 דזשיליאָו — דאָס זומערדיקע וואַנדער-געצעלט בא די קאזאכן.
2 א ב ל יי — איינער פון די קאזאכישע כאַנען.

געלאָזט האָבן שמערצלעכע שפורן ביז גאָר
די זיבעציק ביטערע יאָר.

ס'געדענקט דזשאנגערן¹ נאָך יעדער אאול,
מיט קלאַג זיינען סטעפעס געווען דעמלט פול,
עס האָבן זיך שלענג אפ די וועגן געדרייט,
מיין קאנט האָט געדריקט א פארשאַלטענע קייט.

מיט רוסישן קייסער איז דזשאנגער — דער כאַן
מיט א רוט און א נעץ אינ אאולן געגאָן.
זיי האָבן, ווי וועלפ, אונדז געריסן, געשמיצט
און ווונדן אינ אונדזערע לייבער געקריצט.

זיי האָבן די פעלדער מיט בייטשן פארטויבט,
זיי האָבן די טייכן די שענסטע גערויבט,
די בעסטע טאבונען פארפירט אינ דער פרעמד,
אפילע די וועגעלעך האָט מען פארברענט...

געלאָזט האָט מען וויסטעס פאר אונדז נאָר און זאמד.
דאָס הארץ פונעם פאָלק האָט פון ווייטעק געפלאַמט,
זיי האָבן געטיילט עס, גענאשט פון די פרוכט,
דאָס פאָלק האָט אומזיסט דאן דעם עמעס געזוכט...

היי, זאָג מיר, מיין גוירל, אויב דו ביסט ניט ווייט,
מיט וואָס כיקאָן דערמאָנען די פינצטערע צייט?
געלאָזט האָבן שמערצלעכע שפורן ביז גאָר
די זיבעציק ביטערע יאָר.

אינ סטעפ איז געקומען א נייע געפאר,
אן עלטסטן אינ וואַלאַסט געשיקט האָט דער צאר.

1 דזשאנגער — איינער פון די קאזאכישע כאַנען.

א שלעכטער, א בייזער, דער טיױל אליין,
מיט אימ קומט דער סטארקסטע, אויכ ווי א שטיין.

דער ריכטער אליין קומט אין יוכטע פונ ביי,
אפ קישעלעכ ווייסע די נאכט איז פארביי,
ס'האט אין קעסלען געזאָטן די וואסער מיט לוסט,
א מעדאל האָט פאמ ריכטער געגלאַנצט אפ דער פרוסט.

דער ביי איז געזעסן א ווייסער, ווי קרייד,
אפ טעפּיכער בונטע, פארזונקען אין זייד,
א טייערע קויסע, מיט פוקסן באמאָלט.
אין איר האָט קומיס זיכ געפינקלט מיט גאָלד.

קיידיי־בישארא ¹, ווי א שאָטן זעט אויס,
פונ שטעכיקן העמד קריכט דאָס לייב זינס ארויס,
מאליי־בישארא מיט א דאָמפרע און בייטש
גייט נאָכ נאָכ די מעכטיקע סטאדעס פונ ביי...

ס'האָט זומער די זון אימ געבראָטן, געברייט,
ס'האָט ווינטער דער שניי אימ פארשאָטן, פארשיט,
און זיינ ווייב און די שוועסטער מיט זייערע הענט
האָבן גאָר פאר דער בייעכע שייטערס צעברענט.

זיין זינדל האָט אויכ פונ קיין לאסקע געווסט,
דער גוירל פונ פאָטער האָט אימ שוין געגרוסט,
ער האָט שוין געפאשעט די שעפסן פונ ביי,
אין הארץ האָט א ווייטעק געפרעסט אימ, ווי בליי.

היי, זאָג מיר, מיין גוירל, אויב דו ביסט ניט ווייט,
מיט וואָס כ'קאָן דערמאָנען די פינצטערע צייט,
געלאָזט האָבן שמערצלעכע שפורן ביז גאָר
די זיפעציק ביטערע יאָר.

¹ קיידיי־בישארא — א קנעכט.

ווען זיפעציק יאָר מינע זינען אוועק,
האַבן לענין און סטאלין די וועלט מיר אנטדעקט,
האַבן גאַלדענע האָרנס די רופן געשפּרייט
— די ארמיי פון די קנעכט פון די אייביקע גייט!
די גרויסע ארמיי איז געגאנגען אין שלאכט,
פארנומען פאלאצן און טראָנען צעקראכט,
די וועלפישע זיטן פארניכטעט, און שוין —
אין שמוץ איז געלעגן די גאַלדענע קרוין...

איז דעמלט אין סטעפעס די זון אופגעגאן,
די זון פון מיין פאַלק, קאזאכסטאן!

זאַטלען קאזאכנ די פלאמיקע פערד,
צינדן זיך שייטערס אפ שפיצן פון בערג,
די היימישע מאַסקווע זאָל זען פון דער ווייט,
ווי ס'טראָגט זיך מיט בערג און מיט טאָלן פארשייט
דער סטעפּ צו די ווייטע, די ווירקלעכע פריינט.
ס'האַט לענין אין הערצער אין אלע געשיינט,
ס'האַט סטאלין געלויכטן אין יעדערנס פרייד,
מיט אימ האָט צעפלייט זיך די סטעפישע ברייט!
דאָס פאַלק האָט די נעמען אפ פאַנען געוויגט,
די ביינען, ווי פאדלע, צעשמעטערט, באזיגט.
דאָס פאַלק האָט געפליקט און געריסן דערביי
מעדאלן, דעם קייסער אפ ברוסט פונעם בני!
כ'האַב אין לידער די העלדישע יאָרן געלויבט,
אין זיי האָט מיין פאַלק זיך געגעבן א הויב,
ס'האַבן קוואלן פון לעבן אין אימ זיך צעברויזט,
עס איז גרויס און איז מעכטיק זיין גייען פאַרויס!
און דעמלט אפסניי האָט מיין הארץ אופגעלעבט,
מיין טראָט האָט דאָרט שטארקייט און יאָנטעווען געשעפט,
די פינצטערע צייט איז אפ אייביק פארגאן,

א דאנק דיר, מײַן סטאלין, א דאנק, דאנישפאן! ¹
 דזשאמפול האָט אפ אייביק מיט גרויל זיכ צעשיידט,
 א דאנק דיר, מײַן סטאלין, מײַן פרייד!
 פאָרט איצט דזשאמפול מיט זײַן רײַכנ געשפאן,
 פאָרט איצט דזשאמפול אין זײַן היימישן לאַנד,
 פאָרט איצט דזשאמפול אפ זײַן היימישער ערד,
 אפ א זאטן, א סטעפישן פערד.
 מיט ערע באגעגנט זײַן פריינט דער אאול:
 — זינג העכער די לידער, דזשאמפול!
 אין זיי הילכט די קראפט און די יונגקײט פון דאָר,
 פאר צוואנציק סאָוועטישע יאָר,
 אין אאול האָט קאָלוירטישע פרייד זיכ צעפליט,
 אפסנײַ האָט מײַן לעבן צעפליט אין אאול,
 אין אאול אינעם פרעכטיקן זינגט איצט זײַן ליד
 דער זאָקן, וואָס האָט נאָר מיט קלאַלעס געשיט,
 דער גליקלעכער זינגער דזשאמפול!

סטאלין! צעקלאפט האָסט פון סאָנימ דעם גיר!
 ליבער! דו ווינסט אין נעשאָמע בא מיר!
 ניטאָ באַמ זשירש ² קײַן פארגלייכנ פאר דיר,
 און באַ אקינענ ³ די מײַסטערס פון סטעפ.
 ביסט העכער, מײַן פריינט, פון די קלוגסטע קעפ,
 אין ווערטער באַ דיר איז עמעס און פלאַמ.
 ווי טונקל זעט אויס איצט דאָס וואָרט פון איסלאַמ.
 געוואָלט כ׳האַב פארגלייכנ דיכ צום אָקעאַנ.
 און כ׳קאָן ניט פארגלייכנ דיכ צום אָקעאַנ,
 דאָרט קען זיכ פארלויפן — אמאָל זאָל א שיפ,
 א שיפ אין א שטורעם קאָן גײַן אין דער טיפ...
 געוואָלט צו א שטערנ דיכ גלייכנ, מײַן פריינט,

1 דאנישפאן — דער קלוגסטער.

2 זשירש — פאָלקס-זינגער.

3 אקינ — פאָלקס-זינגער — אימפראָוויזאָטאָר.

נאָר כ'קענ דיכ ניט גלײַכנ צו שטערנ, מײַנ פּרײַנט.
 א שטערנ איז ווי מיט א צוויאָק צוגעשמידט
 און האָט זיך דאָס שטענדיקע אָרט, וואָס ער היט...
 צו דער פּולער לעוואָנע דיכ גלײַכנ געוואָלט,
 נאָר כ'האָב אויך צו איר דיכ ניט גלײַכנ געקאָנט.
 זי הענגט אינעם הימל פארקילט און פארשמאכט
 און שיקט אירע שטראלן אפ דר'ערד נאָר באנאכט.
 געוואָלט מיט דער זון, דיכ פארגלײַכנ מײַנ פּרײַנט,
 נאָר כ'קאָנ צו דער זון דיכ ניט גלײַכנ מײַנ פּרײַנט.
 עס קאָנ אויך די זון דיר ניט דינען אלץ פאָר,
 זי שײַנט נאָר אין טעג, ווען ס'איז קלאָר...
 סטאַלין! עס האָט ניט דער זאָקנ צו דיר קײַן פארגלײַכ,
 דו ביסט ווי דאָס פּײַער דאָס אייביקע רײַכ.
 איז נעם איך די דאָמברע און גײַ אינעם סטעפּ,
 די לידער פארזײַ איך איך הערצער אצינד,
 צעוואקסן זיך סטעפישע לידער געשווינד,
 דער שפּעטערער דאָר וועט געפּינען אָט דאָרט
 פאר סטאַלינען ס'פּאַסיקע וואָרט!

א דאנק דיר, מײַן סטאַלין, אדאנק דיר, מײַן פּרײַד!
 דזשאמפּול האָט אפ אייביק מיט גרויל זיך צעשיידט.
 פאָרט איצט דזשאמפּול מיט זײַן רײַכ געשפּאַנ,
 פאָרט איצט דזשאמפּול אין זײַן היימישן לאַנד,
 פאָרט איצט דזשאמפּול אפ זײַן היימישער ערד
 אפ א זאטן א סטעפישן פּערד.
 מיט ערע באגעגנט זײַן פּרײַנט דער אאול:
 — זינג העכער די לידער, דזשאמפּול!
 איך זײַ הילכט די קראפט און די יונגקײַט פּונ דאָר
 פאר צוואנציק סאָוועטישע יאָר!

דזשאמבול דזשאבאיעוו

א ליד צו קאווקאז

טראַגט זיך באַגייסטערט דזשאמבול אינא א רייזע,
טראַגט זיך דער דיכטער א גראַווער, א גרייזער,
אופגעריכט, מונטער, א שטאַלצער, א דרייסטער.
גיי איז זיין דאַמפרע, אונ פריי פילט זיין גייסט זיך.
טראַגט זיך דזשאמבול, זיינע לידער זיך רייסן,
ס'דרייט זיך די פרייד ארומ אימ, ווי אינ קרייזן,
און זיינע פריידיקע לידער צו גאסט
ברענגט ער דעם פארגיקן גרויסן קאווקאז.

הייבן קאווקאזער געוויגט האַפן קלאנגען,
פון רוסטאוועלין די שטאַלצע געדאנקען.
קומט זי, זיין ליד, דורכ די פרייען פארגאנגען
צו די קאזאכן — א ליכטיק געשאנק אָן,
קומט איר אנטקעגן דער סטעפ מיט געזאנגען,
ווערן פון סטעפ פון קאזאכער געשיקט
צו די גרוזינער די ווונטשן פון גליק.

אונטער דער סטאלינישער זון דער צעהעלטער
טראַגט זיך דזשאמבול מיט זיין טרוים אפ דער עלטער.
פאַרט צו דער שטאַט, ווו די פיינ האַט געוועלטיקט,
ווו ס'איז געבוירן דאָס גליק פון די פעלקער,

סטאלין — דער אָדלער, דער לערער פון פעלקער.
נאָר די שטאַט האָט געשענקט אונדז דעם פריינט,
וואָס האָט די מענטשהייט מיט פריינטשאפט באשיינט.

פליט מײַן נעשאַמע צו הייב דאגעסטאנער,
דאָרט אינ אאָל אײַז א ברודער פאראנען,
פליט, ווי א פויגל, צו מײַן סוליימאנען,
וואָס פאר זײַן פאָלק אלס אשוג איז אנטשטאנען.
וויל איב איב אויב איב מײַן ליד איצט דערמאנען, —
ס'האָט זײַנע לידער דער טויט ניט פארשטילט,
ס'קלינגט נאָכ זײַן שטימ אזוי מונטער און מילד.

איבער דער ערד זיב צעשפרייט די טענער,
און מיט מײַן ליד, מיט דזשאמפולס, זיב באקענען.
פײַנער פון טעפּיכער פון נאסקאלענער,
העכער פון בערג פון איליער און שענער, —
ליבע צומ היימלאנד איב לידער איב מײַנע,
זוניקע פליקן פון סטאלינען שײַנען,
און מיט דער ליד — צו קאווקאז, וואָס איז פריי, —
גריסט אײַב דזשאמפול איצט אי הארציק, אי טריי.

אלמאטא — טביליסי.

17 — 26 דעקאבער, 1937 י.

דזשאמפול דזשאבאיעוו

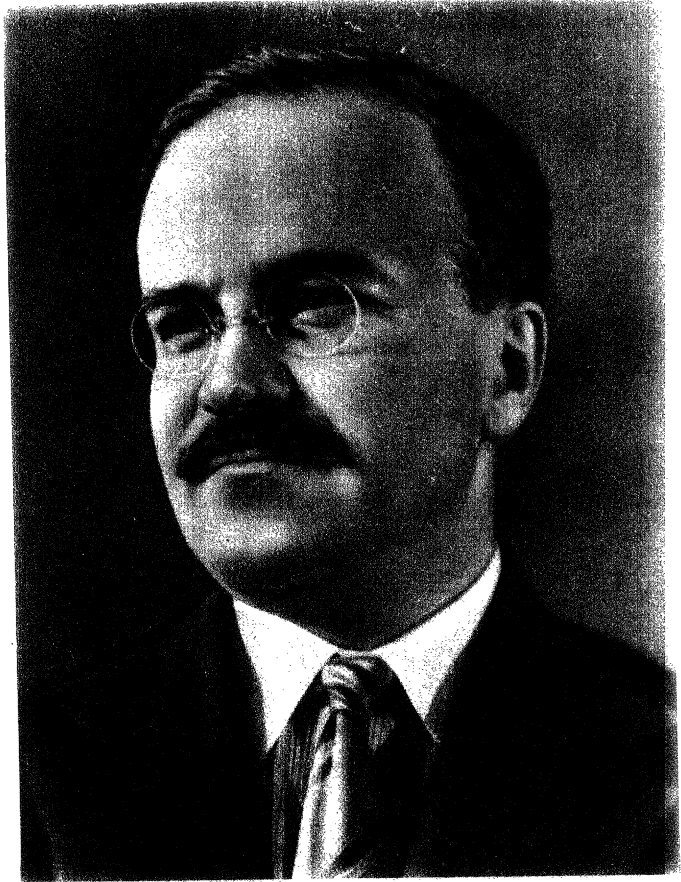
דעם כאווער מאָלאָטאָוו

סיפלעגט אופגיין א ליד אינעם סטעפ, אינ אאול,
א ליד פונעם לאנד, וואָס מיט ווייטעקן פול.
די ליד איז דורכ דוירעס געקראָכנ, ווי זאמד,
די ליד, וואָס מיט טרויער און פיינ איז פארסאמט.

זיבעציק יאָר כ'האָב געזונגען פארוויינט!
פאר הונגעריק פאָלק און אינ הויז אינ געמיינס,
אינ יורטע, וואָס אלט איז און קאלט איז און נאס,
וועגן דעם לעפן, דער גרויזאמער לאסט.
מיט טרערן אינ אויגן, געפויגן און מיד,
האָב איכ געצויגן, געזונגען מיינ ליד!
פלוצעם—אָקטיאפער. א ווונדער געשעט.
די פרייד האָט געפראכט מיר דער מאָסקווער דעקרעט.

צום פלאצ פון אאול כ'פינ געקומען—פון דאן
זינגט מיט דזשאמפולן דאָס לאנד קאזאכסטאן.
פון דאן, ווי א יונגער, אינ פריידן איכ לעב.
די פריילעכסטע לידער מיינ היימלאנד איכ גיב.

צעפליט האָט דער סטעפ זיכ, אזויווי א סאָד,
עס האָט מיכ דאָס לעפן באשאַנקען מיט גנאָד.

א טעפֿיכ עס האָט מיר צעשפּרייט און צעשטראַלט,
א טעפֿיכ — פֿון כינע ביז בערג פֿון אוראל,
עס האָט מיר די קנייטשן פֿאַריאַגט פֿון געזיכט.
דזשאַמפֿול גייט מיט יונגקייט, דזשאַמפֿול גייט אין ליכט.
דעם פֿאַלק מײַנעם זײַנען אפֿ אייביק געשענקט
דאָס לאַנד מיט זײַן טיפֿ, מיט זײַן ברייט, מיט זײַן לענג, —
קאַרסאַקפֿיי מיט זײַן קופּער, קאַראַטיי מיט זײַן בליי,
די טאַלן פֿון בליענדיקן אלטיי,
די אויצרעס פֿון ווייסן אלטייער ארצ,
פֿון קאַראַגאַנדאַ דאָס גאַלד, וואָס איז שוואַרצ,
פֿון עמבאַ דאָס נאַפּט אין געדיכטן פֿאַנטאַן,
די טייכן, די וועלדער פֿון קאַזאַכסטאַן,
דאָס גרויסע פֿאַרמעגן אָן ברעג און אָן סאָפּ,
די דופּטיקע עפֿל, די שטראָמען מיט שאָפּ...
מײַן לאַנד איז אין בליונג, מײַן לאַנד איז אין שײַן,
עס ווייסט נישט דאָס לאַנד מײַנס קיין נויט און קיין פֿיין.
די האַנט פֿונעם סטעפֿ־מענטש די צוגן רירט
און דורכ די מידבֿאַריעס די צוגן פֿירט.
אין סטעפֿ די אַאָלן מיט נײַס זײַנען פֿול:
מאָסקװע באַגעגנט דעם זינגער דזשאַמפֿול.

נעם, כאַווער מאָלאָטאַוו, אופֿ מײַן געשאַנק —
מײַן פֿאַשעט, באַשיידן און ליכטיק געזאַנג.
דײַן נאָמען אין האַרצן מײַנעם שײַנט,
לענינס שילדער, סטאַלינס פֿריינט!
דו האָסט מיט זיי מיר געשאַפֿן דאָס גליק,
דו האָסט מיט זיי דעם דעקרעט מיר געשיקט,
האָסט ליכט אין מיליאָנען הערצער פֿאַרזײט.
דער זינגער פֿון פֿאַלק האָט געבראַכט דיר זײַן פֿרייד.

מײַן לײַד הײַנט אײַן מאַסקױוע דער הױפּטשטאָט װאַכט :
„אײַך האָב פֿון קאַלױרטנ אַ גרוס דיר געבראַכט !
פֿון גלײַקלעכע סטעפֿן אַ גרוס דיר געבראַכט !
פֿון פֿאַלק כײַהאַב אַ האַרציקן גרוס דיר געבראַכט !”

שיקע דריז

די ליד פון א מוטער

מאָרגן וועט קומען דיין טאטע דער פליער
אפ ליכטיקע פליגל אפ צוויי,
דיין מאמען און דיכ וועט ער נעמען מיט זיך
און ארופזעצן וועט ער אפ זיי.

אופזעצן וועט ער אונדז, וועלן מיר פליען,
פליען א טאָג מיט א נאכט,
פיו ער וועט זאָגן — מיר זיינען געקומען,
כ׳האַב אייך צו די שטערן געפראכט.

צווישן די שענסטע פון אלערליי שטערן
דאָרט נעמ דיר א שטערן אראָפּ,
און טראָג אימ אוועק צו דעם קרעמל דעם רויטן,
און גיב אימ דאָרט סטאלינען אָפּ.

וועט סטאלין דיכ פרעגן — וווּ האָסטו גענומען
א שטערן, וואָס שיינט אזוי שיינ?
זאָלסטו אימ זאָגן — דאָס לעבן איז שענער,
דאָס שיינט דאָך מיינ קינדהייט אליין.

וועט הענגען פארפלייבן דיין שטערן אין קרעמל,
נאָך שענער ווי פריער צעהעלט,

צוריק צו דער מאמענ דער פירער וועט ברענגענ
מיין יינגעלע שיינס, ווי די וועלט.

וועט קומענ דיין טאטע דער פליער צו פליענ
אפ ליכטיקע פליגל אפ צוויי,
דיין מאמענ און דיכ וועט ער נעמענ מיט זיכ
און אוועקפליענ וועט ער אפ זיי.

פליענ און פליענ מיר וועלן א כוידעש,
א כוידעש און עפשער נאך מיינ.
פיו ער וועט זאגן— מיר זיינענ געקומענ
צו גאסט צו דער זון דאך אליין.

צווישן די שענסטע פון אלערליי שטראלן
דארט נעמ דיר א שטראל זיכ אראפ,
און טראג אימ אוועק צו דעם קרעמל דעם רויטן,
און גיב אימ דארט סטאלינענ אפ.

וועט סטאלין דיכ פרעגן— ווו האסטו גענומענ
א שטראל פון דער זון א געשאנק?
זאלסטו אימ זאגן— דאס האב איכ געשיקט אימ
פאר לעבן פאר גליקלעכס א דאנק.

מארגן וועט קומענ דיין טאטע דער פליער
אפ ליכטיקע פליגל אפ צוויי,
דיין מאמענ און דיכ וועט ער נעמענ מיט זיכ
און ארופזעצן וועט ער אפ זיי.

דאָויד האָפּשטיין

(אָרדענטרעגער)

א דאנק סטאלינען

מיר געדענקען, יונג און אלט,
מיר געדענקען דיין געשטאלט
נאָך פון יענער ווייטער צייט,
קעגן קנעכטשאפט און געוואלד
האַסטו שטאַלץ געשפּאַנט אין שטרייט,
האַט דיין קוק געקוקט אין ווייט.

דיר, סטאלינען, א לויב מיר שיקן הארציק היינט,
פון שטאַלצן פרייען פאַלק — דעם פירער און דעם פריינט.

מונטער קלינגט ער, אונדזער טראַט,
איבער אונדזער ראטנ־שטאַט,
אפ דער שטיינערדיקער מיט;
אפ דעם פעלדישן באראַט
יעדער שטענגל איז באהיט,
מונטער קלינגט זי, אונדזער ליד.

דיר, סטאלינען, א לויב מיר שיקן הארציק היינט,
פון שטאַלצן, פרייען פאַלק — דעם פירער און דעם פריינט.

ס'האַט אזוי נאָך אונדזער ערד
אירע זויען ניט גענערט,

ניט געקעכלט יעדן זוימ,
ווייל מיט פרייד אפ יעדן קער
אונדזער ארבעט ווערט באלוינט,
אונדזער פרייהייט ווערט געשווינט.

דיר, סטאלינען, א לויב מיר שיקן הארציק היינט,
פון שטאַלצן, פרייען פאלק— דעם פירער און דעם פריינט.

און אצינד איז יעדער בליק
פול מיט גלויבן און מיט גליק,
פול מיט פעסטקייט יעדע האנט,
ווייל דו פירסט פון זיג צו זיג
אונדזער טייער פאטערלאנד,
אלע פעלקער האנט בא האנט.

דיר, סטאלינען, א לויב מיר שיקן הארציק היינט,
פון שטאַלצן, פרייען פאלק— דעם פירער און דעם פריינט.

ד. האַפּשטיין

סטאלינען

פון מענגען געפלאַגטע, פון פעלקער פון שטומע
די הייסע דערווארטונג;
פון לעבן פון נײַעם, וואָס גייט, וואָס וועט קומען,
די ליבע, די אכטונג —

איין נאָמען איין דיִנעם!
פון מאמעס בא וויגן איין לאנגע אשמורעס
דאָס ציטריקע היטן;
פון קינדער פון קליינע, פון זקיינים, פון לױרעס
די שטרעבונג צו פרידן —

איין נאָמען איין דיִנעם!
פון מענער פון יונגע, פון פרויען פון צארטע
די הייסע געוועטן;
פון קעמפערס געטרייע, פון בויערס פון הארטע
דאָס זאָרגן פאר יעדן —

איין נאָמען איין דיִנעם!
דער האס דער צעגליטער פון ביטערע צייטן,
די פרייד פון אצינדער,
די טרוימען די העכסטע פון צוקונפט פון ווייטער
אפ קינדס־קינדס־קינדער —
איין נאָמען איין דיִנעם!

סאמעד ווירגונ

(אָרדענטרעגער)

קאווקאז

אַט פליט מײַן געדאנק צו דיין הייב, צו די באַרג־פעלדזן איצט,
אַט פליט ער ארום צו דעם העכסטן געשליפענעם שפיץ,
אַט פליט ער אראָפּ מיטן באַרג־וועג, אזויווי אַ בליץ,
מײַן גרייזגרויער פריינט, אורזיידע מײַנער, קאווקאז.

אינ דיין מעכטיקער פרוסט קלאפן ווינטן זיך אָן אין גאלאָפּ,
צו דיר אין דיין שויס פליען פייגלען נאָך וואנדער אראָפּ,
און קומט אָן די נאכט, רוען וואָלקנס אפּ באַרגשפיצן אָפּ,
מײַן גרייזגרויער פריינט, אורזיידע מײַנער, קאווקאז.

ווי גוט וואָלט געווען דאָ צו אַטעמען הימלשע לופט
און הערן, ווי ס'קלינגט דאָ די זוניקע שטילקייט און רופט...
נאָר ס'לעבט דאָך אין אונדז דער זיקאַרן, ער רודערט אונדז אופּ,
מײַן גרייזגרויער פריינט, אורזיידע מײַנער, קאווקאז.

אַ פינצטערע הרודע פון פלין איז געווען דיין גראניט,
געלעבט האָבן דאן דינע מייסימ אין פּינלעכער ליד...
ס'איז עמעצנס קייווער געווען יעדער שפאלט, יעדער שניט,
מײַן גרייזגרויער סוינע, אורזיידע מײַנער, קאווקאז.

געהוליעט האָט שטורמיש די גזיילע אפּ וועג און אפּ שטעג,
געמוזט האָבן מיידלעך אין קנעכטשאפט אין ווילדער אוועק.

עס האָבן דאָ פּרײַנטלעכ געלעבט דער מולא מיטן בעק,
מײַן גרײַזגרויער סוינע, אורזיידע מײַנער, קאווקאז.

און איצט ביסטו יונג אזוי, איצט ביסטו שפּאַגלדיק נײַ,
אינגאנצן אין רויש, אינעם גאָלדענעם קוואַל־פּלאַפּלערײַ,
אינגאנצן אין ארבעט־גערודער פון שאכט און געפײַ,
מײַן לײַבלעכער זון, מײַן יונגער באַגינען, קאווקאז.

★ ★

זײַט געזונט

(ווייטרוסישע פאָלקסליד)

זײַט מיר אונ האָט מיר
אונ לעבט אינ אשירעס,
אונ מיר וועלן פאָרן
צו זיכ אינ די דירעס.

מיר האָבן געהוֹליעט
מיט אלע צוזאמען,
ס'האָט קיינער געזען נאָכ
א יאָנטעוו אזא מינ.

בא אייכ זיינען פעלדער
גערוימע אונ ברייטע,
מיר ווינטשן אייכ יאָרן
מיט פריידן פארזייטע.

מיר ווינטשן אייכ טייכנ
מיט וואסערן העלע,
זאָל שווימען אפ טייכנ
פונ גענדז א קאפעלע!

מיר ווינטשן אייכ אלעמען
ארבעטן ערלעכ,

אינ הויפ זאלן פי זיין
נאכ מערער פונ קערלעך...

די פערד זאלן שלאנק זיין,
ווי שטורעמס זיכ טראַגן,
א הינדל זאל געבן
אייער — א וואַגן.

איז בויט די קאַלווירטן
און לעבט אין אשירעס,
און ס'זאלן אזש פלאצן
פון רייכקייט די דירעס.

געשמאק זאלט איר עסן
און גוט זאלט איר קאָכן,
קארטאָפליעס און פליישן
מיט קרויט אינדערוואַכן.

פון קאַרן אפּ פעלדער
זאל פריילעך א רויש גיין,
און שמאלץ אין די שאַפּעס
זאל קיינמאָל ניט אויסגיין!

אינ פלאַמ זאלן זשומען
די גריוון די גרויסע,
און אויב מע וועט דארפן,
זאל זיין אויכ א קויסע.

די געסט זאלן קומען
אינ זאטע פארטאָגן,
אפּ אייך זאלן מענטשן
קיינ בייזקייט ניט טראַגן.

די ארבעט די גוטע
פונ אייערע רייענ
זאָל שיינ זײַן און הויכ זײַן
און אלעמען פרייענ!

מיר ווילן נאָכ לאָזן
איינ ווונטש פארן פאָרן,
איר זאָלט אלע יאָר שוינ
א יאטל געבאָרן.

און אויב ס'וועט זיך טרעפן
א פאָרל כאָלילע,
וועט קיינער קיינ פאָרוורפ
ניט מאכנ אפילע.

מיר ווייסן שוינ גוט
אייער שטוב, אייער געסל,
און געפן דאָס וואָרט אייך,
אינ אייך ניט פארגעסן!

אזוי, צי אפ יאָנטעוו
שוינ קומען מיר וועלן,
און ס'וועלן מאטאָנעס
שוינ דעמלט ניט פעלן!

א. וולאדימירסקי

ליד וועגן העלדן

1

דאָרט אין סטעפּ אין פּרייעם,
ווי בודיאָנעס כאַל
פאַר דער מאכט פון ראטן
האַט דעם פּינט באשטאטן,
ליגן דאָרט און רוען
אונטער ערד דער הארבער,
ליגן דאָרט און רוען
העלדן פון אַקטיאבער.

ניט אומזיסט איז עס געשען, —
פאַר סערפּ און פאַר האמער מיט מוט,
מיט קריג און מיט פראנד און מיט ברען
אפּ פעלדער פארגאַסן דאָס בלוט.

2

איבער טויטע פיינער
וואקסן ניט קיין גראָזן,
ווייטן וועלן קיינמאָל
אשן ניט צעבלאָזן.
קרעפטן שטייגן נייע,
טראקטאָרס אין קאַלאָנעס,
קאַלעקטיוון פרייע
אקערן, באַראָנען.
ניט אומזיסט איז עס געשען...

ניין, זי איז ניט שוואכער
 אונדזער זאך די שטארקע.
 ס'וועלן וואקסן, וואקסן
 קאָרן, ווייצן, פלאקסן.
 ווו געפאלן העלדן
 אפ די סטעפֿ-באראַטן,
 דאָרט וווּ ביינער וועלן,
 פרויט וועט רייכ געראַטן.

ניט אומזיסט איז עס געשען...

אן ארמיי א פעסטע,
 אָן א צאָל מיליאָנען,
 זייער וועג דעם פעסטן
 וועלן מיר דערקאָנען.

פאר דער ארבעט — אלע!
 אז דער סטעפּ זאָל שאלן!
 שאפט און קענט באהיטן
 אונדזערע קאָלוירטן!

ניט אומזיסט איז עס געשען, —
 פאר סערפּ און פאר האמער מיט מוט,
 מיט קריג און מיט פראנד און מיט ברענ
 אפ פעלדער פארגאסן דאָס בלוט.

נאירי זאריאן

(אָרדענטרעגער)

סטאלין

האַמער באזונגען האָט אכילן, רוסטעמען — פירדוסי.
באגילדעט האָבן באַנאפארטן די פּאָעטן.
פארקריצט אינ פּינצטער האָבן פליצן זייער קאלטן גלי,
געפלייגן זיינען אינעם עטער טויזנטער קאָמעטן.

דער לינדנדיקער מענטש האָט ניט געזען פון טאָג די שיינ,
ס'האָט מאַרקס און ענגעלס אָט די שיינ געפונען.
ס'האָט לענין זיך געמיט, ס'זאָל העל די צוקונפט זיין,
און דו, דו קלוגער פירער, האָסט באשאפן טויזנט זונען.

ס'וועט נאָכאמאָל האַמער און פירדוסי זיך נעמען הייס, —
נאָר אייער רום ניט אויסשעפן וועט זייער ליד.
אפ אלע שפראַכן פון דער ערד, איך ווייס, איך ווייס,
באזינגען אייער רום וועט דער פּאָעט ניט ווערן מיד.

און איך, דער לענינעץ, דער דיכטער פון ארמעניע,
געבראכט כ'האָב פלאַם פון האַרץ און פון מיין פאַלק דעם מוט —
דיר, דעם שמיד פון גליק, דעם אינזשעניער, דעם געני,
דיר, דעם גרויסן סטאלינען, וואָס לעבט אין אונדזער פלוט.

באם אָפּגרונט איז מיין פאַלק געשטאנען יאָרנלאַנג פארשמאכט,
געפאָרעט זיך מיט פערל פון זיין גרויס פארמעגן.

דער פיינט געזויגט האָט זײַן בלוט, זײַן שווייס, זײַן מאַרכ.
אינ דוירעסדיקע קײטן האָט דאָס פּאָלק געבלאָנקעט אפּ די וועגן.

און די צעקלאַפטע הענט האָבן געזוכט די נעכט און טעג,
און אויסוועג פון דער גרוב, וואָס האָט געוואָלט אונדז פּאנגען.
נאָר ס'האָט אָקטיאָבער פּרײַ פאַר אונדז געמאַכט דעם וועג,
און ס'איז די שטימ פון לענין און פון דיר צו אונדז דערגאַנגען.

געפּאנגענע האָט איר א הייסן לעבנס־שטראַל געבראַכט,
און דעם פּאַרוויסטן פּאָלק די לעבנס־טיר באַווײַזן.
דאָס פּאָלק איז שטאַרק געוואָרן, די אַקסל אויסגעגלייכט,
געשטעלט זיך אין פּאַלאַנגע, וואָס גײט צום קאָמוניזם.

אינ טאָג פון לענינס טויט ז'דאָס האַרצ געבליבן שטיין,
מיר האָבן באַלד זיך צו דיין גרויסער זון געלאָזן.
די שטראַלן פון די פּאַרגײער, וואָס זײַנען לױטער־רײַן,
האָסט אײַנגעזאַפּט אין זיך און קײנמאַל נײַט פּאַרלאָזן.

דיין נאָמען איז פאַר אונדז די סאַמע שענסטע ליד,
וואָס רופט צו העלדנ־טאַט, באַפּליגלט אונדזער ווילן.
אינ העלע, פּונטע פּאַרבן אַרמעניע וואַקסט און בליט,
די אַרפעט־פּרײד אין פּערג וועט קײנמאַל זיך נײַט שטילן.

און איך, דער זון פון פּערג, דער זינגער פון אַרמעניע,
געבראַכט האָב דיר די ליבע, די אַרפעט־פּרײד, די ליד.
דיר, דעם שמיד פון גליק, דעם אינזשעניער, דעם געני,
דיר, דעם גרויסן סטאַלינען, וואָס איז אונדז לײַבלעך, ליב.

★ ★

5. זימני

די ליד אפן לינקאר

אונדז אנטקעגן גייט דער שטורעם שווער,
קאלטע טראָפנס שמייסן אָן אַן עק,
נאָר ניט טונקל ווערט דער גלאַנץ פֿון רער,
און עס זשאַווערט ניט דער פּאַנצער־דעק.

צווינג:

גייט אין אָנגריפֿ וואָל אפֿ וואָל,
און דער שטורעם קעמפט און גאָר,
אויסגעווען אין יאמען איבעראַל
דער רויטפֿלאַטישער לינקאר.

שטורעם, שלאָג, מיט רעגן גיס און שפּרייט,
שליידער שווערן אַיז אפֿ ברעג, אפֿ שטיינ,
שטענדיק זינען די רויטפֿלאַטער גרייט
ניט אין לערע, נאָר אין שלאַכט צו גיין.

צווינג:

גייט אין אָנגריפֿ וואָל אפֿ וואָל,
און דער שטורעם קעמפט און גאָר,
אויסגעווען אין יאמען איבעראַל
דער רויטפֿלאַטישער לינקאר.

אפ די ברייטע יאמען כוואליעט אָן א צאָל,
אונדזער ליד אפ שיפן טראַגט זיך פריי,
פון דער מאסט ניט אַפרייסן קיינמאָל
אונדזער פאָן — אין שלאכטן רויט און טריי.

צווינג:

גייט אין אַנגריפ וואל אפ וואל
און דער שטורעם קעמפט און גאָר,
אויסגעווען אין יאמען איבעראל
דער רויטפלאַטישער לינקאָר.

הילדיק פאלט דער קלאנג פון גלאַק אראָפ,
גייט דער ווינט די רויטע פאָן א וויי,
אונדזער גרענעצ אפן יאמ היט אָפ
רויטע שיפן שטאַלענע א ריי.

צווינג:

גייט אין אַנגריפ וואל אפ וואל
און דער שטורעם קעמפט און גאָר,
אויסגעווען אין יאמען איבעראל
דער רויטפלאַטישער לינקאָר.

גאלאקסיאָן טאבידוע

(אַרדענטרעגער)

איך רימ די נייערד

פוננטן — הויפנס שטיינער, פלעטער, קאשטאַנען, זשאָלודיעס — ס'איז גריין.
און הויכ ארופ — א בארג זיך קלעטערט, א דיריזשאבל — איפער אימ.
עס ווערט אפ אונדזער ערד פארגעסן די צייט פון סאַכע און פון נויט.
א גליקלעך לעבן, ווי א פעסטונג, מיין היימלאנד גרוזיע זיך בויט.
די סאַנימס אויגן — פול מיט טרויער, — וואָס קאָן שוין זיין פאר זיי פארגרייט?
בא אונדז איצט שאלט געזאנג פון בויער, בא אונדז איז יאַנטעוודיקע פרייד.
דעם וועג צו הייבן זיך דערוויסט האָט מיין פאַלק, און זיגעריש עס שפאנט
פון ווונדערלעכער מי א מוסטער באווייזט דער גאנצער וועלט מיין לאנד.
מיר זעען בלי פון לאנד — און שטוינען: אזויפיל אויצרעס, וויפל פראכט!
און ס'איז ניטאָ די קראפט, דער סוינע, וואָס זאָל עס בייקומען אינ שלאכט.
איך רימ די ראכוועסן פון נייערד, פון רישטאָוואניעס דעם דראנג,
דעם יונגן דאָר פון דעמבעס נייע, איך רימ דעם סטאלינישן גאנג.

גאלאקטיאָן טאבידזע

אַקטיאבערשער אָרקעסטער

ס'איז אינ מיין גאַרטן — פאר די פליצן —
א בוימ געוואקסן אלט און פויל,
און, ווי אינ רוסלאנד בא די פריצים,
האַבן אימ צייטן אויסגעהוילט.

נאָר ס'קומט אַקטיאבער אָן אינ שטרייטן,
און ס'גרינט מיין גאַרטן פול מיט זון,
די אלטע דוירעס צו פארפייטן
מיט שטורעם קומט א פאַלק א יונגס.

א יונגוואלד רוישט אינ פרייד, אינ גרינען,
ווי הוילער בוימ האָט אָפגעבליט,
און פון די פריזישע רוינען
האָט זיכ קיין צייכנ ניט פארהיט.

און גאַרניט האָט זיכ ניט פארהיט דאָ
פון אלץ, וואָס דעם געדאנק פארטעמפט,
און קיינער האָט, מיין קלאס פון מרידע,
געקענט פארהאמעווען דיין טעמפ.

דערמאן זיכ: יאַרן לאנגע, שווערע,
דו האָסט געמיט זיכ און געזוכט,
און די פארזייטע זויענ-קערנער
אונדו פרענגען רייכע רייפע פרוכט.

געזיגט. די אייביקייט באזינגט אונדז —
דאס פאָלק, דעם זיגערישן קלאס,
פאר אונדז — די לויב, און פאר באזינגטע —
דער סאם פון אָנמעכטיקן האס.

דאָרט — קריזיס, הונגער, נויט רעגירט דאָרט,
אפ יענעם פרעג געשרייען: „ברויט!“
דער הימל דאָרט — אן עמאָלירטער,
די שיינקייט — פארפיומירטע הויט.

דאָרט איבער ערד פון האר פארהאסטן
קריכט אום די נויט פון שוועל צו שוועל,
ס'שטיקט ארבעטלאָזיקייט, ווי אסטמע,
מיט ביינערדיקער האנט די וועלט.

די וויסנשאפט דאָרט הויל און לער איז,
די קונסט — געפראכט צו שפאָט און שאנד,
פון סאָמנאמפולישע מיסטעריעס —
א מעטאפיזישער טומאן.

ניט איין מאָל, דוכט, אינ נאכט־רוימ פלוצלינג
א בליאסק אפ טאָג דאָס אויג דערזעט,
איכ האָב פון פראנקרייכס רעוואָלוציע
געזען אינ ווייט דעם סילוועט.

אָט, האָט געדוכט זיכ, ווערט שוין העלער
פון גאָרער וועלט דער האַריזאָנט,
און ס'האָט דער הימן פון די מארסעלער
געשליידערט נויט און נאכט אינ טהאָמ...

און ווידער שמאכט אינ קייטן נייע
דאָס פאָלק. פון פרייהייט ניט קיין שפור...

דערפאר איז קיין מוזיק מיר טייער
ווי די אַקטיאבער-אווערטיוו.

און פֿול מיט גרויסער פֿרייד מײַן הארצ ווערט,
פֿון זינט מיר איז געוואָרן קלאָר:
די וועלט, געהילט אינ נאכט אינ שוואַרצער,
גייט אופ איצט פֿאר אַן אנדער וואָר.

פֿון נײַ געקלאַנג אַן אופגעריכטע
האַט זיכ די צײַט אַ רײַס געטאָן,
אַן אנדער לײַד זײַ מאַנט פֿאַם דײַכטער,
אַן אנדער גױרל־וועג זײַ מאַנט.

אַן אײַכ — פֿון קלאַנגען־שפּײַל אַ שלאַגלעך —
פֿינ צו אַ שלאַגלעך־מאַרש געווינט...
אַקטיאבער, אײַן פֿויקן דונער, האַגל,
אַן אײַכ די טרויפֿן נײַט געשוײַנט.

אַיז יופֿל, פֿלײַט — באַזיגט די סאַנימ! —
שפּײַל פֿײַערלעך, פֿרײַד־פֿאַגאַט.
אַן פֿורפֿור־רײַט זײַט, פֿרײַע פֿאַנען,
די אלע יאַרן רײַט געראַט.

אַן זאַלן די אַרקעסטער־קלאַנגען,
ווי לאַווע, טאַן זיכ אַ צעגיס,
זאַל הילכּן נאַכּן טראַט און גאַנג נאַכּ
דער קופּער פֿונעם קאַמוניזם.

אַרקעסטערס אלע פֿון אַקטיאבער,
איר זאַלט מיט קלינגענדיקן רומ
אַן אופּהער דונערן און קלאַפּן,
מע זאַל אײַכ הערן וײַט ארומ.

דער יאמ האָט געקרעכצט

(פון טאָטעריש)

פינעפּ גאנצענע מעסלעסן
האָט דער יאמ גערוישט, געשטורעמט,
אינ א שוימ, אינ מוטנע שפּריצן
האָפּן כוואליעס זיכ געהויפּן,
זיכ געשלאָגן מיט די שטערן
אינ די ברעגן די שטשערפּאטע,
אינ די פעלדזיקע גראניטן.

פינעפּ גאנצענע מעסלעסן
ווי פון היצ געקרעכצט דער יאמ האָט,
אפּ זעקסטן זיכ בארויקט
אונ מיט פּליטערלעכ פּאדעקט זיכ,
ווי מיט שווימענדיקער ליסקע.

ווען דער זעקסטער האָט שאריעט,
האָט א שווארצע טויב אינ שנאָפּל
א יעדיע אָנגעטראָגן,
אפּן ברעג א גרוס א שווארצן:
„לענין, לענין איז געשטאַרבן!“

האָפּן ווידער צו פּארנאכטיצן
זיכ געטראָגן אונ געדרייט זיכ

אפן יאמ די שטורעם-פויגלען,
ס'איז א שטאַרמ אָנגעלעאָפן
און א גאנצע נאכט געשריגן,
און געבראַכנ אלע שיפלעך
און די מאסטן בא די שיפן.

ס'האַט דער ווינט געווייט, געווייעט,
און אינ בערג-שפאלטן אינ ווילדע
אפ יאָלא¹ אינ סאַסנע-וועלדער
דער פוראן האָט זיך געטראָגן
און פארווייט אינ טאַל די סאַקליס,
און א טרויער-ליד געזונגען
וועגן טויט פון גרויסן לענין.

מיט א בלויער ברייט פארינגלט,
ווי א מעס אינ וויסער טרונע,
האַט דער איורדאג² דער שטרענגער
שטיל געהערט דעם ווינטס געוויינען,
ווי א גוואר איז ער געשטאנען,
אייביק ווי די ערד און וואסער.

אַט אזא איז אונדזער לענין!
אינ מיליאָנען, ווי אינ יאמען
שטייט ער, ער איז אויכעט אייביק
ווי דעם איורדאגס גראניטן.

1. יאָלא — דער נאָמען פון די שפיצן פון די קרי-

מער בערג.

2. אירדאג — א בארג בא גרוזף (קרימ).

כאדי טאקטאש

(טאָטערישער דיכטער)

מיר נייען אויס א פאָן

געווידמעט די קאָמיוניסטקעס פון קאזאנער ארבעטער.

ס'איז ווייט שוין נאָך האַלב-נאַכט, פרימאַרגן קומט אָן,
מיר נייען נאָך אלץ מיט פארקאשערטע ארבעט.
מיר נייען היינט אויס
די רויט-פורפֿורנע פאָן.
אַט לייגן זיך סטעזשקעס ווייז אויס אין די פארבן
די פלאַמיקע ווערטער פון פייער און בראַנדז:
„דאָס אלץ, וואָס מיר האָבן אין שלאַכטן דעראַבערט,
אין גרויסן אַקטאַבער,
צו אָפּהיטן הייליק מיר גיבן דאָס וואָרט היינט.“
באגלייט פון סירענען פון שטאַלצע פאבריקן,
מיר גייען מיט לענינשן וועג פון די זיגן
צו אונדזערע זיגרייכע רומפולע יאָרטעג.
די פאָן אונדזער רויטע,
די פאָן, וואָס מיר האָבן אויסגענייט פונט דאָ,
וועט מאַרגן א פלאַמ טאָן אין הימלשן לויטער,
אזויווי א פויגל א פלאַטער טאָן מונטער.
די זון וועט אונדז העל מיט א גליקלעכען שמיכל
באלייכטן די יונגע פארברוינטע געזיכטער.
און מיר רופן אויס צו דער זונגראַד געווענדט:
א, זון!
מיר קאָנען היינט געפן ניט ווייניקער ליכט דיר

פון העלישן פלאם,
וואָס אינ האַרצ באַ אונדז ברענט.
ס'איז ווייט שוין נאָך האַלב־נאַכט,
פרימאָרגן קומט אָן,
באלד נייען מיר אויס די רויט־פורפורנע פּאָן.
שוין צוגענייט סטענגעס,
בונט ווי דער טרוימ,
באצירט שוין די ראַנדן
מיט גאַלדענעם זוימ.
מיר אלע געדענקען:
די פּאָן אָט די רויטע
מיר פלעגן באהאלטן
פון שפיקן, זשאַנדארמען אינ קעלערס אינ קאלטע,
פארבלוטיקט געוואָרן אינ שלאַכטן, אינ קריג,
אינ קריגן געפירט האָט זי אונדז
און געזיגט.
זאָל זײַן, ס'איז די צוקונפט אינ ווייטן פארשטעלט,
מיר ווייסן, —
דער סוינע וועט פאלן א טויטער,
און גיכ וועט די איינציקע פּאָן אפ דער וועלט
זײַן אונדזער אַרבעטער־פּאָן אונדזער רויטע.
און גיכ וועט זי פירן
אונדז אלע מיט מאַכט
אינ לעצטן
אַנטשיידענעם שלאַכט.
מיר גרייטן דערפאַר דאָ
צום טאָג, וועלכער שפּאַנט,
די פּאָן —
א מאַטאַנע דעם ליכטיקן לאַנד.
שוין צוגענייט סטענגעס,
בונט ווי דער טרוימ,

באצירט שוינ די ראנדן
מיט גאָלדענעם זוים.
די פּורפּורנע פּאַן.
אונדזער ארבעטער־פּאַן
מיר נייען דאָ אויס אין דער נאכט
אויפּנאַן.
אין דער זוניקער ראמ
לייגן ווערטער זיכ אויס,
לייגן ווערטער אין סטעזשקעס פון גאָלד און פון פּראָנז
און צעצינדן זיכ העל, ווי א פּלאַמ.

איכ זינג די ליד פונעם פאָלק

(פון טורקמעניש)

אינ טורקמעניסטאן האָבן זודיקע ווינטן די גראָזן פארברענט ביזן גרונט,
א מידבער אָן גרינס און אָן סעדער געווען זיינען ערדן. צעזונט
און פארבראָנדזעט, האָט ווינט אינ די לעכצנדע וויסטעס געקרעכצט און
גענאָגט,

אינ הארץ האָט דער פינצטערער אומגליק דאָס לעבן דאָס שווערע
באקלאָגט.

נאָר דו ביסט געקומען, און גלייכ האָט די זון זיך צעלויכטן אפ אונדזערע
טעג,

און אלץ האָט צעלויכטן זיך מונטער. די נאכט איז אוועק.
דו האָסט די טורקמענער געשאַנקען דאָס גליק און די זאמדן באלעפט,
און לויטערע קוואַלן זיך טראָגן און רוישן און פליסן אינ סטעפּ...

ס'איז דו האָסט באשאַטן די גערטנער די נייע מיט יאגעדעס און צוויט,
די טייגע, די דאָרשטיקע סטעפעס מיט קווייטן מיט רויטע באשיט,
מיט דופטיקע דיניעס, מיט טרויפן, מיט פרוכטן, וואָס פלאַצן פון זאפט,
מיט פויגלען, וואָס זינגען לעוואַניקע לידער אינ סעדער אינ יונגע
פארגאפט.

עס סטייען קיינ ווערטער ניט דיך צו באזינגען, די גליקלעכע טעג,
עס ווייסט ניט דיין כאַכמע, דיין קלוגשאפט קיינ ענד און קיינ ברעג,
זעסט ווייטער פון סאָקאָל אינ הימל, ביסט שטארקער פון מעכטיקן לייב,
מיט דיר קאָן זיך קיינער ניט גלייכן, ווען ס'טוט זיך דיין קויעכ א הייב!

א, קומ צו אונדז, סטאלין, קיין טורקמעניסטאן! עס רופן די פעלקער דיכ,
די בליקע וועלדער, די סעדער, די וואסערן וועלן באגעגענען דיכ,
עס וועלן די פויגל אפ צווינגן צעגרינטע מיט לידער באגעגענען דיכ,
דער ליכטיקער פלאקס וועט מיט אַרעמס צעשפרייטע, מיט בלוונג
באגעגענען דיכ!

סיטורקמענישע פאלק וועט באגעגענען דיכ אינעם רייכט און ליבן קאנט,
און ס'וועלן מיליאָנען א שווע דיר שווערן און דריקן דיין פאַטערשע
האנט:

זאָל פרווונ דער סוינע א ריר טאָג די גוטע, די גליקלעכע ערד,
דאָס פאלק פון טורקמעניע וועט נעמען די ביקסן און זאָטלעך די פערד.

כיבין דאָס קאָל פונעם פאלק און דאָס וואָרט פונעם פאלק און כ'זינג
פונעם פאלק די ליד,
און וועלטן מיט הערצער און היימישע שטימעס ענטפערן העלפן מיר מיט.
טייערער סטאלין! פיר אונדז צו זיגן, אייביק אזויווי היינט,
די ארבעטער אלע פון ריזיקער ערד־קויל רופן דיכ פאַטער און פריינט!

יוסופ טורוסבעקאָוו

(אַרדענטרעגער)

אונדזער קירגיזסטאן

בערג און בערג, ווי יאַרנ־רייען — מיין באַליבטער קאנט...
ס'פֿלעג דער וויי דעם האַלדז פארדרייען — מיין באַליבטער קאנט...
נאַר ווען מאַסקווער שטראַלן גייען — פֿליט אוועק די נאכט, —
און אינ שײַן האָט זיך דערזען מיין באַליבטער קאנט!

ס'האָט דער אופגאנג זיך באוויזן — האָט ער זיך דערקאָנט,
אינעם פֿרייען פֿאַלק פֿון ריזן האָט ער זיך דערקאָנט,
ווי אַ שלאכטמאן, צווישן העלדן, אפֿן גרויסן פֿראַנט,
אינ סאָוועטישע קירגיזן האָט ער זיך דערקאָנט.

אז דער הערשער זאָל פארגייען, איז מיין פֿאַלק ארויס,
מיט זײַן האס און אוראלט־ווייען איז מיין פֿאַלק ארויס,
און באַגייסטערט האָט די יוגנט אפֿן פֿאַלק געקוקט,
כ'האַב געהערט: מיט פֿרייד־געשרייען איז מיין פֿאַלק ארויס.

אינ די הויכע פֿלויע קלאָרן איז דאָס היימלאַנד מייןס,
עס געדענקט די שוואַרצע יאַרן אַרעם היימלאַנד מייןס.
וואָס געדענקען? אפֿ דזשייליאַו, אפֿן פֿעלד, אינ צעכ,
אַ באַוויסטער העלד געוואָרן איז דאָס היימלאַנד מייןס.

אונדזער ליד מע קומט באהערן, אונדזער קלאָר געזאנג,
פינקלט אינ קאָמוז¹, ווי שטערן, אונדזער קלאָר געזאנג,

1 קאָמוז — נאַציאָנאַלער מוזיקאַלישער אינסטרומענט.

וועגן העלדן און גיבוירימ זינגען מיר די ליד,
און די פרייע פעלקער הערן אונדזער קלאַר געזאנג.

מענטשן, ווייסט: עס ליכט אפ מיזרעכ אונדזער קירגיזסטאן,
אַט די באַרג־טיכנ, וואָס פליסן, אונדזער קירגיזסטאן.
העלע לעפּנ־זאפטן ריזלען, בושעווען אין דיר,
אלטאָו־ריז פון ריזן, אונדזער קירגיזסטאן.

ס'פלאַמט דער סוינע, זאָל דיין ערד זיין רויק, מונטער פאַלק,
שטארק ווי אייזן אין געפעכט זיין וועט דאָס פרייע פאַלק,
ס'האַט דיכ לענין אויסגעכאַוועט, סטאלין דיכ דערציט,
זאָלסט די פירער דינע ווערט זיין, פריי קירגיזיש פאַלק!

אינעם גרויסן פאַלק פון ריזן האָסטו זיך דערקאַנט,
איך דער זון, וואָס ט'זיך פאָוויזן האָסטו זיך דערקאַנט,
ווי אַ שלאַכטמאַן, צווישן העלדן־אפּן גרויסן פראַנט,
איך סאָוועטישע קירגיזן האָסטו זיך דערקאַנט.

פ א ו ל אַ ט י ט ש י נ א

(אָרדענטרעגער)

א פ נ פ ל א צ

אפן פלאצ לעמ אלטנ קלויסטער
רעוואָליוציע — אין שפאן.
זאָל דער פאסטעכ, — שרייען אלע, —
ווערן אונדזער אטאמאן!

זייט געזונט און ווארט אפ פרייהייט. —
אפ די פערד! — דער וועג איז גרויס!
ס'האָט געטומלט, ס'האָט געווימלט,
פאָנען בליען אינעם פרויז...

אפן פלאצ לעמ אלטנ קלויסטער
אויגן מוטערשע אין וויי!
לייכט, לעוואָנע, פון די הויכנ
און באלייכט דעם וועג פאר זיי.

ווערן שטויבן קלענער, קלענער,
קיינער רוישט ניט אפן שליאכ...
אָוונט.
נאכט.

פאולאָ טיטשינא

מיט הארפעס־שיינ...

מיט הארפעס־שיינ, הארפעס־שיינ
מיט גילדענע הילכיקע האַפּן וועלדער זיך צעשפּילט,
מיט אייגנאָלינגענדיקע:
דאָס מיידל גייט —
די פּרילינג־פּרייד!
בליםעלעכ־פּערעלעכ
אינ אירע הערעלעכ.

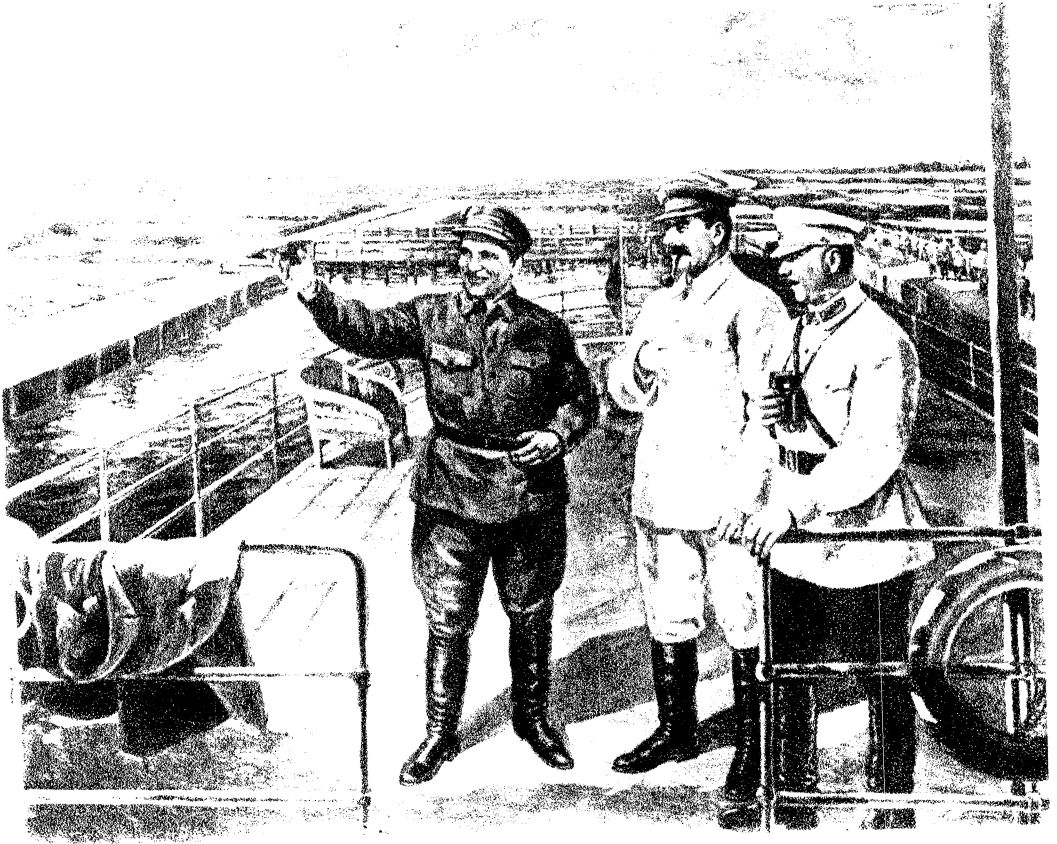
מיט מאכשאָוועס פּיל, מאכשאָוועס פּיל,
ווי א יאמ מיט שיפּן האָט זיך אָנגעפּילט דער בלוי.
מיט צארט־געזונגענע:
א שלאכט וועט זיינ
אינ פּייער־שיינ!
געלעכטער וועט זיינ, געוויינ וועט זיינ
פּערל־מוטערנער...

כיוועל זיך אָפּשטעלן, וועל איך אָנקוועלן —
גלעקעלעכ שטראַמעלעכ, מיט פּייגעלעכ, ווי גאַלד,

מיט גלאַנצן העלע דאָרט.
דאָס מיידל גייט —
די פּרילינג־פּרייד!

בלימעלעכ-פערעלעכ
אינ אירע הערעלעכ.
ליבע מינע, טייערע,
צי אן אומעטיקע גייסטן, צי מיט גליק אריבער ברעג
איבער פעלדער דאָרט?
אוי, צעפראל,
אונ, דער זאנג, צעשטראל!
א געלעכטער וועט זיין, א געוויינ וועט זיין
א פערלמוטערנער.

★ ★

די כאוויירימ סטאלין, קיראָוו און וואָראַשילאָוו אפּן ווייסיאמיש-פּאַרטישן קאנאַל.

הינסטען די א. נא. ב. א. א.

פאולאָ טייטשינא

איכ גיי פון ארבעט, פון זאוואָד

איכ גיי פון ארבעט, פון זאוואָד,
א מאניפעסטאציע אינ שטאָט.
אינ בלומען אלע גאסן שרייען:
לעבן, לעבן זאל די פרייהייט!

עס לאכט די זון אינ הימל־ראָד,
אונ וואָלקנס אפ די פערדלעך שוועבן...
איכ גיי פון ארבעט, פון זאוואָד
דער מאניפעסטאציע אנטקעגן.

א פריילינג האיאר! א באראָט!
אינ אלע הערצער שטראלן ראשן...
— די אָרעמשאפט מיט ערד פארקנאסן!
וועט פרידן זיין שוין א געבאָט.
איכ גיי פון ארבעט, פון זאוואָד.

פאולאָ טייטשינא

די קינד פונ דער רויטער ארמיי

אונ דו זאָג נאָר, זאָג נאָר, נו,
ס'ארא שיינ, א צונטער —
פול מיט לעבנ און געזונט
אונדזער קלאס איז מונטער!

— צארנ פאלט, אינ פאלנ האלט,
פאלט פונ טראָנענ טויטע: —
הערט, עס שפאנט, עס גייט און שאלט
די ארמיי די רויטע!

אונ דו זאָג נאָר, זאָג נאָר, נו,
ס'איז א מי א גרויסע —
זיכ צעשיידן מיט דעם נעסט
פול מיט שמוץ און כוישעכ?

— פאלט און פאלט, אינ פאלנ האלט,
אויס מיט גענג מיט שלעכטע: —
ס'דייענענ, ס'שרייבן יונג און אלט,
קלאסנ — קלאָר גערעכטע!

זאָג נאָר, זאָג נאָר, זאָג נאָר, נו,
ריר די לאסט אָט די אָ.

ס'ארא אורטייל ווארפן מיר
אפ דער בורזשואזיע?

— פאלט איר, פאנעס, פאלט און פאלט,
א פארטיי-באשטימונג: —
אונדזער פאָן מיט רומ באדעקט,
ס'פירט אונדז וואַראַשילאָוו!

זאָג נאָר, זאָג נאָר, זאָג נאָר, נו,
ווי עס פירן די אלירונ?
ווער קאָלטשאקן האָט צעקלאפט,
ווער ט'צעקלאפט פעטליורענ?

— פאלט און פאלט, אינ פאלן האלט,
קלויסטער-קלאנג שוין טויט איז...
הערט, עס שפאנט, עס גייט און שאלט
די ארמיי די רויטע!

פאורלאַ טיטשינא

לענין

לענין.

איין וואָרט טוט א קלונג,
און מיר זינען ווי שטורעם
אינ שוונג.

אינ איין זייט א שפאר, אינ דער צווייטער — א קער,
מיר קרישען, מיר ברעקלען, און פלוצלינג איך הער:

לענין!

פינף אויסזעס, ניט מער,
ענערגיע — א יאמ,
ריסט, קערט.

ס'וועט קייסאַרימ ניט העלפן קיין פאלשקייט, קיין זשעסט,
איז רויש און צערויש דעם צעשטאַלטן פראָטעסט.

געשטאַרבן לענין. און מיר הערן
דאָס שושקען פון נעפישע שלעק.
אנ אַיזערנע שווע מיר שווערן:
— קיין פיינט וועט פון אונדז ניט אוועק!

געשטאַרבן לענין. און מיר הערן:
„פאר לענדער א רויקע צייט,

מ'עט שלינגען דעם נעכטיקן אָטעם,
די פּרײַהײַט אפּ מינצלעך צעפּײַט!

און זאָלן „פּאַטריאָטן“ וויסן
און די „מעשטשאַנעס“ אלע מעלד:
עס וועט ניט רוען דאָס געוויסן,
ביז די בוריאַנעס פּונעם פעלד

וועט מען ניט אויספליקן, מיט שווערדן,
מיט שפּיזן אָפּראַמען דעם וועג, —
א שווע פּון אײַזן מיר שווערן:
— דער פּײַנט וועט פּון אונדז ניט אוועק!

פאולאָ טיטשינא

ליד וועגן קיראָוון

גרויסער סאָד, גרינע בלאט,
שיינע שטאָט לענינגראד,
וויזשע איז דיין ליד דער וועלט
וועגן קיראָוון דעם העלד?

— לויב און רום דעם באַלשעוויק,
וואָס אונטער דער פּאַנ פּונ גליק
האַט אין שטאָט באקו דערנענט
אי דעם טערק, אי דעם ארמענ.

היי, די רויטע פּאַנ צעוויי —
זי פארטרויט האָט די פארטיי.
אויב צוזאמען, איז צוזאמען,
קומט און שטעלט זיכ אינ דער ריי!

שיפער, טאַרפ און מעטאל,
און וויסיאמישער קאנאל,
ווי איז אַיער וואָרט דער וועלט
וועגן קיראָוון דעם העלד?

— לויב און רום דעם באַלשעוויק,
וואָס אין שווערן קאמפ פאר גליק

איז געגאנגען אומעטומ,
ווי א זעלנער א טריבונ.

היי, די רויטע פאָן צעוויי —
זי פארטרויט האָט די פארטיי.
אויב צוזאמען, איז צוזאמען,
קומט און שטעלט זיך אינ דער ריי!

גרינער קאנט, רויטער קאנט,
שיין צעפליטער דאגעסטאן,
וויזשע איז דיין ליד דער וועלט
וועגן קיראָוון דעם העלד?

— לויב און רום דעם באַלשעוויק,
וואָס אמאָל אפּ בראַנעוויק
האָט געפירט דעם שווערסטן שטרייט
און פון פאַרעצ אונדז באַפרייט.

היי, די רויטע פאָן צעוויי —
זי פארטרויט האָט די פארטיי.
אויב צוזאמען, איז צוזאמען,
קומט און שטעלט זיך אינ דער ריי!

ניעוואפוי און סוירבוי —
אלץ געלינגט און ראשיק לויפט,
ס'ארא זעלטן שיינע מי!
לעבן נאָר און לעבן הי!

— לויב און רום דעם באַלשעוויק,
וואָס איז שווערן קאמפּ פאר גליק
האָט די מינדסטע זאכ באזינט
און די ליבשאפט זיך פארדינט.

היי, די רויטע פאָג צעוויי —
זי פארטרויט האָט די פארטיי,
אויב צוזאמען, איז צוזאמען,
קומט אונ שטעלט זיכ אינ דער ריי!

אוי, ניעווא, דו וואסער-פעלד,
ווו ז'דאָס לעבן פונ דיינ העלד?
פיינט האָט קיראָוונ געטויט,
פיינט געצילט האָט אינ פארטיי.

— לאָמיר שווערן פול מיט מוט,
מירן צאָלן פאר זיין בלוט,
פאר איין סטאלינעצס געזונט
זיי פארניכטן פיון גרונט.

היי, די רויטע פאָג צעוויי —
זי פארטרויט האָט די פארטיי.
אויב צוזאמען, איז צוזאמען,
קומט אונ שטעלט זיכ אינ דער ריי!

פא וואָ טיט שינא

צומ ערשטן מאָל אינ דער געשיכטע

שארפע, ביזע שטעכלקעס פא זיי, פא דאָרטגעפירטיקע,
און פא אונדז פערעזעס שלאנקע — זילפער-קאָרע ליכטיקע.
בורזשואזע „פרייהייטן“ — פלאכע און שווינדזיכטיקע,
אונדזער רעכט, דאָס גלייכע רעכט — צומ ערשטן די געשיכטע קענ.

גוט און ריכטיק, פרילינג-ליכטיק,
אייביק מעכטיק, יונג-צעפליט —
און ס'איז שיינ אזוי און פּרעכטיק,
ווי אינ ערגעז קיינמאָל ניט!

אוי איז פויל דעם פאָרעזס רעכט און פאלש, און מיט א וואָרעם נאָכ,
אַן א צענז און אָן מאיאָנטקעס ריכטן זיכ פארשפאָרט מען דאָרט,
אז באקומען וועט די רעכט, ווי א געשאנק, דער אָרעמער.
אונדזער רעכט, דאָס גלייכע רעכט — איז גאנצ ווי וואָר און וואָרער מער.

גוט און ריכטיק, פרילינג-ליכטיק,
אייביק מעכטיק יונג צעפליט —
און ס'איז שיינ אזוי און פּרעכטיק,
ווי אינ ערגעז קיינמאָל ניט!

ס'דריקט פאנקיר דעם אָרעמאן, זיין רוקן דעם געפויגענעם,
וועט עס גיכ אינ לעבן זינעם קומען צו די אויגן אימ.

אונדזער שטאָלץ איז — היימלאַנד, ערע, העלדן אופגעצויגענע,
דאָ באַ אונדז האָט מאַן און פרוי די זעלבע רעכט, די אייגענע!

גוט און ריכטיק, פּרילינג-ליכטיק,
אייביק מעכטיק, יונג-צעפּליט —
און ס'איז שייַן אזוי און פּרעכטיק,
ווי אינ ערגעץ קיינמאָל ניט!

אַלץ, פּונ וואָס געטרוימט אמאָל מיר האָבן וואַכ און שלאָפּנדיק,
איז אַצינד געוואָרן וואָר און טאט מיט טאט באַוואָפּנט יונג:
די ראַטנ־דעמאָקראַטיע — אַ ליליע אַן אָפּענע,
מיר אַליין מיר זיינען דאָכ פּונ גאָר די וועלט די האַפּענונג.

גוט און ריכטיק, פּרילינג-ליכטיק,
אייביק מעכטיק, יונג צעפּליט —
און ס'איז שייַן אזוי און פּרעכטיק,
ווי אינ ערגעץ קיינמאָל ניט.

פ. טיט שינא

די פארטיי פירט

זאָלן זיי זיך זייערס פירן,
קלאפן קאָפּ אין וואנט, קראפירן, —
מירן אונדזערס טאָן:

אלע פריצימ שיקן רוען
אין איין גרופ מיט די בורזשויען —
שלאָגן אין איין קאָן!
שלאָגן אין איין קאָן!

דארפ מען ווונדערן זיך, פרעגן,
וואָס מיר שטייען אופ אנטקעגן
פעסט, אזוי געשפאנט.

אונדזער גאנג איז באַלשעוויסטיש, —
אלע אַרעמע, פארוויסטע
שטרעקן מיר די האנט!
שטרעקן מיר די האנט!

מיר באַלעבן בערג און וואסער,
בויען אויס זאוואָדן, גאסן,
ווי מיר וואקסן רייך!

צו די מידבערס, טייכנ פאָרן
אונדזערע פראווע פינעפיאָרן —

ווי צו קינדער גלייכ,
אייגענע קינדער גלייכ!

אונדזער רויטארמי די פעסטע
היט די גרענעצן די גרעסטע,
און דער לופט-פלאַט אויכ.

שלאַגט און טראַגט און זייט די פעלדער,
און דערהויבט דאָס לאַנד פון העלדן
צו אַ נייער הייכ!
צו אַ נייער הייכ!

קעגן סוינעס ווענט, געפיינען,
טרעט ארויס קאַמיוגיש פייער
און אַ הילפּ נאָכ זיי:

פון דער באַלשעוויסטנ-ערע
פּיאָנערן. פּיאָנערן —
און סע פירט פארטיי,
און סע פירט פארטיי.

ניט אינ רור, און אפ סאראיעוו —
נ' מטס די דרוקערייען
שיקן מיר אפ ווייט!

שפאלטן מיר דעם אטאָמ-קערן
טרייסלען אופ די סטראטאָספערן,
אַ, דו ווונדער-ציט,
ווונדערלעכסטע צייט!

ווונדערשענסטע, ווונדערפעסטע —
ווער פון אונדז אינ וועלט איז פעסטער?
ווער, פון וואָסער לאַנד?

מיר פלאנירן שאפונגס־וועטן,
ריי נאָכ ריי די רייען טרעטן,
איינס אין איינס באַנאנד!
איינס אין איינס באַנאנד!

זאָלן יענע דאָרט זיך פירן,
קלאַפן קאַפּ אין וואַנט, קראַפירן,
מירן אונדזערס טאָג:

אלע פריצימ שיקן רוען
אין איינ גרוב מיט די בורזשויען,
שלאָגן אין איינ קאָג,
שלאָגן אין איינ קאָג!

נ. טיכאָנאָוו

(אַרדענטרענער)

ליד פֿונ גרענעצלער

ס'איז גרויס דאָס ראטנלאַנד, ס'איז גרויס
מײַן קאַנט פֿונ פֿרײַער ערד,
די ליבסטע ארבעט קלײַב זיך אויס,
דעם הויכנ ציל ניט לאָז ארויס,
מײַן כאווער טײַערער.

דער פֿינט א הייסן קריג אונדז גרייט
און שפּרינגט פֿונ קייט אראָפּ,
און מיר — מיר שטייען זאלבעצווייט,
איין גוירל אונדז באהעפט, איין פֿרייד, —
דאָס לאַנד מיר היטן אָפּ.

מע טאָר ניט ווערן אָפּגעשוואַכט,
אינ פּאַניק ניט ארײַן,
ווייל ס'קריכט דער פֿינט אין אַט דער נאַכט,
און ס'שלייפט דער פֿינט די טריט אָן שלאַכט
און גליטשט וואַלד־אויס וואַלד־אַײַן.

מיר וועלן גיין אין וואַלד באַנאַנד
מיט פּוס פּאַרטײַעטער,
און ווי א שטורעם, ווי א פּראַנד,
אַרומרינגלען דעם דיִווערסאַנט,
מײַן כאווער טײַערער.

און יעדער הויז און יעדער סטויג,
און פריק, און וואסערפלאכ,
מיט שיינ מיר וועלן, מיטן אויג
פאקוקן גוט, צו דר'ערד גענויגט,
און שטעלן זיך אפ וואך.

אינ אַט דער כאשכעס־נאכט אָן ליכט,
אָן מינדסטן פּייערל,
מיר וועלן שטילערהייט און גיך
מיט קראפט א שלאָג טאָן אומגעריכט,
מיין כאווער טייערער.

און מעלדן: „מ'האָט דעם פּיינט פּונ לאַנד
געטראָפּן גלייך אין קאָפּ".
און ווידער שטייען מיר באַנאנד,
מיין כאווער טייערער, באַמ ראַנד,
דאָס לאַנד מיר היטן אָפּ.

סימאָן טשיקאָוואַני

(אַרדענטרעגער)

פּרילינג

נאָכ דעם ווינטער האָבן ביימער ווידער
צעעפנט די קנאָספּן, ווי אויגן פון שלאָפּ,
אוועק דער קאטער פא דער זון, די גלידער
פון דער נאטור האָט זי פארפולט מיט ווארעם־שטאַפּ.

און ווי א פאקל איז אין הויפ דער קיזיל אפסני געבוירן,
און ס'זיינען זיך פון אימ צעגאנגען שטראלן אינדערברייט,
די האָר באמ ווינט האָבן זיי אונטערגעשוירן,
נאָכ איידער דער ווינט האָט די האָר צעשפרייט.

און פּרילינג־גרינס האָט געוואשן דאָס הארץ באמ דיכטער
און האָט די געפיידע פון ווינטער צעשטערט,
און דער פּרילינג, וואָס פון נייעם לעבן זיך ריכטעט,
האָט די נאטור און די ליד באהערשט.

אינ טאָל האָט די לופט זיך צעקלונגען,
דער דיכטער איז ארויס: — וואָס איז דאָ געשען!
און ער האָט געזאָגט — מיין פּרילינג! אזא פּרילינג
האָב איך פון דער קינדהייט מינער ניט געזען.

סימאָן טשיקאָוואני

קאכעטינער הארבסט

דער הארבסט האָט באדעקט מיט א טעפּיכ א מילדן,
און גאָלד אינ טאָלן גיסט ער אריין,
און וויינטרויפן פארבן מיט פליער און גילדן
די ווייטן די אלטע, די יוגנט פון ווייטן.
דער ווינט זינגט שלעפעריק צווישן די בלעטער,
ער מונטערט די סטויגן און שאַקלט דעם וואלד.
זע, ווי די קאווענעס פארבן זיך, ווערן אלץ פעטער,
און ווי די שוואנען, זיי שטרעקן דעם האלדז.
קלאָר, אומעטומ די נאטור איז שוין צייטיק,
די שוועריקייט פון גרינס איז אינגאנצן צעזייט,
די געלעקייט פון ביימער שוין לויכטעט פון ווייטן,
און אופגעוואכט האָט זי די אינגעווייט.
וואַלקנס שוין נידערן פון בלויילעכע הויכן,
פארפולן מיט פייכטקייט דעם בערגיקן טאָל,
און אפ די שיפוען דאָרט פלאמען און רויכן,
אינ געלן, אינ רויטן ביימער אָן צאָל.
די זון, ווי א מייסע, די בלעטער צעוויקלט,
און רויכלעכ פון וואַלקנדלעכ היילן זי איין.
דער הארבסט, א פארסאפעטער, גייט אונדז אנטקעגן,
מיט הארבעס, מיט סקריפ און מיט דופטיקן ווייטן.
זע נאָר, דו דיכטער: אינ הויפ שטייט א מיידל,

שטייט און פארקישעפט מיט שיינקייט און כיינ,
 און פול איז מיט ליבע צו אונדזערע פריידן
 די ברוסט פונעם מיידל, וואָס יונג איז און שיינ.
 רוישט דער מאָטאָר, און זי קערט אירע אויגן,
 און מיט א שמיכל צום באַכער זי בלייט,
 און ווי פּאָנטאנען די צווייגן זיכ הויבן,
 א רעגן פון פלעטער אונדז פריידיק באשײט.
 מיר פּאַרן אינ ווייט מיטן טײַכ אלאזאן,
 די מילדע קאכעטיע לויפט צווישן בערג,
 די קלוגע נאטור, וואָס אינ אונדז איז פאראנען,
 אפ דאגעסטאן האָט געטאָן זיכ א קער.
 די זון זיכ פארנויגט, ווי א מוטער אן אלטע,
 אפ קוליעס פון שטראלן זי שפארט זיכ איצט אָן,
 די צעפ פון די פרויען, די פלעטעלעכ האלדזט זי,
 נאָכ פון לאנגאַנען פון אייביק אָן.
 די ווייט באדעקט שוינ מיט זאפראן מיט געלן,
 הארבסט, אַ מײַן הארבסט איז אפ זיכער שוינ דאָ,
 עס קלינגט אינדערלופטן, נאָכ פאסמעס נאָכ העלע
 ציען זיכ וואַלקנס, א שאַ נאָכ א שאַ.
 נאָר דער מאָטאָר — ער האלט אינ איינ רוישן,
 און דעם גערויש דער נעפל באהאלט,
 אהיימ גייט א פרוי פונעם טונקעלן דרויסן,
 און ווי א פערסישע ליד איר געשטאלט.

סימאָן טשיקאָוואַני

מינגרעלער אָוונט

(פראגמענט)

ס'איז שוין א האלבע זון אין יאמ, אזוי אַ שלאנק
זיכ ווארפט אין וואסערן דער הירש דער שנעלער,
ווי מיידלעך, ווארטן אפן זונ-פארגאנג
די טאָפּאַלן פון דערפער פון מינגרעלער,
אויסגעצירטע אין דער גאנצער גרויס.
ווען שקיע וועט איר פורפור-ציג צעשפריצן,
פון טראַפנס יאמ און זון — א ווונדערלעכע רוין
אַנשטעכן וועט זי אין טאָפּאַל-שפיצן.
מיט די מאַטיגעס שטייען פויערימ אין ריי.
ביז נאכט מיט רויש זיכ נאָכ ניט אַנגעזעטיקט,
די טאָפּאַלן, ווי די מיידלעך שטייען זיי

און שושקען זיכ מיט אָוונט שפעטן.
מיט נאכטיגאלן אין געוועט אמאָל
כיפלעג רופן אונטער טאָפּאַלן מיין מוזע,
און איצט שוין ניט די טאָפּאַלן מיין מוזע,
און איצט שוין ניט די טאָפּאַלן באזינג איכ אפ א קאָל —
דעם אופגעאקערטן העקטאר מיט קוקרווע,
איבער דעם פעלד-טעפּיכ איכ שטעל מיין גרינגן גאנג.
קאָלוירטניקעס די קאהאָהאָד-ליד זינגען,
די זיידעס איז ניט געווען צום הארצן דאָס געזאנג,
און אונדז — צום הארצן. עס גייט אונדזער ארבעט פלינקער.

סימאָן טשיקאָוואַני

א ליד וועגן סטאלינען

הויכע בערג אינ פינקל שטראלן,
ס'דעקט דער סאָקאָל דעם געוויטער,
ווער-זשע וועט דיין גרויסקייט, סטאלין,
קאָנען געבן אינ די לידער?
זינגט-זשע הייסער, בערג און שטיבער,
אונדזער גליק די וועלט באוונדערט,
סטאלין, סטאלין, אונדזער ליבער,
וועגן דיר זינגט דער יאָרהונדערט...

האַסט פארזייט אפ פרייטע לאַנקעס
פון דיין כאַכמע העלע זוימען,
האַסט א לעבן אונדז געשאַנקען,
איז עס העלער פון די טרוימען.

זינגט-זשע הימען, בערג און שטיבער,
אונדזער גליק די וועלט באוונדערט,
סטאלין, סטאלין, אונדזער ליבער,
וועגן דיר זינגט דער יאָרהונדערט.

פון ריאָן ביסטו די שטארקייט,
פון אראגווע-טייכ דאָס פרויזן,

הייכ פון דער קאווקאזער בארג־קייט
און דאָס הארץ פון היימלאַנד גרויסנ.

זינגט־זשע הימנען, בערג און שטיבער,
אונדזער גליק די וועלט באוונדערט,
סטאלין, סטאלין, אונדזער ליבער,
וועגן דיר זינגט דער יאָרהונדערט.

אינ דיין בליק פון שטאַל דער קויעכ,
רוסטאוועליס פריינט געטרײער,
גרויסער סטאלין! אינ דיין מויעכ
לעבט דער לענין־גייסט דער פרייער.

זינגט־זשע הימנען, בערג און שטיבער,
אונדזער גליק די וועלט באוונדערט,
סטאלין, סטאלין, אונדזער ליבער,
וועגן דיר זינגט דער יאָרהונדערט.

ס'וועט דאָס גאַנצע לאַנד דיכ רימען

(א טשערקעסער וויג-ליד)

לאו, לאו, לאו, לאו,
שא אונ שטיל, אונ שטיל אונ שא,
ס'איז א בלויע נאכט אזא.

שלאַפ, מיין יינגעלע, בלוויגיקס,
זינג איכ דיר א ליד,
ווי דיין טייער גליק אונ מאזל
האַפן זיכ צעפליט.

ווי דו וועסט, מיין קינד, דערלעפן
גרויסן שטאַלץ אונ רומ:
דיר געהערן וועלדער, פעלדער,
טייכן, אלץ ארומ.

דו וועסט אויסוואקסן אינגיכט,
גרויס וועסטו מיר זיין,
דו וועסט אויכעט, מיין בלוויגיקס,
פירן א קאַמפניין.

פון די טעג, וואָס וועלן קומען,
כיגיב דיר אַפ א גרוס:

ס'וועט א לעניג־אַרדען שײַנען
אפּ דײַן שטאַלצער ברוסט.

דו וועסט שטענדיק פּרײַ און העלדיש
שטרײַטן פארן לאַנד.
און דײַן הענטעלע וועט סטאַלין
דריקן אין זײַן האַנט.

לאו, לאו, לאו, לאו,
שלאַפ־זשע, שלאַפּ זיכ אויס.
ס'וועט דאָס גאַנצע לאַנד דיכ רימען,
ס'איז דײַן לעבן גרויס.

לאו, לאו, לאו, לאו,
שא און שטיל, און שטיל און שא,
ס'איז א פּלויע נאַכט אזא.

יידישע פאָלקסלידער

לויט סטאלינס וואָרט

מיט הונדערט יאָר צוריק האָב איך נאָך מאַסקווע געזען,
ווען איך בין א סאָלדאט, א „פוימאניק“ געווען.
כ׳זע מאַסקווע אפסני, א גרײזער שוינ, באיאָרט,
ווי שיינ איז זי, די שטאָט, געבויט לויט סטאלינס וואָרט.

ס׳האָט מאַסקווע אצינד א פרעכטיקן מעטראָ,
און דאָרט אונטער דער ערד איז ליכטיק, און מע פאָרט,
אפ דער גאנצער וועלט אזא מינ איז ניטאָ,
ווייל מע האָט דעם מעטראָ געבויט לויט סטאלינס וואָרט.

א קאנאל בין מאַסקווע געגראָבן האָט מען טיפ,
ס׳זאָל אהער פון וואַלגע גיין די גרעסטע שיפ,
איז מאַסקווע א הויפטשטאָט מיט א גרויסן פאָרט,
געבויט און געפורעמט לויט סטאלינס קלוגן וואָרט.

הערשל קאזאפ
(אלט 115 יאָר)

סטאלין

ער זאָרגט פאר יעדן באזונדער,
פאר יונגע, אלטע, קראנקע, קליינע קינדער.
אלע האָבן גלייכע רעכט,
נישטאָ קיין באַלעבאטימ, נישטאָ קיין קנעכט.
פון דערפער ווערן שטעט שיינע,
אלע גאסן ציכטיק ריינע.
די נייע קאָנסטיטוציע, וואָס ער האָט געגעבן,
איז פארן ליכטיקן גאָלדענעם לעבן.
פון אלע 170 מיליאָן מענטשן ביז איינעם —
ער האָט ניט פארגעסן אין קיינעם, אין קיינעם!
פאר סטאלינען — דעם פירער, זאָל לעבן,
אפילע איכ, וואָס איכ בין 115 יאָר אלט,
בין גרייט אָפגעבן דאָס לעבן —
אפילע די מינוט, באלד.

ה ע ר ש ל ק א צ א פ

זאָל לעבן דער כאווער סטאלין!

.1

באַלשעוויסטיש מאכנ די קאָלוירטן,
פארמעגלעכ דארפן מיר אלע זײַן,
צו פארמעגלעכקײט פירט אונדז כאווער סטאלין,
צו א לעבן, פול מיט ליכטיקײט און שײַן!

.2

אינ קאָלוירט איז גרינג און גוט צו לעבן,
אינ קאָלוירט איז גוט און ליב צו זײַן.
זאָל־זשע אונדזער כאווער סטאלין לעבן,
וואָס פירט צו א לעבן מיט ליכטיקײט און שײַן.

בראָכע קיסינע
(קאָלוירטניצע)

א בריוו צו קאלינינען

(צומ 10-יאָריקן יוביליי פֿונ קאלינינען אַרפֿער ראיאָן)

פֿונ די שיינע סטעפעס,
פֿרעכטיקע און גרינע,
שיק איכ דיר א בריוול,
טייערער קאלינינען.

ס'איז מײַן שול א גאַרטן,
און די שילער — פֿלומען.
פעט דער גאנצער גאַרטן
זאָלסט אהערצו קומען.

קומען אפ די סטעפעס
גרינע און פֿארזייטע,
דאָ, וווּ די קאַלווירטן
פֿלייקע זיכ שפּרייטן,

דאָ, וווּ אינדערלופטן
לידער שיינע שוועפֿן,
ווּ די פעלקער פֿרייע
פֿויען א נײַ לעפֿן.

אינ ראיאָן דעם שיינעם,
וועלכער טראַגט דיין נאָמען,

וועט די פרייד נאָכ שטארקער
איבער גאסן שטראַמען,

ס'איז מיין שול א גאַרטן,
און די שילער—בלומען.
פעט דער גאנצער גאַרטן
זאָלסט אהערצו קומען.

בוזיע סניטמאן
(קאָלויירטיניצע)

פאראן א וועכטער

פון אונדזערע טייכן וועט קיין סוינע ניט טרינקען,
 פון אונדזערע ביימער — קיין פרוכטן ניט רייסן,
 אינ אונדזערע סעדער — קיין פלומען ניט שמעקן,
 מיט אונדזערע ווינטרויפן — ניט פארפייסן.

פאראן א וועכטער מיט א שטעקן, —
 קיין האַניק וועט דער סוינע ניט לעקן!

פון אונדזערע קי קיין מילכ טיער ניט טרינקען,
 צו אונדזערע מיידלעך וועט ער ניט ווינקען,
 מיט אונדזערע מיידלעך וועט ער ניט שמועסן,
 מיט אונדזערע מיידלעך ניט ער וועט זיך קושן.

פאראן א וועכטער מיט א שטעקן, —
 קיין האַניק וועט דער סוינע ניט לעקן!

ניט ער וועט חלייבן אין אונדזער פעלד די זאנגען,
 ער וועט ניט פארטויבן אונדזערע געזאנגען,
 ער וועט קיינמאָל גאַרנישט ניט פוילן, —
 מיר האָבן פארגרייט פאר אימ הייסניקע קוילן.

פאראן א וועכטער מיט א שטעקן, —
 קיין האַניק וועט דער סוינע ניט לעקן!

א. פערטשיק

(צוהערער פון מיליטער-אקארעמיע)

לעבן לאנג זאל אונדזער פירער

רוסן, יידן, אוקראינער,
הענט געשלאָסן אין איין קאָן.
אלע פעלקער זיינען ברידער
אונטער לענין-סטאלינס פאָן.

דאָס האָט סטאלין אונדז דערהויבן
און געגעבן גליק און פרייד.
דאָס האָט ער אָנשטאַט די דערנער
בלומען אפ מיינ וועג פארשפרייט.

אונדזער לאַנד, ווי א גאניידן,
האָט זיך פּרעכטיק איצט צעפליט.
היי, כאוויירימ, שטארקער, העכער
זאל זי קלינגען, סטאלינס ליד,

לעבן לאנג זאל אונדזער פירער
פאר די העלע ליבע טעג.
ווי וועט זיינ צו אלע סאָנימ,
וועלכע שטערן אונדז דעם וועג.

ה. קלינער
(בריוונטרענער, אירפען, קיעווער געגנט).

די ליד פון אלטן שמיד

אונדזער לעבן פול מיט גליק
און מיט זונען-שטראלן,
ווייל עס פירט אונדז שטאַלץ צום זיג
אונדזער ליבער סטאלין!

וונדער-שיין זינען די טעג,
איינס פון צווייטן שענער,
הילכט אומ אינ גרינעם פעלד
פריידנדיקע טענער.

און די זון, זי בראַט און גליט,
פינקלט אינ די אויגן.
ס'האַט א ייד אן אלטער שמיד
אזא ליד פארצויגן:

„שיינ, שיינ, העלע זון,
דיינע בעקלעך רויטע,
ס'איז אוועק מיינ ערשטער זון
אינ ארמיי דער רויטער.

לאַמיר טאנצן, ווייב מיינ, קומ,
גליקלעך זינען יאָרן —

איצטער איז דער צווייטער זון
אינזשעניער געוואָרן.

און די זון זי גלייט, ווי גוט!
הערט ניט אופ צו גליען.
ס'וועט מײַן ייִנגסטער, דריטער זון,
אינ אַרקטיקע איצט פליען.

וונדער־שייב זײַנען די טעג,
איינס פון צווייטן שענער,
הילכט אומ אינ גרינעם טאָל
פריידנדיקע טענער.

פארשריבן אינ מאָזיר (ווייסרוסלאַנד) —
י א נ ק ל ט ש אָ ר נ י .

ניט גרויס זיכ, בוים

אפ א בערגל פון קאלווירטישער היים
שטייט א הויכער צווייגהאפטיקער בוים,
גרינענ זיינע בלעטער, בליענ זיינע צווייגן,
פישטשענ אפ אימ פייגעלעכ און ווילן גארניט שווייגן.
גרויסט זיכ דער בוים מיט זיינע צווייגן די שיינע
און מיט די זינגעוודיקע פייגעלעכ די קליינע.
— ווער איז נאָכ, ווער איז נאָכ, אזויווי איכ, —
טראכט דער בוים אין הארצן בא זיכ.
פארייסט ער צום הימל אינדערהייכ זיין קאָפּ
און קוקט מיט גרויסקייט אפ אלעמען אראָפּ.
מיידלעכ פריילעכע און שיינע, ווי די בלומען,
אפן בערגל אונטערן בוים זיינענ זיצן געקומען.
איבער פעלדער זיסע טענער האָבן זיכ צעקלונגען,
מיידלעכ האָבן אָנגעהויבן א ליד צו זינגען.
— ניט קוק, דו בוים, מיט גרויסקייט אראָפּ,
מיר פאלן, מיר פאלן פאר דיר ניט אראָפּ.
מיר בליענ פאר דינע צווייגן פיל שענער,
מיר שטייגן אריבער דינע פייגעלעכ מיט אונדזערע טענער.
וויאזוי זאלן מיר אזוי שיינ ניט בליען,
ווי זאלן מיר אזוינע פריילעכע לידער ניט פארציען,

אז אונדזער שיינע און ליבע ראטנמאכט
האָט אונדז אזוי פריילעך און גליקלעך געמאכט,
אז אונדזער סטאלין האָט אונדז געגעבן
אזא זיסן און גליקלעכן לעבן.
ניט קוק, בוימ, מיט גרויסקייט אראָפּ,
קאָלוירטניקעס פאלן פאר דיר ניט אראָפּ.

ס אָרע פ א ל י י

(אן ארבעטער)

גאסעם לאכוטי

(אָרדענטרעגער)

א ריזע אינ לעוואַניקנ טעמפל

1.

פון זינט כ'האָב נאָכ קינדווייז פאטראָטנ דעם שליאכ,
געזענ האָב איכ ווונדער־געשיכטעס אסאכ.

געזענ האָב איכ שטעט אפ דער וועלט אָן א ברעג
און הונדערטער פעלקער פאגענט אינ וועג.

פון קישעפ און גיסימ געהערט אָן א צאָל,
פאסירונגען מאָדנע פון היינט און אמאָל.

נאָר וווּ האָט מען שענערס דאָ ערגעצ געהערט
פון דעם, וואָס איז איצטער אייכ הערנ פאשערט!

2.

ניט לאנג פין איכ ווידער געפאָרן אהינ,
אינ קאנט, וווּ דער הימל איז קלאָר ווי בורשטינ,

געפאָרן דאָס פאָלק אינ זיין יאָנטעוו דערזענ
און אלץ, וואָס איז דאָרט פאר די יאָרן געשענ.

געקומענ־און ווינקעלעכ אלע פאזוכט,
דאָס אַלטע געזענ און פון נייעם די פרוכט.

און אָט איז דאָס ווינקל דאָס לעצטע. א שפּאנ
טיילט אָפּ אונדזער היימלאַנד פון אפּגאַניסטאַן.

ווי לייב איז די לופט און די שטראַלן אינ דעם,
די לאַנקעס, די בערג און די קוואַלן אינ דעם.

די שייַב און די פרייד איז אפּ ווערטטן באקאַנט,
מע רופט עס „לעוואַניקער טעמפל“ אינ קאַנט.

און ווינדער באווייזט פאַר אונדז דער באַלשעוויק,
די מי איז געוואָרן א פרייד און א גליק.

דער מולא איז פאַרטריבן פון זייַב אויפּנאָן,
אוועק פונעם הימל איז דער סקאַרפּיאָן!

און דאָרט, וווּ די נאַכט האָט געהערשט אזוי לאַנג,
איצט הערשן דאָס וויסן, דאָס שטאַלצע געזאַנג...

און איבער די גרענעצן טוט זיכ א שפּרייט
דער שאַטן פון טעמפל, וואָס הייבט זיכ אינ פרייד.

3.

מייַן פערד איז א מידער געגאַנגען אינ שפּאנ,
אינ שטאַט זייַנען וועגן פאַרשטויבטע געגאַנ...

די מידקייט פאַרגייט אינ פאַרנאַכטיקער שייַב,
און כ'קומ אינ לעוואַניקן טעמפל ארייַן.

די פרישקייט פון טייכל האָב איכ פאַרגעדענקט,
און ס'האָט מיכ די שטאַט שוין אינ רוישן געשווענקט.

כ'האָב מאַדנע געשיכטעס געהערט אינ ארום
און פענעמער מאַדנע געזען אומעטום.

אן אָונט אזא איו, ווי שטענדיק, געווען,
געשטראַמט האָט דאָס לעבן, ווי שטענדיק, מיט ברען...

און קוקט מען, דערזעט מען אין בליקן, אין טריט
די שטורעמס, וואָס האָבן אין הערצער געגליט.

עס האָבן געפילן גערוישט, ווי געזאנג:
מיט ליבע און שטאַלץ, מיט דערווארטונג און דראנג.

ס'איז אלץ ווי א כאַלעם געווען יענע נאכט,
די פרייד האָט לעמ היזער לעמ אלטע געווארט.

און ס'האָט זיך געמישט די טאדזשיקישע שפראך
מיט שיין פון לעוואָנע אפּ ראָג און אפּ שליאכ.

און ס'האָבן זיך מענטשן אָן ווערטער געמערט,
און איך האָב אזוינס פונדערווייטן געהערט:

זאָגט איינער: מע זאָגט וועגן אימ און מע זאָגט,
א לויטערן פייער אין בליק ער פארמאָגט.

מע זאָגט: ער איז הויך און איז קרעפטיק און שלאנק,
און פול איז מיט כאַכמע זיין יעדער געדאנק.

און ווען ער זאָל ווירקלעך פארקוקן אהער,
וואָלט אימ געווען שוין דערקענען ניט שווער.

קאָן זיך פון אונדז דען באהאלטן די זון,
זי קאָן ניט, אוואדע, זי קאָן עס ניט טון!

א צווייטער דערווידערט: דו ווייסט, וואָס דו רעדסט,
דו ווייסט, וויפל ווונדער אין אימ איז באזעצט?

און ווי ס'איז דער קישעפ ניט שטארק און ניט גרויס,
טוט ער א מאכ מיט דער האנט, און ס'איז אויס.

און יעטווידער פאָלק, צי ס'איז יונג, צי ס'איז אלט,
דערזעט זיך אליין אין זײַן לויטער געשטאלט.

ווי קינדער, וואָס רינגלען דעם פאָטער ארומ,
אזוי קומען פעלקער, באלויכטן מיט רום, —

זײַן וואָרט, וואָס איז לויטער און טיפ און באקלערט,
אפ שפראכנ אפ אייגענע יעדערער הערט.

פון שפראכנ אסאך יעדער שפראכ איז אימ קלאָר,
און ער זעט, וואָס איז ווינקלען אין וויטסטע קומט פאָר.

געשיכטעס אסאך וועגן אימ ווייסט די ערד,
איך וועל איך בלויז איינע דערציילן, איז הערט:

4.

אמאָל האָט מען אימ, אין דער צארישער צײַט,
געפאקט און אין טפיסע פארוואָרפן אימ ווייט.

א באפעל האָט איז אָוונט א הילכ געטאָן הארט,
באנאכט זאָל ער ווערן אין קעלער פארשפארט.

און דאָרט זאָל מען אויסטון אימ הויל, ווי א קינד,
און ברענגען די רוטן און פייטשן געשווינד.

און שמיץ — ביז דער דיל וועט פארגאָסן זײַן רויט,
ביז ס'וועט אין קעלער ניט קומען דער טויט.

און אזוי האָט געטאָן דער זשאנדאר יענע נאכט,
גענומען, געפונדן, אין קעלער געבראכט.

מיט טשוועקעס געלעכערט די הענט האָט מען אימ,
מיט פיטערע ליידן געברענט האָט מען אימ.

דאָס בלוט האָט געגעבן א יאָג אָן א ברעג,
מע הערט ניט דאָס שלאָגן פון הארצן. אן עק.

די טירן פארשלאָסן, מיט פרענטעס פארוקט,
גאנצפרי האָבן אלע דערשטוינטע געקוקט.

א מעס איז געלעגן פארגעלט און פארבלויט,
זיי האָבן פאנאכט גאָר דעם גאלעכ געטויט.

און ער איז אוועק פון דער פינצטערער נעסט,
ער האָט ניט געווארט אפ די נאכטישע „געסט“.

...מ'האָט אלע געהערט די געשיכטע פארטראכט,
און דאָ האָבן פלוצלינג זיך אלע צעלאכט.

איך האָב זיך געוונדערט פון אלעמען מער:
איך קאָן ניט פארשטיין, ווער איז עס דער ער?

איך קאָן ניט פארשטיין, און כ'שטעל זיך ניט פאָר,
וואָס איז דאָס — א כאַלעם פאר מיר, צי די וואָר?

פון וועמען דערציילט מען געשיכטעס אזוי?
און וועמען דאָ זוכט מען אין נאכטישער בלוז?

און וווּ נאָר איך גיי ניט, און וווּ נאָר איך קומ,
אן אומרו אין רעדלעכ, א רויש אומעטומ.

עס צינדט זיך דער בליק, ווען מע רעדט וועגן אימ,
און ס'רעדן די מענטשן ביז שפעט וועגן אימ.

5.

אינ לעוואַניקן טעמפל איז ווידער פארטאָג,
נאָר ס'רודערט, ווי נעכטן, אפּ יעטווידער ראָג.

האָט איינער דעם שטויב פון די גאסן געקערט,
און שטיל וועגן „אימ" האָט ער ווידער געקלערט.

האָט בויםוואָל א צווייטער געקליבן פאנייס,
געקוקט: עפשער טוט ער אהער זיך א ווייז?

איז אינ איינעם א רעדל געשטאנען א פרוי,
האָט די פרוי צו דער צווייטער געזאָגט אָט אזוי:

געוויס איז זיין קערפער פארמאטערט פון וועג,
געוויס איז זיין אַנטוון מיט שטויבן באדעקט.

אכ, ווען איך קאָן אימ געפינען אצינד,
וואָלט איך זיין אַנטוון געוואשן געשווינד!

א שילערן איז אינעם לאגער געגאן,
מיט אומרו און פרייד האָט געלויכטן איר שפאן.

אפ טויזנטער ליפן א שמייכל צעבלייט,
זיין נאָמען אינ טרוימען אינ שענסטע מע היט.

און כ'פרעג זיך: ווו איז ער? געווען איז ער ערשט,
אינ מויכעס און הערצער אינ טעמפל באהערשט?

מע איז אינ לעוואַניקן טעמפל געווען,
און ס'האָט אימ דאָ קיינער אינ טעמפל געזען...

און פלויז איינ געדאנק האָט געבויערט אינ מיר,
נאָר פלוצלינג דערזע איך א היימישע טיר.

אינ אַנשטרענג אזאמינ איכ קאַנ מער ניט זיין,
און כ'בינ אַן א קלאפּ אינעם צימער אריין.

6.

דער פארטיסעקרעטאר האָט אינ מויער געווינט,
מינ אלטער באקאנטער דערזעט: כ'בינ דערשטוינט.

ער זעט, עפעס ווונדערט מיכ דאָ און עס רעגט.
— וואָס האָט זיכ געטראָפּן? — האָט ער מיכ געפרעגט.

און אלץ, וואָס כ'האָב דעמלט אינ הארצן פארמאָגט,
האָב איכ ניט באהאלטן און אלץ אימ געזאָגט.

ער האָט מיט געדולד מיינע ווערטער געהערט
און האָט מיט זיין שמייכל געזאָגט: ביסט גערעכט.

כ'פארשטיי אלע ספייקעס, וואָס ברויזן אינ דיר,
און כ'וויל אלע סוידעס אנטבלויזן פאר דיר.

דו זעסט, ווי אפסניי האָט דאָס לעבן צעפליט,
ווי ניי ס'איז געוואָרן דער מענטש און זיין ליד.

מיר האָבן דעם טוינע צעקלאפט און צעדרייבט,
די רו האָט אפיסל די אויגן פארשטויבט.

און ווען אונדזער וואכ אפ די פאסטנס איז שוואכ,
דאן שטעלט זיכ דער טוינע אוועק אפ דער וואכ.

ער האָט זיכ אינ קליידער פון שווינדל געקליידט,
געשטאָכן מיט סינע באהאלטענערהייט.

און כאָטש כ'בינ אינ שפיץ פון דער ארבעט געווען,
האָב איכ יענעם שווינדל פון פיינט ניט דערזען.

און בלויז אונדזער פאָטער און פירער און פריינט
האָט פון דער ווייט אינעם וועג אונדז געשיינט.

און ס'האָט אימ די ווייט און דער וועג ניט געשטערט,
ער האָט אונדז די אויגן געעפנט, דערקלערט:

דער סוינע באהאלט זיך אצינד, נאָר ער דרייט,
און וווּ נאָר ער קאָן, טראָגט ער אומגליק און לייד.

און אויב נאָר דאָס וואסער ווערט קלענער און פאלט,
טאָ זיך פא די ברעגן דעם סוינעס געשטאלט.

און אויב ס'גייט א דאָרפ מיטן פייער אוועק,
טאָ זיך דאָ די טריט פונעם פינט אפן וועג.

דאָס וויסן וועט העלפן געווינען דעם שלאכט,
איז לאַמיר זיך לערנען באטאָג און באנאכט.

און זאָל די טעכניק נאָר זיך געבן א הויב,
וועט פלאצן דאָס אלטע און פליען ווי שטויב.

מיר האָבן אפ ריכטיקע וועגן געשפאנט,
איז גליקלעך געוואָרן און ריי אונדזער קאנט.

7.

דו גלייבסט, אז ער זעט פון דער ווייט אונדזער מי,
די שולן, די סטאדעס, די סעדער אין בלי.

און אלע קאלווירטן ער זעט פון דער ווייט,
די פעלדער אין לופטיקן, בלייקן זייד.

נאָר נעכטן האָט ווידער אונדז פאָרויכט געפעלט,
מיר האָבן צו פרי דאָ באוואסערט דאָס פעלד.

און ער האָט באַמערקט פּונדערווייטנס די זינד,
און האָט אונדז די אויגן צעעפנט געשווינד.

דאָס פּאָלק האָט געהערט אָט די ניסן פאַרגאַפּט.
עס שטייגט שוין אַריבער די מענטשלעכע קראַפּט,

די ווונדער די גרויסע מע זעט אומעטומ,
שפּאַצירן דאָ הונדערטער קלאַנגען אַרומ.

דו האָסט מיך פאַרשטאַנען און פּרעגסט שוין ניט מער?
דער „ער“ דאָס איז סטאַלין, ס'איז טרעפּן ניט שווער.

מיין פּריינט האָט פאַרענדיקט און שטייל זיך פאַרקלערט,
און איך האָב זיין פּריידיקן אומרו באַמערקט.

אַפּ לייפּן באַ מיר האָט אַ שמיכל געטאַגט,
און שעמעוודיק האָט ער אזוי מיר געזאַגט:

אויב ריידן איז ריידן, איז אָפּן גערעדט,
נאָר דו זאָלסט דעם סאָד ניט פאַרשפּרייטן, איך בעט.

איך האָב זיך ניט איינ מאָל אפּ דעם שוין פאַרקלערט,
ניטאַ ניט קיינ מעגלעכס באַ אונדז אפּ דער ערד:

ס'קאָגן זיינ, ער איז ווירקלעך געקומען אליין
אַ קוק טאָג, די אַרבעט זאָל פּריילעכער גיין.

ס'קאָגן זיינ, ער האָט מאַסקווע פאַרלאָזט אפּ אַ צייט,
ער האָט זיך געלאָזט אינעם וועג אַריין ווייט.

איך פיל, ווי עס וואקסט די דערווארטונג אין מיר,
מיר דאַכט, אז ער טוט שוין אַ קלאַפּ אין דער טיר.

איז האָב איך דעם סאָד פון מײַן כאווער געהערט,
איך האָב אים געהאלדוט און אזוי אים דערקלערט:

און איצטער וועל איך דיר אנטפלעקן מײַן סאָד,
איך בעט נאָר אים היטן פון פרעמדע אים שטאַט.

די מענטשלעכע אויגן—זײ זײַנען ניט בלינד,
ס'איז ריכטיק, ער איז אינעם טעמפל אצינד.

ער איז פונעם קרעמל געפאַרן מיט מיר,
ער האָט אפ די פעלדער געקוקט אָן א שיר.

איך האָב אינעם וועג זיך מיט אים ניט געשיידט,
אין לעוואַניקן טעמפל געווען זאלבעצווייט.

ער האָט מיך אים קרעפטן אים נײַע געשווענקט
און הויכע געדאנקען אים וועג מיר געשענקט...

סטאלין

(פון דאקסקער)

עס שטרעפן צום יאמ די טיכנ,
דאָס אייזן זיך ציט צום מאגניט,
די גראָזן צו זון זיך הייבן,
אפּ דאַרעם דער פּויגל פּליט...
און מענטשן צום גליק זיך ציען,
זיי שטרעפן צום גרויסן עמעס,
עס בענקען די הערצער נאָך פּריינטשאפט
און ציען זיך אלע צו דיר.

א שוואַלד וואָרט איך וועלן ווערן,
מיט פּליגל מיט פּלינקע, פּלינקע,
מיט א לייכטן, א שלאנקן קערפער,
איך זאָל קענען איך קרעמל זיינן,
איך זאָל כאָטש איינמאָל א קוק טאָן,
ווי סטאלין דער ליבער שמייכלט,
און הערן די נייע ווערטער
פון מענטשן, וואָס ער געבירט...

עס פּלאטערן בלעטער איך סעדער,
עס פּלאטערן שטערן איך הימל,
עס פּלאטערן כוואליעס איך טיכנ,
ווען ס'קומט דער באגינען אָן.

עס פלאטערן אופ בא מענטשן
די הענט אינ די פלעסקערײען,
ווען עס ווערט אינ א מעסיבע
זיין ליכטיקער נאָמען דערמאָנט.

כ׳פּינ געווען א פּאטראַק, א קאַפּצן,
אַן אַרבעטער אױכעט — כ׳פּלעג זען נאָר
דעם באלעפּאָס דעם בײזן
אַון פּונ וואַרשטאַט די שוועל.
סטאַלין! האָסט גליק אונדז געגעבן,
גליק אינ די הענט און קרעפטן,
עמעס און גליק אינ האַרצן,
אַ פּרײַדיקן גליקלעכן וועג!

ח. לעבעדיע וו-קומאטש

(אָרענטרעגער)

מאַסקווע

דער פרימאַרגנ העל אונ פארביק
שינט ארויס אפ קרעמל-וואנט,
עס דערוואכט צו פרייד אונ ארבעט
סיגאנצע גרויסע ראטנלאנד.
איבער קאַפ א ווינט לויפט איבער,
וואָס ווערט פול מיט קלאנג אונ שיין,
א גוט מאָרגנ, שטאַט, מיינ ליבע,
הארצ פונ גרויסנ היימלאנד מיינ.

רעפרענ:

דו פרעכטיקע,

דו מעכטיקע,

ניטאָ פונ דיר קיין פרייערע,

דו היימלאנד מיינ,

דו מאַסקווע מיינ,

געליבטע מיינע, טייערע.

שוין דער טאָג אינ ברענ אינ פולנ,

גאסנ רוישנ ווייט אונ פרייט,

פונ די פענצטער פונ די שולנ

קינדער-קוילעס — פול מיט פרייד.

ווי א טייב, א זילבער ריינער,
דורכ די גאסן שטרעמט דער מיי,
איבער מאַסקווע-שטאָט דער שיינער
קלינגען לידער הויכ און פריי.

ר ע פ ר ע נ :

זון מאיאָווע, פון די הייכן
שטארקער לויכט אפ יעדער ריי,
אונדזער פריילעכקייט זאָל גרייכן
ביז דער הייכן פון מאוואָליי,
אז נאָכ העלער זאָלן שטראַלן
פאָנען אונדזערע מיט גליק,
אופהייבן די האנט זאָל סטאלין,
אונדז באגריסנדיק מיט זיג.

ר ע פ ר ע נ :

טאָג פארגייט, און אָוונט גוטער
קומט צו גיין נאָכ אימ פוס-טראַט,
פון פאראד — אן אויסגערוטע
הילכט די יאַנטעוודיקע שטאָט.
אַט ווען פאַרלעכ גייען, גייען
אופ-אונ-אַפ גאָר אָן א שיר,
אינ די פארקן און אלייען
מאַסקווע-שטאָט אצינד שפאצירט.

ר ע פ ר ע נ :

ענלעכ אפ טאָג די נאכט איז,
וויפל לייכט און וויפל שיינ!
עכ, דו כאווער, ניט געטראכט לאנג,

קומ מיט אונדז אינ קאָן ארײַן,
זינג און טאנצ מיט אונדז צוזאמען,
ווי עס טאנצט דאָס גאנצע לאַנד,
נאָכ א פּרילינג, נאָכ אזא מינ
אינ דער וועלט איז נישט פאראן!

ר ע פ ר ע נ:

בלוי און העל דער מאָרגן־שטערן
איבער מאַסקווע־טייכ צעשטראַלט,
ווידער, ווידער לאָזט זיך הערן
פון סירענעס דער געשאַל.
אפן טורעם פונעם קרעמל
מונטער, פעסט דער זייגער שלאָגט,
טאָג פארגאנגענער, אדיע דיר,
א גוט־מאָרגן, נייער טאָג!

דו פרעכטיקע,
דו מעכטיקע,
ניטאָ פון דיר קיין פּרײַערע,
דו היימלאַנד מײַן,
דו מאַסקווע מײַן,
געליבטע מײַנע, טײַערע.

★ ★

וו. לעבעדיעוו-קומאטש

מארש פון טראקטאָריסטן

אוי, איר שטאָלענע פערד איר, געזונטע,
מינע טראקטאָרס, צערוישט זיכ פארשייט,
מינע פריינט, קומט א הודע טאָן מונטער,
אינ דעם מארש איז זיכ לאָזן שוין צייט!
מיטן ווונדערלעכע פערד
מירן מעסטן די ערד,
מיר פארזייען אונ ברויטן מיר פירן.
אונדזער טראָט איז שוין פעסט,
ס'וועלן פיינטלעכע געסט
אפ סאָוועטישער ערד ניט שפאצירן!

געראָטענע בייגן זיכ זאנגען,
דאָס ווייצ האָט אפ פעלדער צעפליט,
אונ ס'הערן זיכ זילבער-געזאנגען,
דאָס זינגט איצט מיין מיידל א ליד.
מיטן ווונדערלעכע פערד
מירן מעסטן די ערד,
מיר פארזייען אונ ברויטן מיר פירן,
אונדזער טראָט איז שוין פעסט,
ס'וועלן פיינטלעכע געסט
אפ סאָוועטישער ערד ניט שפאצירן!

אונדזער קראפט וועט אינערגעז פארזאמען,
ווען די ליד פון דער יוגנט צעקוועלט,
נעמען זינגען די ווייצענע יאמען,
און דאס קאָרן זינגט אויך אינעם פעלד.
מיטן ווונדערלעכן פערד
מירן מעסטן די ערד,
מיר פארזייען און ברויטן מיר פירן,
אונדזער טראָט איז שוין פעסט,
ס'וועלן פּינטלעכע געסט
אפ סאָוועטישער ערד ניט שפּאצירן!

הייבט זיך אופעט, איר גאָלדענע פונקען,
פליט אין בלויקייט מיט זונען באשײנט,
און די פרייד מינע פריידיקע, יונגע,
אוי, מיין יונגערער, מיין מונטערער פריינט.
מיטן ווונדערלעכן פערד
מירן מעסטן די ערד,
מיר פארזייען און ברויטן מיר פירן,
אונדזער טראָט איז שוין פעסט,
ס'וועלן פּינטלעכע געסט
אפ סאָוועטישער ערד ניט שפּאצירן!

אוי, איר פערד, אייער קראפט האָט קיין ברעגן,
אוי, איר פערד מיט דער שטאַלענער הויט,
נאָכן גליק קומט אוועק אין געיעגן
און דעם פיינט פירט אנטקעגן א טויט.
מיטן ווונדערלעכן פערד
מירן מעסטן די ערד,
מיר פארזייען און ברויטן מיר פירן,
אונדזער טראָט איז שוין פעסט,
ס'וועלן פּינטלעכע געסט
אפ סאָוועטישער ערד ניט שפּאצירן!

שפאן ניט, פיינט, לעמ סאָוועטישע ערדן
און ניט שטייפ און ניט ווארט אפ דערפאָלג,
און אויב ניט, וועט א שלייפ טאָג די שווערדן
דאָס סאָוועטישע מעכטיקע פאָלק.
מיטן ווונדערלעכע פערד
מירן מעסטן די ערד,
מיר פארזייען און ברויטן מיר פירן,
אונדזער טראַט איז שוין פעסט,
ס'וועלן פיינטלעכע געסט
אפ סאָוועטישער ערד ניט שפאצירן!

וו. לעבעדיע וויקומאטש

א ליד וועגן וואַראַשילאָוונ

אפן פלאצ אפן רויטן אינ ריטמישע מארשע
די ארמיי אונדזער מעכטיקע שפאנט,
עס קוקט וואַראַשילאָוו— דער אייזערנער מארשאל—
און הייבט פארן פאָלק אופ זיין האנט.
פונ אונטער די וואַנצן באווייזט זיך א שמייכל,
און ס'לויכט אינ די אויגן קאָמונישע היצ,
און דער ווירדיקער פערד באווייזט אויך א צייכע.
צופרידן דער מארשאל מיטן פערד זינעמ איצט.

וואַראַשילאָווס פערד איר פלינקע,
וואַראַשילאָווס קוילן שטארקע,
אינ אטאקע און אינ שפרינגען
האָט איר קיינמאָל ניט גענארט אונדז,
איר האָט קיינמאָל ניט גענארט אונדז
און ניט מיד געוואָרן זייט איר,
וואַראַשילאָווס קוילן שטארקע,
וואַראַשילאָווס פלינקע רייטער.

די שלאכט־פריינט אמאָליקע צו אימ גייען אונטער,
די קריגער און מיטקעמפער פון פלאמיקע טעג,
און ס'ווינקט אונדזער סטאלין ווארעמ און מונטער
צו די העלדן פון רומפולן זיגרייכע וועג.

און זיי קוקן זיך צו צו די פעסטע קאלאָנעס,
א וועלט אַראָפּלאַנען, פון שפּיזן א יאָמ,
און ס'פּלאַטערן שטאַלצ די העלדישע פּאַנען,
באדעקטע מיט רום פונעם בירגערקריג-פּלאַמ.

וואַראַשילאָווס פּערד איר פּלינקע,
וואַראַשילאָווס קוילן שטארקע,
אינ אטאקע און אינ שפּרינגען
האַט איר קיינמאָל ניט גענארט אונדז,
איר האַט קיינמאָל ניט גענארט אונדז,
און ניט מיד געוואָרן זייט איר,
וואַראַשילאָווס קוילן שטארקע,
וואַראַשילאָווס פּלינקע רייטער.

אפּן פּלאַצ אפּן רויטן אינ ריטמישע מאַרשן
די אַרמיי אונדזער מעכטיקע שפּאַנט,
דער קאַמיסאַר וואַראַשילאָוו — דער אייזערנער מאַרשאַל —
קוקט זיך איינזעט און שמייכלט און הייבט אָפּ זײַן האַנט.
און ס'שווערן די קריגער דעם קאַמיסאַר און דעם פּירער —
פאַרן טײַערן היימלאַנד זײַן גרייט אפּ דער וואַכ.
א פּאַלק אַט אזא מינ, אַן אַרמיי אזא זיכערער
איז ניט שרעקלעך קיינ קעגנער אינ יעטווידער שלאַכט.

וואַראַשילאָווס פּערד איר פּלינקע,
וואַראַשילאָווס קוילן שטארקע,
אינ אטאקע און אינ שפּרינגען
האַט איר קיינמאָל ניט גענארט אונדז.
איר האַט קיינמאָל ניט גענארט אונדז,
און ניט מיד געוואָרן זייט איר,
וואַראַשילאָווס קוילן שטארקע,
וואַראַשילאָווס פּלינקע רייטער.

וו. לעבעדיעוורקומאטש

דאָס ליד וועגן היימלאנד

ס'איז ברייט און גרויס מיין טייערע מעדינע,
מיט פעלד און וואלד, מיט טייכן איז זי רייכ, —
נאָכ א לאנד אזא וועסט ניט געפינען,
ווי דער מענטש זאָל לעבן אזוי פריי.

פון מאַסקווע שטאָט און ביז די ווייטסטע ערטער:
פון דאָרעמקאנט און ביזן צאָפניאמ, —
גיט דורכ דער מענטש בא אונדז דאָ ווי א הערשער
פון זיין גרויסן ראכוועסדיקן לאנד.
דאָס לעבן שפארט פון אומעטום אנטקעגן,
פריי און ברייט אָט ווי די וואַלגע-טייכ,
פאר די יונגע, — אָפן אלע וועגן,
אומעטום מיר אכטן אלטע לייט.

ס'איז ברייט און גרויס מיין טייערע מעדינע,
מיט פעלד און וואלד, מיט טייכן איז זי רייכ, —
נאָכ א לאנד אזא וועסט ניט געפינען,
ווי דער מענטש זאָל לעבן אזוי פריי.

אונדזער פעלד די הימלען קען צעשפארן,
אזויפיל שטעט — ניט איבערצייילן גאָר,
אונדזער שטאָלץ און מעכטיק וואָרט „טאָווארישטש“

איז אונדז ליבער פונעם שענסטן וואָרט.
מיט דעם וואָרט איז וואַרעם אונדז און היימיש,
וון מיר קומען נאָר מיט אימ אריין, —
ווייל דאָס וואָרט באַקאנט איז יעדן איינעם,
אומעטום מיט אימ מיר קריגן פריינט.

ס'איז פרייט און גרויס מיין טייערע מעדינע,
מיט פעלד און וואלד, מיט טיכען איז זי רייכ, —
נאָכ א לאַנד אזא וועסט ניט געפינען,
ווי דער מענטש זאָל לעבן אזוי פריי.

בא אונדזער טיש — פאר אלעמען דאָ ערטער,
מע ווערט בא אונדז לויט מיסימ הויכ געשעצט.
מיט גאָלד פארשרייבן מיר די גרויסע ווערטער
פונ כאווער סטאלינס אלפאָלקישן געזעצ.
אַט די ווערטער רומפולע, צעהעלטע,
ניט פארווישן קיינמאָל וועט די צייט:
רעכט פארמאָגט בא אונדז דער מענטש אפ שטענדיק,
אפ פילדונג, ארבעט און אפ רוען פריי.

ס'איז פרייט און גרויס מיין טייערע מעדינע,
מיט פעלד און וואלד, מיט טיכען איז זי רייכ, —
נאָכ א לאַנד אזא וועסט ניט געפינען,
ווי דער מענטש זאָל לעבן אזוי פריי.

אינ מיין לאַנד מיין ווינטן טאנצן,
יעדן טאָג אלץ גרעסער ווערט די זון,
און קיינער קען ניט אפ דער וועלט דער גאנצער
לאכען, ליבן בעסער נאָכ פונ אונדז.
מיר פארפרעסן צאָרנדיק די ליפן,
ווען דער פיינט צו אונדז איז לאַנד זיך גראַפֿט;

ווי א קאלע, אונדזער לאנד מיר ליבן,
ווי א מוטער, היטן מיר זי אָפּ.

ס'איז פרייט און גרויס מיין טייערע מעדינע,
מיט פעלד און וואלד, מיט טייכן איז זי רייכ, —
נאָכ א לאנד אזא וועסט ניט געפינען,
ווי דער מענטש זאָל לעבן אזוי פריי.

וו. לעבעדיעו-קומאטש

אויב ס'איז מאָרגן א קריג

אויב ס'איז מאָרגן א קריג, אויב דער סוינע פאלט אָן,
אויב ס'וועט אָנפאלן עמעצער וועלן,
וועט דאָס גאנצענע פאָלק, ווי איין מעכטיקער מענטש,
פארן היימלאַנד דעם פרייען זיך שטעלן.

אפ דער ערד, איז דער הייך און אפ יאמען
א געזאנג אזא מעכטיקער גייט,
אויב ס'איז מאָרגן א קריג, אויב ס'איז מאָרגן א מארש,
דארפ מען היינט צו די שלאכטן זיין גרייט.

אויב ס'איז מאָרגן א שלאכט, איז דאָס לאַנד אפ דער וואך,
פון קראַנשטאדט ביז דער טייגע געדיכטער
הייבט זיך אופעט דאָס לאַנד, גיט דאָס לאַנד א דערוואך,
און דעם סוינע מיר וועלן פארניכטן.

אפ דער ערד, איז דער הייך און אפ יאמען
א געזאנג אזא מעכטיקער גייט,
אויב ס'איז מאָרגן א קריג, אויב ס'איז מאָרגן א מארש,
דארפ מען היינט צו די שלאכטן זיין גרייט.

דער הארמאט גיט א קנאל, דער פראָפעלער — א שאל,
און עס רוישן די מעכטיקע טאנקעס,

באווער טטאלינ צווישן סטאכאנאוועם.

קייסער ג. ה. האטלישע.

דער לײַנקער איז שוין גרייט, די פעכאָטע זי גייט,
און עס יאָגן די פֿלינקע טאטשאנקעס.

אפ דער ערד, אינ דער הייכ און אפ יאמען
א געזאנג אזא מעכטיקער גייט,
אויב ס'איז מאָרגן א קריג, אויב ס'איז מאָרגן א מארש,
דארפ מען היינט צו די שלאכטן זײַן גרייט.

ניין, מיר ווילן קיין קריג, נאָר מיר גרייטן א זיג,
ווען דער פֿינט וועט די גרענעצ פארירן,
און אפ פֿינטלעכער ערד ווערט דער סוינע צעפֿליקט,
אונדזער לאַנד זאָל קיין ערד ניט פארלירן.

אפ דער ערד, אינ דער הייכ און אפ יאמען
א געזאנג אזא מעכטיקער גייט,
אויב ס'איז מאָרגן א קריג, אויב ס'איז מאָרגן א מארש,
דארפ מען היינט צו די שלאכטן זײַן גרייט.

הייב זיכ אופעט מײַן פּאָלק, זײַ געפענטשט מיט דערפּאָלג,
היי, איר פֿינקעלעכ, לאַמיר דערלאנגען,
מוזיקאנטן אינ ריי, און די זינגער מיט זיי,
לאַמיר הערן די הויכע געזאנגען.

אפ דער ערד, אינ דער הייכ און אפ יאמען
א געזאנג אזא מעכטיקער גייט,
אויב ס'איז מאָרגן א קריג, אויב ס'איז מאָרגן א מארש,
דארפ מען היינט צו די שלאכטן זײַן גרייט.

אינ דער גאנצער וועלט איז ניטאָ אזא קראפט,
וואָס זאָל קאָנען דאָס לאַנד מײַנס באזיגן,
סטאלין פירט אונדזער לאַנד, מיט זײַן מעכטיקער האנט
וואַראַשילאָוו צום זיג אונדז באפֿליגלט.

אפ דער ערד, אינ דער הייכ אונ אפ יאמענ
א געזאנג אזא מעכטיקער גייט,
אויב ס'איז מאַרגנ א קריג, אויב ס'איז מאַרגנ א מארש,
דארפ מען הינט צו די שלאכטנ זיב גרייט.

וו. מאיאקאָווסקי

די קאָמיוגישע ליד

טויט — ניט דערוועג
פארשטעלן דעם וועג!

זי פויט,

זי פייט,

זי רייסט

און שנידט,

זי רוט,

זי שוימט,

זי זידט, זי צעברענט זיכ,

זי רופט,

זי רעדט,

זי שוויגט

און פרומט —

די יונגע ארמיי:

לענינצעס.

מיר

דאָס נייע פֿלוט

אינ אָדערנ פֿונ שטאַט,

דער קערפער פֿונ פעלד,

דער פֿאָדעם פֿונ אידי

אינ אונדז איז פֿארוועפט

און מיר וועלן אימ וועבן.

לענין —

האָט געלעבט,

לענין —

לעבט.

לענין —

וועט לעבן.

מ'האָט פארגאַסן מיט וויי

א טייל פון לענינען —

דעם גופ.

א וועקגעשטעלט א מאוואָליי

אפ דער וואכ.

ס'האָט פוילונג קיין מאכט,

קיין מאכט האָט די ערד,

קיין פייער צעשטערט

דאָס ערשטע אינ לענינען —

טאט און זאכ.

טויט,

לייג אוועק די שווערד!

דין אורטייל איז פאלש.

אזעלכער

וועט זיך אויך די הימלען

אזוי ניט געבן.

לענין —

האָט געלעבט.

לענין —

לעבט.

לענין —

וועט לעבן.

לענין —

לעבט

אינ שטייגן פון קרעמל —

דעם פירער

פון דעם קאפיטאלס געפאנגענע

אינ אימ די וועלט וועט קענען.

ער וועט לעבן,

און די ערד

וועט זיך גרויסן

מיטן שטאַלצן נאָמען:

לענין.

עס וועלן איבער דער ערד

נאָך אופשטאנדן גיין;

וועלן דורכלייגן א וועג

דער קאָמונע

דורכ אלע לענגען און ברייטן

און גרעבן.

לענין —

האַט געלעבט.

לענין —

לעבט.

לענין —

וועט לעבן.

זאָל נעמען אינ אכט

דער טויט,

דער אלטער האָב,

וואָס טרייבט אינ גרוב

און עלטערט:

„לענין“ און „טויט“ —

ס'איז ווערטער — פלינט,

„לענין“ און „לעבני“ —

ווערטער — פריינט.

פעסטער

דעם טרויער האלט.

מיט ברוסט

אנטקעגן דער כוואליע פון לייד.

דער שוואכקייט קיין אַרט ניט געבן.

לענין —

האַט געלעבט.

לענין —

לעבט.

לענין —

וועט לעבן.

אַט דאָ איז לענין

דאָ נעבן.

אַט גייט ער,

און מיט אונדז איניינעם שטארבט ער,

און ווידער אפ אונדזער ערד

מיט יעדער געבוירענעם

געבוירן ער ווערט.

ווי קראפט,

ווי וויסן,

ווי א פאָן דאָס געוויסן.

ערד,

אינ ציטער לעב:

איבער אלע גרענעצן

ווערטער —

דערהויבט זיך און שוועבט.

לענין —

האַט געלעבט.

לענין —

לעבט.

לענין —

וועט לעבן.

אויכ לענין

האָט אָנגעהויבן פון אָנפאנג, —

דו לעבן —

ווארשטאט פון געני.

פון נידער פון יאָרן,

פון קלאס פון נידער —

רייס זיכ

און וואקס און צעוואקס זיכ אינ לענינען.

ציטערט, פאלאצן,

פארנייגט די קעפ!

דו, בירזשע פון רויב,

וועסט כאפן קלעפ.

און א צעשלאָגענע

וועסט א הויל געבן.

לענין —

האָט געלעבט.

לענין —

לעבט.

לענין —

וועט לעבן.

לענין

איז גרעסער

פון אלע גרעסטע,

נאָר אפילע

אָט דעם ווונדער

האַפּן באשאפּן פּונ אַלע צײַטן

די מילבן—

מיר,

די מילבן פּונ קאַלעקטיוו.

דעם מוסקול

אינ א קנופּ פארבינד.

די צײַן די מעסערס

לאַז ארײַן טיפּ

אינ לערע, אינ וויסן,

אינ וויסן, אינ שטרעפּן.

לענין—

האַט געלעבט.

לענין—

לעבט.

לענין—

וועט לעבן.

זי בײַט,

זי בײַט,

זי רײַסט

אונ שניידט,

זי רוט,

זי שוימט,

זי זידט, זי צעברענט זיכ,

זי רופט,

זי רעדט,

זי שוויגט

אונ ברומט—

די יונגע ארמײ:

לענינצעס.

מיר

דאָס נייע בלוט,

אין אָדערנ פון שטאַט,

דער קערפער פון פעלד,

דער פאָדעם פון אידיי

אין אונדז איז פארוועבט

און מיר וועלן אימ וועבן.

לענין —

האָט געלעבט.

לענין —

לעבט.

לענין —

וועט לעבן.

וו. מאיאקאָווסקי

ווֹלאַדימיר איזיטש לענינ

(פראגמענט פֿון דער פּאָעמע)

... פֿלוצעם פֿון דאָרט,
פֿון הינטער דער נעווא,
פֿון פינליאנדער וואַקזאל
איבער וויבאָרגער גאס
האַט אַ הילכ געטאַן אַ בראַנעוויק.
און ווידער
אַ ווינט
אַ פֿרישער, אַ שטארקער,
האַט די כוואליעס
פֿון דער רעוואָליוציע
אופגעהויבן אין שוימ און אין גליק.
דעם ליטיינע פֿראַספעקט
האַבן פֿארגאַסן
בלוועס און קעפקעס,
און שטימען האַבן זיך צעהעלט:
„לענינ איז מיט אונדז שוינ!
זאָל לעבן לענינ!“
— כאוויירימ! —
און איבער די קעפּ
פֿון די ערשטע הונדערטער

די האנט,
וואָס פירט פאַרויס,
האַט ער ארויסגעשטעלט.

— מירן אראָפּווארפן
פון דער עסדעקישקייט
די אלטע שמאטעס!

נידער

מיט דער מאכט
פון די פּשאַרעמאכערס און קאפיטאליסטן!

מיר —

די שטימ
פון ווילן פון נידער,
פון די ארבעטער-מאסן
פון דער גאנצער וועלט.

זאָל לעבן

די פארטיי,
וואָס בויט קאָמוניזם,

זאָל לעבן

דער אופשטאנד
פאר דער מאכט פון די ראטן!

זאָל לעבן —

צום ערשטן מאָל
פאר די צעטומלטע מענגען

אַט דאָ,

פאר דיר,

נאָענט,

איז

אופגעשטאנען,

ווי א פאָשעטע

זיך טוענדע זאכ,

דאָס אומדערגרייכבארע וואָרט —
„סאָציאליזם“.

אַט דאָ,

פון הינטער די זאוואַדן, וואָס הודענ,

באלויכטנדיק דעם האַרזאָנט

איבערן גאנצן הימל־געפלעכט,

איז אופגעשטאנען

די מאַרגנדיקע

קאָמונע פון ארבעטנדיקע —

אַן בורזשויען,

אַן פראַלעטאריער,

אַן פריצימ און קנעכט.

איבער דער גרעב

פון די ארומגעדרייטע

פשאַרעמאכערישע שטריק

זיינען אייליטשס ווערטער

ווי קלעפ פון א האק.

און די רעדע

האַט אַפט איבערגעריסן

מיט וואַלגער פון געשריי:

„ריכטיק, לענין!“

עמעס!

שוין צייט!

מירן גיין!

דאָס הויז

פון קשעטינסקע,

וואָס איז פאר פיסדריגערײ

געוואָרן געשענקט,

1 קשעטינסקע איז געווען דעם קייסערס א באלערינע. איר הויז איז אינ די

פעווראל־טעג פארנומען געוואָרן דורך די אומגעשטאנענע ארבעטער.

איז איצט פארפולט
מיט ארבעטער-בלוועס.
עס רינט אהער
די פאבריק-מענגע.

דאָ

ווערט זי פארהארטעוועט
אינ לענינישער קוזניע.
„היי, פורזשוי!
עס אנאנאסן,
ריאבטשיקעס קיי,
דער לעצטער טאג דינער
גייט שוין פארפיי...”

עס קריכט שוין די מענגע
צו די זיצנדיקע
אינ באלעבאטישן בענקל,
אינ ווייכע שטול —

„ווי לעבט איר,
אונ וואָס מאכט איר?
אונ וואָס קייעט איר,
אונ ווי לאכט איר?”
זיכ אַנמעסטנדיק,

אינ יול

א טאפ געטאָנ דעם האַלדז
אונ דאָס פיכל,
דעם פורזשויס ציינ

האַבן זיכ אויסגעשטשירעט פאלד:
— דער שקלאפ איז אופגעשטאנען!
מיט פּיטשן

פיו בלוט צעשלאַגן
אונ פארקלעמען אימ! —

און קערענסקיס הענטל
 מע פירט איבערן באפעל —
 אפ דער מושקע לענינען!
 און די פארטיי איז ווידער
 אוועק אינאונטערערד,
 איליטש אינאזליוו,
 איליטש אינא פינליאנדיע,
 אָפּער ניט דער בוידעם,
 ניט דאָס געצעלט,
 ניט דאָס פעלד
 וועלן דעם פירער ניט איבערגעבן
 דער צעווילדעוועטער באַנדע.
 לענינען זעט מען ניט,
 נאָר ער איז נאָענט.
 אינא דעם, ווי עס גייט די ארבעט,
 זעט מען
 דעם אַנווייזנדיקן
 לענינס געדאנק,
 מע זעט
 די פירנדיקע
 לענינס האנט,
 פאר איליטשס ווערטער —
 דער בעסטער באַדן:
 זיי פאלן,
 און פאלד
 וואקסט אויס די זאכ,
 און הארט
 שוין נעבן דעם ארבעטער-אקסל
 וואקסן
 אקסלען
 פון מידיאַנען פויערימ.

און ווען ס'איז
געפליבן נאָר
אפ די באַריקאדעס אַרויסגיין,

א טאָג
אַנגעמערקט
אינ דער ריי פון וואַכנ,

איז לענין
אליין
געקומען קיין פיטער:

— כאוויירימ,
גענוג ציען און שפילן אין שפעטער! —
דער יאָכ פון קאפיטאל,
דאָס פאַרזעעניש פון הונגער,
דער באַנדיטיזם פון מילכאַמעס,
די גניוווישע אינטערווענציע.
גענוג!

זיי וועלן זיך באווייזן
ווייטער פון באַראַדיווקעס
אפן לייב פון דער באַבע,
דער אלטער געשיכטע.
און פון דאָרט,
אפ אָט די טעג
זיך אומקוקנדיק,
וועסטו לענינס
קאַפּ

דערזען צוערשט
אינ שטראלן פון געדאנק.

דאָס איז
פון צען טויזנט יאָר
קנעכטשאפט

צו די יארהונדערטער
פון קאמונע
א לויכטנדיקער
איבערגאנג.
עס וועלן דורכגיין
יאָרן
פון היינטיקע שוועריקייטן,
דער זומער פון קאמונע
וועט אָנווארעמען די צייט,
און דאָס גליק
מיט זיסקייט
פון גרויסע פרוכטן
וועט קומען
און וועט צייטיק ווערן
אפ די רויטע
אַקטיאבערישע בלומען.
און דעמלט
בא די לייענערס
פון לענינישע באפעלן
וועלן
באמ איבערקלייבן
די געלע
בלעטער
פון דעקרעטן
ארויסטרעטן
שוין אָפגעשאפענע טרערן.
און דאָס בלוט
וועט פון אופרעגונג
א שלאָג טאָג אין די שלייפן.
ווען איך
סומיר,

וואָס האָט פּאַסירט אין לעבן מיט מיר,
און כ'פרעג,

און כ'גריבל זיכ אין די טעג —
ווי איז דער שענסטער טאָג?

דערמאָן איכ זיכ שטענדיק

איינס און דאָס זעלבע —

דער פינפֿ-אונ-צוואנציקסטער,

דער ערשטער טאָג.

ווי באַגעטן,

שטויסן זיכ

די קריצן פון בליצן,

מאַטראָסן

שפּילן

אין באַמבעס, ווי אין פּילקעס,

פונעם הודען ציטערט

דער אופגערוודערטער סמאָלני,

אין פאַטראָנען-לענטעס

רויטגוואַרדייער אלע.

אייכ

רופט ארויס

דער כאווער סטאלין!

וו. מאיאקאָווסקי

ארבעט־שוצ

דער פראַפאריינ
פאָדערט פון דיר ניט קיינ סאכ.
דער מיטגליד־אַפצאָל
איז, אייגנטלעכ, א גאַרניט.
דערפאר
איז דער קאָלעקטיווער אַפמאכ
א זאכ,
האָסט אונטערגעשריבן —
און פיסט שוין באוואָרנט.

און קעדיי
אינ פאריינ
ווייט
ניט גיין,
איז דאָ אינ יעדער זאוואָד
אנ אויג פון פאריינ.
יעדער ארבעטער
ווייסט עס.
פאנזאווקאָמ —
הייסט עס.
איז בא דיר עפעס
א צאָרע פאראנ,

ווענד זיכ אהינ,
אינ פאנקאָם שפאנ.

פאר דער פארקירצונג
ציטערנ אלע,
אַפער דיכ
קאָנ דאָס טרעפן
נאָר אינ פאָלגנדע פאלן:
ערשטנס,

ס'ווערט פארמאכט דער זאוואָד,
אַדער אפ א כוידעש
שטעלט זיכ אָפ די ראָד.
אזוי צי אזוי,
אַדער צי אַדער,
דו דיין געצאָלטס פאָדער,
אונ ביסטו איבעריק אינ פאבריק,
זאָגט מען עס דיר פריער
מיט פערצן טעג.

ביסטו קראנק —
איז אָנ א גוואלד,
פלייבט די שטעלע.
צוויי כאדאָשימ
גיט דאָס געהאלט.

אונ א פרוי בא קרענק
אונ בא קימפעט
קאָנ אפילע
פאר א האלב יאָר
באקומען.

פריער מיטן אורלויב
איז א צאָרע געווען —

אַן א גראַשנ געלט
גיי און טאפ
די ווענט.
היינט איז געוואָרן
א נייע וועלט:
פארן אורלויב
גיב פאָרויס
דאָס געלט.

ווער האָט אמאָל
פון געזעצן געטראַכט!
ארבעט אפן באַלעבאָס
אי באַטאָג, אי באַנאכט.
איצטער
איז פינף פריילעכע ווערטער דאָ:
„ארבעטן דארפ מען אכט שאָ“.

ס'איז דאָך אפ דער גאַנצער וועלט
אזעלכס ניטאָ,
פון די אכט
גייט אפ וואַרעמעס אראָפּ
א האַלב שאָ,
און אויב אַן אַרבעטערן
זויגט א קינד,
האָט זי א באַזונדער אָפרו,
זי האָט פאַרדינט.

דער אַלטער סיידער
איז פאַרפאַלן אפ אייביק.
באַנאכט,
אָדער וווּ ס'איז שעדלעכ
און שטויביק,

האַט דער ארבעטער-געזעצ
פארבאַטן קלאַר
צו באשעפטיקן פרויען
און קינדער ביז אכצן יאָר.

פריער בא שמוציקער ארבעט
פלעגסטו, ווי א כאיע,
דיין אָנטון שלעפּן.

איצט — א מעכאיע!

איצט וועסטו דיין אָנטון
בא דער ארבעט ניט פליקן,
זאָלן ספּעציהאלבאַשע
געבן די פאבריקן.
דער קאָדעקס פארקריכט
אין די שפארוועס פון שטייגער,
נעמט א שפיטאַל,
א קלוב, אשטייגער,
א יאסלע,
א באַד,

א דירע אפילע,
ווי ס'איז אן אומאַרדענונג,
צי שמוציק, כאַלילע,
אלצ וועט פאמערקן
און באשטראַפן
הארב

דאָס אויג פון געזעצ —
דער אינספּעקטער פון ארבעט.
פריער,

אז דער ארבעטער
איז געוואָרן ארבעטלאָז,

איז ער פון אלעמען
געוואָרן פארלאָזט.

איצט

וועט זיך מער

אזוינס ניט פירן —

דער געזעצ האָט געהייסן

דעם ארבעטער פארסטראכירן.

ביסטו קראנק,

ס'האָט דיך אן אומגליק געטראָפן,

איז באלד צו דער קאסע געלאָפן,

די קאסע וועט דיר א דאָקטער געבן,

אי געלט אפ ראטעווען דאָס לעבן.

רײַסט דיר אָפ א האנט,

ווערסט אן אינוואליד,

זאגט דער געזעצ:

„הילף אימ גיט!“

א. מאלישקאָ

(אָרענטרעגער)

מיט אימ מיר לעבן

אינ ארבעט און אינ קאמפ, אינ גאָלדענעם גליק,
מיט אימ מיר לעבן, אָטעמען און פלאמען.
דאָס וואָרט דו ווילסט דערוויסן? הייב דיין בליק,
דאָס וואָרט דאָס טייערסטע וועסטו דערמאנען.

דו קוק, א שטורעם גייט פון בלויען יאמ
און שמידט א בליצ, א זייל פון פייער ריינעם,
נאָר אפ דעם פעלדו אלץ שטייגט דער צעדער-שטאם,
און פייגט זיכ ניט און גיט קיין ציטער קיינמאָל.

ווי נאָר איכ טו א קוק— דאָס האַרץ דערמאנט,
דאָס גרויסע וואָרט מיטן צעדער כ׳טו פארגלייכנ,
דו בלי, מײַן היימלאַנד, יונג און טייער לאַנד,
אינ נײַער קראפט דו האָסט גאָר ניט קיין גלייכנ.

דו טו א קוק, אן אַדלעך אינ די הימלען פליט
דאָרט איבער קאספי אינ קאווקאזער רוימען—
דער אַדלעך האָט זי פײַנט, די טונקלע מיט,
ער וועט די הייכנ ניט פאראטן קיינמאָל.

ווי נאָר איכ טו א קוק— דאָס האַרץ דערמאנט,
דאָס גרויסע וואָרט מיטן אַדלעך כ׳טו פארגלייכנ,

דו בלי, מיין היימלאנד, יונג און טייער לאנד,
אינ נייער קראפט דו האסט גאר ניט קיין גלייכונג.

דו טו א קוק, עס שפילט דער יאמ אצינד
מיט אופגערעגטע טיפענישן שטרענגע;
וואס זיינען אימ דער נעפל און דער ווינט,
ווער קען זי אויסשעפן, די כוואליעס-מענגע!

ווי נאר איכ טו א קוק— דאס הארץ דערמאנט,
דאס גרויסע ווארט מיטן יאמ איכ טו פארגלייכונג.
דו בלי, מיין היימלאנד, יונג און טייער לאנד,
אינ נייער קראפט דו האסט גאר ניט קיין גלייכונג.

אינ ארבעט און אינ קאמפ, אינ גאלדענעם גליק,
מיט אימ מיר לעבן, אטעמען און פלאמען.
ס'איז סטאלינס נאמען לויכט אינ יעדן בליק,
אפ אלע טריקענישן, אלע יאמען.

ס'איז אונדזער ליבער פירער, לערער, פריינט
דער צעדער-בוימ אינ הייכונג פונ לייוואנען,
זיינ ווארט— אן אדלער אינ די הייכונג שיינט,
און זיינ געדאנק איז טיפער פונ די יאמען.

א. מאלישקא

א ליד וועגן שטש אָרסן

רײַטער — עסקאדראָנענווייז
דורכ ווי א געוויטער,
לידער זיי דערמאנען אונדז,
די באַליבטסטע לידער.

וואָס זינט איר, יאטן, טרויעריק,
וואָס זינט איר מאַרעשכװירעדיק?

נאָכ די היידאמאקעס דאָרט
רוט איר שטילע איצט,
צווישן די אטאקעס פאָרט
בענקט זיכ צו דער ליבסטער.

קלאפן פערד מיט קאָפּיטעס,
קלאפן אפ די פליינען,
איבער שליאכן טאָפעט איצט,
רײַט א רײַטער איינער.

אינ כאטעס, ווי א מאקע שוין,
קומט אונ לאָזט זיי ליידיק...
א מיידל א באטראקישע
אזוי טיפ באַליידיקט...

דאַרט, ווו ס'פליסט דער טעטערעוו,
בלויע שטראָמענ וויקלט,
רייטן ערשטע העט ארופ,
זוכן ניט קיין בריקל.

דורכגערוישט מיט גראָז און מאַכ—
האַבן זיי בא וועגן
אין פארטאָג, בא ראָסע נאָכ,
שטשאַרסן דאַרט באגעגנט.

ווי ס'האַט שטשאַרס נאָר אויסגעהערט,
וועגן פיינט, וואָס שענדט דאַרט,
ווי ס'האַט שטשאַרס זיי אויסגעהערט,
האַט ער זיך פארענדערט.

און די פריינט קיין האנט ער גיט,
מיט קיין וואָרט באגריסט ניט,
נאָר א שאַס, און דער באנדיט
האַט א סאָפ א וויסטן.

פאר דער שאנד— א דאנק דיר,
בליינער געשאנק דיר,
אונטער קאָפ באנדיטישער—
ווילדע גראָזן הינטישע.

ניט קיין ווינטן בלאָזן עס,
ס'רוישן ניט קיין קליאַנענ—
נאָר מיט רום פארגאָסענע
שטשאַרס ניצאַכנ-פאָנענ,
נאָר די דורכגעשאָסענע
שטשאַרס ניצאַכנ-פאָנענ.

פערעצ מארקיש

(אָרענטרעגער)

דעם פירערס וואָרט

עס וועלן שטערן אפן הימל ניט פארוועלדן,
און ניט דאָס הארץ, וואָס איז צו ווייטקייטן פאלאנגט:
— רום צו דיר, פאליבטסטער זון פון פעלקער,
אפ אלע זיכעציק לעשוניעס פונעם לאנד!

ביז צו דעם קאלטסטן שטערנבלענד — איבער כמארעס —
געשניטן האָט דיין וואָרט די רוימען, ווי א שווערד:
— ס'איז מער ניטאָ קיין קנעכט קיין פראָלעטאריער
אפ א גאנצן זעקסטל פון דער ערד!

אינ שלאכט קעגן באצווונג, אינ ראנגלעניש מיט שטורעם,
און טראָט נאָכ טראָט — פון ראנד ביז ראנד —
האָסטו אינ פֿייער און אינ פלאמ געקנאָטן און געפורעמט
פון נייער וועלט דעם ערשטן וואריאנט!

ס'איז אופגעגאן דער טרוימ פון דוירעס און פון צייטן,
ווי שנייען אייביקע מיט שטערנדיקן בלאנק;
— אייעדער טראָט האָט זיך יאָרהונדערטן געצייטיקט,
— יאָרהונדערטן גערופט האָט יעטוידער געדאנק!

פון קייטן — איבער ראנד — א פריידיקער געדונער,
פון אונטער דר'ערד, געשמידטע, וועקן זיך דאָרט טריט;

עס שטייען שאַטנס אופ פון דער צעשאַסענער קאַמונע,
און הענט פארווונדעטע זיכ רײסן פון מאדריד!

באשײנט מיט לײכט פון גרויסער אומשטערפלעכער לערע,
האַסטו דעם וועג מיט שטערן אָנגעצײכנט העל;
— אינ יעדן וואָרט יאָרהונדערטן זיכ הערן,
— אינ יעדן וואָרט — גויראַלעס פון דער וועלט!

די קנאַספּן אײלן זיכ פון בוים — די הויט אפ זיכ צעשפארן,
פון אונטער שניי דער זוים אינ ווקס אינ שטילן הערט:
ס'איז מער ניטאָ קײן קנעכט קײן פּראָלעטאריער
אפ א גאַנצן זעקסטל פון דער ערד!

צום ערשטן שטאַפל — מיט געשטייג פארקלאפט —
געפלאסטערט האַסט דעם וועג — א קלאָרן, ווי א פאַרמול;
— די מענטשהײט איז געוואָרן העכער אפ א קאַפּ,
— און אפ א לעבן יינגער איז די וועלט געוואָרן.

עס וועלן שטערן אפן הימל ניט פארוועלקן,
און ניט דאָס הארץ, וואָס איז צו ווייטקײטן באלאנגט:
— רום צו דיר, באלײבסטער זון פון פעלקער,
אפ אלע זיבעציק לעשוײנעס פונעם לאנד!

★ ★

אליא מאשאשווילי

(אָרענטרעגער)

דו ביסט אוועקגעגאן

דו ביסט אוועקגעגאן

פון אונדז,

דו גרויסער לענין,

און ווי א טאל אָן גרינס

מיר זיינען דאן

געפליבן עלנט.

אַט זע:

מאַנגאַלן, קאווקאזער און אריער—

פארפלאַכטענע ווי צווייגן פראַסטע

אינ א טרויער-סטענגע,

און ווי די פייגל,

א וויינענדיקע פייגל-מענגע,

די אלע טעג

א רעקוועמ א טרויעריקן ציען

טיפליס און מאַסקווע,

און סיקלאַגט מיט זיי דער ארבעטער-בערלין,

געטרייע ארבעט-זיין.

אַ, אַט דער טויט! א פלֹכ דעם טויט!

נאָר מיר זיינען נאָכ קרעפטיק, גלויבט!

מיר קלאַנגן איצטער,

יא, מיר קלאַנגן,

די ווונד אינ הארצנ פראָט אונ קרענקט.
נאָר ווייסט: מיר קאָנענ זיכ נאָכ שלאָגן!
דעם לענינ־פּריזיוו פארגעדענקט!
אונ אינ דער גרויסער שאָ,
ווענ מירנ הייסערהייט
א לאַז טאָנ זיכ, צעטרעטנדיק די סאָנימ,
איז אונטער וועמעס פּאָנענ?
— פאר לענינס רומ איז דאָ
אַן איבעריקע רייד
יעדערער צו שטארבנ גרייט!

אַ, לענינ אונדזערער, אַ, לענינ ליבער!
דיכ אָפגעבנ דער ערד ווי קאָנענ מיר?
ביסט אונדזערער אונ וועסט אונדז פיל נאָכ לעבנ,
כאָטש שטומ ביסטו אונ גיסט זיכ ניט קיין ריר.

דינ בליק, דינ שארפער בליק
ווארפט צאָרנ,
דער קלאָרער שטערנ דינער שיקט
אידייענ־שטראַלנ נאָכאנאנד.
אונ טרעפנ וועט — אפ וועלט אונ לאנד
וועט ווידער פלאמענ שטורעם־בראנד,
אונ ס'וועט דינ אָרנ
דאָס פאָלק — דער לייב,
דאנ טאָנ א הייב,
ווי שניט אונ ווי פארזיי אריבער וואַלקנס שווערע
אפ אַנדענק ליכטיקנ — אפ דוירעס אונ אפ ערעס.

★ ★

כאווער סטאלין אפ דראנגרעס.

קינסטלער און סטאלין

אָלס מאַשאַשוויילי

דאָס היימלאנד פון פירער

ט'איז דאָס לאַנד, וווּ שווערע צווייגן צו דער ערד זיך פויגן,
וווּ אינ בערג, פארצווייגט און פליציק, פליט דאָס שטעגל אויסגעפויגן,
וווּ די פרייד קומט אָן אינ האַרצן מיט א פייכטן ווינט פארזויגן,
זונ־פאָנטאַנען פונעם הימל כוואַליען זיך מיט הויכע סטויגן.

וווּ די בערג נאָך בערג זיך ציען אונטער זייד פון וועלדער גרינע,
סנאָפעס־שטראַלן, ווי די סטרונעס, צווישן פעלדזן זיך פארשפינען,
פרייטע סאַמעטן פון אופגאַנג מיט די וויינטרויפן זיך מינען,
און די פיימער — ווי די הירשן אינ די פארגיקע פאגיןענס...

אייניק וועלט איז, פארב און רויכל טיילן ווייטן אָפּ פון ווייטן,
ווי די אויגן, פלאמען וויינשל, סיפלאמען פערסיקעס צעשייטערט,
קוק אפ רעכטס — אינ יאמ מיט ווייצן פאלט די רעגנ־זאפט פארשייטער,
לינקס אפ בערג — די פעטע שעפסן ווי די כמאַרעס טוען רייטן...

פרוכטן גיבן די קאָלוירטן און אינ גוטס די דערפער גייען,
ווערט דער וויינ אינ קרוגן פולער, ווערן קרוגן שווער פאר צווייען,
ס'איז דער קעז ווי די לעוואָנעס, ס'ליגן ברויטן ווי טראָפּייען,
און דורכ טויערן צעפראַלטע פון דער מילכ די רייכעס ווייען...

קומסט אינ סאָד, — א בלעטער־הימל בלענדט און מורמלט פון שאַריען,
מיט א בלאָוקייט פינקלען פלוימען און זיי טונקלען נאָך אינ פליען,

ענגלעך וויינטרויבן צעהאנגען, בלעטער-פליגל ווי צום פליען,
ווי די האנט פון קינד פון מונטערס, נעמט דיין האנט זיך צו זיי ציען.

קאנט מיינ קאנט, באמ יאמ באמ שווארצן ווי דער מאָרגן טוסטו העלן,
און די זון, די קרוין פון צייטן, הייבט זיך אופ אפ פעלדזן-שוועלן,
ס'פלעכט דער וויינגאָרטן די צווייגן, ס'רוען שעפסענע געזעלן,
און אליין די ערד און הימל— פּיראַסמאנישע געמעלן.

פירער ! ביסט אָט דאָ געבאָרן, דאָ פארבראכט די קינדער-יאָרן,
היטסט אינ זיך די פּראָסטע קלוגשאפט און די רו פון די קאיאָרן,
ווי דער אָקעאן ביסט אייביק, אייביק ווי די שיינע-קלאָרן,
ביסט די כאַכמע פון די וועלטן, און מיינ פאַלק האָט זיך געבאָרן!

און אַדזעלאשוויליס גוורע האָט געלעבט אין דינע טרוימען,
אינ די שוידערלעכסטע צייטן פלעג דיין טרוים אין הארצן שוימען.
האָסט צערקט די פעלדזן-שטיינער, האָט א פייער אין די רוימען
זיך געהויבן, פאר דער פרייהייט מ'האָט געדארפט די פונקען-זוימען!

ס'האָבן לענינשע געדאנקען אין דיין קאָפּ זיך שוין געהויבן,
האָסט פון אָנהייב אָן געוואָלט שוין אלטע וועלט פון רויב צעשטויבן,
דיין געדאנק אינ עמעס-ווערטער האָט צעשניט זיך קלאָר און זויבער,
ווי דאָס לעבן זיך פארוואָרצלט, ווי די זון זיך אופגעהויבן...

גרייט ביסטו דיין בלוט פארגיסן פארן פאַלק נאָך פונלאנגאָנען.
ניט געפויגן, ניט געוואקלט האָט די דראָנג פון די סאָנימ,
האָסט אפ דר'ערד געזייט געדאנקען קעגן הענקער, קעגן טראָנען.
ס'איז געשען: אפ ערד אפ גרויסער ברייט צעפליען דינע פאָנען!

ס'האָט איין שיינע אפן צווייטן אופגעהויבן זיך מיט סינע
און די ערד צעטיילט, צעריסן מיט די שפּיזן האָבן שפּינען,
ווי מיט מינעס אופגעריסן, אלע גרענעצן אנטרינען,
און דו האָסט פאר אלע פעלקער גרויסע ברודערשאפט געפונען!

ווי ז'די פּינטשאפט פון גרוזינער צו ארמענער ? שוין פארגאנגענ!
ווי די טייכנ, זינען מיר זיכ אינ איינ טייכ צונויפגעגאנגענ,
ביזן שווארצן גרענעצהימל קאָן די רויטע שפיז דערלאנגענ,
און אינ פאָנעם פון די סאָנימ ווייען פאָנען מיט געראנגל...

און פון מאַסקווע העט ביז אינדיען, פונעם שניי ביז מיזרעכגענעם,
זעט די וועלט דעם הויכנ קרעמל, זינע שטערן זעט מען פרענען...
קלוגער פירער ! צווישן אונדז און צווישן אלע לויכט דיין עמעס,
ס'איז ניטאָ אזא מינ פעסטונג, וואָס מיר זאָלן זי ניט נעמען !

ס'לויכט דיין פאָן ווי א מאיאק איצט איבער ערד און איבער יאמען,
און דיין קאָל פאר פריינט איז רעטונג, און פאר פלינט איז בלל פאראנען,
ווי פון טורעם זעסטו אלעס : עס צעגיייען זיכ טומאנען,
און דיין סייכל איז נאָכ טיפער פון די טיפסטע אָקעאנען !

מיט די אַדלערישע אויגן דורכ יאָרהונדערטן דערזעסטו,
אונדזערע געדאנקען גערסטו מיט די ווערטער מיט די בעסטע,
פירסט צו גליק די פרייע פעלקער און פאָרויס די וועגן מעסטו,
אויב דו בויסט מיט אונדז דאָס לעבן, ווייסן אלע : זיגן וועסטו !

פון די לידער ווייט מיט זיגן. און דער הימל איז א בלויער,
גרייט צו יאָנטעוון און צו שלאכטן, אונדזער מי ווייסט ניט קיינ טרויער,
ווייל דאָס סטאלינישע הארצ שלאָגט מיט א פּייער אומגעהויער
אינ דער ברוסט פון יונגן היימלאנד, אינ דעם היימלאנד פון די בויער.

אונדזער פירער ! ס'ווערן וואָר איצט פון יאָרהונדערטן די טרוימען,
האָסט געווארט, אז ס'זאָל די פרייהייט אופגיייען פון דינע זוימען,
ס'האָט צעבליט זיכ אונדזער היימלאנד, ס'פינקלען טייכנ, בערג און רוימען,
האָסט באַלויכטן מיט דיין שמיכל אונדזער פאָלק מיט זינע טרוימען.

מײַמבעט

(פּאָלקס־זינגער פֿון קאזאכסטאן)

וויגליד

שיינ איז דײַן העמדל באצירט,
פלין האָט דײַן מאמע גענייט.
דו וועסט זײַן, מיין זון, א פאטיר.
מיט פלומען צעבליט איז דײַן קלייד.
לידער זינגט דיר דער סטעפ, מיין זון,
ס'טראַגט דיר סטאלין, אזויווי די זון,
זײַנע שטראלן אהער, צו דײַן וויג, —
די גאַלדענע שליסלען פֿון גליק.

צו דײַן וויגל וועט קומען א האָז,
דיכ רופן אין סטעפ אפֿן גראָז,
דער האָז יאָגט אזויווי א פליצ,
די אויערן לאַנגע פארשפיצט.
ווי זילבער זײַן פעלעכל ווערט —
א ברודער דעם ווינט אינעם פעלד.
ווען געווען דײַן זשירשי איז א קינד,
פלעג ער רײַטן אפֿ רוקנס פֿון הינט,
אפֿ רוקנס פֿון מאַגערע הינט,
און זײַ טרײַבן מיט שטעקנס געשווינד.
דו וועסט פֿאַרן אין אווטאָמאָביל,
דער אאָל וועט אין שטויב זײַן פֿארהילט,

וועסט זיך יאָגן נאָך האָזן אין פעלד,
דו, מיין גאָלד, דו, מיין יינגל, מיין העלד.
א כײרוז¹ קומט אהער צו דיין וויג,
און ער רופט דיך צום טײַך פא דעם בריק,
פאם כײרוז זײנען זשאברעס רויט,
און די פלעדערן שטארק געפויט.
ס׳איז זײן לײסקע, ווי זילבער, ווי טאָג, —
א ברודער דער כוואליע, וואָס יאָגט,
ער פלייט צווישן שטראָמען געשווינד,
נאָר דו וועסט אים דעריאָגן, מיין קינד.
וועסט יאָגן, מיין יינגל, מיין העלד,
ווי א פיש אין דער יאמישער וועלט,
א בערקוט אין הימלשער לופט
פלייט צו דיר און צו וואַלקנס דיך רופט.
דער בערקוט האָט מעכטיק פלוט,
שטארקע לאפעס, וואָס שלאָגן זיך גוט.
ווען ער פאלט אין דער נידער — א שטיין,
פא א וואַלף קען ער ברעכן דעם בײן.
דער ברודער פון וואַלקנס און אויך
פון די בערג, ווו ער לעבט אינדערהויך,
ווי ער פלייט, ווי א שטורמישער ווינט. —
וועסט דעריאָגן דעם בערקוט, מיין קינד.
ס׳וועט א פלי טאָג געשווינד, ווי א קויל,
דיין סאָוועטישער לײכטער דויל־דויל.
אזוי שנעל, ווי מיין טרוים, ווי מיין לוסט,
און נאָך שנעלער נאָך פון א דזשולוס
וועסטו פלײען אין הימל־געצעלט,
דו, מיין גאָלד, דו, מיין יינגל, מיין העלד.
ס׳קומט א וואַלף, קומט צו דעם וויגל צו דיר, —
און א וועלפישע טשאטע ער פירט,

(1) א פיש.

אונ זײַן פעל איז פונ אשקאָליר גרוי,
ס'איז זײַן אייביקער ברודער קודוי,
דער שײטאנ איז זײַן אייביקער פריינט,
נאָר דו שרעק זיכ ניט, יינגעלע מײַנס,
וועסט די בעסטע אולטונ-מאָלטיק,
וועסט די גרעסטע, די טײערסטע ביקס
אינ דײַן האנט ארײַן נעמענ אזוי,
ווי דאָס פלעשעלע מילכ, וואָס דו זויגסט,
ווי א בארג איז די ביקס דײַנע גרויס.
אונ די קויל, ווי א יורטע, א הויז.
ס'איז דאָס צילכל, ווי פערדישער צאָן,
אונ דאָס צינגל — א דעמפ! ציסט עס אָן,
מיט דײַן פינגער דו גיסט עס א צי,
טוט עס באַלד, ווי א פויגל, א פלי,
וועט א פאל טאָן דער וואָלפ בא דײַן וויג,
לויפט די טשאטע אינ היילן צוריק.

שיין איז דײַן העמדל באצירט,
פײַן האָט דײַן מאמע גענייט.
דו וועסט זײַן, מײַן זון, א פאטיר,
מיט פלומען צעפליט איז דײַן קלייד.
לידער זינגט דיר דער סטעפ, מײַן זון,
ס'טראָגט דיר סטאלין, אזויווי די זון,
זײַנע שטראַלן אהער, צו דײַן וויג, —
די גאָלדענע שליסלען פונ גליק.

כאַצא נאמאסאראיעוו

דעם גרויסן סטאלין

דו זיגרייכער, גרויסער
און שטאַל־הארטער סטאלין!
דער העכסטער סאיאנער שפיצפארג
אינ הויכקייט זיכ קאַן ניט
פארגלייכנ מיט דיר!
ביסט רייכער און דורכזיכטיקער
ווי די קלאַרע וואסער בייקאלער,
וואָס רוישט מיט אַ ליד וועגן דיר.

אונדזער קאנט
גייט פאָרויס און פאָרויס,
פאפליגלט מיט זיג פון די ראטן,
דיין לערע האָט באהעלט מיט שיינ
די הערצער פון אלע אראטן.

אמאָל אינ די סטעפעס די וויסטע
געקענט האָט מען הערן
נאָר קאָל פון שאמאנען
און קלאנגען פון זייערע
פויקן און פייקלעך
אפ אַנזאָגן שרעקן
און אומגליקן שווערע;

דער ווינט האָט די קלאַנגען
געיאָגט און געקײקלט.

איצטער אונדזערע סטעפעס
פארפלייצט האָט גערעטעניש,
דעם אומעט פאריאָגט האָט
פון טראַקטאָר דער הילכ,
אין פרוכטפארער שלאָג-ארבעט
הענט מיליאָנען,
און אונדזערע טשערעדעס שטראַמען
מיט פעטקײט און מילכ.

א גליקלעכ לעבן!
הויכ איפער אונדזער קאנט,
ווי א רויטער רעגנבויגן,
די פאָן פון פרייד איז צעכוואליעט,
זאָל אייביק דויערן
דיין לעבן, אָ, אונדזער סטאלין,
לענינס שילער און פריינט,
קלוגער פירער — גיגאנט!

א ליד פון די יאמאלער נענצעס

סאנכילאגע! גיב דאָס קריגל
מיטן יונגן הירשנ־בלוט,
גיב מיין העמד פון פּוּכ געשטריקלט.
סאנכילאגע! גיב דאָס קריגל,
כ'פּאָר, יומאשקע, פריינט פון וויגל,
כ'פּאָר צו סטאלינען, ס'איז גוט.
סאנכילאגע! גיב דאָס קריגל
מיטן יונגן הירשן בלוט.

נעמ־זשע אופ, מיין כאווער סטאלין,
פון מיין הארצן דאָס געשאנק,
האָסט דאָס גליק פא אונדז צעכוואליעט,
נעמ־זשע אופ, מיין כאווער סטאלין,
פון יאמאלען
דאָס געזאנג
ווי דערהויכט האָסטו אונדז שטראליק,
נעמ־זשע אופ, מיין כאווער סטאלין,
פון מיין הארצן דאָס געשאנק.

מיר האָבן פריינט אינ מי געקריגן,
און יאגד, אינ דאכקעס און אינ שלאכט,
לויט די געזעצן לויט די היגע

מיר האָפּן פּרײַנט אין מי געקריגן,
מיט זײ געטרונקען פּלױט פּונ קריגל,
דאָס הירשנ־פּלױט אונ טײ, ווי נאכט,
אין קרײַז פּונ מענטשן — הייס געאכט,
מיר האָפּן פּרײַנט אין מי געקריגן,
אין יאגד, אין דאכקעס אונ אין שלאכט.

סטאלין ווייסט

(פון טאמער)

מיר לעבנ אינ קאלווירט,
 און פאשענ קאלווירטישע הירשנ,
 מיר פאשענ די סטאדעס אינ טונדרע.
 מיר ווייסנ: אינ מאַסקווע לעבט סטאלין,
 ער ווייסט וועגנ אונדז, ער ווייסט
 און ווינטשט אונדז גליק. און זעט:
 מיר וועלן טאָן, ווי ער הייסט,
 מיר וועלן טאָן, ווי ער רעדט,
 סטאלינען וועלן מיר פאַלגן, —
 ער איז אונדזער פאַטער און פּריינט.
 זייזשע, געטרייער, געזונט!
 מיר זינגען דיר א ליד אינ פּולאַזערע¹,
 מיר וועלן פאַרן קיין טשודזיאווער²,
 זינגט דאָס מיידל אַנאַ אַנטאַוונאַ:
 זי געזונט, סטאלין, כאווער!

1 פּולאַזערע — א פּאָלסטאנעק אפּ קיראַווער אַיזנבאַן,
 מורמאַנער קרייז.
 2 טשודזיאווער — לאָוואַזערסקער ראיאָן, מורמאַנער
 קרייז.

וו. סאָסיוֹר א

(אַרדענטרעגער)

רויטער ווינטער

.1

ליסיטשע באַם דאַנעצ... עס ציען רויכנ פֿונ זאוואָדנ,
א זייגער זיבן קומט א צוג... אין סאָד — מוזיק.
פאָרגעסן כִּקאַן אייך ניט, ווי יענע דריטע ראָטע...
און אייך נאָך אין געלויפֿ פֿונ רעגעס איך באַזינג...

פארדינען געלט קיינ שושטשענקע גאַר אָפֿט געגאנגען,
א פֿערטעלע א טאָג, און שטיינער פֿעסט געהאקט;
און מיידעלעך געליבט, באַנאכט אפֿ שטרוי געפֿאנגען,
אַ, פֿרישער רויך פֿונ סטעפֿ, פֿונ קושנ דער געשמאק.

ווי שאכטעס אפֿ די בערג טאָג־טעגלעך פֿייער טרייבן,
בא קוימענ־ברום געלעבט מיר האָבן פֿראַסט,
געוויינטלעך, אפֿ די פֿלויטן זיך געלערנט שרייבן...
געשלאָגן ליסיטשאַנער, צו מיידלעך ניט דערלאָזט.

נו, ווי פֿאָרגעסן אימ, דעם וויסטן פֿאָרג דעם ווייטן
און פֿליצן פֿונ דעם אויג (דאָרט נעפֿל, גראָז און ערד),
וואָס האָבן מיר פֿאָראַטן... ווען אין נאכט פֿארשיטער
האָב איך ווי ווינט געטראָגן זיך אפֿ ווילדן פֿערד?..

און אלץ גערויש איך הער פֿונ גיכע כוואליעס קאלטע,
און כִּהער, ווי ס'צאָקעט אלץ אָן אופֿהער א זאוואָד,

און טויער־סקריפ דערציילט פון ליבע טעג פון אלטע,
ווען מיר פעטליורען שלאָגן האָבן זיך געלאָזט...

ליסיטשע פאם דאָנעצ... עס ציען רויכנ פון זאוואָדנ,
אזייגער זיבן קומט א צוג... אין סאָד מוזיק...
פארגעסן כ'קאָן אייך ניט, ווי יענע דריטע ראָטע...
און אייך נאָך אין געלויפ פון רעגעס איך באַזינג...

.2

ס'איז ווינטער. אפ פראַנט! אפ פראַנט! און מענטשן אפ פּעראָנען...
עס קיצלט אונדזער ברוסט און רעגט די יונגע פרייד...
די ליד „טשומאק“ מיר זינגען נעבן די וואַגאַנעס,
אין רייען האָט אונדז אויסגעשטאלטעט ביזע ליד.

ארום—קודלאטע היטלען... ס'פליצן דורכ באַגעטנ...
נעבן גלאַק די שוועסטער שטייט, דעם טרויער קוים דערשטיקט...
די מאמע ניט געקומען צום שלאכט באַלייטנ,—
און האַרץ מיינס אָפטלעך ווערט אין קלעם צונויפגעדרוקט...

איך שטיי דאָ ווי פארכאַלעמט. ס'ווארטן די וואַגאַנעס...
פון יענער זייט אונדז גרוסט דער פּינטלעכער האַרמאט.
אונדז שרעקן ניט די באַנדעס גאַלדענע פאַגאַנעס—
מיר האָבן פיל פון זיי אונטער אייז באַשאַט.

ס'איז ווינטער. אפ פראַנט! אפ פראַנט! און מענטשן אפ פּעראָנען...
עס קיצלט אונדזער ברוסט און ס'רעגט די יונגע פרייד...
די ליד „טשומאק“ מיר זינגען נעבן די וואַגאַנעס,
אין רייען האָט אונדז אויסגעשטאלטעט ביזע ליד.

וו. סאָסיוֹר א

ס'איז דו, מײַן קאַנט...

ס'איז דו, מײַן קאַנט, ס'איז דו, מײַן אוקראַינע,
דו שפּילסט עס מיט די פּליגלען אפּ דער זון,
שטאַלצ, ווי דער סאַקאַל, שאַלסטו לידער־הימנען,
וואָס האָבן זיך מיט פּרייד צעבליט אַרומ...

ס'איז דו, מײַן קאַנט, דאָס פּאַטערלאַנד פון העלדן,
ווי פּרילינג זינגט פאַר דיר מײַן האַרץ א ליד,
פון פּויגלען שטאַלענע די ווייט צעהעלטע דאָ,
נאָך זיי דער בליק אינ יאמ פון זון־ליכט פליט.

עס גייען מענטשן זיכער, זון־באַשירעמט,
אינ פּאַנען־פלאַמ אַרומ דאָס לעבן וואַכט...
ס'איז דו, מײַן קאַנט, זינגסט הימנען וועגן פירער,
וואָס האָט א לעבן דיר געשענקט — א פּראַכט.

וו. סאָסיוּרא

דניעפערבוי

עס בלייט די רויטע אוקראינע.
ווי כוואליעס רוישן אינעם קאנט,
ווי ס'רוישט דער דניעפר איב ברעגן גרינע,
דאָרט האָט אוועקגעשטעלט טורבינעס
דעם ארבעטערס געשטאַלטע האנט.

רעדער, טרייט זיך איילן, לויפן,
ווער האָט עס זיי

צעיאַגט אזוי?

עס טרייבט דער הויכער טאַק אָן אופהער,
דאָס לאַנד אנטלויפט פון גרויע הויפן
און ס'גייט פאָרויס דער דניעפערבוי.

איב טעג, איב רויכ, איב ווייט פארשטייער
איז יונגער טראָט און דרייסטע ליד,
עס רוישן שטעט און העכער ווייט דאָרט,
איב הויכ מיט ארקעס לייכט צעשליידערט
האָט זיך א בליק-געוועב צעבלייט.

איז ווערט-זשע רויטער, כמארעס-טיוולן,
מיר האָבן אָט דעם טייך פאשיצט,
מיט דראַט-גערויש די פרייטקייט פול איז,

און דאָרט, וווּ פּאַנדעס פּלעגן הוֹלִיעֵן,
עלעקטרע־צוגן פּלִיעֵן איצט!

אינ שטעט די פּלויע מאכנעס גייען,
דאָס שפּאַנען ארבעטער באַפּרײַט,
סירענעס רופן אינ די רייען,
דער טראַקטאָר גייט די ערד דערפּרייען,
א נײַעם וועג אינ פּעלד ער שניידט.

דער דניעפּער רוישט. די מענטשן פירן,
ס'פּאַרגייט די פּלינדקײַט און דער וויי,
מאַשינען שטיין, ווי קאַמאַנדירן,
דאָס ראַטנלאַנד קאַן גרויס געפירן,
ווייל פירן פירט די קאַמפּאַרטיי!

א סאוואנער ליד וועגן סטאלינען

א-א-רערא-וואַרערא
רירא-ראשא-וואַרערא!..

האלט א מענטש דאָס לאַנד אפ זײַן שוויס,
איז ער מעכטיק ווי א פארג,
ווי קאזבעק די גרויס.

א גליק איז די מענטשן פאשערט,
די אלטע און יונגע פאשערט,
זיי האָבן פאר זיך אימ אַליין,
ווי די זון, ווען דער טאָג איז שיינ,
דעם גרעסטן מייסטער
פון גליקלעכע טעג אפ דער ערד.

אסאך וואסער האָט אינגור דער טייך,
ער איז מיט קלאַרע שטראַמען רייך,
און רייך איז מײַן לאַנד מיט רומ!
לידער זינגט מען איצט אומעטומ
דעם קלוגן פירער
אפ יעדער שפראכ,
עס וואקסן לידער אסאך, אסאך,
און גלייב דעם זינגער:

מיט לידער רייכ
איז מער מיינ לאנד,
ווי מיט שטרעמען און זאמד
אינגור דער טייכ!

איז לאַמיר א זינג טאַן, מײַנע פּרײַנט,
וועגן דעם גרעסטן —
ער האָט אונדז באשײַנט!
ס'האָט סטאלין אנטדעקט אונדז די אַדלערשע פּרײַט,
די זון אלע פעלקער געגעפן איב האנט,
און שטייגנדיק אפ דער בערגער־קײט,
זעט דער פּאסטעכ,
ווי ס'פליט דאָס לאַנד.

איב אונדזערע גליקלעכע צײַטן דערגרייכט
א יעטווידער פּאסטעכ
צו יעטווידער הייכ!

אַ-אַ-רערא-וואַרעראַ
ריראַ-ראַשא-וואַרעראַ!..

האַלט א מענטש דאָס לאַנד אפ זײַן שוײס,
איז ער מעכטיק ווי א פּאַרג,
ווי קאַזפּעק די גרויס,

זינגען אימ פעלקער א לויב אומעטומ,
עס וועט איב יאַרהונדערטער
לעבן זײַן הומ!

מ. סוועטלאָוו

קאכאָווקע

קאכאָווקע, קאכאָווקע, מלין ביקס מלין געטרייע,
מלין כאווער אין הייסן געשלעג,
אירקוטסק און ווארשאווע אין מארשן פאר פרייהייט —
אזוי איז געגאנגען דער וועג.

גערויש פון אטאקע און דונער-געקלאנגען,
דער שטראָם פון די קוילן איז שנעל,
און ס'איז דורכ קאכאָווקע א מיידל געגאנגען,
א מיידל אין גרינעם שינעל.

אין קעלט און אין היץ, אין באטאָגן, באנאכטן
געמאָסטן די לענג און די פרייט,
מיר זיינען גאָר פרידלעך, גאָר שטענדיק צו שלאכטן
דער צוג דער געפאנצערטער גרייט.

דערמאן זיך, מלין כאווער, ווי דאָרטן צוזאמען
מיר האָבן געשלאָגן זיך הייס.
און אויגן און פלויע דורכ רויך און דורכ פלאמען
געשמייכלט צו אונדז האָבן דרייסט.

איז לאָמיר דערמאנען די יוגנט, די שלאכטן,
און טרינקען און זינגען א ליד
פאר אונדזער קאכאָווקע, פאר היימלאנד דערוואכטן,
פארן מיידל, וואָס האָט דאָרט געפליט!

א. סורקאוו

(אָרדענטרעגער)

די ליד פון דער רייטער-ארמיי

1

איבער שלאכט-וועגן לאנגע,
אינעם ברויז און געראנגל
האָט דאָס אכצנטע יאָר זיך צעשפרייט.
ניט געזאמט האָט דאָס פאָלק זיך —
פון קופאן און פון וואָלגע
מ'האָט די רייט-פערד צו שלאכטן געגרייט.

2

אונטער הילכ פון קאנאָנען
האָט געפירט אונדז בודיאָני,
און מיר האָבן געזיגט אומעטומ.
איבער קרומע קורגאנען,
איבער טייכן און יאמען
האָט געשוועבט אונדזער הערלעכער רומ.

3

בא דעם דאָן און אינ פוילן
ווייסע ביינדעלעך פוילן,
איבער זיי בלאָזן ווינטן פארקלערט.
סיוויסן הינט-אטאמאנען,
סיוויסן פוילישע פאנעס,
ווי ס'איז שארפ רויטארמיישע שווערד.

אויב מיט טויט און מיט פייער
 א מילכאָמע א נייע
 וועט זיך אַנרוקן אפ אונדזער ערד —
 אינ די קינפטיקע מאַרשן
 נאָכן רומפולן מאַרשאַל
 ווידער וועלן מיר פירן די פּערד.

א. סורקאוו

דעלעגאט

געדיכט איז זײַן שעוועלירע,
פארזילבערט, פארגראָווט שוין פון לאַנג.
געציטערט פאר איר האָט פעטלירע,
מאכנאָ האָט פון פאכעד געצאנקט.

סלאשטשאָוו האָט אפ שיידוועג ווייטע
א פרייז פאר דעם קעמפער צעשיקט,
געגרייט פאר דעם קאָפּ דעם פארשייטן
א האלדז־טוכ — א פלאקסענע שטריק.

אי דער, אי דער צווייטער, דער דריטער
אינ קאָן האָבן אלץ געשטעלט.
די שפיל האָט פארענדיקט זיכ ביטער —
צעשמעטערט איז זייער וועלט.

אינ באגינענס, אינ פארנאכטן
מיטן פאָלק געיאָגט האָט ער פלינק.
אוועק א מאטראָס אינ שלאכטן,
א באַלשעוויק ער געקומען צוריק.

אומעטומ, אינ לאגעס אינ אלע
געטאָן און געארבעט פעסט,
טאבונען געפאשעט אינ סאלא
און אָנגעפירט מיט א טרעסט.

צעשיקט האָט ער שיפּן פּונּ האַפּן,
לעמ וויאַטקע שוואַמען געזאַלצט,
און שטענדיק דער עמעס פּונּ קאַמפּן
געהאַלפּן האָט אים אינאַ אַלץ.

ווי ליב איז דעם בליק צו טוקן
אינאַ היינטיקער גרויסער שיינ!
ווהינ זאַלסט אינאַ זאַל ניט קוקן —
אומעטומ קעמפּער און פּריינט.

פּונּ סטאַלינישן שניט פּאַרטייער —
פּונּ הי, פּונּ נאַענט, פּונּ ווייט,
קאַמטשאַטקער, לאַדאַגער שטייען,
לאַנדסלייט, רומפּולע ליט.

ווי גרויס איז דער ציטער אינאַ האַרצן.
ווער קען עס דען רויק זיינ,
ווען אינאַ אוראַגאַן פּונּ אַוואַציעס
גייט זיכער דער פּירער אריינ!

ווען ס'רוישן אַנצאַליקע שאַלן,
דער גאַנצער זאַל איז אַנטציקט
און ס'דונערט: „זאַל לעבן סטאַלין,
דער גרויסער מייסטער פּונּ זיג!“

ער האָט דאָך אַט דאַרט אפּ די פעלדער,
ווען ער האָט קאַלווירטן געפּירט,
געפּילט נעבן עלנבויגן שטענדיק
דעם פּירערס כאַווערישן ריר.

אַפּ סטעפעס אינאַ טונקעלע פּאַרטאַגן
אַן שלאַפּ, אפּ דער שטענדיקער וואַך,

זײַן האַרצ פֿלעג אימ מונטער זאָגן:
אויכ סטאלין אינ קרעמל דאָרט וואַכט.

אונ פּיס האָבן פּעסטער געטראָטן,
מיט פֿלאַמ האָבן רעדעס געברויזט,
אונ ס'פֿלעג אינ פּאַרזײַנעכט זיכ טראָגן
זײַן „פּאַרד“ איבער פּעלדער פּאַרויס.

אינ דרעמל, א מידער, א פֿלייכער,
אפּ רויש פֿון שטימען געײַלט,
געגאנגען נאָכ אָט דעם שמייכל,
וואָס פֿון אונטער די וואַנציעס שײַנט.

נאָכ אָט דעם גאנג געגאנגען
אפּ פֿייכטן אונ וואַרעמען פּעלד,
אז די נאכט זאָל דעם קרעמל דערלאנגען
א מעלדונג וועגן הונדערט פּראָצענט.

זײַן פּרייד פֿון בוייער אונ פירער,
א הייסע, א שטאַלצע אזא,
זאָל אריינגיין פּעסט אונ זיכער
אינ גרויסן פּאַריכט פֿון צ.ק.

נו, ווי גרויס איז דער ציטער אינ האַרצן,
קען דען זײַן נאָכ א גרעסערע פּרייד,
ווען איבערן יאמ פֿון אַוואַציעס
אפּ טריבונע דער פירער שטייט?

★ ★

סוף יימאן סטאלסקי

(ראגעסטאנער פאָלקס־דיכטער — אָרדענטרעגער)

דעם כאווער סטאלין

ס'פירט די פארטיי מיט מונטער קאָל,
די רייען זינען שטארק, ווי שטאַל.
סע גייט און גייט דאָס ארבעט־פאָלק,
דו ביסט די פאָן,
אָ, סטאלין!

פאר אלע ארבעטער א שיינ,
דו פירסט, פון יונגסטער יוגנט דיין,
אהיב, ווו ס'איז ניטאָ קיין פליין,
ווו גרויס די פרייד איז,
סטאלין!

און יאָר נאָך יאָר, און צייט נאָך צייט,
דו היטסט אונדז אָפ פון פייער לייט,
זען זעסטו די ווייטסטע ווייט,
דו, הויכער פארג־שפיצ,
סטאלין!

דעם סוינעס גיר דו האָסט דערשטיקט,
האָסט אונדז געלערנט, ווי מע זיגט,
דעם שליסל אונדז דערלאנגט צום גליק,
צום נייעם לעבן,
סטאלין!

דו ווייסט, וואָס פעלקער טראכטן שטומ,
און אומעטומ, און אומעטומ
סע קלינגט פון טאט דינעם דער רומ —
זינג איכ א ליד דיר,
סטאלין!

סוליימאן סטאלסקי

א וואָרט וועגן דער סטאלינישער קאָנסטיטוציע

מײַן פּרײַנט! כײַגעדענק אַ הױלן וואַלד,
אַ וועלפּישן געוויי אַ שווערן,
כײַגעדענק אַ הימל, שוואַרצ און קאַלט,
וואָס האָט געוואַלט די וועלט פאַרצערן.

געווען איז אונדזער מענטש אַ קנעכט,
געקלאַפט זיך מיטן קאַפּ אין דרײַערד,
די פּיטש פּלעג פּיפּן אין די נעכט
און ס׳פלעג אַ ברודער־קריג זיך הערן.

נאָר אַ פּאַר צענדליק יאָר צוריק
די טעג די וועלפּישע באַזיגט,
ס׳האַט אופּגעבליט אַ סאָד מיט גליק,
די וועלט באַשיט מיט רויטע שטערן.

איז, פּרײַנט! זאָל לעבן אונדזער לאַנד,
ווי ס׳הערשט געוויסן און פאַרשטאַנד
מיט דער גערעכטיקייט באַנאַנד,
באַזונט מיט סטאַלינס גרויסער לערע.

אַ, פּירער! האָסט פאַר אונדז פאַרגרייט,
אַ פּאַן מיט פּייער אויסגענייט,

זי טרייבט די עלטער, פרענגט אונדז פרייד,
די שענסטע יארן אונדז געהערן!

האָסט אונדז א שליסל צוגעשטעלט
צום קאנט, ווו אייביק יאָנטעוו העלט,
ווו וואַלקנס דראָען ניט דער וועלט,
דער דאלעס וועט זיך מער ניט קערן!

דו האָסט מיט פלאַם פון דעם באַגיבן
געשריבן אונדזער גרויסן דיין,
און ווי דער טייערסטער רופין
שיינט ער ארויסעט פון די פערל.

ער פילט די פעלדער אָן מיט קראַפט,
ער גיסט די עפל אָן מיט זאָפט,
און ס'איז דער מענטש שוין ניט פארשקלאַפט,
ער זיגט אין בייזע שלאַכטן אין שווערע.

אַט דער געזעצ — איז אונדזער זון,
ער פרענגט דעם פּרילינג אומעטום,
ער הייבט אין אונדזער לאַנד דעם רום,
אפ אייביק פּינטשאַפט מיר פארווערן.

דעם הויכן טרוים פון ארבעטמאן,
וואָס מ'האַט געזייט פון דוירעס לאַנג,
האָסטו געשניטן מיט געזאַנג.
איז זאָלן זיך די זיגן מערן!

1936

סוליימאן סטאלסקי

א פאָעמע וועגן סערגאָ
אָרדושאַניקידזע דעם ליבן
מיטקעמפער און פריינט
פונעם גרויסן סטאלין

ס'האָט לאנג געריסן זיך מיין האנט,
צו אייך, צו ווונדער־קלאנגען סאזער,
פאזינג, פאָעט, אינ דיין געזאנג
דעם באַלשעוויק פונ בערג קאווקאזער.

פאזינג זיין אַדלערישן בליק,
די העלע הייבן פונ זיין זיג,
און אָט די פרייט, וואָס איז צעוויגט
פונ לענינגראד ביז בערג קאווקאזער.

מיט אונדזער פירער יאַרן־לאנג
האָט אינעם שלאכט געגליט זיין דראנג,
און מאכנעס האָט ער מיט געזאנג
געפירט נאָך זיך — די זיבן קאווקאזער.

די פאָן די רויטע אינ דער האנט,
מיט סטאלינישן העלדן־פלאַם,
מיט לענינישן וועג געשפאנט,
צעשמעלצנדיק דאָס אייז קאווקאזער.

געלעבט... א שטיבעלע אנ אלטס.
 דער וויי פלעג כאפן פארן האלדז,
 און דער פארדראָס האָט, ווי די זאלצ,
 דאָס הארצ בא אונדז צעפרעסן, בארג-לייט.

געלעבט בא זיכ ווי אינ דער פרעמד,
 פונ דאָר צו דאָר מיט נויט געשעמט,
 און אינ די פעלדזן-בערג פארקלעמט
 האָט זיכ דער מענטש געמאטערט, בארג-לייט.

ווי וואַלקנס האָבן טעג געפויזט,
 די שטערנ-שיין האָט ניט געפרויזט,
 און עפּשער אונדזער יוגנט בלויז
 האָט אָט די זון געווארעמט, בארג-לייט.

פונ דייגעס האָט דער קאָפּ געדארט,
 דער וויי האָט עלטער אונדז געמאכט,
 די וועלט געווען איז ווי די נאכט,
 ווי אן אלמאָנע איינזאם, בארג-לייט.

געפרעסט האָט אונדז די בייזע נויט:
 אן אלטער אקער לעמ דעם פלויט,
 א שטיקל קנאָבל צו דעם ברויט
 און טיי נאָר אינ א יווול, בארג-לייט.

און ווייס איז בלויז געווען דער שניי,
 דאָס אַנבעריקע — שווארצ פונ וויי,
 אינ בערג פלעג שטראָמען א געוויינ, —
 אזוי האָבן געלעבט די בארג-לייט.

דאָס פאָלק האָט יענע צייט פארפלוקט,
 אינ סאָד האָבן געדארט די פרוכט,

מיט גרויסע לאטעס אָנגעגורט
פלעג די טשערקעסקע פאלן, פארג-לייט.

ווער קאָן פארגעסן יענע נעכט,
ס'האָט מיין אאויל געפלוט אין בערג,
נאָר כ'האָב א רויש פון ווייט געהערט,
א גרוס פון ווייטע שטורעמס, פארג-לייט.

אינ דיגעס האָט די וועלט געשמאכט,
דער גרויסער האס האָט אופגעוואכט,
מיר זיינען גרייט געווען צום שלאכט
אפ זיגן אָדער פאלן, פארג-לייט.

די נויט האָט אונדז געדריקט ביז גאָר,
איז אופגעשטאנען אונדזער דאָר
און ס'איז דאָס זיבעצעטע יאָר
געקומען ווי א דונער, פארג-לייט.

און לענין האָט אונדז אופגעוועקט,
געפירט ווי זיגער מיט זיין וועג,
זיין האנט האָט סטאלין אויסגעשטרעקט
און קרעפטן אונדז געגעבן, פארג-לייט.

עס רוישט דער שטורעם נאָכ און נאָכ,
די אַלטע וועלט קומט אומ אין פראַכ,
עס גייט דער שטורעם און דערנאָך
גייט אופ דער מאָרגנשטערן, פארג-לייט.

געפירט אין שלאכטן קעגן פיינט,
מיט סטאלינס מעכטיקייט באשיינט,
האָט אונדזער פרודער, אונדזער פריינט
סערגאָ אַרדזשאַניקידזע, פארג-לייט.

ס'האָט זײַנ געבורט אונדז שטארק דערפרייט,
 ער האָט די פײַנט א טויט פארגרייט,
 די סעדער האָבן זיך געשיידט
 אין יענעם טאָג מיט פרוכטנ-ווונדער.

ס'איז א גערעטעניש געווען,
 דורך בערג האָט מען די זון געזען,
 אין יענעם טאָג זײַנען געווען
 די קוואַלן לויטער, מאמעש וונדער.

אין וואַלד געגאן איז א געיעג,
 געפאנגען כײַעס אָן א ברעג,
 די ארבעט האָט אין יענע טעג
 געלויכט, געפינקלט ווי א וונדער.

דאָס מענטשלעך אויג ווערט אויסגעקלאָרט,
 און קליגער איז דאָס מענטשלעך וואָרט,
 און ס'האָט די אָרנטלעכקײַט דאָרט
 אין האַרץ געפויט זיך נעסטנ-ווונדער.

ער איז געבוירן פאר דעם שטרייט
 און ווי א לייב געוואקסן פריי,
 די טרער, די נויט פון יוגנט-צײַט
 האָט ער פארזוכט, ס'איז ניט קיינ וונדער.

פון קינדוויז אָן אין רויטן שטראָם,
 דער לייבער לייבלעכער נארקאָם,
 מיט סטאלינס עמעס-וועג באקאָנט
 איז ער געווען א העלד — א וונדער.

פון קינדוויז אָן האָט ער באהערשט
 דעם גאנג פון וועלט צום אלעם ערשט

און גלייך דערפילט, ווו ס'האָט געהערשט
דער עמעס צי דאָס בייז — א ווונדער.

ער האָט געזען: די וועלט איז קראַנק,
דאָס ארבעט-פּאָלק איז אינ געפאנג,
דער פירער גייט, ער איז אינ גאנג
און זאמלט אן ארמיי — א ווונדער.

ער האָט אינ יענעם יוגנט-טאָג
דעם גרויסן פירער צוגעזאָגט:
דאָס גרויסע הארץ, וואָס ער פארמאָגט,
וועט זיין געטריי אינ שלאכט — א ווונדער.

און דורכן עמעס זיין געפרוּווט,
און גייען, ווו דער פירער רופט,
ביז ס'פליסט דאָס בלוט, ביז ס'דינט די לופט,
זיין הארט, ניט ברעכט זיך — א ווונדער.

ער האָט אינ יענע טעג געגלייט
און ווי א גוואר זיך אויסגעשמידט.
פון יענע טעג אן אנדער ליד
דארף איך באשאפן נאָך — א ווונדער.

געוואקסן שטארקער פון גראניט,
זיין רום אפ דר'ערד האָט אופגעבלייט,
די פלינט האָט ער מיט האס באשיט,
אינ שלאכט איז ער א העלד — א ווונדער.

מ'האָט אומעטומ סערגאָן געדארפט —
אינ בערג, בא דער באקוער נאפט,
דער צאר פלעג פויזן פאר זיין קראפט,
די שלאכטמענער דעם מוט געשארפט
האָט ער, דער מענטש-העלד — א ווונדער.

מיר האָבן לײַב דײַן פּרודער־קאַל,
 ס'האַט סטאַלײַן דיכ געשטאַרקט מיט שטאַל,
 און אפּ די פּערג און אינעם טאַל
 קלײַנגט אומעטומ —
 סערגאַ מײַן לײַפּער!

נאַכ ביז דער זון, שוין זײַער לאַנג,
 גײסטו מיט באַרגלײַט האַנט באַ האַנט,
 דו האַסט געשפּירט מיט דײַן פאַרשטאַנד
 דעם מאַרגנ־טאַג,
 סערגאַ מײַן לײַפּער!

און ס'האַט פאַרויסגעזען דײַן פּליק,
 ווער ווערנ וועט אַ באַלשעוויק,
 און גײען אײַן דעם גרויסן קריג
 פאַר אונדזער ערד,
 סערגאַ מײַן לײַפּער.

ווער דורכגײן וועט דעם העלן וועג
 און נײַט אַנטלױפּן פּונ געשלעג
 און וועט נײַט וויסן פּונ קײַן שרעק
 פאַר אונדזער פּײַנט,
 סערגאַ מײַן לײַפּער!

האַסט אַנגעלײַטן זיכ אַסאַכ,
 אײַן טורמעס אויסגעווען אַסאַכ,
 נאָר ווידער פּלאַקערסטו אײַן שלאַכט
 פאַר מײַן קאווקאַז,
 סערגאַ מײַן לײַפּער.

אײַך רײַמ די שלאַכטמענער אַפּסנײַ,
 זײַ זײַנען אונדזער פּאַלק געטרײַ,

נאָר צו דעם גרויסן פירער — פריינט
ביסט טרייער נאָכ,
סערגאָ מײַן ליבער.

דאָס שטיקל פרויט מיט אונדז געטיילט,
די קינדער מײַסעלעכ דערציילט,
און פריינט האָסטו זיך אויסגעוויילט
און זיי געשטאָלט,
סערגאָ מײַן ליבער.

דורכ די קאווקאזער הויכע פּערג
ביסטו געקומען אפּ דײַן פּערד,
דו האָסט די העלדישקײט פארמערט,
דעם פּײַנט צעקלאַפט,
סערגאָ מײַן ליבער.

פארהיילט די פלייצעס אין באשליק,
האָט דיכ דײַן פּערד אין פּערג געוויגט,
האָסט אונדז געפירט פון זיג צו זיג,
אונדזער רעווקאַמ,
סערגאָ מײַן ליבער.

האָסט שרויט פאר שלאכטן צוגעגרייט,
האָסט אונדז באשוכט, האָסט אונדז באקליידט,
דײַן פּורקע האָסטו אויסגעשפּרייט
פאר אונדז אין וועג,
סערגאָ מײַן ליבער.

דײַן נאָמען ליגט מיר אפּ דער צונג,
פון קלאַנגען דעם געטראַנק איך טרינק,
ס'טוט ווי א טײַך די ליד א קלונג —
ס'איז וועגן דיר,
סערגאָ מײַן ליבער!

ס'האָט לענין דיכ צו אונדז געשיקט,
 דו האָסט געבראכט די באַרג־לייט גליק,
 דו האָסט מיט סטאלינען געזיגט, —
 ביסט ווי א לייב,
 סערגאָ מײַן ליבער.

און דיכ געליבט האָט גאנצ קאווקאז,
 ביסט פון גראניט געווען געפאסט
 און פאר דיין סטאלינישן האס
 צו אונדזער פיינט,
 סערגאָ מײַן ליבער.

און ווען גאַצינסקי, דער באַנדיט,
 האָט מיט זײַן באַנדע זיך צעשיט,
 גערויבט דאָס גוטס, געברענט דעם צווייט,
 קומט אָן דיין הילפ,
 סערגאָ מײַן ליבער.

דער פארטיזאן האָט אופגעוואכט,
 האָסט אימ אוועקגעפירט אין שלאכט,
 דעם סטאלינישן רופ געבראכט:
 — צעקלאפט די פיינט,
 סערגאָ מײַן ליבער.

דורכ וויכער־וועגן פונעם קאנט
 האָט דער אַטריאד אין שלאכט געשפאנט,
 דו האָסט געפירט זיי מיט דיין האנט
 אפ קאמפ און זיג,
 סערגאָ מײַן ליבער.

און דאָרטן, ווי א טייך אין דראַנג,
 האָט זיך געלאָזט מיט שפיז און טאנק,

מיט רויטארמיישן געזאנג
די שטיצע אונדז,
סערגאָ מײַן ליבער.

דאָס האָט דער ארבעטער, דער רוס
געבראכט זײַן פרידערלעכנ גרוס,
פארשטעלט דעם סוינעס פייער-גוס
פאר אונדזער פרוסט,
סערגאָ מײַן ליבער.

ס'האָט לעניב אימ צו אונדז געשיקט,
ס'האָט סטאלין אימ צו אונדז געשיקט,
אינ גרייזע בערג זאָל וואקסן גליק,
דעם פינט א טויט,
סערגאָ מײַן ליבער.

דער הימל קלאָרער ווערן זאָל,
אינ פרייד זאָל לעבן אונדזער פאָלק,
אינ סעדער זאָל פאר שווארצן אָל
קיינ נעסט ניט זײַן,
סערגאָ מײַן ליבער.

אונ שוין דערמיט אליין ביסט גרויס,
וואָס לענינס לעבעדיקן ברויז,
וואָס סטאלינס לעבעדיקן ברויז
האָסט אונדז געבראכט,
סערגאָ מײַן ליבער.

דו האָסט די פאָן געטראַגן הויכ
דורכ פייער-פלאַמ אונ פולווער-רויכ,
געפירט צום זיג האָסטו אזוי
דאָס פאָלק פון בערג,
סערגאָ מײַן ליבער.

ס'האָט ניט גערוט אין יענע נעכט
דער כאווער קיראָוו אפ דער ערד,
ער האָט, ווי דו, אינעם געפעכט
געקלאפט דעם פּיינט,
סערגאָ מײַן ליבער.

ס'קומט שוין די צײַט, ווען פאר זײַן טויט
וועט זײַן דער וואָלפּ צעבראָקט ווי קרויט,
ווייל שטענדיק גרייט איז אונדזער שרויט
און אונדזער שווערד,
סערגאָ מײַן ליבער.

דעם פּיינט וועט ריכטן דער געריכט,
ער צאנקט שוין איצט, ווי ס'צאנקט א ליכט,
די פרייע ליכט איז אופגעריכט
אין אונדזער לאַנד,
סערגאָ מײַן ליבער.

עס טויט דעם פּיינט דאָס לאַנד אין צווייט,
דאָס לאַנד, וואָס האָט אין רום צעפלייט,
און ס'טויט אימ אויכ מײַן פרייע ליד,
וואָס כ׳זינג אצינד,
סערגאָ מײַן ליבער.

5

אין גרויסן לאַנד, וואָס איך פארמאָג,
ווערט האסטיקער פון טאָג צו טאָג,
און אלע מאָל נאָכ שטארקער שלאָגט
דער קוואַל פון העלן גליק—
איך זע דאָס.

געקרוינט מיט זיג, פון קאנט צו קאנט
קומט דער באַגינ אין אונדזער לאַנד,

און אלע טאָג באַלויכט דעם ראַנד
דער העלסטער פרי אפ דר'ערד —
איכ זע דאָס.

און סטאַלין, וואָס באַלויכט די וועלט,
זיין נאָמען אינ די הערצער העלט,
האָט אונדז א פאַלאַצ אופגעשטעלט
פון ארבעטנדיקן מענטש —
איכ זע דאָס.

און וווּ א ווינקל, וווּ אַן אָרט,
באַפּליגלט מיטן פירערס וואָרט,
מיט יונגקייט העלדישער געפאָרט
די צוגן טראָגן זיך —
איכ זע דאָס.

אַט בלענדט א שיפ אינ יאמען-מיט,
אַן אַעראָפּלאַן אינ וואָלקנס פליט,
אינ בערג א רייטער מיט א ליד
לויט סטאַלינס קלוגן וואָרט —
איכ זע דאָס.

פון ראַנד צו ראַנד דער מאָרגן גייט,
אינ שענסטן פּרילינג-קלייד געקליידט,
און מאַכנעס שיקן איצט מיט פרייד
צו סטאַלינען א גרוס —
איכ זע דאָס.

מיין היים, מיין ליכטיקע, איכ לויב,
די העלדן פון מיין היים איכ לויב,
זיי וועלן מאַכן אש און שטויב
פון יעדער וויסטן פּיינט —
איכ זע דאָס.

אונ אינ שטעט גערוימער ווערט,
מיט ארץ ווערט רייכער אונדזער ערד,
דער העלד פון מי זאל זיין פאערט,
דאָס רייכע לאנד איז זינס —
איכ זע דאָס.

צעווייט דעם אש פון אלטער וועלט,
ס'איז מעכטיקער דער זאנג אינ פעלד,
אונ אינ די פערג עלעקטרע העלט,
אונ שולן הייבן זיכ —
איכ זע דאָס.

מיינ קאנט איז היינט פון שטאל געשמידט,
אונ ווי אן עפל-בוימ ער בליט,
אונ יעדער פארג-מענטש זינגט א ליד
דעם גרויסן סטאלינען —
איכ זע דאָס.

אונ אלץ, וואָס ס'האָט מיינ טרוימ געהאט
אינ טעג פון שווארצן קאזעמאט,
אזש פון אורמא¹ ביז לענינגראד,
איז איצט אליינ די וואָר —
איכ זע דאָס.

דער זומער-סאָד האָט זיכ צערוישט,
דער זאפט אינ וויינטרויבן צעפרויזט,
אונ יעדער ערלעכער זיכ גרויסט
מיט שטאלצקייט פון די טעג —
איכ זע דאָס.

1 דער ווייטסטער אול פון דאגעסטאן.

און ס'קלינגט באגייסטערטער די ליד,
די שטאָקן הייבן זיך אין צווייט,
און הערצער זיינען אָנגעגלייט
בא העלדן פון מײַן לאַנד —
איך זע דאָס.

און דאָס סטאכאנאָווישע גליק
האָסטו אפּ שעטעכע צעוויגט,
דער גרויסער וואסערפאל פון זיג
ווערט פרייטער אין מײַן לאַנד —
איך זע דאָס.

אין די פאבריקן פון מײַן לאַנד,
אין שטארקע מענטשן פון פארבאנד,
די גרויסע זאָרגן פון דיין האנט,
דיין גרויסע קלוגע מי —
איך זע דאָס.

מיר זינגען מיט די פאָנען מיט,
די פירער רימט היינט אונדזער ליד,
ס'האָט זיי דער שלאכט ניט איינגעמידט,
זיי זיינען שטארקער נאָך —
איך זע דאָס.

ס'האָט סטאלינס עמעס דיך באשטראלט,
דיין קלוגע שטארקייט ווערט ניט אלט,
עס לויכט דאָס לייבלעכע געשטאלט
פון קעמפער און נארקאָמ —
איך זע דאָס.

דו זויבער-ריינער באַלשעוויק,
ס'האָט סטאלין דיך אין שלאכט געשיקט,

סערגאָ, פּיסט גרויס און פּיסט געשיקט,
מײַן היימלאַנד האָט דיכ ליב —
איכ זע דאָס.

אכ, סוליימאן, דו נעמ דײַן סאז,
א ליד דער העלדישקײט פארפאס,
דער שטאַלצער ריזיקער קאווקאז
שיקט איצט סערגאָן זײַן גרוס —
איכ זע דאָס.

1936

סוליימאן סטאלסקי

דאָס געזאנג וועגן היימלאנד

סע גייען טעג נאָכ טעג געשווינד,
אָ, ליד, דו שפּילסט אינ מינע קלאַנגען,
אונ ס'וויגט אינ פעלד דער יונגער ווינט
די רייפּע, שווערע זומער־זאנגען.

ווי פּרילינג־רעגנס שורשעט ער
פאמ טיכ, די צווייגן הוידעט ער.
אינ אויגן פינקלען ווי א טרער
די קלאַרע זילבערנע געזאנגען.

אונ סיי פּאַטאָג אונ סיי פּאַנאַכט
האַפּ איכ דיין גוירל דורכגעטראכט,
אָ, שענק דער ליד מינער מער מאכט,
פּאַפּליגל מינע שוואכע קלאַנגען.

איכ האָב קיין רו. עס ציט שוין לאַנג
דיין בונטער רופּ צום זונ־פאַרגאַנג,
איז זאָלן שיטן זיכ מיט קלאַנג
פונ ריפּער ליד די רייפּע זאַנגען.

1

דערמאַנט זיכ מיר מיין לעפּנס־וועג —
א בייזער כאַלעם פּול מיט שרעק,

מײַן שטילע היים, מײַן שווערן וועג
האָט נויט פארקלעמט אינ קלעמען,
כאווער.

דערמאָנט זיך מיר די ווייסע שײַן,
איך לײען דעם בוך פון שווארצן פײַן,
און סײַקומט קײַן טרײַסט אינ שטוב ארײַן,
און ביטער איז מיר לײענען,
כאווער.

פון טרויער־טעג דעם קאראוואן
געפירט נאָך זיך האָט סולײמאן,
און די געפאר אפ יעדן שפאן
האָט אימ געדראָט אפ וועגן,
כאווער.

געווען איז שטערנ־שײַן פארשעמט,
די גאנצע ערד געווען איז פרעמד,
אינ טרוימען טרויעריק פארקלעמט
האָסטו געבלאָנקעט אײַנזאמ,
כאווער.

סײַהאָט מײַן אאול געלעבט אָן שײַן,
דער פירשט פלעג פלאצן אזש פון ווייַן
און אלץ פלעג פייגן זיך אינ פײַן
אינ יענע שוידער־יאָרן,
כאווער.

מיר זײַנען אײַנס, נאָר דער אדאט
האָט יאָרן לאנג געזײט פאראט,
איך — א לעזגינ און ער — א טאט¹,
געשאַלטן אײַנס דעם צווייטן,
כאווער.

און כיטרע ווי דער פוקסנ-עקי
האָט אונדזער פּיינט געסאמט דעם וועג,
און קוואַרימ, קוואַרימ אָן א ברעג
זינען אינ פּערג געוואקסן,
כאווער.

און מיט א פלוטנדיקער האנט
און מיט א וואנדער-שטאַק אינ האנט
האָסטו א פלינדער אומגעשפּאנט,
פון אייגענע געלאָפּן,
כאווער.

כיקאַן ניט פארגעסן יענעם וועג,
פארדראָסן, ווייטעקן און שרעק,
מיינ יוגנט איז אַט דאָרט אוועק,
ווי ס'פליט אוועק א רעגן,
כאווער.

מיר האָפּן ניט געקענט פארשטיין,
אז דו און איכ— מיר זינען איין,
אז אונדז אליין, אז אונדז אליין
געהערן אלע ערדן,
כאווער.

ס'איז דאָ א לאנד, וואָס אונדז געהערט,
א לעבן, וואָס נאָר אונדז געהערט,
אז ס'האָט דער ארבעטער א ווערט,
ווען די פארטיי נאָר פירט אימ,
כאווער.

1 בא די בארג-לייט איז דאָ א ווערטל, אז די גאנצע כיט-
רעקליט פונעם פוקס געפויגט זיכ אינ זיין עק.

אונ ס'טוט מײַן אויג א קוק צוריק
כ'דערזע די צײַט, וואָס האָט געשטיקט,
אונ ס'טוט א פאל מײַן אלטער בליק
אפ מײַן פארגאנגענהײַט,
מײַן כאווער.

אונ כ'טו א קוק אפ בלויענ לאנד,
וון-ס'שפאנען פעלקער מיט געזאנג,
אונ ס'האָט דאָס לעבן מיר דערלאנגט
א בוכ מיט סטאלינס בילדער,
כאווער.

2

אײַן לאַנד איז דאָ אפ דר'ערד א פראכט,
מיט גליק אסאכ, מיט רומ אסאכ,
איכ ווייס, אז אָרעם איז מײַן שפראכ,
קעדיי דאָס לאנד באזינגען
ווירדיק.

עס האָט קײַן ענדע ניט זײַן ערד,
פון וואָלגער פּרעג ביז שניי אפ פּערג,
די זון אליין האָט אימ מיט רעכט
באשטראַלט דעם הויכנ שטערן
ווירדיק.

דורכ נײַע שטעט, פון קרײַז צו קרײַז,
די צוגן רוישן מאכנעסוויז,
אונ מיטן יאמ, אינ ראם פון איז
די רויטע שיפן שווימען
ווירדיק.

דורכ שטורעמ-דראנג, דורכ נעפל-פּערג,
דורכ אלע ענדן פון דער ערד

סאָרער סטאַלין צווישן קינדער.

פּרױטקע יאָרן פֿאַר אַ פֿאַרשידענע יאָרן.

פליט אונדזער פליער, ער פאקלערט
די גאנצע וועלט די גרויסע
ווירדיק.

אינ לאנד, ווו ס'איז ניטאָ קיין קנעכט,
ווו אלע האָבן גלייכע רעכט,
ווו ס'איז די מי מיט גליק באערט
און ווו מע שעצט די ארבעט
ווירדיק.

ווו ס'קומט אינ יעדער שטוב די פרייד,
ווו ס'לעבן טראַגט א גאָלדן קלייד,
מיט זוימען גאָלדענע פארזייט
זיינען די פרייע פעלדער
ווירדיק.

די טעג— מיט זונען-זייד באשיצט,
די נעכט— מיט דימענטן צעפליצט,
און שפעטער וועט אויכ זיין ווי איצט
געלייטערט, בליענדיק
און ווירדיק.

מיט מאנדל-זאפט די לופט איז זאט,
ס'איז אומעטומ זיין זיסער טשאד
און פלאמיק-רויטע, ווי גראנאט,
פרימאָרגנס שטייען אופ דאָ
ווירדיק.

איינ לאנד איז דאָ; איז קוקט און גאפט,
פון אלע צייטן— אונדז די קראפט
און קעגן דעם, וואָס היימלאנד שאפט,
זיינען די לידער בלאס,
ניט ווירדיק.

א פּאָלק, א גיבער ווינט אינ לאַנד,
ער שאפט די ווערטן מיט זײַן האַנט,
ער שמידט א וועלט פון ראַנד ביז ראַנד,
דער מענטש זאָל לעבן גליקלעך,
ווירדיק.

3

מײַן פּרײַנט! אפּ אונדזער פּרײַער ערד
האַב איך דעם לעבנס־רוף דערהערט,
און אפּ א קאַבאַרדינער פּערד
האַב איך דעריאַגט די יוגנט
גליקלעך.

איך האָב דערשפּירט פון פּרײַד דעם קוואַל,
פון שטאַלץ דעם הויכּן וואסערפּאַל,
פון פּרײַנטשאפט לויטערער דעם לאַל,
האַב איך אינ לאַנד געפונען
גליקלעך.

מײַן לאַנד, מײַן פּאָלק האָב איך געדינט,
די וועלט אינ האַפענונג צעגרינט,
דער אַרנטלעכער מענטש געפינט
א היים בא אונדז אינ פּרײַנטשאפט
גליקלעך.

און נאַענט, ווי א קוואַל באַם שלאכט,
איז אינ מײַן לאַנד איינ גרויסע שפּראַכ,
זי לעבט אינ הערצער גאַר אסאך,
די שפּראַכ פון באַלשעוויקעס
גליקלעך.

ניטאָ קיינ האר, ניטאָ קיינ קנעכט,
דאָס גאנצע פאָלק פירט אָן מיט רעכט,
און יעדער ארבעטער ניט שלעכט
ברענגט פאר זײַן לאַנד די ארבעט
גליקלעך.

און וווּ מײַן טראַט טוט נאָר א קלונג,
און וועלכע וואסערן איך טרינק,
פֿינ איך אין דר׳היימ פא זיך און יונג,
כ׳פאזינג מײַן היימלאַנד פריי
און גליקלעך.

ארומ, איך פֿערג — א פֿיער־פרויז,
איך וויסטעס וואקסן סעדער אויס,
די פרוכט אפ צווייגן זינען גרויס,
און הויכע פויגלען זינגען
גליקלעך.

פאבריקן וואקסן איך געוועט,
די פעלדער הייבן זיך איך זעט,
אפ רעשטאָוואניעס וואקסן שטעט,
און שלאנקע פויער לאכן
גליקלעך.

איך רימ די ברייט פון פאָל ביז קרימ,
דעם ווייטן מיזרעך נאָענט כ׳רימ,
דאָס שטעטעלע איך גרוזיע כ׳רימ,
פונוואנען ס׳קומט דער פירער
גליקלעך.

ס׳אפכאזער פלימעלע דאָס ווייס,
און אפ קאווקאזער בערג דאָס אייז,

טורקמענער זאמדן כ'רימ באניס,
די קאלטע צאָפּנווינטן

גליקלעכ.

איך רימ דעם דאָן, דעם רובאסטשיי¹
און דעם עלברוס אין זונענ־שיין,
אונדזער געזעצ איך רימ היינט, פריינט,
דאָס הארץ פון וועלט, דעם קרעמל
גליקלעכ.

עס זעט די וועלט, ווי מאַסקווע לעבט,
פון מאַסקווער הייך דעם הימל־סטעפּ,
פון קרעמל־טורעמס דעם געוועב,
דעם הערב פון רויטע פאָנען
גליקלעכ.

און ס'קלינגט אין שטאָט און ס'קלינגט אין פעלד,
דער רופ פון סטאלינען צעהעלט,
ער פרייט די פעלקער פון דער וועלט
און שאפט אין לאנד דאָס לעבן
גליקלעכ.

צי זאָל איך זאָגן ווידער: הערט,
ער האָט ווי איך די זעלבע רעכט
און אפ א קאפארדינער פערד
ער טראָגט מיך איבער וועגן
גליקלעכ.

4

די וועלט האָט זיך אין צאר געוויגט,
געלעבט אָן שיין, געלעבט אָן גליק,

1 איינער פון די רוישיקע טיכען אין ראַגעסטאן.

געקומען איז דער באַלשעוויק
א וועלט א נייע בויען
ווירדיק.

די וועלט זאָל ווי דער פּרילינג זײַן,
זוי האָניק זיס און קלאָר ווי שײַן,
און פּריידיקער פּונ גוטן ווײַן,
זאָל זי צום מאַלצײט לויכטן
ווירדיק.

און קריכנדיק ווי שלענג אינ נעכט,
טאָליאַנימ גרייטן א געפעכט,
נאָר שטענדיק גרייט איז אונדזער שווערד
אנ ענטפער געבן שטאַלצ
און ווירדיק.

און ווען ס'וועט אַנקומען די צײַט,
דאָס לאַנד וועט רופן אונדז אינ שטרײַט,
די קראפט פון הארץ, פון אויג די ווײַט
דעם קאמפ מיר וועלן שענקען
ווירדיק.

מיר וועלן פּלײַען ווי א שקוואַל
און ווי א דונער טאָג א קנאל
אפּ סוינעס טראַט, אפּ סוינעס פאל,
באוואָפנט און געקרעפטיקט
ווירדיק.

ווען יענער טאָג וועט קומען, הערט,
וועט הײַנט דערפילן אונדזער שווערד,
דער ארבעטער פון גאַרער ערד
וועט אונדזער היימלאנד שטיצן
ווירדיק.

און אונדזער ליד וועט ער פארציגן,
די קייט צעשמעטערן געשווינד
און קעגן סטייעס ביזע הינט
וועט ער זיין צאָרן הייבן

ווירדיק.

אינ אונדזער לאנד גייט אופ די ליד,
דער דוירעסדיקער ווילן גליט,
אפ פרייער עלד האָט זיך צעפלייט
דער דוירעסדיקער עמעס

ווירדיק.

ניטאָ קיין קויעכ אפ דער וועלט,
וואָס וואָלט דעם גלייכב וועג פארשטעלט,
דער גרויסער סטאלינישער העלד
באהיט דאָס פרייע היימלאנד

ווירדיק.

5

דו זעסט אליין,
דאָס לעבן גייט,
און טעג נאָך טעג — א לאנגע ריי,
ווי איז דער קאראוואן פון וויי,
וואָס האָט דיין וועג באלאגערט,

כאווער ?

קיין ווונדן מערער ניט פאראן,
ווי איז דיין דאלעס, סוליימאן,
ווער האָט דעם קאסטבארן מערדזשאן¹
פון ווירקלעך גליק געשענקט דיר,

כאווער ?

1 מערדזשאן — אן איירלשטיין.

געדענקסטו נאָכ דיין לעבן, זאָג,
דיין ענגל הויפ, דיין שוואַרצע פּלאַג,
דעם קאַנט, וווּ פּערציק מאָל אינ טאָג
האַט מען גענאַרט דיין לעבן,

כאווער ?

דערמאָנסט זיך איצט אינ יענעם קלעם,
דאָס בלוט נעמט זידן איבער דעם,
דער צאָרן כמורעט אָן די פּרעם,
דעם אַווער זייט ניט מויכל,

כאווער.

דו האָסט געליטן אָן א מאָס,
אומזיסט נאָכ גליקן זיך געלאָזט,
די גרויסע לאַטעס, דיין פּאַרדראָס,
ווער האָט געקאַנט זיי ציילן,

כאווער ?

דערצייל, דערצייל, פּאַהאַלט ניט אויס,
וווּ זוכסטו דינע אויצרעס אויס
אונ וווּ אינ דאָרפ דאָס ווייטסטע הויז
איז איצט דאָס סאַמע נאָנטע,

כאווער.

ווער האָט געשטיצט דיך אפּ דער וועלט,
ווער האָט דעם פינט באַזיגט אינ פעלד,
ווער האָט די ליימ פּונ אייער שוועל
מיט טעפּיכער פּאַרשפּרייט איצט,

כאווער ?

ווער האָט אינ האַרצ געצונדן ליכט,
וווּ האָט די העלדישקייט צעבליט

און ווער באגייסטערט יעדער ליד
פון זינגער אין מיין היימלאנד,

כאווער?

ווער האָט מיט אונדז געזיגט אין שטרייט
און ווער דעם פּאָטער אונדז פארפייט
און וועמענס טרוים די גאנצע צייט
איז פונקט ווי לענינס טרוימען,

כאווער?

און לעניניש איז יעדער וואָרט,
זיין וועג איז בלויז מיט זיג געפּאָרט,
ווער האָט פאר אונדזער בליונג-דאָר
פון יוגנט אָן געקעמפט,

מיין כאווער?

מ'האָט דוירעס-לאנג אפ אימ געווארט,
ער צינדט דאָס שלעכטס און די געפאר,
דעם טויזנטיאָריקן קאָשמאר
איז ער געקומען טרייבן,

כאווער.

ער האָט די פעלקער אופגעוועקט,
די פריינטשאפט עמעסע דערוועקט,
מיט גליק פון ארבעט אָן א ברעג
די ארבעטער באשאַנקען,

כאווער.

און ווו א פרייד — האָט ער געשיקט,
ער איז אינ מוטערלעכע גליק,
ער איז מיט קינדער אין דער וויג
מיט דינע, מינע קינדער,

כאווער.

און מיט זײַן גרייס איז גרויס די וועלט,
דער טרוים פון דוירעס אינאיינעם,
און ווען א העלע רעגע קוועלט,
באזינגט די ליד אינאיינעם,

כאווער.

ווי פריילינג־רעגנס שורשעט ער,
באמ טײַך די צווייגן הוידעט ער,
אינאיינעם גלאנצט א טרער
און רופט אינאיינעם פון ברידער,

כאווער.

אינאיינעם, ווי א פויגל, ציט
און, ווי א מאנדל־בוימ, צעפלייט
מיין פראַסטע ליד, ווען ס׳זינגט די ליד
מיין הארץ צום גרויסן סטאלין,

כאווער.

1937

ווי האָט וולאדימיר געלעבט

(אן עווענקישע)

בא דעם מענטשן אינ דער טיפעניש פון דער טייגא
דוירעסלאנג געווען דאָס לעבן אָט אזא:
אָנגעגעסן זיכ צו זאט? גרויסארטיק!
אָנגעגעסן זיכ צו זאט — איז פארטיק,
מערער דארפ ער ניט אונ מערער אימ ניט פעלט.
ס'מעג דאן אומקומען די גאנצע וועלט,
ס'מעגן אלע מענטשן דעמלט קרענקען...

אזוי האָבן געלעבט אויכ די עווענקען.

מיט פּערג און טייכן די טייגא איז רייכ.
האָט יעדער איינער אומגעשפּאנט פון טייכ צו טייכ,
פון בארג צו בארג, און וועווריקעס ער האָט געטויט,
און נאָכדעם אויסגעפיטן זיי אפ זאלצ, אפ צוקער און אפ פרויט
בא די געסט, וואָס קומען פון די ווייטע לענדער,
בא די סאָכרימ, בא די כיטרע הענדלער.

עס זאָל קיין מענטש ניט זען, ניט הערן, — שטיל-שא,
פלעגט זיכ לאָזן דער עווענק דורכ דער טייגא,
אפ די צעדערביימער, אפ די העכסטע הייכן
פלעגט זיין אויג דערזען די מינדסטע צייכנס.
ס'פלעגט זיין אויג דערשפירן, ווי עס וואקסן אין באהעלטעניש די צווייגן.
נאָר דער צונג ער פלעגט באפוילן: — שווייגן! —

אלץ, וואָס אופגעכאפט ער האָט אונ וואָס באמערקט
אינ געדיכטענישן, בא די טייכן, אפ די בערג,
פלעגט ער אין זיך, אונטער זיבן שלעסער פעסט פארשליסן,
ס'זאָל אין וועלט קיינ מענטש זיך ניט דערוויסן,
קיינער אפ דער וועלט געניסן זאָל דערפונ,
כוצ אימ אונ כוצ זיין ווייב אונ כוצ זיין זון.

— דערציילן עמעצן? ס'קאָן אלדאָספייז געשען!
אונ קראנק זיינען די לייט אליין דערזען?...

אזוי האָבן די לייט געלעבט אין דער טייגא.
דאָלפאָנע איז אויך געווען אזא.

אן איבעריקן וועווריק האָט דער שאָכט פונ געיעג געפראכט,
פלעגט דאָלפאָנע ניט קאָנען אינשלאָפן די נאכט.
ס'האָט אימ געברייט, ס'האָט אימ געבראָכט אונ געשטאָכט:
— אן איבעריקן רובל ט'היינט פארדינט דער שאָכט! —

האָט דער שאָכט מיטגעפראכט אן איבעריקע זשמעניע מעל,
איז דאָלפאָנע געוואָרן גרינ אונ געל:

— אינ א ווינקל א פארוואָרפענעם כ'וועל טרעפן אימ אונ הארגענען!
אינ א ריוו א פינצטערן מ'דארף פאקן אונ דערווארגן אימ! —

האָט וולאדימיר עס דערזען אונ האָט אזוי געזאָגט:
— גרויס די רייכקייט אייערע אונ גרויס איז אייער פלאָג!
ארום אייך אינ וועלדער-טיפ, אפ פארג אונ טאָל —
וונדערלעכע אשרעס, פלענדנדיקער גאָלד,
אונ ס'טוט די נויט דאָס לעבן אייך פארדארבן,
אונ קינדער אייערע פונ הונגער שטארבן.
אלע מענטשן אפ דער וועלט דאָס גאָלד געהערט.
די וועווריקעס געהערן אלעמען אפ גאָר דער ערד.

פארוואס־זשע זײַט איר איינער דאָ דעם אנדערן מעקאנע?
פארוואס איז צווישן אייך קיין פריינטשאפט ניט פאראנען?
ס'לעבן אייך די ווילדקייט און די פינצטערקייט פארסאמען.

עס וואָלט אייך גוט געווען, איר לעבן זאָלט צוזאמען.
איר וואָלט באדארפט פארפינדן זיך אינײנעם און אפּ אלע טעג,
אינײנעם גיין אין וועלדער אפּ געיעג, —
מיט אלדאָסגוטס און ווילס, וואָס איז פאראן דאָ,
וואָלט איר באדארפט צוזאמען האנדלען!.. —

האַבן עס דערהערט די סאָכרימ און געזאָגט דאן: — וויסט,
א שלעכטער מענטש וולאדימיר, ער פארטראכט האָט ביין.
— דעם גרויסן קייסער אונדזערן וולאדימיר איז א סוינע.
זוער ס'וועט דערהארגענען וולאדימירן — דריי רופל קריגט פאלוינונג! —

עס איז צו דאָלפאָנען דערגאן, האָט דאָלפאָנע אפּ זיך גענומען
דערהארגענען וולאדימירן, דריי רופל לוינ באקומען.

איז דאָלפאָנע אין דער טײַגע אוועקגעגאנגען אפּ געיעג,
וולאדימיר שפאנט, און דאָלפאָנע — פונ הינטן, פא דער זײַט פונ שטעג
פונ צעדערבוימ צו צעדערבוימ ער טראָגט זיך פלינק,
פונ צעדערבוימ צו צעדערבוימ ער שפרינגט:
עס וועט פונ דאָלפאָנען וולאדימיר ניט אוועקגיין.
אב עווענק איז דאָלפאָנע און א געניטער יעגער!

קוקט דאָלפאָנע: עס גייט וולאדימיר, צו דער ערד אראָפגעלאָזט די אויגן,
ווי א געדאנק א שווערער וואָלט דעם קאָפּ אימ צו דער ערד אראָפגעפויגן.
ער גייט דורכ דער טײַגא, נאָר קיין שום פויגל שיסט,
די ביקס אפּן אקסל זײנעם הענגט אומזיסט־אומנישט.

איז דאָלפאָנען באפאלן גרויסע שרעק:
— ער האָט, וולאדימיר, דאָך געלאָזט זיך אפּ געיעג?

פארוואס־זשע גייט ער מיט אראָפּגעלאָזטע אויגן?
פארוואס־זשע שיסט ער ניט קיין כײַע און קיין פויגל? —

האַט אינ דאָלפּאַנען דער קאס נאָכ שטארקער זיכ צעשפּילט.
ער האָט די ביקס זײַנע צומ קאַפּ וולאדימירס אָנגעצילט.
אַט א רעגע נאָכ, א רעגעלע, און אויס, א סאָפּ.
האַט פּלוצעמ דאָלפּאַנע דערזען: פא וולאדימירן נישטאָ דער קאַפּ.
סױזעט דאָלפּאַנע: אקעגן ביקס זײַנער טוט נאָר א קערפּער שפּאַנען,
וולאדימירס קערפּער, און דער קאַפּ איז ניט פאראנען.

האַט דאָלפּאַנע די ביקס צוריק אראָפּגעלאָזן צו דער נידער.
עס שפּאַנט וולאדימיר, און דער קאַפּ זײַנער פאראנען ווידער.

האַט אינ דאָלפּאַנען דער צאָרן זיכ צעפּײַערט ווילד.
ער האָט אפּסניי די ביקס צומ קאַפּ וולאדימירס אָנגעצילט.

נעבן צעדערביימער, נעבן פּיכטנביימער, נעבן טאַנען
שפּאַנט וולאדימיר, נאָר דער קאַפּ איז ניט פאראנען.

מיט דאָלפּאַנען אזעלכעס קיינמאָל ניט געווען!
מיט דאָלפּאַנען אזעלכעס קיינמאָל ניט געשען!

— מ'דאַרפּ צו דער פּלייצע זײַנער צילן, — ער באַשליסט,
די פּלייצע ניט אנטלויפּן וועט, געוויס... —

די ביקס ר'האַט אָנגעצילט דאן צו וולאדימירס פּלייצע.
זעט דאָלפּאַנע: עס גייען פּיס, אפּ שטעגל פּרייַ מע גייט זיכ,
עס שפּאַנען פּעסט די פּיס און שטעלן זיכ ניט אָפּ,
נישטאָ קיין פּלייצע, — פּיס און איבער זיי א קאַפּ.

האַט זיכ דאָלפּאַנע דערשראָקן ווי א קינד:
— א בראַכ צו מיר! איכ פּינ געוואָרן בלינד! —

האַט זיכ דאָלפּאַנע די אויגן דורכגעריפּן,
פא דער זײַט פּונ שטעגל שטיינ געפּליפּן.

ברייט די אויגן האָט ער אופגעמאכט.
אלץ ארומ האָט דאָלפאָנע באטראכט.
אפ א צעדער, בא דעם סאמע שפיצ,
א האַזלהונ א קליינע זיצט,
זיצט זיכ רויק, זיצט זיכ שטיל.
האָט דאָלפאָנע די ביקס צום האַזלהינדל אָנגעצילט.
וונדער: ווי א רעגע פריער, אָט אזוי אויכ איצט
אפן צעדערבוימ דאָס האַזלהינדל זיצט,
וויילט זיכ דיר — איז קענסטו שיסן!..

נעמט נאָכ שטארקער דאָלפאָנע פארדריסן.
נאָר ער שיסט ניט, ס'וועט וולאדימיר זיכ דערשרעקן און אוועק.
לאַזט זיכ דאָלפאָנע, נישטאָ וולאדימיר אפן שטעג.
וואָס פאר א שפאָט? וואָס פאר א ווילדע שאָ?
אָט ערשט געווען. א רעגע, און ער איז נישטאָ.
די שפורן פונעם גאנג וולאדימירס אפן שטעגעלע געקניפט געפונדן,
נאָר וולאדימיר איז נישטאָ, וולאדימיר איז פארשוונדן.

האָט דאָלפאָנע דאן לויפן זיכ געלאָזט:
— ער יאָגט, וולאדימיר, אָ, ער גייט ניט פראַסט.
כאָטש לויטן שפור עס דאכט זיכ, אז ער גייט פאמעלעכ.
ער יאָגט, וולאדימיר, נאָר דעריאָגן וועל איכ! —

האָט דאָלפאָנע דורכ דער טייגא געיאָגט.
ס'האָט דאָלפאָנע צו זיכ אזוי געזאָגט:

— וועט מיין קויל ניט טרעפן — דעמלט
כ'וועל אפ דער ראָהאטינע אימ נעמען.
ער וועט זיכ שוינ ניט אויסדרייען, ווי ביז אהער.
ס'קאָן די ראָהאטינע ארופנעמען א בער!
אפ אזא מינ אויפן, אפ אן אנדער אויפן —
ער וועט, וולאדימיר, פון די הענט פון מינע ניט אנטלויפן! —

הָאָט פֿלוצעמ א קוקאווקע זיכ צעשריגג: — קו־קו־קו־קו...
און נאַכאַמאָל, און נאַכאַמאָל. הערט דאָלפֿאַנע זיכ צו.
— קו־קו... קו־קו... — אָן א סאָפּ און אָן א פרעג.
איז דאָלפֿאַנע אפּסניי באפאלן שרעק:
— פארוואָס אצינדערט א קוקאווע שרייט?
עס איז דאָך אַסיענדיקע צייט! —

הָאָט מיטאַמאָל אַן אויערהאַן אפּ הויכער צווייג גענומען שפּילן,
איב געזאַנג פארגיין זיכ, ווי אומ פּרילינג.
הערט דאָלפֿאַנע, פארשטייט ניט: — וואָס איז דער באטייט?
עס איז דאָך אַסיענדיקע צייט! —

זינען פֿלוצעמ וועווריקעס אפּ סאָסנעס פּריילעכ זיכ צעלאָפּן,
פונ צווייג אפּ צווייג, ארום, אראָפּעט.

— אַן אומגליק! ס'קומען טעג פונ יאַמערן און קלאָגן.
אויב וועווריקעס איב אַסיענ-צייט זיכ יאַגן,
געבוירן וועלן ווערן ווינטער-צייט די וועווריקלעך די קינדער,
וועלן וועווריקלעך פארפרוירן ווערן אינעם ווינטער.
ס'וועט דאָך קיין גיעג ניט זיין! ס'וועט דאָך קיין פארדינסט ניט זיין!
עס וועט קומען הונגער! עס וועט קומען פּיין!..
און די קליינע אויערהינדעלעך, איב ווינטער-צייט געבוירן,
איב די קירעס ווערן זיי פארפרוירן, —
ס'הייסט, אז אלדאָספּייז וועט פּלעטן, ס'הייסט,
ס'וועט ניט האָבן דאָלפֿאַנע קיין פלייש.
עס וועט קומען פּלאָג, עס וועט קומען נויט.
עס וועט קומען הונגער! עס וועט קומען טויט!..
וויי, וויי! כאָטש איב וואסער זיכ אריינצווארפּן...
אַבער הארגענען וולאדימירן איב דארפּ דאָך? —

ווי נאָר ס'האָט דאָלפֿאַנע אזוי געטאָן א קלער,
הָאָט צעשריגג זיכ דער אויערהאַן: — היי, דאָלפֿאַנע, דו הער —

בעסער וואָלט געווען דו זאָלסט אזוי טאָן:
טויט מיכ! וולאדימירן דו זאָלסט ניט טויטן! —

און דער וועווריק זיכ צעשרײַט: — היי, דאָלפאָנע, דו שויטע!
טויט מיכ! וולאדימירן דו זאָלסט ניט טויטן! —

און ס'צעשרײַט זיכ די קוקאווקע גיכ, גיכ, גיכ:
— וולאדימירן דו זאָלסט ניט טויטן! טויט מיכ! —

און דער בער רוקט זיכ ארויס, און ס'איז דער וואָלפ ארויסגעפלוּיגן,
און ס'האָט דער איילנהירש די הערנער אויסגעצויגן,
און דער אָטער אפּן פּוּיכ פּוּן הינטער צעדער קריכט,
און יעדער, יעדערער: — וולאדימירן ניט טויט! טויט מיכ! —

קוקט דאָלפאָנע, הערט דאָלפאָנע, טראכט דאָלפאָנע אין מוירע:
— וויי איז מיר, איכ גיי פארלוירן!

איכ וועל דעם וואָלפ דערהארגענען — מיכ דער בער צעבײַסט;
איכ וועל דעם בער דערהארגענען — מיכ דער וואָלפ צערײַסט;
כיוועל די קוקאווקע הארגענען — דער אויערהאַן מיט פליגל

מיכ דערשטיקט;

דעם אויערהאַן דערהארגען איכ — די קוקאווקע מיכ צעפיקט;
כיוועל דעם איילנהירש דערהארגענען — וועט דער אָטער

מיכ דערטרינקען;

דעם אָטער כיוועל דערהארגענען — דער איילנהירש צעטרעט

מיכ מיט די פיס די פלינקע;

כיוועל דעם וועווריק הארגענען — וועלן אלע כײַעס מיכ מיט

טויט באשטראָפּן. —

האָט ער קיינעם ניט געשאַסן, בלוּיז א האָז, וואָס איז

אדורכגעלאָפּן.

ווי נאָר עס האָט א הילכ געטאָן אין טיפּגעדיכטעניש דער שאַס,
עס שטייט לעם דאָלפאָנע וולאדימיר, שטייט און לאכט: — פארוואָס

האַסטו ניט געהארגעט מיך? וואָס איז געשען? —
 זאָגט דאָלפֿאַנע: — דער קאַפּ באַ דיר... דער קאַפּ איז ניט געווען!
 — נאָר איז דער פֿלייצע האַסטו שיסן דאָך געקענט?
 — עס איז באַ דיר די פֿלייצע אויכעט ניט געווען!
 איך האָב דיך אומגעזוכט און דיך איך ערגעץ ניט געזען:
 דו ביסט אינגאנצן ניט געווען!

— ביסט, דאָלפֿאַנע, אַ מענטש אַ נאָרישער. קומ, לֶאָמיר גיין!
 ביסט, דאָלפֿאַנע, אַ מענטש אַ פינצטערער. קומ אהיים! —

ווי נאָר זיי האָפּן גיין געלאָזט זיך, באַלד
 זיינען אלע כּײַעס זיך צעלאָפּן אינעם וואַלד.
 ס׳זיינען כּײַעס זיך צעלאָפּן אינעם וואַלד דעם אייביק־גרינעם,
 יעדער כּײַע — צו איר אַרבעט, יעדער כּײַע — צו איר איניען.

דער וועווריק איז אוועקעט שלעפּן נאָך און נאָך
 ניס איז שטוב אַרײַן, איז בוימ אַרײַן, איז טיפּן לֶאָך,
 עס איז דער אויערהאַן אוועק די יאָגדעס פּיקן,
 עס איז דער בער אוועק מיט מאַלינע זיך קוויקן,
 און דער וואַלפּ האָט פּײַל פּונ בויגן זיך געלאָזן
 דורכ דעם וואַלד דעם טיפּן יאָגן זיך נאָך האָזן,
 און דער אָטער האָט גענומען גראָפּן זיך אַ נאָרע,
 די קוקאווקע איז אנשטומט געוואָרן.

שפּאַנט דאָלפֿאַנע. וואַלדימיר שפּאַנט.
 — אוי, וואַלדימיר, גיין מיט דיר איז מיר אַ שאַנד.
 — פּאַרוואָס? — דאָלפֿאַנע געווען איז ערגער פּונ אַ וואַלפּ.
 עס האָט דיך דאָלפֿאַנע דערהאָרגענען געוואַלט...
 — ביסט, דאָלפֿאַנע, אַ מענטש אַ פינצטערער. דו הער:
 דו ביסט ניט ערגער פּונ אַ וואַלפּ, נאָר ביסט אזא, ווי ער.
 דער וואַלפּ עסט אופּ דאָס פֿלייש פּונ האָז און וואַרפט אוועק די פעל,
 און די פעל די ווערט איז געלט.

דו האַסט, דאָלפּאַנע, געוואָלט מיכ טייטן פאר א דרייערל.
און עפּשער קאָסט איך גאָר פיל מערער און פיל טייערער?.. —

★ ★

צען יאָר געווען וולאדימיר
איך דער טיפּעניש פון דער טייגא געפאנגען,
צען יאָר אדורכ —
וולאדימיר איז פון דער טייגא אוועקגעגאנגען.

שפאנט דאָלפּאַנע איך דער טייגא און רעדט מיט ביימער
און מיט פייגל און מיט ווינטן:
— ווהיך האָט זיך וולאדימירס קאָפּ געקאָנט דעמלט אהינטאָן? —

זאָגט דער פּיכטנבוים: — איך האָב איך פארשטעלט,
ער זאָל לעבן בלייבן אפּ דער וועלט! —

שפאנט דאָלפּאַנע איך דער טייגא און רעדט מיט ביימער:
און מיט פייגל און מיט ווינטן:
— ווהיך האָט זיך וולאדימירס פלייצע דאן געקאָנט אהינטאָן? —

זאָגט די ווילדע ראָזמארין: — איך האָב איך פארשטעלט,
ער זאָל לעבן בלייבן אפּ דער וועלט! —

שפאנט דאָלפּאַנע איך דער טייגא און רעדט מיט ביימער
און מיט פייגל און מיט ווינטן:
— ווהיך האָט עס וולאדימיר דאן געקאָנט אינגאנצן זיך אהינטאָן?

איך דער געדיכטעניש פון דער טייגא דאן נעמען שרייען
אלע ביימער, אלע פייגל, אלע כייס:

— מיר האָבן איך פארשטעלט! מיר האָבן איך פארשטעלט,
ער זאָל לעבן בלייבן אפּ דער וועלט! —

טאָג נאָכ טאָג, און וואָכ נאָכ וואָכ, און יאָר נאָכ יאָר.
ס'איז דער געיעג פא דאָלפאָנען געוואָרן שלעכט פון גאָר.
צילן נעמט ער אים א וועווריק, איז דער וועווריק מיטאמאָל
צעשרייט זיך איבער פארג און טאָל:

— דו האָסט וולאדימירן דערהארגענען געוואָלט,
נאָר ס'איז וולאדימיר טייערער פון גאָלד,
פאר קיין שום געלט אינ וועלט אימ ניט צו קויפן! —

און דער וועווריק אינ דער טיפֿגעדיכטעניש אנטלויפט דאן.

צילט דאָלפאָנען אינ איילנהירש, איז פלוצעם זיך דער איילנהירש
צעשרייט,

דער קאָל פון איילנהירש צעטראָגט זיך ווייט, ווייט:

— דו האָסט וולאדימירן דערהארגענען געוואָלט,
נאָר ס'איז וולאדימיר טייערער פון גאָלד,
פאר קיין שום געלט אינ וועלט אימ ניט צו קויפן... —
און אינ טיפֿגעדיכטעניש דער איילנהירש אנטלויפט דאן.

א יאָר פארגייט, און נאָכ א יאָר פארגייט, א צענדליק יאָר פארגייט.
אינ דער טייגא האָט זיך א קלאנג פארשפרייט:
א ניס אזאמינס איז אינ דער טייגע געשען —
א נייער ווינטער־לאגער פא דעם טייכל טאליאקען.
וועסט ברענגען וועווריקעס — איז גיט מען צוקער, מעל און זאלץ,
מ'גייט לייוונט, מ'גייט אסאך, מ'גייט אלץ,
מ'גייט אלץ, וואָס די עווענקען דארפן ווי דאָס לעבן, —
פינף מאָל אזויפיל, וויפֿל סאָכרימ האָפן ווען ס'ניט־איז געגעפן.
און ווער קיין וועווריק ניט פארמאָגט, ניט וויסן דארפ פון זאָרג:
מ'גייט אימ דאָרט אלצדינג, מ'גייט אימ דאָרט אפ פאָרג... —

איז דאָלפֿאַנע אוועק, געשפּאַנט האָט דאָלפֿאַנע א טאָג

און נאָכ א טאָג.

געקומענ צו דעם ווינטער־לאַגער און אזוי געזאָגט:

— ס'האָט וועגן אייך אינ דער טייַגא א גוטער קלאַנג פאַרשפּרייט זיך.
נישטאָ פּא מיר קיינ וועווריקעס, נאָר מעל פּאדאַרפּ איך נייטיק. —

האַבן מענטשן דאָרט געזאָגט: — ביסט אן עווענק?

א ביקס פאַראַנענ? און א הונט פאַראַנענ?

האַסט אויגן? פיס? איז נעמ!

זאָלסט ניט אוועק קיינ ליידיקער פּונדאַנענ. —

זאָגט דאָלפֿאַנע: — איר שענקט מיר פּריידן און איר

שענקט מיר גליק.

פאַרוואָס, כ'פאַרשטיי ניט, גיט איר מיר? און טאַמער כ'וועל ניט

אַפּגעבן צוריק?

— אַן אונדז דו וועסט ניט אויסקומענ! נעמ, וויפל נאָר

דיין האַרצ פּאגערט.

דו וועסט ניט אַפּגעבן — מיר וועלן דיר ניט געבן מער.

— גערעכט! אויב כ'וועל ניט אַפּגעבן — מיך שטראַפּט

דעם סויכערס צאָרן.

דער סויכער וועט מיר מער ניט געבן קיינמאָל גאַרניט.

— קיינ סאַכרימ שוין נישטאָ.

— אויב ניט דער סויכער, איז דער קייסער.

אפּ דאָלפֿאַנענ צעקאַסט זיך און זיך שטאַרק צעפּייזערט:

— קיינ קייסער אויך נישטאָ.

— וואָס הייסט עס? ווי האָט עס געטראַפּן?

— דעם קייסער האָט דאָס פּאַלק אראַפּגעוואָרפּן

און פאַרשלידערט אימ צו אלדי שוואַרצע רוכעס.

— איז ווער־זשע האַנדלֿט איצט?

— עס האנדלט די סאוועטישע מעלוכע,

די ראטנמאכט... —

הערט דאָלפֿאַנע די רייד,

שטייט דאָלפֿאַנע פֿאַרכידעשט, גאַרניט ניט פֿאַרשטייט.

— האָסט קינדער, דאָלפֿאַנע?

— עס איז באַ מיר אַ זון דאָ.

— דו פֿיר אוועק דיין פֿאַכער צו דער אילימפייער טונדרע.

אַ גרויסער ווינטער-לאַגער דאָרט, און ס'איז דאָרט אַיַנוויינער
פֿאַראַנען מערער,

אַ דאָקטער דאָרט פֿאַראַן און ס'איז פֿאַראַן אַ לערער.

מ'וועט דאָרט אויסלערנען דיין פֿאַכער לייענען און שרייבן,

און האַנדלען פֿאַר דער ראַטנמאכט ער וועט אַ צייַט דאָרט פֿלייבן.

און נאָכדעם וועט ער פֿאַרן לערנען אינאַ שטאָט אַ גרויסער,

אינאַ שטאָט אַ ווייטער...

— וואָס? וולאדימיר, וואָס האָט דאָ געלעבט, דעם קייסער האָט

אַראַפֿגעשליידערט?

וולאדימיר, וואָס האָט דאָ געלעבט, אָט איצטער

מיט דער וועלט דער גרויסער פֿירט ער אַן איצט?

— יאָ, וולאדימיר, נאָר געלעבט האָט ער, וולאדימיר,

אינאַ אַן אנדער אָרט.

— ער האָט דאָ געלעבט, מײַן ערנוואָרט!

— אײַ, אײַ, אײַ, פֿאַרוואָס זאָגט איר אַ ליגן דעם עווענק?

דאָ האָט ער געלעבט, וולאדימיר, איכ געדענק! —

איז דאָלפֿאַנע אהיים אוועקגעגאנגען. גייט ער און ער קלערט.

רעדט דאָלפֿאַנע מיט פֿיימער און מיט פֿייגל, מיט הימל און מיט ערד.

— ער האָט, וולאדימיר, ניט געלעבט אָט דאָ? וואָס הייסט?

אָט דאָ האָט ער געלעבט. איך ווייס!
 אָט דאָ איז ער געווען, אָט דאָ האָט ער געלעבט, וולאדימיר...
 וויפל לייט אינ דער טייגא? וויפל שטערן אינעם הימל!
 אויב יעדערן מעקאנע זיינ, אויב אלץ פאר זיך צו שלעפן און צו פאָדערן,
 אויסטריקענען ס'וועלן דיר די אָדערן.
 וולאדימיר האָט געזאָגט: מע דארפ אינינעם זיינ.
 אינינעם לעבן — גוט איז, ריינ און פלין.
 איינער גיט דיר פולווער, און דער צווייטער גיט פיסטוילן,
 א דריטער גיט דיר מונטערקייט מיט א פרודער-וונטש א ווילן.
 דער פערטער גיט א כאווערישע אייזע,
 דער פינפטער מיט דיינ גליק דערפרייט זיך... —

א האנט א מילדע איבער צעדערביימער שטערן גילדענע צעשיט.
 גייט דאָלפאָנע דורך טיפגעדיכטעניש און זינגט א ליד:

„געווען איז דאָלפאָנע
 פינצטער, ווי די נאכט.
 וולאדימיר האָט די ליכטיקייט
 אינ דער טייגא געפראכט.
 וולאדימירס קלוגשאפט לויטערע
 די טייגא וועט אייביק רימען.
 ווו האָט ער געלעבט, וולאדימיר?
 דאָ האָט ער געלעבט, וולאדימיר!..”

7. פער וואָ מײַסקי

מײַנ מונטערע יוגנט

יוגנט מײַנע מונטערע,
א גרוס פונ מיר, דעם יונג!

יוגנט מײַנע מונטערע,
ווי שטורמיש איז דיין שוונג!

יוגנט מײַנע מונטערע,
עס קלינגט דיין פליגל יונג.

איכ זע דיכ ווידער. אונ איכ הער
דיין רויש. ס'איז דו. אזוי
פיסט דורכגעגאנגענ הויכ אונ שווער.
בלאָקירטע פריקן. פלוי.

יוגנט מײַנע מונטערע,
שמייכל יונגער פלענדט.

יוגנט מײַנע מונטערע,
מײַנ קלוב אינ יוגנט-פרענ!

יוגנט מײַנע מונטערע,
גרינפלעטלדיקער דעמב.

פאר שמייכלען, טרויער, וויי און ווינד
איז דאנק איך דיר, מיין פריינט.
פארנעם א דאנק פון מיר אצינד
פאר אלץ, וואָס כ'ליב ביז היינט.

יוגנט מייע מונטערע,
האָסט מיך געשטעלט אינ קאַן.

יוגנט מייע מונטערע,
דער טויט געווען איז נאָנט.

יוגנט מייע מונטערע,
האָסט פאלן ניט געקאָנט!

וועמען כ'ליב און וועמען ניט,
ווייל ליבן כ'ליב ניט פלינד,
פאר פלוט, פאר שלאכט, פאר הייסע טריט
באדאנק איך דיר אצינד.

יוגנט מייע מונטערע,
ווייז אָן די וועגן פרייט.

יוגנט מייע מונטערע,
אינ שעפערישן רעיד.

יוגנט מייע מונטערע,
אינ טרויער און אינ פרייד.

★ ★

אלעקסאנדער פראָקאָפּיעוו

(אַרדענטרעגער)

רומ

רומ דער זון פון גאַלדנ־פּייער,
רומ דעם קרעמל, וועלכער העלט!
רומ צו סטאלינען, דעם טרייען,
רומ דער סטאלינישער וועלט!

רומ די נייע לעבנס־גערטנער
און דער היים פון ארבעט־רומ,
רומ די סטאלינישע ווערטער,
זייער קראפט איז אומעטומ.

רומ דעם פּרילינג־יאָג דעם גרינעם,
אייביק בליען זאָל דער קאנט,
רומ די לויכטנדיקע דינים,
וואָס ס'האָט סטאלין אונדז דערלאנגט.

רומ דער פּאַן, וואָס פלאַמט מיט צארטקייט
בא דעם העכסטן הימל־ראַנד,
רומ דעם לאַנד, וואָס גיט אונדז שטארקייט,
רומ דעם סטאלינישן לאַנד.

רומ צו די, וואָס טײַכנ הייבן,
שטעט פּאַרוייען אומעטומ,
רומ צו סטאַלינען אפּ אייביק,
אייביק לעבן וועט זײַן רומ!

אלעקסאנדער פראָקאָפּיעוו

היימלאנד

מיין גוירל, מיין פּרילינג, היימלאנד!
מענטשן, ווהינ נאָר זיי קוקן,
ווי נאָר די בליקן זיי שיקן —
פלינקער ווי אומעטומ
זינען די טיכטן דינע,
די פעלדער און אויכ די טאָלן,
דער ווינט פון דינע יאמען,
די לידער און דיין רומ!
מיר זינען אפ דינע ברייטן,
מיר ליבן און מיר האסן,
אינ וועלטן — גאָר אנדערע וועלטן
אפילע אינ כוּישעכ פון נאכט,
אפאָן א גרויסארטיקע זעט מען,
זי שיינט איבער אלע וועלטן,
ציט זיכ די גאנצע פלאנעטע
צו דער שיינ פון איר פראכט.
מיין גוירל, מיין פּרילינג, היימלאנד!
קיינ ליבערס ניטאָ און קיינ שענערס,
קיינ טייערערס ווייסן מיר אויכ ניט!
היימלאנד! מיר זעען אינ דיר
דעם פלי פון די דרייסטע פון דרייסטע

העכער און הויכ, צו די שטערן.
אזוי איז אינ יעדער ארבעט
זיכ ציען ארום אָן א שיר!

דו האָסט דאָס גליק דעראַבערט,
ווער קאָן דיכ שוין איצט דערקענען,
דיין נעכטן איז שוין אינ לעגענדן,
אינ שלאכט איז דיין מאָרגן-פאָגין.
און דיר נאָר, מײַן ריזיק-גרויסע,
ברענגען די ריינסטע שווע
די טעכטער פון שטאַלצן גוירל,
די העלדן דינע זינ.

דו האָסט די דרייסטע באשאַנקען,
יעדן מיט רומ און מיט ליבשאפט,
האָסט זיי ארויסגעפירט אלע
אפ דיין קלאָרן און בלייקן פעלד.

לענין אפ אלע פאָנען,
סטאלין אפ אלע פאָנען!
מײַן גוירל, מײַן פּרילינג, היימלאַנד,
ליבע און שטאַלצקייט און העלד!

פּאָלקס-שאַפּונג

א ליד וועגן סטאלינען

פון ראנד און פיז ראנד, איבער פארגשפיצן קלאָרע,
וואו אַדלער וואו פרייער אינ ווייטעניש פליט,
פון סטאלינען לייבלעכע, טייערע, גרויסע
דאָס פּאָלק שטעלט צונויף איצט א ווונדערלעכ ליד.

און ס'פליט דאָס ליד אזוי שנעל, ווי א פויגל,
און ס'ציטערט די וועלט אונטערדריקער מיט שרעק,
סע וועט ניט פארהאלטן קיין פאָסט און קיין גרענעצ,
און ס'וועט ניט פארהאלטן קיין ראנד און קיין ברעג.

עס שרעקן עס ניט קיין נאהייקעס, קיין קוילנ,
דאָס ליד קלינגט אינ פלייער פון דער באַריקאד.
עס זינגען דאָס ליד איצט דער ריקשע און קולרי,
עס זינגט איצט אינ כינע דאָס ליד דער סאַלדאט.

דאָס ליד וועגן אימ הייבן אלע צוזאמען
די רייען פון פּאָלקס-פּראָנט, אזויווי א פּאַנ.
און ס'ברענען, ס'צעפרענען זיך גרויזאמע פלאַמען,
דער לעצטער אנטשיידענער שלאכט הייבט זיך אָן.

און מיר אָט דאָס ליד זינגען שטאַלצע און דרייסטע
און רימען די גרויסקייט פון סטאלינשער צייט,

פֿון זיגן מיר זינגען, פֿון גליק און פֿון פֿריידן,
פֿון לעבן, וואָס גליקלעך איז, שיינ און באַפֿרייט.

פֿון ראַנד און פֿון ראַנד, איפֿער באַרגשפיצן קלאַרע,
ווי אַדלער ווי פֿרייער אינ ווייטעניש פֿליט,
פֿון סטאַלינען לייפלעכע, טייערע, גרויסן
דאָס פֿאַלק שטעלט צונויפֿ איצט א ווונדערלעך ליד.

(דאָס ליד זינגט דער אַרבעטער־כאָר
אזש זאוואָד א.ג. פֿרונזע אינ שטאָט פענזע)

א ליד פון קאלווירטניצעס וועג סטאלינען

אוי, ווי דאָ איז העל און ליכטיק, וויפל שיין ארומ,
וויסע בליטן אפ די לאַנקעס, בלי איז אומעטומ,
צי די זון ווערט אינ דער פינצטער טאקע ניט פארהילט,
צי זי ווערט אינ וויסן ווינטער אויכעט ניט פארקילט.
דאָס שיינט אונדזער ליבער סטאלין, שמייכלט אזוי מילד.
אינ דער זון איז דאָ אזויפיל ווארעמקייט און שיין,
נאָר ווען ס'קומט דער וויסער ווינטער דורכט וואלד אריין,
און אינ אָזערעס און טייכט ווערט דאָס וואסער קאלט,
און פון בייזע פרעסט און קעלטט זיכ די זון באהאלט,
סטאלינס ליבער נאָמען ווארעמט אלעמאָל און שטראלט.
אָט דערפאר פון זון איז העלער אונדזער גרויסער פריינט,
אָט דערפאר איז דאָ אזויפיל ליכט ארומ צעשיינט,
און דערפאר די ערד די ליבע איז מיט בלומען רייכ,
ס'איז די פרוי א מענטש געוואָרן מיטן מאנצבל גלייכ.
ס'פירט מיינ מאן אינ פעלד א טראקטאָר, איכ פיר א קאָמפיינ—
און מיר לעבן מיט אימ הארציק, ווי די בעסטע פריינט.
אוי, עס וועט א הארבסט־טאָג קומען, קומען פול מיט פרייד,
וועט מיינ מאן מיר זאָגן: „ליבע, נעם דאָס שענסטע קלייד,
מירן מיט דיר פאָרן ביידע מיטן פעלד און פליין,
פאָרן אָפגעבן א ראפאָרט סטאלינען אליין.“
אפ די הענט מיינ זון איכ וויג מיר און איכ זינג א ליד:

„וואקס, מײַן טײַער קינד — א זאנגל צווישן קאַרנבליט,
 סטאַלין — וועט דאָס וואָרט דאָס ערשטע קומען אפּ דײַן ליפּ.
 וועסט פאַרשטיין, פּונוואנען ס'גיסט זיך אָט די שײַן און שפּילט,
 איך דײַן העפּטל וועסטו מאַלן סטאַלינס לײַבן בילד.
 אוי, איך סעדל פּליט דער קאַרשן, און ס'איז ווייַס זײַן צווייט,
 ווי דער קאַרשנבוימ איך פּרילינג, אויך מײַן לעבן פּליט.
 איך די העלע טויענ־טראַפּנס שפּילט די זון — א פּראַכט,
 ס'האַט די זון, די ליכט און וואַרעם סטאַלין אונדז געפּראַכט.
 וועסט פאַרשטיין, מײַן טײַער לעבן, — וואַרעמקײַט אָן שיר
 האָט פּונ אים דורכ פּערג און וועלדער דאָך דערגרייכט צו דיר.“

(פאַרשײַבן איך דאָרפּ סעמיליני, קאָטשקוראָוער ראיאָן, קױבישעווער
 געגנט. „פּראַוודאַ“ נומ. 311, דעם 12 אויגוסט 1936 י.)

די ליד פון די דאָנער קאזאקן

ווי אינ שטורעם כוואליעס טאנצן
איבער אונדזער ליבן דאָן,
אפ דער זונ-שיין שטראליק גלאנצן
שארפע שווערדן הייבן אָן.

סיקלינגט אינ לידער וועמענס נאָמען
איבער די סטאניצעס דאָרט?
סיקלינגט איבער קאָלוירטן דאָנער
סטאלינס נאָמען, סטאלינס וואָרט.

אינ דער צייט פון פּיינ און קריגן,
אינ דער צייט פון פלאַם און בראַנד
האָסט געפירט אונדז, סטאלין, זיגן,
קלוגער פירער פונעם לאַנד.

הער אונדז, אָדלער, אונדזער העלער,
הער, וואָס ס'זאָגן דייןע זינ:
בעסער לעבן איז געוואָרן,
פריילעך לעבן איז אצינד.

אויפ עס וועלן וואגן סאָנימ
רירן אונדזער לאַנד און פרייד,
וועלן שווערדן שניידן קאָנען,
זינען פערד צו שלאכטן גרייט.

טשאפאיעוו-ליד

גראָזנ בייגנ זיכ אונ פאלנ
אונטער טלאָענ פונ די פערד,
מיט זײַן טשאטע וועלפ באפאלנ
(2 מאָל) איז קאַלטשאק די ראטנ-ערד.

וועמענ ס'איז די פרייהייט טייער,
קעגנ סוינע קומט ארויס...
(2 מאָל) זײַנע פאַלקנ פירט טשאפאיעוו,
און אריינ ער גייט פאַרויס...

און קאַלטשאק אנטלויפט אָן אופהער
פאר דעם דרייטן פארטיזאן;
שוין פארטריבן אימ פונ אופע,
(2 מאָל) פונ דער שטאַט בוהורוסלאן.

אײַ, ווי שלאָגנ שווערדנ-קלינגלעכ,
נאָר דער סוינע, שטארק צעקלאפט,
מיט זײַן לעצטער קראפט בארינגלט
(2 מאָל) אומדערווארט טשאפאיעווס שטאפ.

ניט איינ פיינט איז דאָרט געפאלנ!
און ביזן לעצטן אַטעם טרײַ

אינ די כוואליעס די אוראלער
(2 מאָל) אומגעקומענ איז טשאפּי.

ס'איז דער קאמפּ נאָכ ניט געענדיקט,
און טשאפּאיעווס אָנזאָג שיינט:
— טרעט ניט אָפּ, נאָר שטענדיק, שטענדיק
(2 מאָל) שלאָג און יאָג דעם ווילדן פּיינט!

סטאלין, אונדזער זון

סטאלין, אונדזער זון פון לויטער גאָלד,
אַט דער נאַמען וועט מיט טויט דעם סוינע טרעפן,
און, צעטרײַבנדיק די שטורעמוואָלקנס,
האַסטו אונדז די ווייט פון זונענ-גליק געעפנט.

האַסט געשיקט דעם אָרדען אונדז — מיט דאנק,
איז די יונגע רעפובליק דערווארעמט.
מיר זײַנען שטאַלץ מיט סטאלינשן געשאנק,
דאָס איז דאָך דער לויב פאר אונדזער ארבעט.

לענינס פאָן מיר האלטן פעסט און מעכטיק
מיט די שטראַלן פון דער זון באמאָלט.
און עס פינקלט איבער אונדז און ס'שיינט אונדז פרעכטיק
סטאלין — אונדזער זון פון לויטער גאָלד.

(א פאָלקס-ליד,

פארשריבן אין קאבארדינאָ-באליקאריע)

ע. פינינבערג

הײַנט

(פון דאָפארישן פאָלקלאָר)

1

... יאָרנלאַנג האָט קראָ געקראַקעט
איפער לאַנד סואמעלאַנדע.
פון ראסיי געקומען סאַכרימ,
בלויע, ווייסע צאָפנ־פיקסלעך
צוגענומען באַ דער טונדרע.

איז פון דעמל־ט אָן צו גאסט נאָר
פרילינג־צײַט פלעגט זון זיך ווייזן,
אפ אַרקאן פלעגט זון זיך דרייען
באמ רײכפוטערדיקן סויכער.
פלעגן מיר אין טעג פון פרילינג
לאָזן זיך דער זון אַקעגן,
פלעגן ברענגען איר קאַרבאַנעס,
אז זי זאָל צוריק זיך קערן
צו דעם לאַנד סואמעלאַנדע.

זומערס פיל און וויכער־ווינטערס
דורכגעלאָפן אפ די שנייען;
ווילד געקראַקעט האָבן קראָען,
ס׳האַבן הונגער־וועלפ געווויעט,

אינ דער טונדרע לעפן, זינגען
 איז די זון שוין ניט געקומען.
 וויי אייכ, וויי אייכ, לאָפער טונדרעס!
 טויט האָט אומעטומ באזעצט זיכ,
 קראָען פינצטערע מיט צלאָמימ
 מער פאראנען, מער פאראנען,
 ווי אינ פרילינג אפ די יאמען
 שרייענדיקע וואנדער-פייגל.
 אפ דער ערד דרייט אומ א קראָ זיכ,
 דרייט זיכ אַנזאָגער פון אומקום,
 אפ דער ערד אינ פרייער באנדע
 פאַרן דאָ ראסייער סאַכרימ.
 „ס'וועט די זון שוין מער ניט קומען,
 קיינמאָל קומען צו דער טונדרע.
 פיינער, פיינער, ניט קיינ מענטשן
 אינ דער שטיינערדיקער טונדרע.“
 אָט אזוי האָבן סאאמען
 אינ דער לאנגער נאכט געשמועסט,
 לעמ דעמ אייוועלע דעמ קליינעם
 אינ די לעכערדיקע נירטעס:
 „עס איז אומעגלעכ צו לעפן,
 ניט קעדיי צו שלאָגן כייעס,
 ניט קעדיי צו פאנגען פוקסן,
 אלץ וועט צונעמען דער סויכער,
 אלץ וועט צונעמען די קראָ זיכ,
 קראָ אינ גאלעכ-מאנטל שווארצן.
 וויי אייכ, וויי אייכ, קאָלסקער טונדרעס!
 זשעדנע דינער פונעם קייסער
 האָבן אָנגעטראָגן הונגער
 אינעם לאנד סואמעלאנדע!“

איינמאל פון די ווייטע לענדער
 צו דעם לאנד סואמעלאנדע
 אָנגעקומען איז א נײַעס:
 צו דער טונדרע, דורכ דער יאמפרייט,
 האָט געלאָזט זיך פאַרן לענין,
 און די זון פאר די סאמען
 פירט ער מיט זיך, ברענגט ער מיט זיך.
 — לענין? ווער-זשע איז עס לענין? —
 נײַגעריק געווען צו וויסן
 לײַט, וואָס לעבן אינ דער טונדרע.
 „לענין פאַרט אהערצו. ער איז
 שטארקער פון די סאמע שטארקסטע
 אינ דער גאַרער וועלט דער ברייטער!“ —
 האָט דערציילט מאטראַס אינ מורמאנסק
 און סע האָט מאטראַס געלויבט אימ,
 ווי מע לויבט א פריינט א גוטן. —
 „ער פארטריבן האָט דעם קייסער
 און פאריאָגט די קייסעריניע,
 ער צעזייט האָט אלע סאַכרימ,
 און די קראָען אינ די מאנטלען
 אינ די גאלעכשע, די שווארצע,
 האָט ער פונקט ווי פוכ צעפלאָזן,
 פליין געלאָזן מיט די ווינטן.
 ער איז גרויס און גוט און ערלעכ,
 ליב האָט לענין נאָר דעם עמעס...“

אַט אזוי דערציילט האָט אייבער,
 וואָס האָט אימ אליין געזען,
 וואָס איז לעבן אימ געזעסן

און מיט אימ צוזאמען וואסער
 אינ א טשייניקל פארזאָטן,
 סוכאר זויערן געגעסן
 און מיט הייסער טיי פארטרונקען.
 „לענין קלוג איז, דרייסט און קרעפטיק,
 ר'האַט אינ זאק פארשטופט דעם קייסער,
 ר'האַט אינ זאק פארשטופט די סאַכרימ...“
 האָבן ווינטן זיך צעזונגען
 אינ דער טונדרע מיט דעם נייעס:
 — לענין, לענין. זון וועט לויכטן
 איפער לאנד סואמעלאנדע! —
 און סע האָבן די סאאמען
 אַט אזא מין ליד געזונגען:
 „קומ צו גיין גיכער, לענין,
 קער אונדז אומ די זון, דאָס לעבן!“

האָבן זיך צערוישט אפ דערפלעך
 אינ דערשראַקנקייט די סטייעס,
 האָבן זיך גענומען דרייען,
 אומדרייען אינ ווילדער מוירע
 סטייעס קראָען מיט די צלאָמי;
 און עס האָבן זיך צעשיפעט,
 פונקט ווי קוילן, פונקט ווי קוילן
 אפן קאלטן שניי אינ טונדרע,
 די כאלפאַנימ — די גאזלאָנימ
 און די בלוטזויגערס — די סאַכרימ.
 זינען זיך צונויפגעפלויען
 רויפפייגל קיין שטאַט, קיין מורמאנסק
 פון א לאנד א ווייטן, פרעמדן.
 ווידער האָבן זיך צעקרעכצעט
 די לאַפארן — הירשן-ציכטלער.

„זונ! דו זונ! אָ, זונ! וווּ ביסטו? וווּ איז לענינ? ווער-זשע וועט עס, סאָפקאָלסאָפּ, די זונ אונדו ברענגענ? ס'זינענ אָנגעפֿלויגנ מענטשנ פונ א לאַנד א ווייטנ, פרעמדנ אונ זיי שלעפּנ פונ די טשומענ די סאאמענ אונ די הירשנ. לענינ! וווּ-זשע ביסטו, לענינ?“ „לענינ איז אַט-דאָ פאראנענ, — האָט זיכ עמעצ אָנגערופּנ, — נעמט צונויפּ די פּיילנבוּיגנס, נעמט צונויפּעט אלע ביקסנ אונ די ווייפּער אונ די הירשנ, שלאָגט אונ יאָגט זיי, די גאזלאַנימ, וועלכע מאכנ וויסט די טשומענ. לענינ ליב האָט די סאאמענ, ליב, ווי שוועסטער אונ ווי ברידער, הילפּ האָט ער געשיקט דער טונדרע-שטארקע רויטארמייער-טיילנ. לענינ. לענינ. זונ וועט קומענ. וווּנדער-שיינ וועט זיינ דאָס לעפּנ בא סאאמענ אינ דער טונדרע.“ האָפּנ דאנ די פרעמדע רויפּער אונ די סאָכרימ אונ די קראָענ, וואָס אינ גאלעכ-מאנטלענ ברייטע, זיכ צעפּישטשעט, ווי די מיזלעכ. שטארקע הענט בא די סאאמענ, שארפּ דאָס אויג סואמעלאנדעס. קיינער, קיינער, קיינמאָל, קיינמאָל וועט ניט צונעמענ די זונ שוינ בא די מענטשנ פונ דער טונדרע.

... יאָרן פיל אדורכגעגאנגען,
 דורכגעפלוּיגן אפ דער טונדרע,
 ווינטערס פיל מיט קאלטע ווינטן
 דורכגעפלוּיגן אפ די שנייען.
 מ'האַט די ייכעסדיקע פירשטן,
 גענעראלן און שאמאנען
 מיטן וויכער ווייט פארטריבן,
 ווי די פליגעלעך די קליינע
 צוגעטריבן צו דעם וואסער.
 „בלוי, אוי, בלוי, מאַראַשקע — קליוקווע,
 גיס זיכ אָן מיט זאפט מיט רייפער!
 קומ צו אונדז צו גאסט צו פאָרן,
 קלוגער עלטסטער, קלוגער לענין!“
 דורכ א יאָר איז, אינ דער טונדרע
 שפרייטן זיכ אפסניי יעדיעס:
 ס'האַט זיכ טונדרע-זון פארקייקלט,
 ס'איז פארגאן דער גוטער לענין,
 ס'איז פארגאן דער קלוגער לענין.
 זינגען מענטשן אינ די דערפלעך,
 גלייבן ניט דער פיזער נייעס,
 צינדן שייטערס, און זיי זינגען
 פא די שייטערס ליד-געזאנגען:

„שווימט אינעם יאם,
 א קריהע — א פארגי,
 אן אינדזל א גרויסער
 שווימט אינעם יאם,
 אפן אינדזל פון איין
 אונדזער עלטסטער לעבט.
 ער האַט פון די דערפער

די סאַכרימ פאריאַגט.
ער האָט געהייסן:
די טונדרע געהער,
דער יאמ געהער
דעם פאַלק, וואָס לעבט
אפ דער לאַפער ערד.
אוי, דו אינדזל,
דו, גרויסער באַרג,
אנ איינציק מאָל כאַטש
באווייז זיכ אונדז!

אוי, דו, לענינ,
דו, גרויסער מענטש!
ווי לאַפארנ לעבן,
דו גיב א קוק!
ס'האַבן הירשנ־סטאדעס
זיכ פארמערט.
גוט איז איצט
אפ דער לאַפער ערד!
אוי, דו לענינ,
דו קלוגער מאַן!
נעם אופ, נעם אופעט
אונדזער דאַנק.

עס וואשט די קריהע
די כוואליע פונעם יאמ,
עס היט די קריהע
א מעכטיקער ווינט.

קומ צו פאַרן
צו אונדז צו גאסט,
קלוגער פירער,
קומ צו גאסט!"

טרויעריק איז געווען די שקיע,
 אפן טשום האָט ווינט געווויעט,
 גאָר מיט קרײַהעס צו די יאמען
 איז די נאכט אוועקגעגאנגען,
 און דעם אומגליק און דעם אומעט
 האָט צעזייט אינ וועלט א וויכער,
 און די טרערן אפן פאָנעם
 האָט דער וויכער אויסגעטריקנט.
 ווידער האָט די זון פאלויכטן
 סײַלעבן פון די טונדרע-מענטשן.

צו די אייזשטרעקעס די ברייטע
 האָט געפראכט די זון אונדז איינער,
 אינ שינעל אינ גרויען, איינער,
 וואָס איז קלוג אזוווי לענין,
 וואָס איז שטארק אזוווי לענין.
 ער איז צו אונדז אָנגעקומען
 אפ אן אייזבארג אפ א גרויסן,
 דורכנ יאמ, ווי אפ א שיפל.

סײַ איז אן אייזבארג, וואָס איז העכער
 פון די בערג פון די כיבינער,
 קיינ לאפלאַנדיע געשווומען,
 צוגעשווומען, ווי אן אינדזל.
 ער געשטאנען איז א שטאַלצער,
 ווי דער שפיץ פון בערג נאָרוועגער,
 אינ די הענט האָט ער געהאלטן
 אונדזער זונראָד, אונדזער גינגאָלד.

צו דעם יאמ־ברעג צו דעם קאַלסקער
 מיט דער זון איז ער אראָפּעט,

אפ דער ערד אוועקגעלייגט זי
און האָט זי א שטויס געגעבן,
איר מיט הויכער שטימ באפוילן:
„שפּאַן, דו זונ, איבער דער טונדרע,
מאכ דאָס לעבן שיינ אינ טונדרע,
שאפ דאָס גליק די טונדרע־מענטשן“.

ער איז גרויס און קלוג, ווי לענינ,
ער איז גרויס — א פעלדז א פעסטער,
און א מילדער, און א גוטער,
פונקט ווי לענינ, פונקט ווי לענינ.

די סאמען און די נענצעס,
אלע מענטשן, וועלכע לעבן
מיט א זויבערער נעשאַמע
און מיט אָרנטלעכער ארבעט,
זיינען זיינע פריינט די בעסטע.

ער איז פראַסט און קלוג, ווי לענינ.
אינ דער טונדרע ווייסן אלע,
יונג און אלט, סאאמ און נענצע:
ס'איז זיינ נאָמען — קלוגער סטאלין.

ר'האָט באפוילן די סאאמען:
„שענער זיינ וועט אייער לעבן
פונ דער ווונדערלעכסטער מיסע,
ווי די זונ וועט זיכ צעפליען

גאָר די ראכוועסדיקע טונדרע,
און בעשעמע וועט איר לעבן,
איר אליין נאָר זאָלט דערופעט,
ווי געהעריק אכטונג געבן!“

די באלעגופים און שאמאנען
פון דער טונדרע ר'האָט פארטריבן,
און די לעצטע ייכעס־פירשטן
ר'האָט צעקוועטשט, ווי די מאַסקיטן.

ר'האָט געזאָגט צו די סאאמען:
„איר האָט ס'גאנצע לעבן אייערס
זון געוואָלט און זון געפעטן,
נאט זי אייך, די זון, — פון איצטער
זאָל זי אייביק, אייביק, אייביק
איין מאָל אין מעסלעס אין יעדן
אומגייען ארומ דער טונדרע,
ווארעמען די טשומען־יורטעס,
נאט זי אייך און היט זי אָפעט,
לענין האָט פאר אייך געלאָזט זי,
איך האָב זי געבראכט אהערצו,
זי געגעבן די סאאמען
אינעם לאַנד טואמעלאַנדע“.

און קיין מאַסקווע דורכ דער טונדרע
איז ער זיך אוועקגעגאנגען.
ווי ער האָט א שפאן געגעבן,
דאָרטן איז א שפור געבליבן:
יעדער שפור — א שטאָט א נייע,
און אן אייזנבאן, און בריקן.
אפן אָרט פון וואַלד כיבינער
אויסגעוואקסן אין דער טונדרע
איז א שטאָט א ליכטיק־שיינע.
דורכגעגאן דאָס לאַנד דאָס גאנצע
איז דער פעלקער־פריינט און פירער,
אומעטום געלאָזן שפורן, —

שטעט און הייזער, ווי די פעלדזן,
ר'האָט פארזייט אין לאַנד אין גאַנצן.

אז סע קומען טעג פון פריילינג,
אין קאַלוירטן פון דער טונדרע
זינגען מיר דעם פריינט און פירער
וועגן זון א ליד א גרויסע,
זאָגן אימ „א דאנק!“, דעם פירער.
ער וועט דורכגיין אלע פעלקער,
ווי געהייסן האָט אימ לענין.
ער וועט ברענגען גליק די פעלקער
אפ דער ערד, וואָס האָט קיין סאָפּ ניט,
ער איז גרויס און קלוג. אין פריילינג
זינגען מיר אימ ליד־געזאנגען.

איציק פעפער

(ארדענטרעגער)

סטאלינס וואָרט

א וואָרט האָט גענומען דער פירער.
הערן די בויער סיפירער,
און שלאָגלער אפ ברעגן באטומער,
שפרייטן זיך ווערטער פון פירער
אינ ווינטער, ווי זוניקער זומער.
קאָלווירטלערס אפ סטעפעס אוקריינער,
אן אלטער מאָלדאווער ציגיינער
עס הערט אין זיינ וואָגל און וואנדער,
א פויער אין בערג סאמארקאנדער,
און קינדער אפ גליטשן אפ גלאטע,
מיט קעפלעך און היטלען פאטלאטע,
און יאטן, וואָס שפאלטן דעם אטאָם,
פילאָטן אין ווייטקייט אין בלויער.
און שלאָגלער אפ ברעג דניעפראַבוייער,
אן אלטער פראַפעסאָר א גרויער.
ביפלאנען פארהייבן די פליגל,
א מוליער בלייבט שטיין מיט א ציגל, —
א וואָרט האָט דער פירער גענומען.
ווי זונען ווי ליכטיקע, קומען
די ווערטער פון פירער, זיי פרייען,
זיי רופן צו זיגן. מיר גייען!

ווי לויטערע פרישע פארטאָגן,
די שטאַלענע ווערטער זיך טראָגן,
די נעכטיקע לאסטן פארשווינדן,
און אנדערש די אויגן זיך צינדן!
דורך ווערסטן און ווייטן אָן ענדן
מיליאָניקע אויגן זיך ווענדן
צום קרעמל, וואָס אַטעמט מיט זיגן,
ווי פּאַנען אינ זונען זיך וויגן.
און איבער דעם היימלאַנד דעם העלן,
און אונטער די גרויע שינעלן,
און איבער דער ערד דער פארשנייטער —
ווערט העכער דאָס לעבן און פרייטער.
לעבן גרענעצן רויטע פארגראָבן
ליגן די פינצטערע ראָבן,
און קרעמפן זיך, קרימען און שטומען, —
א וואָרט האָט דער פירער גענומען.
און ס'דאכט זיך, אז ס'שווייגט שוין ניט קיינער,
עס רעדן שוין איצט מיטן פירער
די פויער אינ שנייען סיפירער,
קאָלדווירטלער אפ סטעפעס אוקריינער,
דער אלטער מאָלדאווער ציגיינער,
און קינדער אפ גליטשן אפ גלאטע,
און יאטן, וואָס שפאלטן דעם אטאָם,
פילאָטן אינ הויכקייט אינ פלויער,
און שלאָגלער אפ ברעג דניעפראָבויער,
דער אלטער פראָפעסאָר דער גרויער,
עס רעדן ארמייער, שאכטיאָרן,
און ס'ווערן אינ זוניקע יאָרן
די פעלדזיקע ווערטער געבוירן,
די פעלדזיקע טאטן געבוירן!
עס רעדן שוין איצט מיליאָנען,

עס רעדן אינ פֿייער די פֿאַנען,
עס זינען שוין פֿאַסטנס פֿארנומען,
עס איז שוין דער מאָרגן אינ קומען,
א וואָרט האָט דער פֿירער גענומען!

וו. קאזינ

ארבעט

נו, גיט א קוק אפ אונדזער לאנד,
ווי פרייע מי אינ שטעט, אינ דערפער
אינ רייענ, אינ מאסיוון שפאנט
אונ שמידט איינ פעסטונ גרויסנ קערפער.

אפ ברייטע פלאכנ אינ קאלווירט,
אינ הויכנ קארפוס פא מאשינעס,
אינ טיפ פונ ערד, אינ קוילנ-שיכט —
פונ פרי ביז נאכט אונ ביז באגינענ.

דער ארבעטער ער פירט, ער שטויסט,
ער ברעכט די אלטע, פוילע צאמענ,
דער ארבעטער ער גייט פארויס,
ער שפרייט זיין הערשאפט איבער יאמענ.

אונ דער, וואס איז געוועזנ נישט,
ער בויעט איבער אונ ער ענדערט,
אונ זאל שוין ווערנ אפגעווישט
דער גרענעצ צווישנ אלע לענדער!

יאקוב קאלאָס

(אַרדענטרעגער)

מײַ—דער זיגער

מיט פרייען וועג אָט אײַלט ער שוין,
מיט סטעפישן און וואלדישן,
ווי אונדזער היימלאנד פריי,
צו אונדזער פרייד אלפאָלקישער —
מיט לידער מיט רויטפאָלקישע
ער גייט, דער גרינער מײַ.

מײַן אויג אינ הימל־הייכן טויכט,
איך קוק אלץ, ווי סע שמייכלט הויכ
די פריילינגדיקע זון,
א פרייט אזא מינ ליכטיקע,
א קאָכיקע, א טיכטיקע
אינ פאָטערלאנד בא אונדז.

אָט גייט דאָס פאָלק קאלאָנענוויז,
און ס׳איז דער רויש פון פאָנען הייס,
ווי פריילינג־טייך ער קאָכט,
אינ דערפער, שטעט צעוויקלטע,
די לידער פריי־באפליגלטע —
זיי ווייסן ניט קיין יאָכ.

און ס'לויפט מיט שניי צעגאנגענעם
די וואסער די געפאנגענע
אינ דעם גראניט-געפענט,
דער יאמ האָט די געלעגנהייט
דעם גרויסן פרי באגעגענע
דעם הויפטשטאַטישע ווענט.

איכ לויב דעם דראנג דעם בויערשן,
פונ טייכנ צוויי דעם פלויען שטראָם,
וואָס זיגערש דאָ פליסט,
דעם פירער, פאָטער טייערן,
וואָס פירט אינ אלע פייערן,
דאָס גאנצע לאַנד באגריסט!

מיט בערג און סטעפעס איילט ער שוין,
מיט וואסער-וועג, מיט וואלדישן,
אייל, גרינער מי, צעפליט,
א, וויפל וועג שוין דורכגעשפאנט,
ווי רייפ איז שוין מיין פאָטערלאַנד,
ווי פרעכטיק אונדזער ליד.

דאָס קאָלווירטישע פּערד

(פּונ קאלמיקיש)

עכ, ווי שיינ איז אונדזער פּערד,
דאָס קאָלווירטיש גוטע פּערד,
כיינ אונ קראפט איז דעם פּאַשערט
אונדזער שווארצן אונדזער פּערד!

דאָס איז איינמאָל שוינ א פּערד!
מיט דער קאָפיטע א קלאפ,
אונ א הייב דעם שטאַלצן קאָפ,
פליט ער, ציטערט אזש די ערד!

היי, ווער קלינגט דאָרט אפ דער שייג?
ס'האָט א פויגל זיכ צעטרעלט?
ניט קיינ פויגל זינגט אינ פעלד,
ס'קלינגט זיינ גלעקל אזוי פיינ.

דאָס איז איינמאָל שוינ א פּערד!
מיט דער קאָפיטע א קלאפ,
אונ א הייב דעם שטאַלצן קאָפ,
פליט ער, ציטערט אזש די ערד!

אינעם סטעפ, צום פּערד-געלויפ
קומען פּערד פונ יעדער הויפ,

נאָר דער שוואַרצער טוט א פרויז,
אונ אָט פליט ער שוין פאָרויס.

דאָס איז איינמאָל שוין א פערד!
מיט דער קאָפיטע א קלאָפ,
אונ א הייב דעם שטאָלצן קאָפ,
פליט ער, ציטערט אזש די ערד!

אונדזער פערד איז קלוג אונ פעסט.
— זע, דערשמעק דעם טוינעס נעסט
ווער נאָר אונדזער לעבן שטערט,
וועט צעטאָפטשען אימ מיין פערד!

דאָס איז איינמאָל שוין א פערד!
מיט דער קאָפיטע א קלאָפ,
אונ א הייב דעם שטאָלצן קאָפ,
פליט ער, ציטערט אזש די ערד!

5. קוויטקאָ

(אָרדענטרענער)

צו סטאלינען

וועגן גליקלעכע דערציילט מען אָפט געשיכטעס,
וויאזוי סע מאטערט זיי און פאַשעט פלאַגט
פונקט יענעם טאָג צו פאקן, יענצ וואָרט דאָס ציכטיקס —
אפ אַפצושפּיגלען דאָס, וואָס ס'הארצ פארמאָגט.

אָט, איינער, ווערט דערציילט, איז צווישן פאַלק, אינ זינגען
שטארק באַגייסטערט, געשטאנען שטומ...
דערנאָך א פרומ געטאָג, און ס'האָט דער פרומ געקלונגען
פאר יעדערנ — ווי פרייד, געזאנגענ-רומ.

און וועגן איינעם כ'ווייס — א באַלשעוויק, א פירער,
ווען ער, אינ יענע יאָרן האָט דערהערט,
אז ס'פאַלק פון אונגארן צעקלאַפט די מאכט פון גוויימ,
האָט ער פאר פרייד זיך צוגעלייגט צו דר'ערד.

און איינעם האָט זיין שטאַלצ געפירט אינ טיפער זאכטע
און אימ באוועגט אזוי צו קרישלען קויל —
אז ס'גאנצע לאַנד נאָך אימ האָט זיך געלאָזט אל שלאכטן,
און ס'גייט זיין רומ אינ וועלט פון מויל צו מויל.

געטרײַשאפט, ווייסט מען, האָט גענערט די בוועק־פעלדער,
זי האָט איר מי איר שווערע ניט געציילט, —

היינט זינגט דאָס לאַנד די נעמען פון די מיידלעך-העלדן,
וואָס האָבן איטלעך פלעטעלע געהיילט!

און איך, וואָס טראָג מיין פלאַמ-געפיל אין מאַרק, אין ביינער,
און יעדנס, יעדנס האַרץ אין מינעם שטויסט
זיין פרייד, זיין שטאַלץ, זיין רומ, זיין לויב און אלץ איניינעם, —
ווי גרויס דארף זיין מיין וואָרט! — נאָר ס'איז ניט גרויס.

ניט גרויס, — כאָטש ס'טרעט ניט אָפּ די יוגנט פון מיין האַרצן,
און כאָטש די יאָרן לערנען מיך אין גאַנג,
ווי אופצוהייבן שווערס, ווי פירן זיך מיט צארטן,
און כאָטש עס הערשט די קראַפט אין מיין פאַרלאַנג.

כ'האַב ניט געפונען נאָך דעם אויסדרוק, וואָס זאָל קלינגען
מיט אלע טענער, וואָס דאָס לאַנד מינס וועקט.
א קאפּ נאָר שלאָגט דאָס האַרץ פון פעלקער אין מיין זינגען,
און סטאלינס וואָרט און טאט אין פלוט מינס לעבט.

ווייל איך בין אויסגעווען אין לאַנד, מיט פאָלק פאַרשידנס
באגעגנט זיך און אויג אפּ אויג געשטעלט —
דו האָסט אין פאָלק אין יעדן, אויך אין יידן
אנטפלעקט דעם מענטש, וואָס פעלט אזוי דער וועלט.

אין דניעפּראַפּעטראָווסקער יאטן האָב איך דערקענט דיך,
אין זייער אופירונג אפּ דעם עלפּרום.
דו ביסט דער גרונט, אפּ דיר עס וועבט זיך די לעגענדע
פון אונדזער וואָרט, וואָס פירט, וואָס הייבט די ברוסט.

דעריבער בין איך שטאַלץ, באַ דיר מיט אלע יונגע
צו לערנען זיך און דיינער זיין די ווערט,
איך וועל מיין וואָרט געפינען, ס'וועט אין וועלט א קלינג טאָן
מיט סטאלינס טאָן, מיט הילכ פון אונדזער ערד.

א. קורליש אָוו

דער פּאָטער

(פּונ ווײַסרוסיש)

ווען ס'וועט ארומכאפן מײַן לאַנד פון קריג א סרייפּע,
מיט דעם צווייט פון מײַ, צי מיט נאַיאפּער־ווינט,
אינ דער פּאַרמ אָנגעטאַן,
וועל איך פּאַרלויפן
אינ קינדער־גאַרטן צו מײַן אייגן קינד.

עס קוועלט באַמײַעפֿל־בוימ א קרעניצע א ריינע,
קומען כּוועל אליין אהינצו אַט דאָס מאָל
אונ אָנשעפּן, מײַן טאַכטערקע מײַן שיינע,
דיין עמערל מיט וואסער ווי קרישטאַל.

עס וועט מײַן שווערד
א צווייגעלע א בראַך טאַן,
א בלעטל וועט אין לופט זיך וויגן לאַנג,
איך וועל דיך נעמען אפּ די הענט, מײַן טאַכטער,
אונ דו וועסט איינשלאָפּן פון פּויגלשן געזאַנג.

כּוועל אונטער עפֿל־בוימ דיך שלאָפּן לאָזן,
אונ אפּ מײַרעוו
פירן וועט מײַן שפּאַן,
ניט עסן זאָל קיינ פּרעמדער פּערד די גראָזן,
קיינ פּרעמדע פּיס ניט טרעטן זאָל מײַן לאַנד.

אז דער פֿינט זאָל מיט קיין בלײַ ניט קומען,
ניט ברענגען פֿון קיין קוילנוואַרפער פֿיין
צו אונדזער לעבן,
לײכטיק ווי דער זומער,
צו דיין זיסן שלאָפֿ, טאַכטערקע, דו מײַנס.

איבער די מאַיאָנטקעס וועט אַ שלאַכט אַ זעצ טאָג,
אפֿ שווערדן טראָגנדיק די ענדע קריג,
דאָרט אפֿ דער פרעמדער ערד
מײַן טאָג מײַן לעצטן
וועט, מעגלעך, אויסקומען פֿאגעגענען מיר.

און צו מײַן פֿאַטערלאַנד — אינ טײַכנ־רויִש
דערגרייכנ

וועט די צאוואָע, וואָס איך גיב אַצינד.
טאַכטערקע, צו דיר אַ מענטש וועט שמייכלען,
זאָלסט לײַבן אימ, ווי איך לײַב דיך, מײַן קינד.

מײַן טאטע איז ער, היפש איז זײַן מיִשפּאַכע,
מיט זײַן נאָמען אונדזער ערד איז גרויס,
יעדן יאָר, ווען יאָנטעוו
נעמט מיט פֿאַנען פֿאַכען
אפֿ רויטן פֿלאַצ, פֿון קרעמל רײַט ארויס.

זע די שטרייכן פֿון זײַן פֿאַנעם פֿון זײַן קלאָרן,
ווי מיר

וועט דאן דיר קלאָר ווערן אַסאך,
ס׳איז אַ טאטע, וואָס אפּולע זײַן פֿאַרלאָרן
האָט אפֿ זײַן גרויסן און זײַן נײַעם שליאַך.

פֿאַר יעדן זון פֿאַזונדער איז געוועזן שווער אימ,
ס׳האָט ווי געטאָג דאָס האַרצ

אינ טרויער-טעג;
פארזשמורעט ער זײַן אויג, די קנייטשן אפ זײַן שטערן,
ווי די שטרענגע איידעס פון זײַן שטאַלצן וועג.

ער איז מײַן טאטע;
און דער טויט ניט שרעקט מיכ אָפּעט.
איך וועל פון אויג מײַן גאנצע שײַן,
מײַן לעבן אָפּגעבן ביז לעצטן טראָפּן,
און ס׳וועלן קינדס-קינדער
אונדז דאנקבאר זײַן.

★ ★

יאנקא קופאלא

(אָרדענטרעגער)

אפ דעם טײַכ ארעסע

(אויסצוג)

אַנשטאַט אַן אַרײַנפיר

פיל האָבן מיר מײַסעס,

לידער און לעגענדן

פון די טיפע זומפן

פון פּאַלעסיער געגנט.

ניט געהערט קיין ליד גאָר

וועגן דער קאַמונע,

ווי טרײַע קאַמונארן

צו א לעבן קומען.

ווי זיי פרווון פלײסיק

דאָרט אפ וויסטע ערדן

פארן לאַנד דעם גאַנצן

נײַעם רום דערווערפן.

ניט געהערט קיין ליד גאָר

און קיין עכטע מײַסעס,

ווי די קאַמונאַרקעס

אַרבעט אונדז באַווייזן.

ווי אפ כליופקע פעלדער,
זיכ מיענדיק צוזאמען,
קיינ קויכעס ניט געשפארט האָט
א טאַכטער און א מאמע.

ניט געהערט קיינ ליד גאַר
וועגן ארבעט־העלדן,
וואָס צווינגען אָט די זומפן
מיט זאנגען זיכ צעהעלן.

זיכ שטעלנדיק אנטקעגן
די שוועריקייטן גרויסע,
קומען זיי אפ שליאכ אָן
מיט ניצכוינעס דרייסטע.

ניט און ניט געהערט גאַר
יענע לידער בעסטע,
וואָס עס זינגט אָט איצטער
די נייע שוין פאַלעסיע.

און עס רוישט דאָ און עס שאַרכט

און עס רוישט דאָ און עס שאַרכט,
גלייכ די ערד זיכ טרייסלט,
אינ פאַלעסיע אפן דאַרפ
א בעהאַלע גרויסע.

אוקריינער אָן א שיר
און סטאראַבינער, ווו קערסט זיכ,
גלייכ דער זומפ איז א יאריד,
קומען זיי אהערצן.

און די כעוורע שיט און גייט,
אויכ בערדיקע פארגרויטע.
שארפע זעגן אָנגעגרייט,
הובלס און רידליויקעס.

וואָס־זשע וועט דאָ איצטער שטיינ?
„מיט גאָרנישט וועט מען בענטשן!“ —
האָבן דאָנערשטיק געשטוינט
די פּאָלעסיער מענטשן.

און אָט זונטיק, ווי נאָר טאָג,
א דלאַטע האָט געעקבערט,
פונעם רידל פּלאַטע טראָגט,
קלעפט זיכ צו צום קערפּער.

רויש און ראשיק איז ארומ,
ווי ערגעץ אפ א מאַלצייט,
און די רידלס גייען אומ,
און די האק צעפאַכט זיכ...

גראָבן מענטשן טאָרפּנ־ברוד
ביזן האַלדז אינ וואסער,
און אינ אָדערנ רינט פלוט,
ס'שרעקט ניט פּלאַטע נאסע...

און זיי ווייסן, ס'וועט שוין איצט
ניט זיין מער ווי אמאָל דאָכ,
אז א צייכנ פלייבט פארקריצט
פון מעכטיקער מעלאַכע.

ווי א סטרונע ליגט א ריוו,
וויטער נייע ריוון,

אלע ענלעך, אינ איין טיפ,
רעכטס און לינקס פארקליבן.

און אפ העקטארס אָן א סאָפ
ציען ריוון־ניעטרעס,
ווייטער גייט שוין דאָ די מאָס
אפ גאנצע קילאָמעטערס.

מאגיסטראלן אויסגעשפרייט
פארן אויג גרויסארטיק...
ס'איז דער טאָרפֿ-גרונט אפ פארזיי
גרייט שוין באלד און פארטיק.

מאגיסטראלן אינדערמיט,
א שליאכ אינ זומפ צו פאָרן,
אוי, אויסגעלייגט דאָך האָט אומזיסט
דער פאָלישוק אפ צאָרעס.

ניט דערזען ט'דער פאָלישוק
פון זיינער קליינער כאטע,
אז א טאָג ווערט צוגערוקט
אָן דער ארבעט מאטער.

אָפגערייניקט האָט פון קויט
די זומפיקייט די ווייטע
דער נייער מענטש, וואָס איצטער שטייט
בא ארבעט בא באפרייטער.

און עס ליגן ריוון,
יענע מאגיסטראלן,
איבער זיי די וואסערן
פאלן אלץ און פאלן.

יאגנ אינ ארעסע
צווישן ווילדע פוסטקעס
רויערדיקע פלאַטע,
זינקענדיקע קוסטעס.

מאגיסטראלן גלייכע
די שליאכט דורכגעווירעט,
און מע דארפ דאָ ארבעט,
מענטשלעכע נאָכ גווורע,

אז צוגעפאסט דער באַדן
זאָל ווערן ווי געהעריק,
אז אינ פעלד אינ גלייכט
א טראקטאָר זאָל זיכ הערן.

אז הויכ אזוי און וווקסיק
זאָל אפ טאַרפ דערלאנגען
דער גערויש פון גראָזן
און דער גאַלד פון זאנגען.

ווארט טאקע פאַלעסיע,
אז די מענטשן דרייסטע
זאָלן נעמען זיכ איניינעם
צו דער ארבעט גרויסער.

אפ הענט ווארט זי, פאַלעסיע,
אפ נייע און געזעצטע,
שלאַגלער זאָלן קומען
און בריגאדעס פעסטע.

גיכ וועלן זיי קומען,
פייערן צעצינדן,

ביזנ סאָפּ די בלאַטע
וועט פונ זומפ פארשווינדן.

ווייל אינ קאנט דעמ גאנצן
גייען קלאנגען אומעט,
אז מ'וועט געפינען אויצרעס
צווישן זומפן-אומעט...

די קאָמונע

אונ אפן טיכל אפ ארעסע
איז ליכטיקער געוואָרן,
ס'גייט אן אַנגריפּ אפּ די בלאַטעס
פונ מיזרעכ אונ פונ דאָרעמ.

די קאָמונע אפּ די טאַרפּן, טאַרפּן
איצטער דאָרט צעשיינט זיכ,
דער פּאַלישוק נאָר, לעצטער יאָכיד,
קוקט נאָכ פונדערווייטנס.

זיי ניט מערער, גוטער פעטער,
אזוי בייז פארכמורעט,
פאר דיין גוירל די קאָמונע
ווערט דאָ איצט געפורעמט.

אונ אפן טיכל אפּ ארעסע
א „מאַטאַרקע“ פליט דאָרט,
ס'אלטע שיפל, ס'אלטע מולטער,
קוקט זיכ אומ פארגליווערט.

שוין דערלעבט די לעצטע שאַען
אינ דער נייער צייט דאָרט,

ווייל עס שניידט אדורך פאלעסיע
א שיפל א באנייטע.

פון נייעם שיפל קויכעס טריפן,
שטאלצקייט גיסט זיכ איבער,
און עס שפיגלט זיכ ארעסע
צווישן נייע שטיבער.

און אפן טייכל אפ ארעסע
גייט א טעמפ א פלינקער,
קאמונארנ, קאמונארקעס
ארבעטן שוין גרינג דאָ.

און פארמעסטונג ווערט געאכטעט,
שלאַגלעריי דאָרט ריזלט,
יעדער איינער ווייס זיין אָרט שוין,
ווייל אויב אנדערש — ווי-זשע?

ניט פארלעשן זיכ די שטערן,
ס'קלייבן זיכ נאָכ קויכעס,
ס'ווערט פארברייטערט די קאמונע
און די יאסליעס אויכעט.

און אפן טייכל אפ ארעסע
אָקטיאבערלעכ זיכ שטארקן,
פיאַנערן, קאָמיוגיסטקעס —
באַלשעוויסטיש-הארטע.

וואקסט אזוי פאר קאמונארנ
אָט דער אומבליט, זעסטו,
זיי וועלן דינען דער קאמונע,
ווי די טאטעס פעסטע.

און ניט לאָזן זיך פארפירן
— אינ שטורעם און זאווייעס,
און די זון — זי שינט זיי ליכטיק,
די גאנצע וועלט א היים איז.

און אפן טייכל אפ ארעסע
מויערן, געפיינען,
שמעקט מיט סאָסנע און מיט סמאלע,
מיט וואפנע דורכגעזייערט.

די ווענט דאָ גלאטיק אויסגעבויטע,
די פלעך פון דעכער גלאנצט דאָ,
דער דיל, די סטעליע אויסגעהופלט,
פענצטער אפ א קלאפטער גאנצן.

און פאטאָג די זון פאלייכט זיי,
און פאנאכט עלעקטרע,
אזוי טאָגעבויט דער קאָמונאר זיך
די געפיינע פרעכטיק.

און אפן טייכל אפ ארעסע
ווינדער איפער ווינדער,
לעבן דאָרט די קאָמונארן
אייניק, ניט געווינדערט.

און זיי היטן די קאָמונע,
עס זאָל זיך פעסער לעבן,
און פארציען מוטיק לידער:
— „וועט נאָר ווער פארטשעפען,

די שאַ וועט שלאָגן, מע וועט רופן
צו אן ארבעט נייער,

וועלן מיר די פינסקער בלאַטעס
לאָזן זיך באַפּרײַען..."

מאַרינער בלאַטע,
קיינער קען ניט גלויבן,
וויפּל דו באַהאַלטסט נאָכ
רײַכקײַט פּונ די אויגן!

מאַרינער בלאַטע,
ווער דיין שיינקײַט שפּירט דאָ!
וויפּל היינט פאַרמאַגסטו
קאַמונעס און סאָווירטן.

מאַרינער בלאַטע,
אַנברעגיקע צעלאָזטע!
מענטשן איצטער שפּיזסטו
און אויך פי פּאַזאַרגסטו.

א קירגיוזער ליד

די זון ברענט די סטעפעס מיט שטראלן-פלאם,
און זומער ברענט זי אינגאנצן זיי אויס,
אָ, ווען די זון זאָל נאָכ זײַן אזוי שטארק,
זי זאָל קענען פארברענען אינעם הערצער דעם וויי!

מיר זײַנען פארמאטערט און זייער מיד,
נאָכ לענינען טרויערן מיר אזוי לאַנג,
די זון קאָן דערהארגענען גרינסן אינעם סטעפּ,
נאָר טייטן דעם טרויער קאָן ניט די זון.

אונדזער ווייטעק איז הייסער פון איר,
אונדזער ווייטעק איז גרעסער פון סטעפּ,
קליינ איז די ברוסט פאר אונדזער וויי,
בעט זיך דער וויי דורך טרערן ארויס...

ווען ס'הייבט זיך דער אַדלער ארום צו דער זון,
דערלאנגט ניט צו אימ אויך דאָס אויג פון קירגיוז,
פון אַדלער איז העכער נאָר לענינס געדאנק,
ס'איז לענינס געדאנק אזוי נאָנט צו דער זון,
דערפאר איז ער ליכטיק און הייס ווי די זון.

ווען א וועלפישע סטאיע דעם טיגער באפאלט,
הייבט זיך דער טיגער ניט אופ פון זײַן אָרט

און מאכט זיך ניט גרייט צום געשלעג,
שטארקער פון טיגער איז לענין געווען,
ס'האט קיינמאל דער סוינע געשראָקן זיין האַרץ.

ס'איז לענין געשטאַרפן, אינ מאַסקווע זיין גופ,
ווי די זון טונקלער ווי דאָ איז און קאלט,
און פא אונדז האָט לענין א ווייטעק געלאָזט,
און געלאָזט זיין געדאנק און זיין הייסן גאנג.

ס'האָט לענין געזען אונדזער אומגליק און נויט,
ער האָט זיך געשלאָגן פאר אונדז ווי א פריינט,
און איצט, ווען מיר ווייסן פון ווירקלעכע גליק,
וועלן מיר פאר לענינען גייען אינ שלאכט.

ס. קירסאנאוו

(אָרדענטרעגער)

געזאנג פון פריינטשאפט

לאנד, מיין לאנד!
העכער שטייג, וואקס און שטייג,
פלויער מיין!
פון קאמונעס א געבניין!

ע, היי! ע, היי!
עס זידט מעטאל און נאפט
א געזאנג!
ארמעניע-לאנד!

הייב זיי אופ די געפנידעס אינ הויכ,
און אויכ שטעט גיב א הייב!
גיב די האנט, כאווער פאקו!
גיב די האנט, כאווער טפיליס!
גיב די האנט, כאווער באטומ!
גיב זי, די האנט, קוטאיס!

ע, היי! ע, היי!
א געזאנג מיט פרייד!
היי, גיב, קאכעטיע, די האנט!
דעם טרייעם פריינט.

היי, גיב אפכאזיע, די האנט,
גרוזיע, די האנט,
סוואנעטיע, קומ!

ליד וועגן לענינען

באמ ברעג ווייסן יאמ, אינעם דאָרם ניושנע זאָלאַטיצע, לעבט די באַרימטע בילינענ־זינגערין מאַרפּא סעמיאָנאָוּנאַ קריוקאָוואַ. זי זינגט וועגן איר אופגעריכט דאָרפ, וועגן טשאפאיעוון, וועגן דעם בירגערקריג. אינ איר בעסטער בילינע־ליד דערציילט זי וועגן לענינען, וועגן סטאלינען. מיר גיבן דאָ אַן אויסצוג פון דער דאָזיקער ליד.

אז דער רומפולער פירער געקומען איז,
האָט דאָס פּאָלק אימ מיט קאָוועד באַגעגנט.
מיט קאָוועד באַגעגנט, מיט מונטערקייט.
זינען זיין פון די פעלדער געגאן צו אימ,
זינען מאסן זאוואַדישע מיטגעגאן,
און ס'האָט לענין דעם עמעס דערציילט פאר זיי:
„צו מילכאָמע מיר דארפן א סאָפּ מאַכן,
לאָמיר צונעמען שליסל מעל־וכישע
בא די פריצימלעך און בא זאוואַדטשיקעס,
און די ערד בא זיי אלעמען צונעמען
פאר די פויערימ די האַרעפּאשניקעס.
לאָמיר צונעמען זאוואַדן בא זאוואַדטשיקעס,
וועלן ארבעטער אליין שוין אָנפירן.
לאָמיר צונעמען די קלייטן בא די סאָכרימלעך,
בא די הענדלערלעך און בא די רייכע לייט.“
אז דערהערט האָבן זיי רייד אזעלכענע,
גענעראלן ווייסע און זאוואַדטשיקעס,
האָבן זיי האַרמאטן גלייך ארויסגעפירט
און דערשיסן לענינען געוואָלט,
אז ער זאָל דאָס פּאָלק ניט אופרייצן.
און זיי האָבן צו האַרמאטן זיך אַ לאַז געטאָן.

נאָר סאָלדאטן האָבן פריער נאָכ צעשרויפט שוין זיי,
 און שיסן האָבן זיי שוין ניט געקענט.
 האָט דאָס פאָלק דעם פירער אפ די הענט געכאפט
 און אינ פרייען פעלד אוועקגעפירט,
 פון ראקיטנע-צוויגעלעך א שאלאש געמאכט
 און אימ אויסגעקליידט פאר א פאסטעכל.
 האָבן די אוריאדניקעס אימ לאנג געזוכט,
 נאָר ס'האָט קיינער די באהעלטעניש ניט אויסגעזאָגט.
 האָט געשריבן לענין קלוגע בריוועלעך,
 און דאָס גרויסע פאָלק האָט זיין וואָרט געפאָלגט.

אז פארזאמלט האָט דאָס פאָלק זיך מיט דער קראפט פון גיבערשער
 און א קער געטאָן די מוטער-ערד די רומפולע
 אפ אן אנדער זייט, א גערעכטיקער,
 און פארנומען האָט די שליסל גאָלדענע
 בא די פריצימלעך און זאוואַדטשיקעס
 און פארטרויט עס האָט די ראסייושקע
 גרויסן לענינען מיט די מיטהעלפער —
 דער פארטיי דער באַלשעוויסטישער.
 ער האָט צוגענומען שליסלען גאָלדענע,
 גענומען סטאלינען פאר א מיטהעלפער.
 אויך פאר מיטהעלפער מענטשן זיכערע
 פונעם פראַסטן שטאמ און פון אַרעמקייט.
 האָבן רייכע רייט גלייך דערשראָקן זיך,
 גלייך דערשראָקן זיך און באהאלטן זיך.
 איז דאָס פראַסטע פאָלק לוסטיק-יאַנטעוודיק,
 קליידער פארביקע האָט מען אָנגעטאָן,
 לידער פריילעכע מ'האָט געזונגען דאן.
 נאָר ניט לאנג האָט די פרייד געצויגן זיך,
 ס'האָט געענדיקט זיך יאַנטעו לוסטיקער.
 שווארצע וואַלקנדלעך האָבן זון פארשטעלט

און געשווומען איבער ערד סאָוועטישער.
 ס'האָט א שטורעם זיך צעווילדעוועט, צעבושעוועט
 און אפ לאנג פארשטעלט אָט די הימל־שיין.
 זאמלען זיך צונויפ גענעראלן און אוריאדניקעס,
 זאמלען זיך צונויפ פריצימ און זאוואַדטשיקעס,
 זאמלען זיך צונויפ פירשטן און די אדל־לייט,
 זאמלען זיך צונויפ ריכע סאָכרימלעכ,
 קלייבן זיך צונויפ אינ געהיימע ערטעלעכ,
 אינ געהיימע ערטעלעכ, אינ באהעלטעניש,
 קלייבן זיך צונויפ און אזוי געזאָגט:
 „רופן דארפן מיר אָפיצערעלעכ,
 אָפיצערעלעכ און גענעראלעכלעכ.
 אלע ווייסע לייט קומט צונויפרופן
 און דער רויטער ארמיי טונ א שטארקן קלאפּ".

דער פירער לענין שפאנט אינ קרעמל אומ,
 מיט דעם הענטעלע האלט באמ שטערן זיך.
 גייט אינ צימער אומ גיך און אומרויק:
 „אוי, איר לייבן, בייזע לעמפערטן,
 אוי, איר הינט, איר הינט מעשוגענע,
 ס'לאָזן הינט זיך אונדז ניט אַפרוען,
 ניט זיך אַפרוען און ניט ארבעטן.
 מע וועט דארפן זיי די ביינער צעברעכן גאָר
 און אינ שלאכט פארניכטן זיי, אינעם פלוטיקן.
 פון די סטעפעס פון די פרייע מירן רופן נאָך
 קלימ דעם העלד, דעם שמיד וואַראַשילאַוו,
 פונעם שטילן דאָן מירן רופן נאָך
 דעם קאָזאק בודיאָני העלדישן,
 זאָלן זיי די ווייסע הינט צעשמעטערן,
 אלע הינט, וואָס דאָס פאָלק פארהאסט".

האָט די קריוודע מיטן עמעס זיך פאגעגנט דאן,
זיך פאגעגנט דאן און א שלאכט דערקלערט.
פון די נאָרעס איז די ווייסע קראפט ארויס.
האָבן זיי געוואָלט טייטן, אומפרענגען אלע שלאכט־פירער
און צוריק אוועקשטעלן דעם קייסערס אלטע שטול,
ס'זאָל דאָס לעבן גיין אפן אלטן לאד,
אפן אלטן לאד, ווי ס'איז פריער געווען.

אז די ווייסע גריווע האָט צעפלאטערט זיך,
אז דער ווייסער עק האָט צעווייעט זיך,
אזש פון פערדיש מויל זעצט א פלאמ ארויס,
אזש פון פערדיש אויג פליט א פונק ארויס,
אפן פערד עס זיצט אונדזער גרויסער העלד
מיטן נאָמען קלימ וואַראַשילאָוו העלד,
און נאָך אימ עס רייט דער קאָזאק פון דאָן,
ס'פאָרט פודיאָני שנעל אפן שווארצן פערד.
און נאָך אימ עס יאָגט אונדזער רייט־ארמיי,
אונדזער רייט־ארמיי, אונדזער שטאַלצע קראפט.
אז מע האָט א טרייב געטאָגן אלע ווייסע לייט,
האָבן ווייסע לייט דאן דערשראָקן זיך,
שטארק דערשראָקן זיך און צעלאָפן זיך.

האָבן גענעראלן דאן א טראכט געטאָגן:
„ניט איינצונעמען איז אָט די רויטע קראפט,
טייקעפ דארפן מיר הילפ ארויסרופן,
הילפ ארויסרופן פא די אויסלענדער.“
מיט די קיניגס אזש פון אויסלאנד מ'האָט זיך גלייך דערעדט—
זינען קיניגס גלייך אפ דעם איינגעגאן:
ס'האָט געוואָלט זיך זיי, ס'זאָל א קיניג זיין,
ער זאָל קיניגן אינ ראסייושקע,
ער זאָל שענקען זיי שטיקער גרויסע ערד,
שטיקער פעטע ערד פון ראסייושקע.

זײַנען פֿאַלקן דאן גלײַכ געשיקט געווען,
האַבן ווײַסע לײַט זיך פארפעסטיקט דאן,
זיך א לאַז געטאָן אפ דער רויטארמײ.
און אינ יענע טעג, אינ דער אומרר־צײַט
האַט מיט לענינען אזא פאל פאסירט.
אינ זאוואָד ארײַן, איבער פאבריקעס
דאן געפאָרן לענין איז אלע טאָג.
אינ א פאבריקע הינטער מאַסקווע־טײַכ
האַט א וואָרט געזאָגט צו דעם פֿאַלק אילײַטש.

פונקט אינ יענער צײַט, אינ דעם רעגעלע,
האַט א בײַזע שלאנג זיך באוויזן דאָרט
און א בײַס געטאָן אונדזער לענינען,
נאָך א קאפעלע, און אינ הארצ זי טרעפט.
און פארשאפט האָט זי טיפן ווייטעק אימ,
און א ווינד געמאכט אימ א גיפטיקע.

האַט אילײַטש א פאל געטאָן אפ דער פֿיכטער ערד,
האַבן ארבעטער אימ א הייב געטאָן
און אוועקגעלײַגט אפ א טראַג־בעטל,
און געבראכט מ'האַט אימ צו קרעמל־ווענט,
צו זײַן לײַבער פרוי, וואָס נאדיעזשדא הייסט.
אז אילײַטש האָט נאָר קראפט דערפילט אינ זיך,
קראפט דערפילט אינ זיך נאָר א קאפעלע,
האַט ער גלײַכ געזאָגט: רופט מיר סטאלינען.
איז אינ צימערל סטאלין באלד ארײַן
און איז צוגעגאן צום בעט, צו אימ.
האַט אילײַטש צו אימ דאן אזוי געזאָגט:
„אזא צײַטעלע איז געקומען איצט,
מע קען אלעמען אונדז דערהארגענען,
גײ און העלפ ארויס מיט דײַן גיבער־קראפט,

כאווער סטאלין צווישן קאלווירטניקעס.

קינסטלער ד. טארהויאָ.

מיט דײַן גיבער־קראפט און מיט קלוגג ראט,
 ס׳זאָל די רומפולע רױטע גווארדיע מונטער פילן זיך,
 מונטער פילן זיך און זאָל דרייסטער זײַן.
 און ס׳האָט סטאלין דאָ ניש גערעדט קײן סאך,
 דעם באפעל וועט ער זיכער אויספילן.
 מיליטער־קליידער האָט ער אָנגעטאָן
 און זײַן טרײַען פערד מיטגענומען זיך,
 און איז גיך אוועק אינעם פרייען פעלד,
 און געפלוין גיך, ווי אן אָדלער פליט,
 ווי אן אָדלער פליט אינעם פרייען פעלד,
 צו דער רומפולער רױטער גווארדיע.

און געקומען סטאלין איז צו דער רויטארמיי
 און פארזאמלט האָט אלע דרייסטע זײַן,
 און אין סטרעמעניעס זיך א שטעל געטאָן,
 זיך א שטעל געטאָן און אזוי געזאָגט:
 „אוי, איר דרייסטע לײַט, רױטע שלאכט־מענער!
 ס׳א צײַט אצינד, גאָר א שווערע צײַט.
 און מיר דארפן איצט מיט דער גאנצער קראפט
 און מיט פלינקן טראָט די פײַנט צעשמעטערן,
 די פײַנט צעשמעטערן און פארקערן זײ.
 ס׳האָט איליטש געשיקט מיך אהער צו אײַך,
 ער איז קראנק אצינד, ליגט און מאטערט זיך
 פון דער שלאנגענ־ווונד דער געפערלעכער.
 אז מיר וועלן נאָר פײַנט צעשמעטערן,
 וועט ער דעמלט גלײַך דאן געזונט ווערן.״

האָבן רױטע פּאָלקן זיך א לאָז געטאָן,
 זיך א לאָז געטאָן מיט דער גאנצער קראפט,
 האָבן ווייסע לײַט שטארק דערשראָקן זיך.
 מע האָט א טרײַב געטאָן אָט די ווייסע לײַט

און געטריבן זיי פון פארטאָג ביז נאכט,
און פון נאכט ביז טאָג. מ'האַט געטריבן זיי,
און געשלאָגן זיי און געשניטן זיי,
און אין פלויען יאמ מע האָט פארטריבן זיי.

איינ גענעראל מיטן כאיל — אינעם ווייסן יאמ,
און דעם צווייטן גענעראל מיט זיניקען — אינעם שווארצן יאמ.
און דעם דריטן מיטן כאיל — אינעם דאָרעם-יאמ,
און דעם פערטן מיטן כאיל — אינעם מיזרעכ-יאמ.
און די איבעריקע אָפיצערן און פאָלקאווניקעס,
די פאָלקאווניקעס און גענעראלעכלעך
מע האָט אין פלאַטע קלעפיקער פארטריבן זיי
און אין טיפע טייכן זיי אריינגעיאָגט,
און אַט דאָ איז שוין זייער סאָפ געווען.

ש. ראָסינ

סטאלין רעדט

די אויגן די צעפינקלעך
בא ארבעטער פון גאָר דער וועלט,
די אויסגעשטרעקטע פרידערלעכע הענט,
דער אויער, דאָס געהער —
פון יעדן ווייטסטן ווינקעלע,
פון שטוב, זאוואָד און פעלד —
זיי זיינען איצט צו אונדז געווענדט,
אהער, צו אונדז,
צו קרעמל־זאל
זיי טראָגן זיך און כוואליען,
אהער,
ווי ס'רעדט דער פירער פון פארטיי —
דער כאווער סטאלין.

דער כאווער סטאלין רעדט,
און ס'הערט אים די פארטיי,
די זין,
די פעסטע זין פון לאנד,
פארנעמען איצט זיין וואָרט.
און ס'הערט זיך צו די גאנצע וועלט
צו זיינע רייד,

וואָס קלינגענ אזוי פראָסט
אונ ווונדערלעכ אונ קלאָר.

עס רעדט דאָס גאנצע פאָלק,
עס רעדט א גאנצער דאָר :
דער דאָר — דאָס ארבעט־פאָלק —
עס האָט א וואָרט...
— ער וועט ניט אַפטרעטן זײַן אָרט,
פונ וועג ניט אַפקערן
עס וועט דער דאָר.

פארמאָסטן האָט ער זיך
אפ גאָרער לענג,
אפ גאָרער טיפ,
אפ גאָרער ברייט, —
אפ גאָרער וועלט
זײַן אופגערודערטער,
זײַן האסטיקער,
זײַן ברייטער שווינג.

דער כאווער סטאלין רעדט,
אונ ס'גיט א קלונג
אינ זײַנע רייד
דעם כאווער לענינס שווינג,
דעם כאווער לענינס רייד!

די אויסגעשטרעקטע הענט
פונ ארבעטער פונ גאָר דער וועלט,
די אויגן די צעפינקלטע,
דער אויער, דאָס געהער —
פונ יעדן ווייטסטן ווינקעלע,

פונ שטוב, זאוואָד אונ פעלד —
זיי זינען איצט
צו אונדז געווענדט.

אהער, צו אונדז,
צום קרעמל-זאל
זיי ציען זיכ אונ כוואליען —
אהער,
ווי ס'רעדט דער פירער פונ פארטיי —
דער כאווער סטאלין!

★ ★

סוֹלֵימָאן רוֹסְטָאָם

(אזערביידזשאנער דיכטער)

ס ט א ל י נ ע נ — ס א ל א מ

סאלאם צו דיר, סטאלין, אָ, גרויסער, סאלאם!
דו האָסט אונדז געגעבן באגליסטערונג-פלאַם,
דו פירסט אלע פעלקער צו זונ און צו גליק,
אינ עפאָס דעסטאן איז דער רומ פונ דײַן זיג.

דו ביסט אונדזער פריינטשאפט, די קראפט פונעם לאנד,
מיר וואכן, באוואכן דײַן יעטווידער טראָט,
אינ זונ-שיין געכאוועט האָסט אזערביידזשאן,
ס'איז דו ביסט דער גערטנער פונ זעלטענעם סאָד.

עס טראָגט אונדז דײַן נאָמען געפעסטיקט אינ שווינג,
דײַן רומ מאכט אפ אייביק, אפ אייביק אונדז יונג,
אָ, פירער און לערער! ביסט גרויס און ביסט קלוג,
און ס'לויבט אפ זײַן סאז דיכ דער גרייזער אשוג.

איז, פאָטער דו ליבער, נעם אופ דאָס געזאנג,
פונ דאנקבארע הערצער א דאנק.

ווי גליקלעך מיר זײַנען! דײַן אויג אונדז באוואכט,
דו האָסט אונדז באפרייט פונ די אייביקע פענט,
א לעבן א פריידיקס האָסטו אונדז געבראכט,
און פליגל געגעבן, און מעכטיקע הענט.

די הייליקע ערד האָט פאר פּיינט ניט קיין אָרט,
זײַן פּוס וועט זיך קיינמאָל ניט ווײַזן אָט דאָרט,
סױועט קיינער די גרענעצ ניט געבן קיין ריר,
ווער קאָן נאָך באהיטן די גרענעצ ווי מיר ?
דײַן אָטעם דײַן הויכער באהויכט אונדז מיט מוט,
פאר דיר וועט ניט קארגן קיין איינער זײַן פּלוט !
פונ אַזערבײַדזשאַן — דיר סאַלאַם !

ס׳איז שײַן אונדזער וועלט, ווי א טרוימ אפּ דער וואָר,
אונ אומעטום שפּרייטן זיך פּרילינג אונ פּרייד,
ס׳איז שײַן אונדזער וועלט, ווי א טרוימ אפּ דער וואָר,
דער פּאָלקישער טרוימ איז אַינ לעבן פארשפּרייט.

ביז ס׳לעבט אונטער הימלען די גאַנצענע וועלט,
איז לעבן, אונדזער סטאַלין, ווי שטענדיק, צעהעלט,
דײַן אָטעם דײַן הויכער באהויכט אונדז מיט מוט,
פאר זײַן היימלאַנד וועט קיינער ניט קארגן זײַן פּלוט,
דער יאַנטעוו, דער פּרילינג דערלאַנגט ביזן רוים,
די וואָר איז נאָך שענער פונ טרוימ !

די הייליקע ערד האָט פאר פּיינט ניט קיין אָרט,
זײַן פּוס וועט זיך קיינמאָל ניט ווײַזן אָט דאָרט,
סױועט קיינער די גרענעצ ניט געבן קיין ריר,
ווער קאָן נאָך באהיטן די גרענעצ ווי מיר ?
דײַן אָטעם דײַן הויכער באהויכט אונדז מיט מוט,
פאר דיר וועט קיין איינער ניט קארגן זײַן פּלוט !
פונ אַזערבײַדזשאַן — דיר סאַלאַם !

סוליימאן רוסטאם

פרוי

אפ דער וואנט — מיין מאנס א ביקס א ווילע,
אן אַנדענק פונעם בירגערקריג.
כידערמאן זיך דעם פייער, די גרוילן,
וואָס האָבן דאָס הארץ פון מיין היימלאנד געשטיקט.
מיין מאן האָט געיאָגט אינעם פלאַם פון געראנגל,
און איך בין געפליבן —
געשוויגן פארטראכט.
און ס'זינען געלאָפן פארנאכטיקע שאַטנס,
פארנאכטיקע שאַטנס, קרומע און לאנגע,
און פינצטער און בלינד איז געקומען די נאכט...
צעקלאפט איז דער סוינע.
קערט אומ זיך צוריק
מיין מאן
און ער ברענגט אָט די ביקס.
ער האָט מיט איר צענדליקער סאָנימ צעקלאפט,
איז הענגזשע דאָ, ביקס, אפ דער וואנט,
איבער מיין קאָפּ.

איך האָב מיט מיין מאן האנט בא האנט ניט געקאָנט
פארלאָזן די שטוב און אוועק אפן פראָנט:
א פינצטערע פרוי — האָב איך גאַרניט געזען...

גענוג.

כיוועל אפ אייביק

מיט גוירל מיט בייזן

זיכ שיידן.

ווער פארלענדט,

ווער צעזייט, הונדערטיאָריקע פינצטער,

מײַן מויל איז פארזיגלט געוואָרן,

אינ די ליידן

האַט מיר קיינער קיינ הילפּ ניט געגעבן קיינ מינדסטע

אונ קיינער האָט העלפּן מיר דאן ניט געקענט.

נאָר סײַוועט אזא טאָג מער ניט זײַן שוין, ווי יענער,

הײַנט איז שוין גאָר אנדערש,

כ׳פּאַרמאָג גלײַכע רעכט מיט די מענער.

אונ א נייע, א ליכטיקע זון אינעם לאַנד הערשט,

אפ אייביק באַפּרײַט פּונעם פינצטערן נעכטן.

אונ ווי נאָר דער האָרן פּונ קריג טוט א וועק,

באַלד הײַבן זיכ אופ שטאַלצ א פּאַלק נאָכ א פּאַלק —

זײַט וויסן,

אז סײַוועלן אינ קאָן פּונ געפּעכטן

אַלע פּרויען פּונ לאַנד קעגן סײַנע אוועק

צו שלאָגן זיכ הייס פּארן גליק פּונעם פּאַלק.

לויט לענינס געפאָטן

(א רוסישער סקאז)

ניט קיין ווינטן קאלטע פושעווען,
ניט קיין זאמדן לויפן, טראָגן זיך, —
נאָר דער אומגליק האָט זיך נאָכאמאָל,
ווי א וואַלקן ווי א פינצטערער,
ווי א שטורעמ-ווינט מיט האַגל-בליצ,
ס'לייגט דער טרויער אפן האַרצן זיך.
אַט דעם טרויער אַט דעם גרויזאמען
ניט צעווייען וועלן ווינטן שוין,
ניט פארטרייבן וועלן זאמדן שוין,
ניט פארדעקן וועט די וואַלקן-נעצ.
איך וועל זיצן, גוט זיך אויסוויינען,
מיט די טרערן, מיט די ווייטעקן
וועט דער פלוייער יאמ זיך אָנפירן,
טיפע טייכן זיך צעכוואליקן,
ס'וועט דער וויסער שטיין צעשפאלטן זיך,
ס'וועט דאָס ריינע גאָלד צעשיטן זיך...

ווען כ'זאָל זיין א קלאָרער סאַקאָל איצט,
אָדער זיין א טויב א פלויילעכע,
אָדער גאָר א שוואַלב א פלינקע זיין,
כ'וואַלט קיין ביטער וואָרט ניט ארויסגעזאָגט

און קיינ ביטער-טרער ניט פארגאסן איצט,
 כיוואָלט א מאכ געטאָג מיט די פליגעלעך,
 כיוואָלט דערפלוֹיגן אזש צו דער מאַסקווע-שטאָט,
 ביז דער קרעמל-וואנט ביז דער שטיינערנער,
 בא דעם מאוואָליי זיך אראָפּגעלאָזט,
 בא וולאדימירנ, אונדזער לענינען,
 כיוואָלט געזאָגט צו אימ: זונ מײַן לויטערע,
 טו א קוק ארום און דערפריי מײַן הארץ,
 ווי געענדערט האָט אונדזער לעבן זיך,
 סעדער בליען איצט, זע, קאָלוירטישע,
 פעלדער בליען איצט, זע, קאָלוירטישע,
 און ווי ליכטיק-העל דאָס לעבן איז!
 אינ די שולן לערנען קינדער זיך,
 אינ די הייכן — זינדלעך-סאָקאלן,
 מיידלעך אונדזערע פירן טראקטאָרס איצט!
 לעבן לעבן מיר פונ דער פולער האנט,
 אינ די הענט בא אונדז שפילט די ארבעט זיך,
 ס'ברענט די ליבע הייס אינעם הארץ בא אונדז.
 צו דיין קלוגן קאמפ, צו דיין העלדישקײַט
 האָסט געטאָג פאר אונדז, ניט געקאָרגט קיינ קראפט,
 און דיין כאָכמע אונדז ניט געזשאַלעוועט,
 האָסט געברענט פאר אונדז, האָסט געשײטערט זיך,
 וואָס געטראכט האָסטו, איז געשען אצינד!

ווי דו האָסט געזאָגט און געבעטן אונדז,
 פירט צום גליק אצינד סטאלין אונדזערער,
 גרויסע אַדלערס האָבן קליינע אַדלערלעך,
 און דער סאָקאל פליט ווי די סאָקאלן,
 אַקעאנען צוויי — ברידער בלוטיקע.
 סטאלין לענינען איז א ברודער-פריינט
 לויט דער מי און לויטן אַדלער-פלי,

לויטן שוונג און רום פון סאָקאַלן.
כ׳ג׳י מיט סטאַלינען, ווי מיט לענינען,
כ׳רעד מיט סטאַלינען, ווי מיט לענינען,
אדע דומעס אונדזערע אינעם קאָפּ באַ אימ,
סיגאַנצע לעבן זײַנס נאָר ער קלערט פון אונדז.

מיט זײַן פירערשאפט, מיט זײַן זאָרג פאַר אונדז,
איז ניטאָ קײַן מענטש אָן אַ היימ באַ אונדז,
אָן אַ שײוועט־פּרײַנט, אָן אַ היימלאַנד־היימ,
קײַן יעסוימימ און אלמאַנעס ביטערע
און קײַן לעבנס־טעג, קײַן קאַפּצאַנישע.
קײַן פּאָלין ניטאָ, ווילדע קרײַטעכצער,
נאָר אײַן וועג איז דאָ נאָר, אײַן סטעזשקעלע,
און צום גליק זיכ ציט ס׳פּרייטע שטראַליקע.
פירן פירט אונדז איצט אפּן סטעזשקעלע
אונדזער קאַמפּאַרטיי, אונדזער טײַערע,
און דאָס סטעזשקעלע צום גליק צום לױטערן
ניט צעווייען וועלן ווינטן פינצטערע,
ניט צעטראָגן וועלן זאַמדן מיטדפּערשע,
ניט פאַרגיסן וועלן טײַכנ רוישיקע,
ניט פאַרדעקן וועלן וואַלקנס שטורמישע!..

מאקסימ רילסקי

(אַרדענטרענער)

מארינא

פראָלאָג—ווידמונג

דער אַוונט גייט, ס'האַט אָפגערוישט די ארבעט,
ווי טרערן, ציטערט די לאמטערן-ליכט,—
אפ קינדער אונדזערע קיין מוירע ווארט ניט.

א שטערן פינעפשטראליק שימערירט
פאר זיי, און ס'זינען פרעמד זיי ווערטער פיזע:
אי קנעכט, אי פאן, אי אונטערטאן, אי פירשט.

נאָר מיר געדענקען גוט די שווערע ליידן
פון הארבער צייט. מ'האַט אונדז געלערנט דאן
דאָס לאנד פון טיורמעס אַנרופן גאניידן.

אינ ווירעכרויכ, אינ קלויסטערס פרומער שאנד,
פון אונטער לאסט פון דעם זשאנדארמען-טשאַפאַט,
פון אונטער ראָד פון דעם געגילטן שפאן,

ניט וואגנדיק קיין וואָרט קיין אייגנס האָבן,
האַט דוירעסלאנג געלעבט דער מענטש פון מי
און דער געדאנק געגליט האָט, טיפ פארגראָבן.

מיט דאָפֿלטדיקער לאסט, א טראכט גיט, ווי
אינ טיפן כוּישעכ האָט די פרוי געליטן:
אינ קאלע-קראנצ— אינ דערנער זע איכ זי.

זי האָט אונדז אָפּט אינעם האָפּענונגסלאָזע לידער
דערציילט איר האָפּענונג, איר שווער געמיט,
געטרונקענע קישעפדיקע סאמ מיט ציטער.

אינעם קינדערהייט כ'האָב געהערט אזא מינ ליד,
זי איז באַ מיר אַן איינציקע געפליבן,
כאָטש כ'בינ אינעם לעבן שוין פונעם לידער מיד.

דאָס גאַנצע אלטע, דאָס „געבענטשטע“ לעבן,
דער אלטער, דער פאַרפלוכטער וויי-אונ-ווינד
איז אינעם דער ליד. מיין שוועסטער, מאמע — לעבן.

פאַר דיר, מיין פרוי, מיין פריינט, מיין טייער קינד,
די גלידער פונעם דער ליד דער ניי-געפויטער
ניט אפ געוויינ, אונ ניט אפ קלעמ איכ בינד,

ווי אויכ ניט אפ פאַרוויילונג, ניט אפ פלוידער.
ניין! כ'ווייל דיר זאָגן: קוק דאָס לעצטע מאָל
אַפן שווערן כאַלעם, אפ דעם אלטן שוידער,

אונ גיי, ווי דימענט, הארט אונ שטייפ, ווי שטאַל,
אַן אַפּרו אינעם דער צוקונפט דער באַנייטער,
פאַרגעס דעם כ'ישעכ אונ דעם שווערן אַל,

דו, ראטנ-פרוי, דו, בויערן באַפרייטע!

מאקסימ רילסקי

אינ דעם טאָג

נו, זאָג נאָר, אלטער, וואָס גראָד היינט
זיי שמייכלען, אלע דינע ווערטער,
ניט אנדערש אינ דיין אלטן קערפער
איז קאמפ און ליבע היינט אריין?
— אינ אָט דעם גרעסטן צווישן טעג
אפן יונגן וועג איז אלץ אוועק.

וואָס פרייסטו זיך, דו, ברודער שמיד?
וואָס גרויסטו זיך, דו, מענטש באמ אקער?
ווהינ איצט שפאנט איר ביידע טאקע
ארוםגענומען, פרידער אינ געמיט?
— דער גרויסער טאָג האָט אונדז באפרייט,
די שמידן און די אקער-לייט.

פארוואָס האָסט דו היינט אָנגעקליידט
דאָס שענסטע קלייד דינס, וועפער,
פארוואָס די קליידער דינע שוועבן
מיט בלומען-קרענצ פון הארפטנ-בייט?
— דער טאָג דער גרעסטער פון די טעג
פאר אלע וועפער ווייזט א וועג. —

וואָס האָסט דו, יונגלינג, אָפּגעווענדט
פּונ בּוכ דיין פּליק, דיין גיריק־רייכנ,
און זיך געשטעלט מיט דינע גלייכנ
אינ פּריידיק־רירעוודיקער וועלט?
— דער טאָג דער ערשטער צווישנ טעג
האָט אונדז אנטדעקט א זיטל גליק. —

וואָס קלינגט עס הילטיק אזוי היינט,
מיין קינד, דיין קאַל דיין זיס, דיין צארטס,
וואָס ווארעמסטו מיט פּרילינג־שיין
די קאלטע כּוואליעס פּונעם הארבעסט?
— לעקאָוועד אָט דעם טאָג אלס לויב,
אָקטיאבערל מע רופט מיך שויב.

מאקסימ רילסקי

א ליד וועגן סטאלינען

איבער פערג, מיט הויכ פארווייטע,
פליט אן אַדלער פעסט און יונג,
ניט צעפרעכנ פליגלען ברייטע,
ניט פארהאלטן יענעם שוונג.

ניט צעפרעכנ פליגלען ברייטע,
ניט פארהאלטן יענעם שוונג.

הייבן זינען אונדז געפעלן,
אינ די אויגן — זונען-ברויז,
מיט זיין אַדלער-פלי דעם העלן
פירט דער פירער אונדז פאַרויס.

מיט זיין אַדלער-פלי דעם העלן
פירט דער פירער אונדז פאַרויס.

זאַל די ערד מיט לידער שפילן
אינ באפליגלטן ארומ,
צווישן אונדז איז סטאלינס ווילן,
סטאלינס וואָרט לויכט אומעטומ.

צווישן אונדז איז סטאלינס ווילן,
סטאלינס וואָרט לויכט אומעטומ.

טונקלע וואסערן מיר צוימען,
פעלדער פאלגן אונדזער צייט,
די זאוואָד-ליד רוישט אין רוימען,
ס'ווערט די אלטע ערד פאנייט.

די זאוואָד-ליד רוישט אין רוימען,
ס'ווערט די אלטע ערד פאנייט.

אונדזער קויעכ האָט קיין פּרעג ניט,
ס'גייט פאָרויס דער פאַלשעוויק,
מיט די אַדלערישע וועגן
פירט אונדז סטאלין צו דעם זיג.

מיט די אַדלערישע וועגן
פירט אונדז סטאלין צו דעם זיג.

אונדזער פלאַם וועט מען ניט שטילן,
שיינט די צייט, ווי אונדזער רומ.
צווישן אונדז איז סטאלינס ווילן,
סטאלינס וואָרט לויכט אומעטומ.

צווישן אונדז איז סטאלינס ווילן,
סטאלינס וואָרט לויכט אומעטומ.

מאקסימ רילסקי

מײַן פּאָטערלאַנד

מײַן פּאָטערלאַנד איז ניט פון זיידעס א רײ,
וואָס קוקן מיט שטאַלץ פון די בילדער,
ניט קײן שטימ פון קאַזאק, ניט דער אַרדעס־געשרײ
פון אוראלטע לידער.

מײַן פּאָטערלאַנד איז ניט קײן פאלאצנ־פראכט
אפ אומעט פון גרוילעכע שטיבלעך,
קײן קלויסטערס, קײן טראַג, קײן געדײ פון שלאכט
מיט בלוט אפ די פליגלען.

מײַן פּאָטערלאַנד איז ניט פון סרײפּעס באהעלט,
וון ס'הוידען זיך מײסימ אפ שײטערס.
מײַן פּאָטערלאַנד — דאָס איז אַן גרענעצ א פעלד,
וון די מי ז'א באפרייטע.

מײַן פּאָטערלאַנד — דאָס איז א פעלד פון קאמפ —
דער מענטש מיט זײַן ארבעט באגריסט עס.
מײַן פּאָטערלאַנד ווײַנגערטנער נײע פארפלאנצט
אינ די זאמדיקע וויסטעס.

מײַן פּאָטערלאַנד — דאָס זײַנען טראקטאָרס פארשפאנטע,
פאבריקן, וואָס זינגען און שײנען,

פעלדזן צערודערטע, טייכנ פארצאמטע,
דאָמעס, קאָמפּיניענע.

מיינ פאָטערלאַנד — דאָס איז מיטשורינס א סאָד,
דערהויבענע ווערטער פון דיכטער.
מיינ פאָטערלאַנד גייט ניט צוריק אפ קיינ טראָט —
פאָרויס איז די ריכטונג!

מיינ פאָטערלאַנד איז, ווי אַן אַדלער, א העלד,
וואָס איז ארויס פון טומאנענע.
ס'איז דעמטשענקאָס ווילנ, וואָס קומט פונעם פעלד,
ס'איז די קראפט פון דעם נאָמען — סטאכאנאָוו.

מיינ פאָטערלאַנד — דאָס איז די לויטערסטע לופט,
דער זיג איבער נאכט פון אמאָל.
מיינ פאָטערלאַנד דאָס איז איליטשס א רופ
און סטאלינס מעכטיקער קאָל.

עס בליען קאווקאז, טורקעסטאן, קאזאכסטאן,
רוסלאַנד צעפליט און אוקראינע.
פון פעלקער און לענדער — א פעסטער פארבאנד,
פאָטערלאַנד מיינע!

★ ★

ט. שאמשן עוו

(קירגייזשער דיכטער)

דעם כאווער סטאלין

געדריקט האָט פינצטער דער איסלאַם — אפּ די קירגיון,
געווען פון טרערן, נויט א יאמ — בא די קירגיון.
מע האָט גענארט, געיאָגט, געסאמט — אונדז די קירגיון,
האָט כאווער סטאלין פאַלק אונ שטאמ — דעם וועג געוויזן.

אונ אינ זיין ליבן קאנט מיט פרייד — קירגיון דאָ לעבט,
באנאנד מיט גאַרן לאַנד ער גייט — פון טרעפּ צו טרעפּ.
איר, פּיינט, די פּייל אפּ אונדז איר גרייט — איז היט די קעפּ,
ס'האלט דער קירגיון די שווערד אינ שייד — צו גיבן קלעפּ.

פאראן פיל מיסטערס פונעם פעלד — בא די קירגיון,
דאָקטוירים, לערער, גאַרניט פעלט — בא די קירגיון.
פאראן ניט איין געפרווער העלד — בא די קירגיון,
עס האָט אונדז אפּ די פיס געשטעלט — דער ריז פון ריזן.

אָ, ס'ארא לעבן א געזונטס — אינ אָט די בערג,
אָ, סארא זון צעצונדן בונט — אינ אָט די בערג,
ווי זי באַלוינט אונ ווארעמט אונדז — אינ אָט די בערג.
אלצ קוועלט אונטער דער סטאלין-זון — אינ אָט די בערג.

עס שעפט דער פאסטעכ, דער קירגיון — פון ביכער-קוואלן,
ס'באהערשט די קונסט היינט דער קירגיון — אינ ווינקלען אלע.

הײַנט זעט מען אויך אפ א קירגיז— די אָרדענ־שטראַלן,
ס׳האָט אונדז דערצויגן ניט אומזיסט— דער כאווער סטאלין.

מיר זײַנען פון טיאנשאנער בערג — צו אימ געקומען,
ער האָט אונדז פריינטלעך אויסגעהערט— ארומגענומען,
מיט פליקן צארטסטע אפ דער ערד— אונדז אופגענומען,
מיר זײַנען פון טיאנשאנער בערג — צו אימ געקומען.

דער שטורעם, וואָס פארטרײַבט דעם פײַנט — איז כאווער סטאלין,
דער אופגאנג, וואָס אין לאנד דאָ שײַנט — איז כאווער סטאלין,
דער מענטש, וואָס מיר באגריסן טרײַ — איז כאווער סטאלין,
און אונדזער וואָרט, און אונדזער הײַנט — איז כאווער סטאלין.

יאסיר שיוואזא

(דונגאנישער סאָוועטישער דיכטער)

איכ שרייב

יא, איכ שרייב.

און אויב

איכ וועל מיין ליד ניט שרייבן, —

וועט מיין דיכטער־וואָרט

אפ לאנג אוועק אין ווייט

פונ מיין ליכטיק הויז,

און כוועל פארבלייבן

אָן מיין גליקלעכסטער,

מיין פעסטער צייט.

כווייס:

מיין דיכטער־פען

איז ענלעך אפ א שפיז,

נאָר נאָכ שטארקער פונ א שפיז

דעם פיינט דערצאָרנט.

כ'גיי און גיי

און כ'פיל, ווי גוט מיר איז

אלץ פאלעבן

מיט מיין וואָרט מיין וואָרן.

יא, איכ שרייב,

כ'בינ שטאַלצ דערמיט, ווי ס'קאָנען

שטאַלצ און פעסט זיין

פאָלשעוויקעס אין א קריג.

און אויכ אינ דונער־קנאל
 פון פּינטס קאנאָנענ
 וועל איכ דיר זינגען רומ,
 מיין היימ,
 מיין גליק.
 מיין היימ,
 מיין לאַנד
 איז ראַכוועסדיק און בלענדט,
 איז שייב,
 איז פּרעכטיק,
 ווי דער שטערנ־ריז שליוסינ.
 איכ האָב דאָכ אויכ
 דאָס ווונדער־לאַנד דערזען,
 איכ — זינגער,
 איכ — א זון פון כונעס זון.
 יאָ, איכ שרייב.
 און אויב
 איכ וועל מיין ליד ניט שרייבן,
 וועט מיין דיכטער־וואָרט
 אפּ לאַנג אוועק אינ ווייט
 פון מיין ליכטיק הויז,
 און כיוועל פארבלייבן
 אָן מיין גליק־עכסטער,
 מיין בעסטער צייט.

★ ★

אינהאלט

5		פונ אודמורכיש— העלער פונ דער זון— יידיש— אי. סעפער	
7		— זעט ווי שיינ —	
9		פונ אוזבעקיש— די מילכאָמעס און לענינ— יידיש— אי. סעפער	
14		פונ איראָטיש— ס'ווינט אינ מאַסקווע א מענטש— יידיש— מ. העלמאנר	
17		פאוולאָ אסענקאָ— די שאַטנס פונ אלטנ דעמב— יידיש— ד. האַפּשטיינ	
20		— לויב צו די געפאלענע —	
22		— יאָנטעוו —	
25		— א מאָלדאווישע ליד —	
		— א ליד וועגן דאָרפ— „נאָווי סאנוש ארי“ און א בא—	
27		רימטנ פוטילאָוועצ— יידיש— אי. סעפער	
34		פונ אוקראיניש— ניט געוועזן קיינמאָל נאָכ— יידיש— ע. פינינבערג	
		— יעדעס וואָרט דינסט פאר אונדז איז טייער— יידיש—	
36		ש. טשערניאוסקי.	
38		פונ אוקראיניש— סאָקאָלנ— יידיש— ד. גאָלדענבערג	
40		מ. איסאקאָוסקי— ליד וועגן סטאלינענ— יידיש— אי. סעפער	
42		אלימאָוו— פארטיזאנישע ווייטמיר עכדיקע— יידיש— אי. סעפער	
43		אסאד— (פונ אזערביידזשאניש) רייכקייט	
45		אסייעוו— בודיאָנעס קאוואלעריע— יידיש— ד. האַפּשטיינ	
47		— מארש פונ די רויטע פלייער—	
49		— אוואָ-מארש —	
51		— זעקס און צוואנציק —	
52		אַסמאנקול— סטאלינענ— יידיש— א. גאַנטאר	
53		אנאָסעטינער ליד וועגן לענינענ	
55		פונ ארמעניש— באַכער כאטשא— יידיש— אי. סעפער	
57		ארמענישע ליד— אפ אונדזער פעלד— יידיש— ד. האַפּשטיינ	
59		פונ ארמעניש— אונדזער צייט— יידיש— א. קישניראָוו	

156	יוסופ טורוסבעקאָון — אונדזער קירגיזסטאן — יידיש — אי. פעפער
158	פאולאָ טיטשינא — אפן פלאצ — " " "
159	— מיט הארפעס־שײַן — יידיש — ד. האַפּשטיין
161	— איכ גיי פונ ארבעט, פונ זאוואָד — יידיש — ד. האַפּשטיין
162	— די ליד פונ דער רויטער ארמיי — יידיש — ד. האַפּשטיין
164	— לענין — יידיש — אי. פעפער
166	— ליד וועגן קיראָוון — יידיש — מ. טאלאיעווסקי
171	— צומ ערשטן מאָל אין דער געשיכטע — יידיש — מ. העלמאנר
173	— די פארטיי פירט — יידיש — ל. קוויטקאָ
176	נ. טיכאָוון — ליד פונ גרענעצלער — יידיש — מ. העלמאנר
178	סימאָן טשיקאָוואני — פרילינג — יידיש — ד. האַפּשטיין
179	— קאכעטינער הארבסט — " " "
181	— מינגרעלער אָונטן — יידיש — י. קאָטלאר
182	— א ליד וועגן סטאלינען — יידיש — אי. פעפער
184	פונ טשערקעסיש — ס'וועט דאָס גאנצע לאנד דיכ רימען — יידיש — מ. העלמאנר
186	יידישע פאָלקסלידער — הערש קאנאפ — רויט סטאלינס וואָרט
187	— " " — סטאלין
188	— בראַכע קיניע — זאָל לעבן דער כאווער סטאלין
189	— בויע סניטאן — א בריוו צו קאלינינען
193	— א. פערטשיק — פאראן א וועכטער
194	— ה. קליינער — לעבן לאנג זאָל אונדזער פירער
195	— יאנקע טשאָרני — די ליד פונ אלטן שמיד
197	— סאָרע פאלי — ניט גרויס זיך, בוימ
199	גאסעם לאכטי — א ריזע אין לעוואָניקן טעמפל
209	פונ לאקסקער — סטאלין — יידיש — אי. פעפער
211	לעבעדיעוו־קומאטש — מאַסקווע — יידיש — א. קושניראָון
214	— מארש פונ טראקטאָריסטן — יידיש — אי. פעפער
217	— א ליד וועגן וואָרשאַל אָוון — יידיש — אקסעראָר
221	— דאָס ליד וועגן היימלאנד — יידיש — ש. ראָסינ
224	— אויב ס'איז מאָרגן א קריג — יידיש — אי. פעפער
227	וו. מאיאקאָווסקי — די קאָמינישע ליד — יידיש — ד. האַפּשטיין
234	— וולאדימיר איליטש לענין (פראגמענטן) — " " "
242	— ארבעט־שוצ — " " "
247	— א. מאלישקאָ — מיט אימ מיר לעבן — " " "
249	— א ליד וועגן שטשאָרסן — יידיש — מ. העלמאנר
253	פערעצ מארקיש — דעם פירערס וואָרט
255	אליא מאשאוילי — דו ביסט אוועקגעגאן — יידיש — מ. כאשטשעוואצקי
257	— דאָס היימלאנד פונ פירער — יידיש — אי. פעפער
260	מייבעט — וויגליד — יידיש — מ. העלמאנר
263	כאָצא נאמאסאראיעוו — דעם גרויסן סטאלין — יידיש — א. קושניראָון
265	— א ליד פונ יאמאלער נענצעס — יידיש — אי. פעפער

- 267 פונ סאמער — סטאלין וויסט — יידיש — אי. פעפער
- 268 וו. סאָסירא — רויטער ווינטער — יידיש — ד. האַפּשטיין.
- 270 " — ס'איז דו, מיין קאנט — יידיש — מ. העלמאנד
- 271 " — דניעפערבוי — יידיש — אי. פעפער
- 273 פונ סאוואניש — א סאוואנער ליד וועגן סטאלינען — יידיש — אי. פעפער
- 275 מ. סוועטלאָוו — קאכאָווקע — יידיש — ד. האַפּשטיין
- 276 א. סורקאָוו — די ליד פונ דער רייטער-ארמיי — יידיש — א. ווערגעליס
- 278 " — דעלעגאט — יידיש — ד. האַפּשטיין
- 281 סוליימאן סטאלסקי — דעם כאווער סטאלין — יידיש — ע. פינינבערג
- 283 " " — א וואָרט וועגן דער סטאלינישער קאָנסטיטוציע — יידיש — ע. פינינבערג
- 285 " " — א פאַעמע וועגן סערגאָ אָרדזשאַניקידזע — יידיש — אי. פעפער
- 301 " " — דאָס געזאנג וועגן היימלאנד — יידיש — אי. פעפער
- 314 פונ עווענקיש — וווּ האָט וולאדימיר געלעבט — יידיש — ע. פינינבערג
- 327 ל. פּערוואַמייסקי — מיין מונטערע יוגנט — יידיש — אי. פעפער
- 329 אלעקסאנדער פּראָקאָפּיעוו — רומ " " — " " — " "
- 331 " " — היימלאנד " " — " " — " "
- 333 פּאַלקסשאפּונג — א ליד וועגן סטאלינען
- 335 " — א ליד פונ קאָלוירטניצעס וועגן סטאלינען
- 337 " — די ליד פונ די דאָנער קאזאקן
- 338 " — טשאפאיעוו-ליד
- 342 " — סטאלין, אונזער זון
- 343 ע. פינינבערג — היינט (פונעם זאָפּארישן פּאַלקאָר)
- 354 אי. פעפער — סטאלינס וואָרט
- 357 וו. קאזין — ארבעט
- 358 יאקוב קאָלאס — מיין דער זיגער — יידיש — מ. העלמאנד
- 360 פונ קאָלמיקיש — דאָס קאָלוירטישע פּערד — יידיש — אי. פעפער
- 362 ל. קוויטקאָ — צו סטאלינען
- 364 א. קולישאָוו — דער פּאָטער — יידיש — מ. זיפשיצ
- 367 יאנקאָ קופּאלא — אפ דעם טייך ארעסע — יידיש — ז. אקסעלראָד
- 368 " " — אונ עס רוישט דאָ אונ עס שאַרכט
- 372 " " — די קאָמונע
- 376 א קירגיזער ליד — יידיש — אי. פעפער
- 378 ס. קירסאנאָוו — געזאנג פונ פּרינטשאפט — יידיש — ד. האַפּשטיין
- 380 מ. קריוקאָוו — ליד וועגן לענינען
- 387 ש. ראָסינ — סטאלין רעדט
- 390 סוליימאן רוסטאמ — סטאלינען — סאלאמ — יידיש — אי. פעפער
- 392 " " — פּרוי — יידיש — מ. העלמאנד
- 394 רוטישער סקאז — לויט לענינס געבאָטן — יידיש — אי. פעפער

- 397 מ. רילסקי—מארינא — יידיש — ד. האפשטיין .
 399 " — אינ דעם טאָג — " .
 401 " — די ליד וועגן סטאליןען — יידיש — אי. פעפער .
 403 " מײַן פּאָטערלאַנד — יידיש — מ. טאלאזאיעווסקי .
 405 ט. שאמשיעוו — דעם כאווער סטאלין — יידיש — מ. העלמאנד .
 407 יאסיר שיוואזא — איכ שרײַב — יידיש מ. העלמאנד .

•
איינבונד, פאָרזאצ אונ טיטלבלאט
פונ קינסטלער א. פֿיער טשוק

פאראנטוואָרטלעכער רעדאקטאָר — מ. מאציעוויטש
קינסטלערישער רעדאקטאָר — י. יאכניס
טעכנישער רעדאקטאָר — ג. פריצקער
קאָרקטאָר — ה. גאָכמאנ

פאפיר 108 × 72 1/16 קג. 26 דרוקבויגג
18,63 דיסקאנט-אוטאָר-בויגג. טארלאג № 285
טיראזש 150 + 2850 עקו. באמולמ. פון
הויפטליט № 4631 באשט. № 1843
אָפגעגעבן אין זאצ 13/VIII
אונטערגעשריבן צום דרוק 7/X 1939
9-טע פאָליגראפישע פאבריק אופט
קיעוו, רויטער פלאצ 2_a

פאָרזאצ אָפגעדרוקט אין דער
1-טער בוכ-זשורנאל-פאבריק אופט, קיעוו

טיפ דרוק — אין דער 4-טער פאָליגראפ-
פאבריק, קיעוו, קאלינינ-פלאצ 2.

